

Studier m.m.

Aktstudie om Försäkringskassans beslut om assistansersättning

1 Inledning

I LSS-kommitténs uppdrag ingår att kartlägga och analysera hur regleringen av den personliga assistansen tillämpas. Särskilt fokus ska läggas på personkrets- och behovsbedömningarna. I direktiven ingår även att analysera orsaker till kostnadsutvecklingen vad gäller personlig assistans. Försäkringskassans beslut analyseras även ur det perspektivet.

En metod för att kartlägga och analysera Försäkringskassans beslut är att studera ärenden som avser assistansersättning. LSS-kommittén har i samarbete med Försäkringskassan genomfört en sådan studie.

Studien av ärenden ger underlag för att belysa ett flertal frågor. För det *första* kan vi skapa oss en bild av hur vägen till assistansersättning ser ut. Vilket stöd hade personerna innan de beviljades assistansersättning? Vilka aktörer har varit aktiva i ärendet? För det *andra* undersöker vi vilka diagnoser som ingår i personkretsen. För det *tredje* analyserar vi Försäkringskassans behovsbedömningar. Hur bedöms behovet av personlig assistans för personer som beviljas assistansersättning för första gången? Hur ser utvecklingen ut för de som haft assistansersättning en längre tid? I vilken utsträckning gör Försäkringskassan omprövningar av behov och rätten till assistansersättning? För det *fjärde* undersöker vi hur Försäkringskassan gör avgränsningar utifrån andra aktörers ansvar. Hur bedöms makars ansvar för varandra? Hur bedöms föräldraansvaret? Hur bedöms skolans eller sjukvårdens ansvar?

Samtliga analyser har ett könsperspektiv och barnperspektiv när det är möjligt. Med det avses att vi analyserar utfallet för kvinnor och män samt vuxna och barn.

1.1 Metod

Studien omfattar huvudsakligen besluts-PM, det vill säga det underlag som föredragande överlämnar till socialförsäkringsnämnden för beslut. Underlaget innehåller uppgifter om boende- och familjesituation, sysselsättning, funktionshinder, assistansbehov, annat stöd med mera. Ett webbformulär har utarbetats med frågor om respektive beslut (se bilaga). Uppgifterna i besluts-PM har registrerats av handläggare på Försäkringskassans lokalkontor och materialet har därefter bearbetats av sekretariatet.

De resultat som den genomförda studien ger jämförs när det är möjligt med en tidigare studie genomförda av RFV. I Resurser för att leva som andra (RFV Analyserar 2001:3) har information samlats in från beslut om nybeviljanden från 1994/54 samt 1999/2000. En förnyad aktstudie ger därmed möjlighet att i vissa avseenden följa utvecklingen över tid.

Urvalsramen består av 500 ärenden där assistansersättning beviljades för första gången år 2005 samt 500 ärenden där assistansersättning beviljades år 1999 eller tidigare och personerna i fråga fortfarande har assistansersättning år 2005. Även ärenden där assistansersättning beviljades år 2000 ingår av okänd anledning i materialet. Trots att de inte ingick i urvalsramen har vi valt att analysera även dessa ärenden.

Genom att analysera både nybeviljanden och ärenden som löper över en längre tid kan en bild ges dels av hur tillämpningen ser ut när det gäller nya ärenden, dels av hur Försäkringskassan följer upp sina bedömningar för personer som haft assistansersättning i flera år samt hur assistansbehovet utvecklats för dessa personer.

Efter bortfall och rensning av felaktigheter återstår 414 ärenden där assistansersättning beviljats för första gången och 431 ärenden där ersättningen beviljades år 2000 eller tidigare. Det är dessa ärenden som analyseras i föreliggande rapport.

1.2 Disposition

I kapitel 2–5 analyseras nybeviljade ärenden år 2005–2006. De frågor som behandlas är hur vägen till assistansersättning sett ut, vilka aktörer som varit inblandade, vilka behov personerna har och vilka personkretsar de tillhör. Försäkringskassans avgränsningar i förhållande till andra aktörer studeras också. I kapitel 6 undersöks hur

behoven förändras och bedöms för personer som haft assistansersättning fem år eller längre samt hur Försäkringskassan följer upp och omprövar behoven och rätten till assistansersättning. Kapitel 7 undersöker om Försäkringskassans bedömningar förändrats över tid. Det görs genom att vi jämför behov hos personer som nybeviljats assistansersättning vid tre olika tillfällen; 1994–1995, 1999–2000 samt 2005–2006.

2 Vägen till assistansersättning

I detta kapitel undersöker vi hur vägen till assistansersättning ser ut i dag. Analysen avser personer som nybeviljades assistansersättning år 2005–2006. Vilket stöd hade de innan de beviljades assistansersättning? Vilka aktörer har varit aktiva i att initiera ansökan och driva ärendet? Finns ett yrkande om ett visst antal timmar?

2.1 Bakgrundsinformation om ärendena i urvalet

I tabellen nedan redovisas de ärenden som ingår i urvalet nybeviljanden från 2005–2006 med avseende på kön, personkrets, ålder, familjesituation och boendesituation.

Totalt ingår 414 ärenden i detta urval, varav 211 är kvinnor och 203 är män. De allra flesta (68 procent) tillhör personkrets tre, 27 procent hör till personkrets ett och fem till personkrets två. Det går inte att påvisa några statistiskt signifikanta skillnader mellan kvinnor och män när det gäller personkrets.

Personkrets och kön. Nybeviljanden år 2005–2006

	<i>Kvinnor</i>		<i>Män</i>		<i>Samtliga</i>	
	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
Personkrets 1	55	26	57	28	112	27
Personkrets 2	9	4	12	6	21	5
Personkrets 3	146	69	134	66	280	68
Framgår inte	1	1	0	0	1	0
<i>Totalt</i>	<i>211</i>	<i>100</i>	<i>203</i>	<i>100</i>	<i>414</i>	<i>100</i>

Däremot finns, enligt tabellen nedan, stora skillnader mellan barn och vuxna när det gäller personkrets. Bland barn är det betydligt vanligare att höra till personkrets ett än det är bland vuxna (62 procent i jämförelse med 14) samtidigt som det är betydligt vanligare bland vuxna att tillhöra personkrets tre. Nära 80 procent av de vuxna i hör till personkrets tre medan det motsvarande gäller knappt 40 procent av barnen.

Personkrets uppdelat på barn och vuxna. Nybeviljanden år 2005–2006

	<i>Barn</i>		<i>Vuxna</i>		<i>Samtliga</i>	
	<i>17 år eller yngre</i>		<i>18 år eller äldre</i>			
	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
Personkrets 1	72	62	40	14	112	27
Personkrets 2	0	0	21	7	21	5
Personkrets 3	45	39	235	79	280	68
Framgår inte	0	0	1	0	1	0
<i>Totalt</i>	<i>117</i>	<i>101</i>	<i>297</i>	<i>100</i>	<i>414</i>	<i>100</i>

Tabellen nedan visar att ungefär hälften av de som ingick i urvalet var över 45 år och hälften yngre. Den största åldersgruppen var personer i åldern 46 till 60 år. Bland kvinnor återfinns de största andelarna i de högre åldrarna och bland män i de lägre åldrarna. Åtminstone i den lägre ålderskategorin går det att påvisa en skillnad som är statistiskt signifikant.

Ålder vid beslut om assistansersättning. Nybeviljanden år 2005–2006

	<i>Kvinnor</i>		<i>Män</i>		<i>Samtliga</i>	
	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
0–15	46	22	62	31	108	26
16–30	25	12	31	15	56	14
31–45	31	14	21	10	51	12
46–60	72	34	56	28	128	40
61+	38	18	33	16	71	17
<i>Totalt</i>	<i>211</i>	<i>100</i>	<i>203</i>	<i>100</i>	<i>414</i>	<i>100</i>

När det gäller familjesituation är det ungefär en tredjedel vardera som är ensamstående, samboende respektive bor med föräldrar. Andelen män som bor tillsammans med föräldrar är signifikant

högre än andelen kvinnor i motsvarande situation. Eftersom en större andel män än kvinnor är 15 år eller yngre är detta inte så konstigt.

Familjesituation. Nybeviljanden år 2005–2006

	<i>Kvinnor</i>		<i>Män</i>		<i>Samtliga</i>	
	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
Ensamstående	71	34	55	27	126	30
Bor med make, maka, sambo	81	38	62	31	143	35
Bor med föräldrar	56	27	76	37	132	32
Annat	2	1	10	5	12	3
Framgår inte	1	1	0	0	1	0
<i>Totalt</i>	<i>211</i>	<i>100</i>	<i>203</i>	<i>100</i>	<i>414</i>	<i>100</i>

När det gäller boendesituation bor nio av tio personer i ett eget boende, så kallat ordinärt boende. Det går inte att påvisa någon statistisk skillnad mellan kvinnor och män.

Boendesituation. Nybeviljanden år 2005–2006

	<i>Kvinnor</i>		<i>Män</i>		<i>Samtliga</i>	
	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
Ordinärt/eget boende	197	94	180	89	377	91
Bostad med särskild service	7	3	7	3	14	3
Annat	5	2	13	7	18	4
Framgår inte	2	1	3	2	5	1
<i>Totalt</i>	<i>211</i>	<i>100</i>	<i>203</i>	<i>101</i>	<i>414</i>	<i>99</i>

2.2 Stödet innan assistansersättning

I det webbformulär där handläggarna fick registrera uppgifter utifrån besluts-PM fanns en fråga om vilket stöd den försäkrade hade innan assistansersättning beviljades.

I Försäkringskassans beslutsunderlag finns uppgifter om ”försäkringshistorik” (dvs. annat stöd från Försäkringskassan) samt annat samhällsstöd utanför Försäkringskassan. I den mån dessa uppgifter antecknats i akterna har de även registrerats av handläggarna i webbformuläret. Det är troligt att benägenheten att anteckna förekomsten av insatser varierar för olika insatser. Före-

komst av råd och stöd kanske inte ses som lika relevant att anteckna som boende eller personlig assistans enligt LSS. Tabellen bör läsas med vetskapen om att resultatet speglar stöd och insatser som redovisats av handläggarna och att detta inte nödvändigtvis ger en heltäckande bild av tillgången till olika insatser.

Tabellen visar vilka insatser de blivande mottagarna av assistansersättning hade innan Försäkringskassan fattade sitt beslut. En stor andel personer, närmare 36 procent, hade personlig assistans enligt LSS. Drygt 50 procent hade vårdbidrag eller handikappersättning, som bland annat ges för hjälp i den dagliga livsföringen. Drygt 13 procent fick hjälp genom hemtjänsten. Ungefär 5 procent av personerna kom från ett boende enligt LSS eller något annat hem för vård eller boende.

Den tydligaste skillnaden mellan kvinnor och män gäller hemtjänst, där en större andel kvinnor än män var beviljade insatsen vid tidpunkten för Försäkringskassans beslut. Könsskillnaden är statistiskt signifikant även när hänsyn tas till könsskillnader i ålder. Skillnaden mellan kvinnor och män i andel som får sjuk- eller aktivitetsersättning (tidigare förtidspension och sjukbidrag) samt handikappersättning är däremot inte statistiskt signifikant när hänsyn tas till könsskillnader i ålder. I övrigt får det inte att påvisa några statistiskt signifikanta skillnader mellan kvinnor och män. Eftersom flera av de insatser som ingår i analysen riktas till olika åldersgrupper redovisas ingen analys av skillnader mellan barn och vuxna i detta avseende.

**Stöd och insatser innan assistansersättning. Nybeviljanden år 2005–2006.
Andelar i procent**

	<i>Kvinnor (n=211)</i>	<i>Män (n=203)</i>	<i>Samtliga (n=414)</i>
<i>Insatser enligt LSS</i>			
Råd och stöd	0,9	1,5	1,2
Personlig assistans	36,0	35,0	35,5
Ledsagarservice	6,6	5,4	6,0
Kontaktperson	1,4	1,5	1,4
Avlösarservice	7,1	8,4	7,7
Korttidsvistelse	10,0	11,3	10,6
Korttidsstillsyn för skolungdom	0,9	1,5	1,2
Bostad/boende barn och ungdom	0,0	1,5	0,7
Bostad/boende vuxna	2,4	3,0	2,7
Daglig verksamhet	3,8	7,2	5,6
<i>Stöd från Försäkringskassan</i>			
Handikappersättning	32,7	24,1	28,5
Vårdbidrag	24,6	27,1	25,8
Bilstöd	8,1	10,3	9,2
Sjuk- eller aktivitetsersättning	54,5	42,4	48,6
<i>Annat stöd</i>			
Hemtjänst	18,5	7,9	13,3
Bostadsanpassning	18,5	20,2	19,3
Hjälpmedel	21,3	23,2	22,2
Hem för vård och boende	0,5	2,0	1,2
Anhörigbidrag	2,8	2,5	2,7
Färdtjänst	29,9	27,1	28,8
Habilitering/rehabilitering	7,6	10,3	8,9

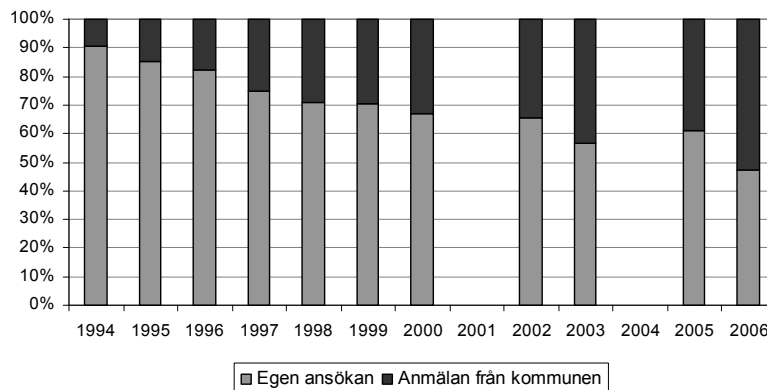
2.3 Egen ansökan eller anmälan från kommunen

Ärenden kan komma till Försäkringskassan antingen genom att kommunen anmäler att individens behov av personlig assistans med de grundläggande behoven överstiger 20 timmar eller genom att den enskilde själv skickar sin ansökan till Försäkringskassan.

I diagrammet nedan framgår hur vanligt det är att ärenden inkommer på den enskildes respektive kommunens initiativ utifrån vilket år personerna för första gången beviljades assistansersättning. Resultatet tyder på att det blivit allt vanligare att det är kommunen snarare än den enskilde som tar det formella

initiativet till kontakt med Försäkringskassan. Siffrorna för år 2006 bör läsas med försiktighet eftersom antalet observationer är lågt (76 st).

Andel egna ansökningar respektive anmälningar från kommun. Nybeviljanden 1994–2006

Källa: Siffror för 1994–2000 har hämtats från RFV Analyserar 2001:3, siffror för 2002–2003 från RFV Analyserar 2004:11 samt siffror för 2005–2006 från LSS-kommitténs aktstudie. Notera att siffror för 2002–2003 avser vuxna medan övriga siffror avser samtliga åldrar.

En tydlig skillnad mellan de ärenden som inkommit genom egen ansökan och de som inkommit efter anmälan från kommunen är att det är betydligt vanligare bland de senare att den enskilde redan hade personlig assistans enligt LSS. I ungefär hälften av de ärenden som inkom genom anmälan var detta fallet, i jämförelse med 27 procent av de som själva ansökt om assistansersättning.

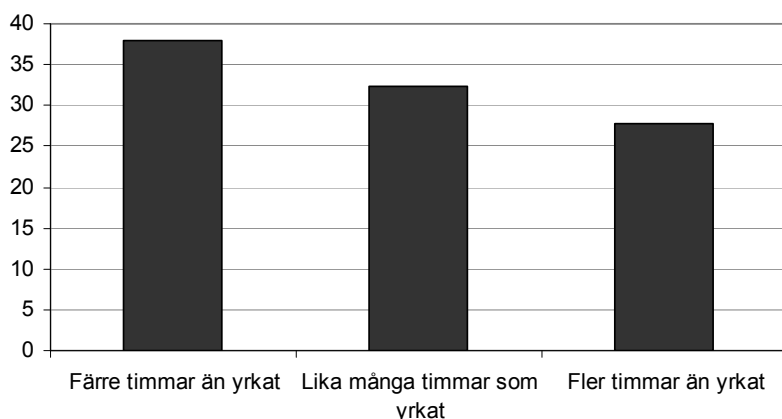
2.4 Yrkande om ett visst antal timmar

I ansökan om assistansersättning finns möjlighet att yrka ett visst antal timmar. Enligt granskningen av besluts innehåll 262 ärenden ett yrkande, vilket motsvarar 65 procent av besluten. I detta avseende fanns varken någon skillnad mellan kvinnor och män eller mellan barn och vuxna. Det finns heller ingen skillnad i benägenheten att yrka utifrån om ärendet inkom som en ansökan från den enskilde eller anmälan från kommunen.

Andelen ärenden som innehåller ett yrkande är betydligt högre än vad tidigare studier visat. I RFV:s *Assistans för kvinnor och män* (RFV Analyserar 2004:11) analyseras 214 beslut om nybeviljanden från åren 2002–2003. Enligt RFV:s studie hade endast 30 procent yrkat ett visst antal timmar. Möjligen kan den stora skillnaden bero på att inmatningarna gjorts på olika sätt i de två undersökningarna. I LSS-kommitténs studie efterfrågades yrkanden som ”ingick i ansökan eller anmälan” men efter att ha diskuterat resultaten av studien med handläggare drar sekretariatet slutsatsen att resultatet troligen även visar yrkanden som inkommit under utredningens gång. I RFV:s studie däremot ingår enbart yrkanden som inkom i ansökan eller anmälan.

Vad blir då resultatet för de som har yrkat ett visst antal timmar? I diagrammet nedan redovisas resultatet av yrkandet för samtliga ärenden, oavsett om de inkom som ansökan eller anmälan. Diagrammet visar att nära 40 procent har beviljats färre timmar än yrkat, cirka 32 procent har beviljats samma antal timmar och ungefär 28 procent har fått fler timmar än yrkat.

Resultat av yrkande. Nybeviljanden år 2005–2006. Andelar i procent

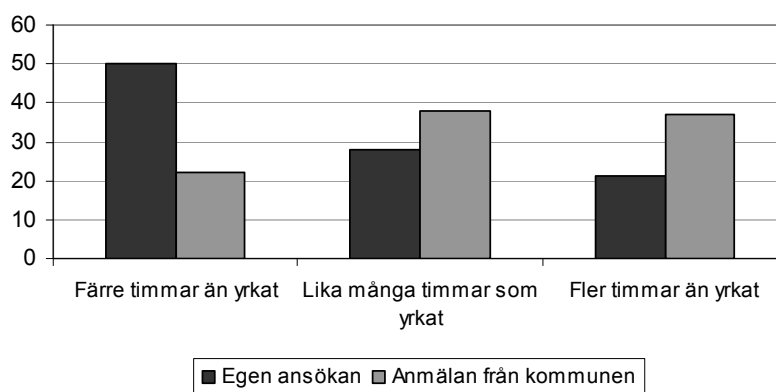

Det går inte att påvisa någon signifikant skillnad mellan kvinnor och män i detta avseende. Även i det avseendet skiljer sig resultatet från RFV:s *Assistans för kvinnor och män* där en tendens utlästes att kvinnors yrkanden var mindre framgångsrika än mäns. Antalet yrkanden var dock litet i RFV:s material (36 kvinnor och 34 män) och resultatet är därför osäkert.

Däremot finns skillnader i resultatet av yrkandet utifrån om ansökan eller anmälan gäller en barn eller vuxen. De flesta yrkanden (55 procent) som avser barn har resulterat i färre timmar än yrkat, medan motsvarande bara är fallet i en tredjedel av de ärenden som avser vuxna. Skillnaderna är statistiskt säkerställda. Möjligen kan skillnaden bero på att barns behov är mer svårbedömda och att Försäkringskassan gör avgränsningar utifrån skola, barnomsorg och föräldraansvar vilket reducerar antalet timmar.

Dessutom framkom skillnader i resultat av yrkanden utifrån om det ingick i en ansökan eller anmälan. Enligt diagrammet nedan tycks större samstämmighet råda mellan kommunens och Försäkringskassans bedömningar än mellan enskildas och Försäkringskassans bedömningar. Yrkanden som ingick i anmälningar från kommunen minskades i 22 procent av ärendena medan enskildas yrkanden minskades i hälften av ärendena. I 37 procent av fallen har Försäkringskassan gjort en mer generös bedömning än kommunen, medan det motsvarande för enskilda inträffade i drygt 20 procent av fallen. Skillnaderna är statistiskt säkerställda.

Resultat av yrkanden för ansökningar och anmälningar. Nybeviljanden år 2005–2006. Andelar i procent

2.5 Bifogad utredning

Försäkringskassan gör alltid en utredning av den enskildes behov, men ibland förekommer det även att en utredning finns redan i ansökan eller anmälan. I webbformuläret fick handläggarna ta regi-

strera om det fanns en utredning av personens behov och i så fall vem som gjort utredningen. Av tabellen nedan framgår att en sådan fanns i ungefär två tredjedelar av ärendena. Oftast var det kommunen som gjort utredningen (45 procent). Det förekom även att assistansanordnare, hälso- och sjukvård eller den sökande själv/anhörig gjort utredningen. Det är betydligt vanligare med en utredning från någon av dessa aktörer då ärendet inkommit genom ansökan från den enskilde. I ärenden som inkommit genom anmälan från kommunen finns en utredning genomförd av kommunen i nära 80 procent av ärendena.

Antal och andel ärenden där en utredning av personens behov bifogats i ansökan eller anmälan. Nybeviljade ärenden 2005–2006

	<i>Ansökan</i>		<i>Anmälan</i>		<i>Samtliga</i>	
	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
Kommunen	46	20	139	78	185	45
Assistansanordnaren	30	13	1	1	31	8
Den sökande själv/anhörig	19	8	1	1	20	5
Hälso- och sjukvård	31	13	4	2	35	9
Annan	9	4	0	0	9	2
Nej	99	42	33	19	134	32
<i>Totalt</i>	<i>234</i>	<i>100</i>	<i>178</i>	<i>101</i>	<i>414</i>	<i>101</i>

Anm. I redovisningen har de ärenden rensats bort där ytterligare beslut om assistansersättning fattats efter det första beslutet där Försäkringskassan beviljade assistansersättning. Anledningen är att frågan i webbformuläret inte gäller om fullmakt fanns i första beslutet utan om det fanns någon fullmakt i akten.

Det går inte att påvisa någon signifikant skillnad mellan kvinnor och män när det gäller andel ärenden med bifogad fullmakt. Vissa skillnader finns dock mellan ärenden som avser vuxna respektive barn. Det är nästan dubbelt så vanligt att ärenden som avser vuxna innehåller en utredning som kommunen har genomfört (52 procent för vuxna jämfört med 27 procent för barn). Däremot är det betydligt vanligare att ärenden som avser barn innehåller utredningar som genomförts av assistansanordnare (4 procent för vuxna, 15 procent för barn).

2.6 Bifogad fullmakt

Ibland driver den enskilde själv sitt ärende och andra gånger finns en fullmakt för någon annan att driva ärendet. I webbformuläret som Försäkringskassans handläggare fick fylla i fanns en fråga om akten innehöll någon fullmakt för annan person att driva den enskildes ärende.

Granskningen av ärenden visar att i sju fall av tio finns ingen fullmakt för någon annan att driva ärendet. Det innebär att den enskilde själv (eller förälder när det gäller minderårig) oftast driver ärendet. Bland de ärenden där det fanns en fullmakt i akten var det vanligaste att en representant hos assistansanordnaren hade fullmakt att driva ärendet. Detta var fallet i 13 procent av de ärenden som granskades. Det är betydligt vanligare att ärenden som inkommit genom ansökan innehåller en fullmakt än ärenden som inkommit genom anmälan från kommunen (17 procent i jämförelse med 7 procent). Näst vanligast var att en fullmakt fanns för god man och tredje vanligast var att en anhörig hade fullmakt att driva ärendet. Det är möjligt att de senaste två alternativen överlappar, det vill säga att en del av gode männen även är anhöriga och vice versa.

Antal och andel ärenden som innehöll en fullmakt. Nybeviljade ärenden år 2005–2006

	<i>Ansökan</i>		<i>Anmälan</i>		<i>Samtliga</i>	
	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
Ja, för anhörig	15	8	6	4	21	6
Ja, för representant hos assistansanordnare	33	17	11	7	44	13
Ja, för god man	18	9	17	11	35	10
Ja, för annan	5	3	0	0	5	1
Nej	128	64	115	77	243	69
<i>Totalt</i>	<i>199</i>	<i>101</i>	<i>149</i>	<i>99</i>	<i>348</i>	<i>100</i>

Anm. I redovisningen har de ärenden rensats bort där ytterligare beslut om assistansersättning fattats efter det första beslutet där Försäkringskassan beviljade assistansersättning. Anledningen är att frågan i webbformuläret inte gäller om fullmakt fanns i första beslutet utan om det fanns någon fullmakt i akten.

Inga signifikanta skillnader kunde påvisas mellan kvinnor och män när det gäller andel ärenden som innehåller fullmakt. Däremot finns vissa skillnader när det gäller barn respektive vuxna. I ärenden

som rör barn är det betydligt vanligare att det finns fullmakt för assistansanordnare. Detta är fallet i 22 procent av de ärenden som gäller barn, jämfört med 8 procent av de ärenden som gäller vuxna. Även när det gäller god man är skillnaden mellan barn och vuxna signifikant. Endast 2 procent av de ärenden som gäller barn innehåller fullmakt för god man, i jämförelse med 13 procent av de ärenden som gäller vuxna.

2.7 Sammanfattning

Personer som beviljas assistansersättning har ofta kontakt med samhällets stödsystem sedan tidigare. Ungefär 35 procent hade personlig assistans enligt LSS och ungefär 13 procent fick hjälp från hemtjänsten. Andelen med hemtjänst var betydligt högre för kvinnor (19 procent) än män (8 procent). Knappt 5 procent hade boende enligt LSS eller annan boendeform innan de beviljades assistansersättning. Andelen ärenden som inkommer efter anmälan från kommunen har ökat påtagligt under den tid som förflutit sedan assistansreformen. Det är vanligt att personerna i fråga har haft personlig assistans enligt LSS bland dessa ärenden.

I drygt 6 ärenden av 10 framkommer att den enskilde (eller någon representant för denne) någon gång under ansökningsprocessen yrkat ett visst antal timmar med assistansersättning. Ofta finns en samstämmighet mellan det yrkade antalet timmar och den bedömning som Försäkringskassans handläggare gjort. I 60 procent av de ärenden där ett yrkande finns har den enskilde beviljats antingen lika många timmar eller fler än vad som yrkats. I ärenden som inkommit genom en anmälan från kommunen är samstämmigheten ännu högre. I 75 procent av dessa ärenden har den enskilde beviljats lika många timmar eller fler än vad som yrkats. Den höga graden av samstämmighet kan möjligen bero på att kommunen oftast bifogar en egen behovsutredning när anmälan görs. Intressant att notera är Försäkringskassan ofta tycks göra en mer generös bedömning än kommunen. I 37 procent av de ärenden som kommunen anmält har Försäkringskassan beviljat fler timmar än yrkat, medan det motsvarande för ansökningar från enskilda inträffade i drygt 20 procent av fallen.

Assistansanordnare verkar ha en aktiv roll i ansökningar om assistansersättning. Det gäller både att göra behovsutredningar som bifogas i ansökan och att ha fullmakt att driva ett ärende i den

enskildes ställe. Tydligast är detta när det gäller barn, där fullmakt för assistansanordnare finns i 22 procent av barnärendena och en utredning gjord av assistansanordnaren är bifogad i 15 procent av ärendena som rör barn. Detta är särskilt intressant då granskningen gäller ärenden där assistansersättning beviljats för första gången. Det handlar med andra ord om ett skede i processen som inte kräver att den enskilde i förväg har varit i kontakt med en tilltänkt assistansanordnare.

3 Bedömningar av personkrets

De personer som omfattas av rätten till assistansersättning är de som ingår i personkretsen för LSS. Dessutom måste antalet timmar för grundläggande behov överstiga 20 timmar per vecka. Enligt lagtextens formulering gäller rätten följande personkretsar:

1. Personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd
2. Personer med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, eller
3. Personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

3.1 Diagnoser i personkretsarna

Vilka diagnoser ingår då i personkretsarna? I studien av akter fick handläggarna registrera uppgift om huvuddiagnos. I 89 procent av ärendena finns en uppgift om diagnos som går att använda i denna studie. Bland de 11 procent som ingår i kategorin "Framgår inte" ingår både de ärenden där uppgiften saknas i besluts-PM (8 procent av samtliga) samt de ärenden där uppgiften har registrerats felaktigt i webbformuläret (3 procent). Resultatet presenteras i tabellen nedan.

Diagnosgrupper bland personer som nybeviljades assistansersättning år 2005–2006. Antal och andel personer

	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
Sjukdomar i nervsystemet (G00-G99)	131	32
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99)	81	20
Medfödda missbildningar och kromosomavvikelser (Q00-Q99)	37	9
Cirkulationsorganens sjukdomar (I00-I99)	33	8
Tumörer (C00-D48)	23	6
Skador, förgiftningar och andra följder av yttre orsaker (S00-T98)	24	6
Sjukdomar i muskuloskeletala system och bindväv (M00-M99)	17	4
Övriga	21	5
Framgår inte	47	11
<i>Totalt</i>	<i>414</i>	<i>100</i>

Anm. Klassificering enligt Socialstyrelsens Klassifikation av sjukdomar och hälsoproblem 1997.

Av resultatet framgår att den vanligaste diagnosgruppen är sjukdomar i nervsystemet. Cirka 32 procent av personerna tillhör denna grupp. Den näst vanligaste diagnosgruppen är psykiska sjukdomar och beteendestörningar och därefter kommer medfödda missbildningar och kromosomavvikelser.

Även inom respektive diagnosgrupp går det att urskilja vissa diagnoser som vanligare än andra. I den vanligaste diagnosgruppen, sjukdomar i nervsystemet, har 46 personer (av 131) multipel skleros och 25 personer cerebral pares som huvuddiagnos. I gruppen psykiska sjukdomar och syndrom samt störningar avser de vanligaste diagnoserna olika former av utvecklingsstörning (32 personer) och autism (34 personer). I diagnosgruppen cirkulationsorganens sjukdomar har nästan samtliga personer (31 av 33) en huvuddiagnos som avser sjukdomar i hjärnans kärl, såsom olika former av hjärnblödning och stroke. Och bland personer som har tumörer har en stor andel (16 av 24) tumörer i ögat, hjärnan eller andra delar av det centrala nervsystemet.

Endast i ett avseende går det att påvisa en statistiskt signifikant skillnad mellan kvinnor och män. Det gäller sjukdomar i muskuloskeletala system och bindväv som drygt 6 procent av kvinnorna och 2 procent av männen har som huvuddiagnos. I diagnosgruppen ingår bland annat olika ledsjukdomar och ryggsjukdomar. Däremot finns stora skillnader mellan barn och vuxna. Nästan i samtliga dia-

gnosgrupper finns statistiskt säkerställda skillnader i andel barn respektive vuxna.

Hur förhåller sig då diagnoser och personkretsar till varandra? Personkrets ett och två är i hög grad diagnosbaserade och man kan därför förvänta sig att personer i dessa personkretsar koncentreras till ett fåtal diagnosgrupper. I studien av ärenden har 109 personer bedömts tillhöra personkrets ett, 19 personer ingår i personkrets två och 272 personer i personkrets tre. Eftersom antalet personer i personkrets två är lågt redovisas diagnosgrupper endast för personkrets ett och tre.

Tabellen visar att personer i den första personkretsen huvudsakligen klassificerats i två diagnosgrupper: psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (67 procent) samt medfödda missbildningar och kromosomavvikelser (18 procent). Även om personkrets två inte redovisas i tabellen kan vi nämna att åtta personer av 19 har diagnoser kopplade till skador, förgiftningar och andra yttre orsaker.

Till skillnad mot de två första personkretsarna utgår personkrets tre från behov och i personkretsen återfinns därför samtliga diagnosgrupper i tabellen. Vanligast i personkrets tre är sjukdomar i nervsystemet (44 procent) och cirkulationsorganens sjukdomar (10 procent).

Diagnosgrupper i personkrets ett och personkrets tre. Nybeviljanden år 2005–2006

Diagnosgrupp	Personkrets ett		Personkrets tre	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Sjukdomar i nervsystemet	7	6	121	43
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar	73	65	8	3
Medfödda missbildningar och kromosomavvikelser	20	18	17	6
Cirkulationsorganens sjukdomar	0	0	28	10
Tumörer	0	0	21	8
Skador, förgiftn. och andra följder av yttre orsaker	0	0	16	6
Sjukdomar i muskuloskeletala system och bindväv	0	0	17	6
Övriga	2	2	19	7
Framgår inte	7	6	25	9
<i>Totalt</i>	<i>109</i>	<i>100</i>	<i>272</i>	<i>100</i>

Anm. Klassificering enligt Socialstyrelsens Klassifikation av sjukdomar och hälsoproblem 1997.

Som framgår av tabellen återfinns vissa diagnosgrupper i flera personkretsar. Exempelvis återfinns personer med psykiska sjukdomar och beteendestörningar i både personkrets ett och tre. Det är inte så konstigt eftersom ett stort antal diagnoser ryms inom varje diagnosgrupp. Men samma sak gäller även om vi tittar på enskilda diagnoser. Tydligast är detta när det gäller diagnoser som avser sjukdomar i hjärnans kärl, såsom olika former av hjärnblödning och stroke (diagnoskod I60–I69). Av dessa personer har fem bedömts tillhöra personkrets två och 26 personkrets tre. En trolig förklaring är att diagnoserna kan ta sig olika uttryck, och hos en del personer ge begåvningsmässiga funktionshinder medan de hos andra medför fysiska funktionshinder. Handläggarens bedömning av personkretstillhörighet är viktig i detta avseende eftersom den kan få stor betydelse för den enskildes möjligheter till daglig verksamhet.

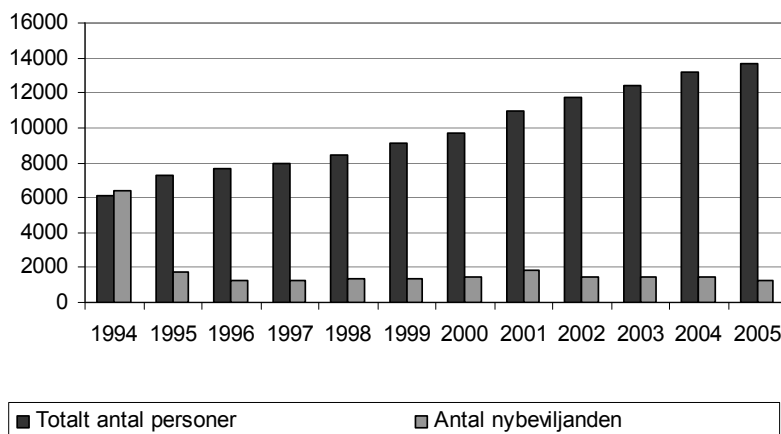
3.2 Utveckling över tid

Antalet personer som uppfyller kriterierna för rätt till assistansersättning har ökat över tid. Studien ger tyvärr inte möjlighet att jämföra diagnoser bland nybeviljanden år 2005–2006 med diagnoser bland nybeviljanden från andra tidpunkter. Visserligen ingår i den ena urvalsramen personer som haft assistansersättning minst fem år men eftersom vårt urvalskriterium även varit att de fortfarande ska ha assistansersättning i december 2005 så har troligtvis sammansättningen av diagnoser hunnit ändrats under dessa år. Inte heller är det möjligt att jämföra diagnoserna bland nybeviljanden år 2005–2006 med RFV:s studie Resurser för att leva som andra, eftersom det är oklart hur diagnosgrupperna har konstruerats i RFV:s studie.

Utifrån Försäkringskassans statistik kan vi åtminstone konstatera att antalet personer som nybeviljas assistansersättning inte ökar över tid. Å andra sidan tyder statistiken heller inte på en avmattning efter att ett stort initialt behov tillgodosetts i och med reformens genomförande.

Med undantag för de två första åren samt år 2001, då den övre åldersgränsen ändrades, har antalet nybeviljanden varit omkring 1 400 per år. Ökningen av det totala antalet personer med assistansersättning tycks snarast bero snarare på att personerna fortsätter att ha assistansersättning.

Totalt antal personer med assistansersättning samt antal nybeviljanden. År 1994–2005

Källa: Försäkringskassan.

4 Bedömningar av behov

För att ha rätt till assistansersättning krävs att den enskildes *grundläggande behov* bedöms uppgå till i genomsnitt minst 20 timmar i veckan. Med grundläggande behov avses personlig hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra samt annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade personen.

Personer vars grundläggande behov överstiger i genomsnitt 20 timmar per vecka kan även beviljas assistansersättning för andra personliga behov. Det kan exempelvis handla om tid för hushållsarbete eller träning.

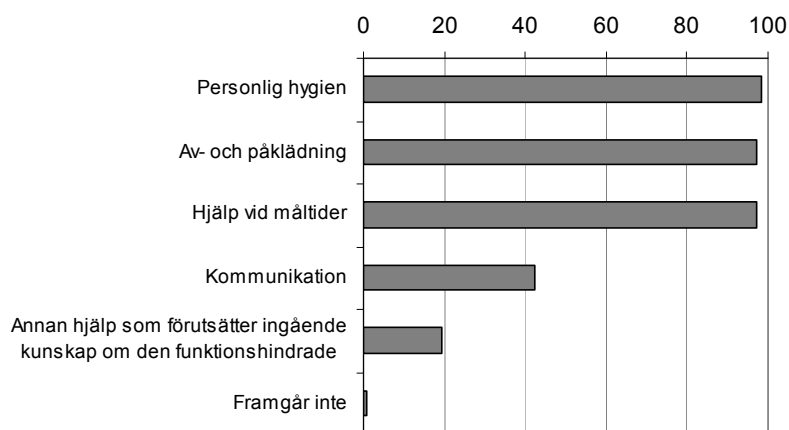
Bland personer som nybeviljades assistansersättning år 2005–2006 var det genomsnittliga antalet timmar för grundläggande behov 35 per vecka och antalet timmar för andra personliga behov 40. Det går inte att påvisa några skillnader mellan kvinnor och män i detta avseende. Däremot finns signifikanta skillnader mellan barn upp till 17 år och vuxna. Antal timmar beviljade för andra personliga behov är lägre för barn än för vuxna (29 respektive 44 timmar per vecka). En viss skillnad kan även skönjas i antal timmar för grundläggande behov, där barn tenderar att ha ett något större

bedömt behov än vuxna. Denna skillnad är dock inte statistiskt säkerställd.

4.1 Grundläggande behov

I besluts-PM anger handläggaren vilka grundläggande behov personen i fråga har. Diagrammet nedan visar hur stor andelen är som har beviljats assistansersättning för respektive moment. Vanligast är behov av hjälp med personlig hygien, av- och påklädning samt måltider. Nästan samtliga personer som nybeviljades assistansersättning hade behov av hjälp med dessa moment. Andelen som hade behov av hjälp med kommunikation var drygt 40 procent, och andelen som behöver ”annan hjälp som förutsätter särskild kunskap om den funktionshindrade” är ungefär 20 procent.

Andel med respektive grundläggande behov (n = 414). Nybeviljanden år 2005–2006

Det enda moment där det går att påvisa en signifikant skillnad mellan kvinnor och män är kommunikation. Fler män (47 procent) än kvinnor (37 procent) behöver hjälp att kommunicera. Mellan barn och vuxna finns fler skillnader. Det är inte så överraskande eftersom majoriteten av barnen hör till personkrets ett medan de flesta vuxna hör till personkrets tre (se kap 2.1) Nära 60 procent av barnen behöver hjälp vid kommunikation, i jämförelse med ungefär 36 procent av de vuxna. Även när det gäller annan hjälp som kräver

särskild ingående kunskap har en större andel barn än vuxna beviljats assistansersättning för det behovet. Däremot när det gäller av- och påklädning har vuxna ett något större behov än barn.

I webbformuläret ombads de handläggare som kryssat för alternativet "annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den funktionshindrade" att kryssa i vilken sorts hjälp det handlade om. Vanligast var tillsyn (12 procent av samtliga). Därefter kom vård/egenvård samt aktivering. Så gott som samtliga personer som har behov av annan hjälp, har även behov av hjälp med ytterligare ett eller flera grundläggande behov.

Ingen analys görs utifrån ett könsperspektiv eller barnperspektiv eftersom endast 80 personer i urvalet beviljats assistansersättning för dessa behov.

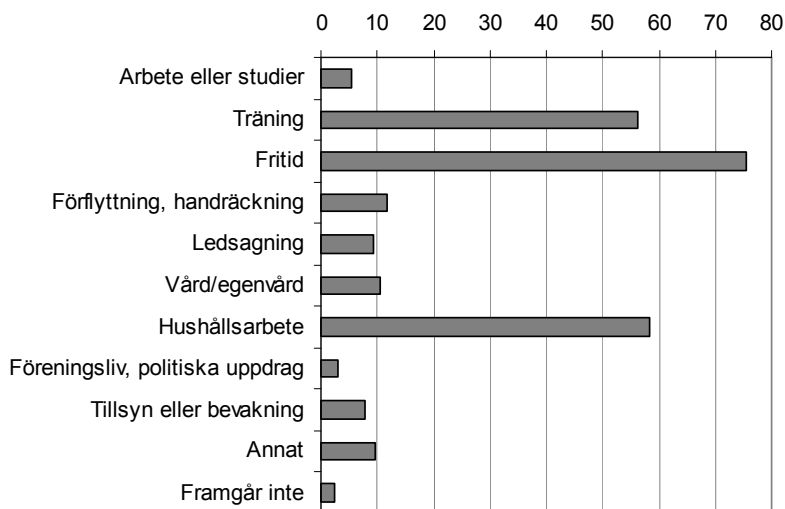
Andel med behov av annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den funktionshindrade. Nybeviljanden år 2005–2006

	<i>Antal</i>	<i>Andel av nybeviljanden (procent)</i>
Vård/egenvård	45	11
Aktivering	34	8
Tillsyn	49	12
Bevakning	30	7
Annat	17	4
Minst ett av behoven ovan	80	20

4.2 Andra personliga behov

Utifrån de granskade akterna fick handläggare registrera andra personliga behov för vilka assistansersättning beviljats. Vanligast var behov som gällde fritidsaktiviteter, träning och hushållsarbete.

Andel med olika andra personliga behov (n = 414). Nybeviljanden år 2005–2006

Anm: Kategorin "Annat" har minskats från 29 till 10 procent genom att ytterligare tre kategorier urskiljts utifrån öppna svar i webbformuläret. Dessa kategorier är "Vård/egenvård", "Förflyttning, handräckning" samt "Ledsagning". Kategorin "Tillsyn eller bevakning" har skapats genom en sammanslagning av de som beviljats assistansersättning för "Bevakning, skydd" enligt slutna svarsalternativ samt "Tillsyn" eller "Aktiv tillsyn" enligt det öppna svarsalternativet.

Det går inte att påvisa några större skillnader mellan kvinnor och män med ett undantag: hushållsarbete. Av kvinnorna har 63 procent beviljats assistansersättning för hushållsarbete i jämförelse med 53 procent av männen.

När det gäller barn och vuxna finns flera signifikanta skillnader. Bland annat visar det sig att en betydligt större andel barn än vuxna (12 procent i jämförelse med 3 procent) beviljats assistansersättning för tid i samband med arbete eller studier. Andelen vuxna som enligt besluts-PM beviljats assistansersättning för fritid är högre än motsvarande andel barn (79 i jämförelse med 68 procent). Dessutom beviljas barn betydligt oftare assistansersättning för tillsyn eller bevakning, medan vuxna betydligt oftare beviljas assistansersättning för hushållsarbete.

4.3 Dubbel assistans

I vissa situationer kan det behövas dubbel assistans för att tillgodose den enskildes behov. Andelen med dubbel assistans är ungefär 15 procent bland dem som nybeviljades assistansersättning år 2005–2006. Ingen signifikant skillnad finns mellan kvinnor och män i detta avseende. Däremot är det betydligt vanligare att vuxna (19 procent) än barn (8 procent) beviljas dubbel assistans. Eftersom tunga lyft är en vanlig orsak till att dubbel assistans beviljas är detta inte särskilt överraskande.

Av de 64 beslut där dubbel assistans beviljats fanns uppgift om antal timmar i 63 ärenden. Antalet timmar med dubbel assistans varierar mellan 0,75 och 224 timmar per vecka. Genomsnittligt antal timmar (exklusive ärendet med 224 timmar) var 16 timmar per vecka. I cirka 80 procent av ärendena har Försäkringskassan beviljat 20 timmar dubbel assistans eller mindre per vecka. På grund av det låga antalet observationer görs inga analyser utifrån ett köns- eller barnperspektiv. Tidigare studier har dock konstaterat att män tycks beviljas fler timmar för dubbel assistans än kvinnor (RFV Analyserar 2001:3 och RFV Analyserar 2004:11). Även i dessa studier är antalet observationer lågt och det är dessutom oklart om skillnaderna är statistiskt säkerställda.

I besluts-PM ingår en beskrivning av behov för vilka dubbel assistans beviljas. Vanligast är att dubbel assistans beviljas för förflyttning. Lyft, hygien samt av- och påklädning var andra vanliga svar. För de som svarat ”annat” fanns möjlighet att i webbformuläret beskriva vilken sorts behov det handlade om. De flesta angav behov som gällde utomhusaktiviteter.

Behov som tillgodoses med dubbel assistans (n = 64). Nybeviljanden år 2005–2006

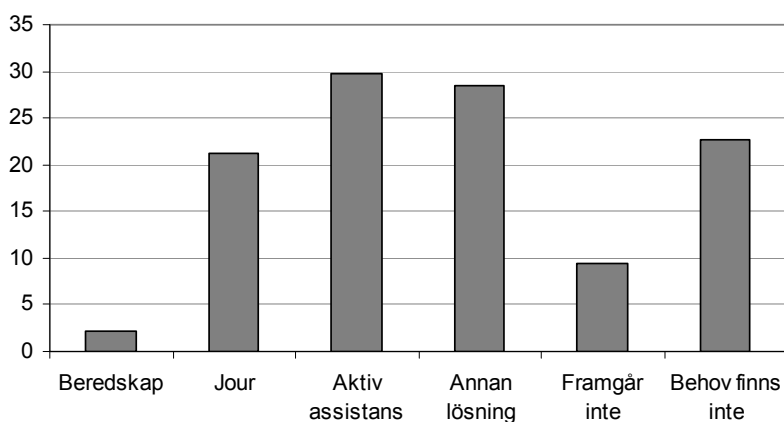
<i>Typ av behov</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
Lyft	31	48
Förflyttning	39	61
Hygien samt av- och påklädning	30	47
Träning	16	25
Annat	10	16

Anm: Eftersom flera alternativ kunde anges i webbformuläret summerar andelarna i tabellen inte till 100.

4.4 Dygnsvila

Tidigare undersökningar har inte uppmärksammat hur behov tillgodoses under natten för mottagare av assistansersättning. Av den aktuella aktstudien framgår att Försäkringskassan har beviljat aktiv assistans under dygnsvila i ungefär 30 procent av de nybeviljade ärendena. Jour förekom i drygt 20 procent och beredskap i drygt 2 procent av ärendena. Cirka 28 procent svarade att behov i samband med dygnsvila tillgodosågs på annat sätt. I kategorin nämndes lösningar såsom hemtjänst, larm, nattpatrull, larm, makars ansvar för varandra eller föräldraansvar. I flera ärenden framkommer att handikappersättning och vårdbidrag täcker behov under dygnsvila.

Olika lösningar på behov i samband med dygnsvila. Nybeviljanden år 2005–2006. Andelar i procent

Endast i ett avseende går det att påvisa en statistiskt signifikant skillnad mellan kvinnor och män. Det gäller behov i samband med dygnsvila som tillgodoses genom beredskap. Antalet ärenden där beredskap har beviljats är dock extremt lågt (åtta kvinnor och en man) och man kan därför fråga sig om resultatet säger särskilt mycket. När det gäller barn och vuxna finns större skillnader. Förutom beredskap finns en statistiskt signifikant skillnad vid jour. Nära 13 procent av barnen och 25 procent av de vuxna har beviljats jour i samband med dygnsvila. Dessutom finns en skillnad som avser andel ärenden där handläggaren har bedömt att det inte finns något behov av personlig assistans i samband med dygnsvila. I

drygt 16 procent av barnärendena bedömde handläggaren att ett sådant behov inte fanns, i jämförelse med 25 procent av de ärenden som avsåg vuxna.

4.5 Assistansersättning i skola, barnomsorg och daglig verksamhet

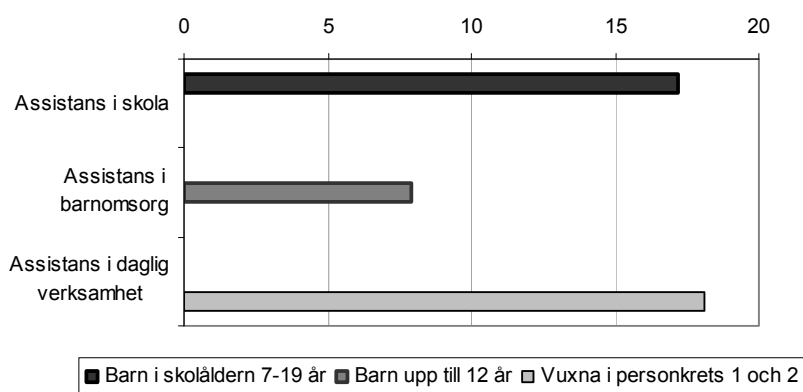
Huvudregeln i LASS är att assistansersättning inte ska lämnas för tid i förskola, skola eller daglig verksamhet. Avsikten är inte att personliga assistenter ska ersätta ordinarie personal. Assistansersättning kan dock lämnas för tid i dessa verksamheter om det finns *särskilda skäl*, exempelvis vad gäller att kommunicera med andra eller då personens hälsotillstånd innebär att det är viktigt att assistenten finns till hands.

Knappt 8 procent av de som beviljades assistansersättning åren 2005–2006 beviljades ersättning för tid i någon av de aktuella verksamheterna. Det går inte att påvisa någon statistiskt signifikant skillnad mellan kvinnor och män. Däremot är det vanligare att barn beviljats assistansersättning för tid i skola, barnomsorg eller daglig verksamhet (16 procent av barnen i jämförelse med 4 procent av de vuxna), vilket inte är särskilt överraskande eftersom två av de angivna verksamheterna riktar sig just till barn.

I diagrammet nedan ställs antalet brukare som beviljats assistansersättning för tid i de aktuella verksamheterna i relation till målgrupperna för respektive verksamhetstyp. Det innebär exempelvis att antalet barn med assistansersättning för tid i skola ställs i relation till antalet barn i skolåldern.

Av diagrammet framgår att ungefär 17 procent av barn och ungdomar i skolåldern har beviljats assistansersättning för tid i skolan. Cirka 8 procent av barnen upp till 12 år har beviljats assistansersättning för tid i barnomsorg. Ungefär 18 procent av de vuxna i personkrets 1 och 2 har beviljats assistansersättning i samband med daglig verksamhet. Den sista procentsatsen ökar om andelen med assistansersättning i daglig verksamhet ställs i relation till de personer där Försäkringskassan registrerat att personen i fråga deltar i daglig verksamhet. Av 24 ärenden där personen hade daglig verksamhet vid tidpunkten för beslutet beviljades 14 personer assistansersättning för tid inom daglig verksamhet. Eftersom det handlar om ett litet antal ärenden är siffrorna osäkra.

Andelar med assistansersättning i skola, barnomsorg och daglig verksamhet bland dem som tillhör aktuella målgrupper. Nybeviljanden år 2005–2006

4.6 Sammanfattning

När det gäller grundläggande behov konstateras att nära nog samtliga mottagare av assistansersättning har behov av hjälp med personlig hygien, av- och påklädning eller hjälp vid måltider. Ungefär fyra av tio har beviljats assistansersättning för kommunikation och två av tio för annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den funktionshindrade. De vanligaste behoven som ingick i annan hjälp var tillsyn, vård/egenvård och aktivering. När det gäller andra personliga behov var det vanligast att beviljas assistansersättning för behov som rör fritid, hushållsarbete eller träning. Endast sju procent hade beviljats assistansersättning för tid i samband med arbete eller studier.

Dubbel assistans har beviljats i 15 procent av ärendena. Genomsnittligt antal timmar per vecka med dubbel assistans var 16. De vanligaste anledningarna var förflyttning, lyft samt av- och påklädning.

Behov i samband med dygnsvila kan tillgodoses på olika sätt. Det vanligaste (30 procent) var aktiv assistans. Därefter kom "annan lösning" vilket kan innebära exempelvis larm, nattpatruller eller anhöriga. Det är inte ovanligt att behov under natten räknas in i handikappersättningen eller vårdbidraget i det senare fallet.

5 Försäkringskassans avgränsningar gentemot andra aktörers ansvar

Grundläggande förutsättningar för att en person ska ha rätt till assistansersättning är att han eller hon omfattas av socialförsäkringsskyddet, ingår i personkretsen och har behov av hjälp med sina grundläggande behov i genomsnitt minst 20 timmar i veckan. Men lagen anger även situationer för vilka assistansersättning normalt inte lämnas. Det handlar om situationer där andra aktörer har ett ansvar för den assistansberättigades behov. Exempelvis har makar ett visst ansvar för varandra liksom föräldrar har ett visst ansvar för sina barn. I detta kapitel undersöker vi i vilken utsträckning andra aktörers ansvar har utretts samt om det framgår i besluts-PM att antalet beviljade timmar påverkats av detta. Undersökningen gäller nybeviljade ärenden från åren 2005–2006.

5.1 Makars gemensamma ansvar

Vid bedömningen av assistansbehovet ska handläggaren ta hänsyn till ”makars gemensamma ansvar”. Med detta avses normalt det gemensamma ansvaret för hem och hushåll som finns makar emellan enligt äktenskapsbalken (1 kap. 2 §). Enligt domar från Regeringsrätten ska det vid bedömningen av assistansbehovet för hushållssysslor tas hänsyn till makars gemensamma ansvar för hushållet. Regeringsrätten ansåg även att ett sådant stödbehov som innebär behov av att ha någon till hands är tillgodosett genom hemmavarande maka eller make (RÅ 1997 ref 165 I och II).

Av de 414 nybeviljade ärendena från åren 2005–2006 bodde ungefär tredjedel (143 personer) tillsammans med make, maka eller sambo. I 66 procent av dessa ärenden framgår det i besluts-PM att makens, makans eller sambons ansvar har utretts. Det går inte att påvisa någon signifikant skillnad mellan kvinnor och män i detta avseende. Däremot framgår det att antalet beviljade timmar oftare reducerats till följd av makars gemensamma ansvar när den assistansberättigade är kvinna. I 48 procent av de ärenden som gäller sammanboende kvinnor framgår det att antalet timmar minskats med hänsyn till makens ansvar, medan motsvarande är fallet i 26 procent av de bedömningar som avser män. Skillnaden är statistiskt säkerställd.

Försäkringskassans bedömning av makars gemensamma ansvar (n=143). Nybeviljanden år 2005–2006. Andelar i procent

	<i>Kvinnor</i>	<i>Män</i>	<i>Totalt</i>
Makars gemensamma ansvar har utretts	65	66	66
Antalet beviljade timmar har minskats till följd av detta	48	26	39

Resultatet ovan tycks gå stick i stäv med vad som framgår i tabellen nedan, som visar antalet beviljade timmar för kvinnor och män som är samboende respektive ensamboende. När det gäller ensamboende finns en signifikant skillnad mellan kvinnor och män i antalet beviljade timmar, där män beviljas fler timmar än kvinnor i genomsnitt. Även när det gäller samboende finns en skillnad, men denna gång är det kvinnor som beviljas fler timmar. Även om det inte går att bevisa att den senare könsskillnaden är statistiskt signifikant är den intressant, inte minst eftersom motsvarande mönster identifierades i RFV:s studie. RFV menar att en möjlig förklaring kan vara att kvinnor som är samboende med en funktionshindrad man tar ett större ansvar för hans hjälpsituation än en man i motsvarande situation.

Genomsnittligt antal timmar per vecka för ensamboende och samboende. Fördelat på kvinnor och män. Nybeviljanden år 2005–2006

	<i>Kvinnor (n=150)</i>	<i>Män (n=116)</i>	<i>Samtliga (n=266)</i>
Makars gemensamma ansvar har utretts	82	101	90
Samboende	77	69	74

Men hur ska man då förstå de två tabellerna i förhållande till varandra? Här är det viktigt att poängtera att tabellerna, i synnerhet den första, inte nödvändigtvis ger hela sanningen. Exempelvis är det möjligt att andelen män för vilka antalet timmar minskats till följd av makas ansvar i själva verket är fler än vad som framgår i tabellen, om det är så att kvinnliga ansvar för sina funktionshindrade män är underförstått medan mäns ansvar måste uttryckas mer explicit. RFV drar denna slutsats i sin rapport efter att ha gjort en kvalitativ analys av 90 besluts-PM där den assistansberättigade var samboende. RFV konstaterade att det var vanligare att förvänt-

ningar kring gemensamt ansvar formulerades uttryckligt i de fall de den funktionshindrade personens partner var man, medan förväntningar på kvinnliga partners i högre utsträckning var underförstådda eller outtalade. Dock betonar RFV att otydligt uttalade förväntningar inte innebär att förväntningar inte finns.

5.2 Föräldraansvar

Vårdnadshavare har enligt föräldrabalken ett ansvar för barnets personliga förhållanden och ska se till att barnets behov blir tillgodosedda. Detta ansvar är detsamma oavsett om barnet har ett funktionshinder eller inte. Det är således bara de hjälpbehov som går utöver vad som är normalt för ett barn i ifrågavarande ålder som läggs till grund för bedömningen av behovet av personlig assistans. Det innebär att föräldrars ansvar för ett barns omvårdnad måste bedömas vara mer omfattande ju yngre barnet är. Regeringsrätten har i ett avgörande bedömt att behoven av hjälp med grundläggande behov för ett barn utan funktionshinder är av begränsad omfattning vid 12 års ålder (RÅ 1997 not I). I Försäkringskassans Vägledning dras slutsatsen att föräldraansvaret gäller barn upp till 12 år, men att behovet av personlig assistans för grundläggande behov därefter ska bedömas på samma sätt som för vuxna.

Hur vanligt är det då att föräldraansvaret utreds för barn upp till 12 års ålder? Av de ärenden i urvalet som nybeviljades assistansersättning åren 2005–2006 var 85 barn 12 år eller yngre vid tidpunkten för första beslutet. I nära 84 procent av bedömningarna framgår att handläggaren har utrett föräldraansvaret och i 62 procent av besluten framgår att antalet timmar minskats till följd av föräldrarnas ansvar. Antalet ärenden är för få (37 flickor och 48 pojkar) för att någon jämförelse utifrån kön ska kunna göras.

RFV publicerade år 2004 rapporten *Barns rätt till personlig assistans och assistansersättning* (RFV Analyserar 2004:9). I en granskning av ärenden som avsåg 9- och 10-åringar framkom att begreppet "föräldraansvar" förekom i ungefär hälften av utredningarna. Att resultatet skiljer sig från LSS-kommitténs granskning kan bero på att frågan formulerats på olika sätt i de två studierna. Till skillnad mot RFV:s studie tar den senare fasta på om föräldraansvaret utretts, snarare än om begreppet använts. Det är också möjligt att handläggarna blivit mer noggranna i sin utredning av föräldraansvaret, som en följd av RFV:s resultat.

5.3 Skola och barnomsorg

Huvudregeln i LASS är att assistansersättning inte lämnas för tid i förskola eller skola. Assistansersättning kan dock lämnas även vid deltagande i dessa verksamheter om det finns särskilda skäl. I kapitel 4.5 framgick att 12 procent av barn och ungdomar upp till 19 år har beviljats assistansersättning för tid i skolan. Cirka 8 procent av barnen upp till 12 år har beviljats assistansersättning för tid i barnomsorg.

Den fråga som är aktuell här är om Försäkringskassan har utrett skolans och barnomsorgens ansvar samt om antalet beviljade assistanstimmar reducerats till följd av dessa aktörers ansvar. Allra helst skulle tabellerna utgå från barn där det framgår att de beviljats assistansersättning för tid i dessa verksamheter, men antalet ärenden är lågt där det uttryckligen framgår att assistansersättning lämnats för tid i dessa verksamheter. I stället utgår vi från ”förmodade målgrupper” för dessa verksamheter. Vi är dock inte säkra på att samtliga barn har tillgång till skola och barnomsorg.

I webbformuläret har alternativen skola och barnomsorg inte särredovisats varför resultatet redovisas uppdelat på olika åldersgrupper. I den första åldersgruppen 0–6 kan man utgå ifrån att den bedömning handläggaren gjort gäller barnomsorg. I den andra åldersgruppen 7–12 år kan bedömningen gälla antingen barnomsorg eller skola, och i den tredje åldersgruppen 13–19 år gäller bedömningen förmodligen skola.

Försäkringskassans bedömning skolans och barnomsorgens ansvar. Uppdelat på åldrarna 0–6 år, 7–12 år samt 13–19 år. Nybeviljanden år 2005–2006. Andelar i procent

	0–6 år (n=42)	7–12 år (n=43)	13–19 år (n=41)	Samtliga (n=126)
Skolans eller barnomsorgens ansvar har utretts	48	58	39	48
Antalet beviljade timmar har minskats till följd av detta	43	35	32	37

De ärenden där det oftast framgår att skolans eller barnomsorgens ansvar utretts gäller barn och ungdomar i åldrarna 7–12 år. Det resultatet var väntat eftersom både skola och barnomsorg kan vara aktuellt för dessa barn. Vanligast att utredningen medför att antalet timmar minskats är det dock i åldrarna 0–6 år.

När det gäller skillnader mellan flickor och pojkar har endast kategorin "samtliga" analyserats eftersom övriga ålderskategorier innehåller för få observationer. Analysen ger inte något stöd för att det finns några skillnader mellan flickor och pojkar vad gäller Försäkringskassans utredning av skolans och barnomsorgens ansvar.

5.4 Sjukvårdande insatser

Assistansersättning lämnas inte för sjukvårdande insatser enligt HSL. Personlig assistans ska inte ersätta den omvårdnad som sjukvårdshuvudmannen är skyldig att ge. Enligt Försäkringskassans Vägledning är det viktigt att skilja mellan insatser som är att betrakta som egenvård, och därmed är den enskildes ansvar, och insatser enligt HSL under medicinskt yrkesansvar. Det är den behandlande läkaren som avgör om en uppgift är att anse som sjukvård eller egenvård (SoS Allmänna råd, SOSFS 1996:9). Vissa uppgifter av sjukvårdskaraktär som den funktionshindrade själv, eller anhöriga i hemmet, kan utföra efter enklare instruktioner, räknas inte som sjukvård utan som egenvård.

Hur vanligt är det då att Försäkringskassan utreder sjukvårdshuvudmannens ansvar? I bearbetningen nedan har vi skiljt mellan personer som beviljats assistansersättning för vård eller egenvård och de som inte har det. Gemensamt för båda grupperna är att andelen ärenden där sjukvårdens ansvar har utretts inte är särskilt hög. Emellertid är det svårt att dra några slutsatser av resultatet då det är svårt att säga om det varit aktuellt i dessa ärenden.

Försäkringskassans utredning av sjukvårdande insatser, uppdelat på personer som har respektive inte har beviljats assistans för egenvård. Nybeviljanden år 2005–2006. Andelar i procent

	<i>Personer som beviljats assistans för egenvård (n=95)</i>	<i>Personer som ej beviljats assistans för egenvård (n=319)</i>	<i>Samtliga (n=414)</i>
Sjukvårdens ansvar har utretts	7	4	5
Antalet beviljade timmar har minskats till följd av detta	4	2	2

En tendens finns bland personer som ej beviljats assistans för egenvård att det är något vanligare bland kvinnor än män att Försäkringskassans utreder sjukvårdens ansvar. Det går dock inte att påvisa några statistiskt signifikanta könsskillnader.

5.5 Sammanfattning

I detta kapitel har vi undersökt hur vanligt det är att Försäkringskassan utreder andra aktörers ansvar samt om det beviljade antalet timmar har minskats till följd av detta.

Makars gemensamma ansvar för varandra har utretts i 66 procent av de ärenden där assistansmottagaren är gift eller sambo. I fyra ärenden av tio reducerades antalet timmar till följd av utredningen. Att antalet timmar reducerades var betydligt vanligare när den funktionshindrade var kvinna än man. Paradoxalt nog är genomsnittligt antal beviljade timmar något högre för kvinnor som är samboende än för män i motsvarande situation.

Föräldraansvaret har utretts i 84 procent av de ärenden där assistansmottagaren är under 12 år och i 62 procent av besluten framgår att antalet timmar minskats till följd av föräldrarnas ansvar.

Skolans eller barnomsorgens ansvar har oftast utretts i ärenden som avser barn i åldrarna 7–12 år (58 procent). Vanligast att antalet timmar reducerats som en följd av utredningen är det i åldrarna 0–6 år.

Det är svårt att dra några slutsatser om sjukvårdshuvudmannens ansvar eftersom vi inte vet hur ofta en sådan utredning borde ha gjorts. För att ändå skapa oss någon bild i frågan om sjukvårdens ansvar har utretts och vad som blev resultatet har vi särskilt tittat på personer som beviljats assistansersättning för vård/egenvård. Av dessa personer framgår det att sjukvårdens ansvar har utretts i 7 procent av ärendena och att antalet timmar reducerats i 4 procent av ärendena.

6 Vad händer efter några år med assistansersättning?

I de tidigare kapitlen har vi studerat besluts-PM där personerna ifråga beviljas assistansersättning för första gången. I det aktuella kapitlet är vi snarare intresserade av vad som händer efter några år

med assistansersättning. Hur förändras behoven och hur följer Försäkringskassan upp dessa förändringar? För att besvara dessa frågor studerar vi ärenden där personerna haft assistansersättning fem år eller längre.

6.1 Bakgrundsinformation om ärendena i urvalet

Försäkringskassan fick i uppdrag att registrera uppgifter i webbformuläret om 500 ärenden där assistansersättning beviljades för första gången år 1999 eller tidigare och där personerna ifråga hade assistansersättning också i december 2005. För dessa personer ingick i webbformuläret inte bara frågor om det första beslutet, utan även det senaste beslutet om assistansersättning. Avsikten var att göra jämförelser i vissa avseenden mellan första och senaste beslutet om assistansersättning för att se hur de bedömda behoven förändrats över tid. I webbformuläret ingick även en fråga där handläggare fick gå igenom samtliga beslut, såväl ansökningar som omprövningar, och registrera resultaten av dessa beslut. På så vis får vi en bild av hur aktiv Försäkringskassan varit i redan beviljade ärenden, men även hur aktiva enskilda varit i att ansöka om ytterligare timmar med assistansersättning. Om Försäkringskassans bedömning resulterat i fler eller färre timmar framgår också.

Av de 500 ärenden som ingick i urvalsramen har Försäkringskassan registrerat 473 ärenden i webbformuläret. Av okänd anledning inkom även ärenden där det första registrerade beslutet om assistansersättning daterats till år 2000. Efter att personer som vars grundläggande behov inte uppgick till minst 20 timmar rensats bort (dvs. avslagsbeslut) återstod 431 ärenden, varav 208 kvinnor och 223 män. De flesta, 52 procent, har bedömts tillhöra personkrets tre, 33 procent hör till personkrets ett och 5 procent till personkrets två.

Personkrets och kön. Personer som haft assistansersättning fem år eller längre

	<i>Kvinnor</i>		<i>Män</i>		<i>Totalt</i>	
	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
Personkrets 1	64	31	78	35	142	33
Personkrets 2	5	2	16	7	21	5
Personkrets 3	123	59	103	46	226	52
Framgår inte	16	8	26	12	42	10
<i>Totalt</i>	<i>208</i>	<i>100</i>	<i>223</i>	<i>100</i>	<i>431</i>	<i>100</i>

En stor andel av personerna i urvalet beviljades assistansersättning för första gången redan då insatsen infördes. Hela 44 procent av vårt urval består av personer som haft assistansersättning ända sedan år 1994. Det beror på att betydligt fler personer beviljades assistansersättning det året än kommande år.

År för första beslut om assistansersättning. Personer som haft assistansersättning fem år eller längre

	<i>År för första beslut</i>	
	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
1994	190	44
1995	72	17
1996	35	8
1997	42	10
1998	38	9
1999	41	10
2000	13	3

Ålder vid första och senaste beslut framgår av tabellen nedan. Vid det första beslutet var 22 procent av personerna 15 år eller yngre, vilket var fallet för 10 procent av personerna vid det senaste beslutet. Cirka 12 procent av personerna var 56 år eller äldre vid det första beslutet. Vid det senaste aktuella beslutet befann sig 27 procent av personerna i den ålderskategorin.

Ålder vid första och senaste beslut om assistansersättning. Personer som haft assistansersättning fem år eller längre

	<i>Ålder vid första beslut</i>		<i>Ålder vid senaste aktuella beslut</i>	
	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
0–15	95	22	42	10
16–25	80	19	68	16
26–35	52	12	77	18
36–45	66	15	47	11
46–55	87	20	78	18
56–65	51	12	101	23
66 eller äldre	-	-	18	4

6.2 Grundläggande behov och andra personliga behov

Har personernas bedömda behov förändrats under deras tid med assistansersättning? Det genomsnittliga antalet timmar per vecka har ökat från 71 till 101, vilket innebär en ökning på 30 timmar. Ökningen gäller både grundläggande behov och andra personliga behov, men är betydligt större för den senare typen av behov. Detta framgår även av att andelen grundläggande behov minskat, från 60 procent av de totala behoven till 48 procent, mellan det första och senaste beslutet. Samtliga förändringar är statistiskt säkerställda.

Grundläggande och andra personliga behov vid första och senaste beslut. Personer som haft assistansersättning fem år eller längre

	<i>Första beslutet</i>	<i>Senaste beslutet</i>
Totalt behov (antal timmar/v)	71	101
Grundläggande behov	40	45
Andra personliga behov	32	57
Andel grundläggande behov, procent	60	48

Anm. Timmar för grundläggande behov har registrerats av handläggarna i besluts-PM. Eftersom antal timmar för andra personliga behov mer sällan anges i besluts-PM har timantalet beräknats som differensen mellan totalt antal timmar per vecka och antal timmar för grundläggande behov.

Dock är det möjligt att ökningen för andra personliga behov är överskattad i förhållande till ökningen i grundläggande behov. Det beror på att det förekommer att Försäkringskassan inte upprepar bedömningen av grundläggande behov i senare beslut eftersom det redan tidigare konstaterats att de grundläggande behoven överstiger 20 timmar.

6.3 Dubbel assistans

Andelen personer med dubbel assistans har ökat, från 13 procent vid det första beslutet till 36 procent vid det senaste. Det innebär en ökning med närmare 300 procent, vilket är statistiskt signifikant.

Andel med dubbel assistans i första och senaste beslut. Personer som haft assistansersättning fem år eller längre

	<i>Första beslutet</i>		<i>Senaste aktuella beslut</i>	
	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
Ja	54	13	157	36
Nej	304	71	233	54
Framgår inte	73	17	41	10
<i>Totalt</i>	<i>431</i>	<i>101</i>	<i>431</i>	<i>100</i>

Det genomsnittliga antalet timmar med dubbel assistans har dock inte ökat särskilt mycket. Vid första beslutet var antalet timmar med dubbel assistans 23 per vecka och vid det senaste beslutet var det 29 timmar per vecka. Skillnaden är knappt signifikant.

6.4 Behov i samband med dygnsvila

Behovet av aktiv assistans under natten har nära nog fördubblats mellan första och senaste aktuella beslutet om assistansersättning. Även andelen med jour under natten har ökat.

Hur behov tillgodoses under natten vid första och senaste beslut. Personer som haft assistansersättning fem år eller längre

	<i>Första beslut</i>		<i>Senaste beslut</i>	
	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
Beredskap	10	2	9	2
Jour	68	16	135	31
Aktiv assistans	94	22	175	41
Annan lösning	84	20	68	16

6.5 Försäkringskassans omprövningar

Enligt 7 § LASS ska rätten till assistansersättning omprövas två efter att rätten till ersättning senast prövades och vid väsentligt ändrade förhållanden. I detta avsnitt redogörs för i vilken utsträckning rätten till ersättning omprövas, antingen på Försäkringskassans eller den enskildes initiativ samt vad som blev resultatet av prövningarna.

6.5.1 Senaste aktuella beslut om assistansersättning

Studien genomfördes under år 2006 och för ungefär en femtedel av dem som omfattades av undersökningen har en prövning av rätten till ersättning gjorts under samma år. Sex av tio mottagare av assistansersättning har ett beslut som är fattat år 2004 eller senare, det vill säga som är högst två år gammalt. För en tredjedel av assistansmottagarna har ingen prövning gjorts sedan år 2001, vilket innebär att deras senaste aktuella beslut är minst fem år gammalt.

År för senaste aktuella beslut om assistansersättning. Personer som haft assistansersättning fem år eller längre

	<i>År för senaste beslut</i>	
	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
1997	3	1
1998	2	1
1999	19	4
2000	23	5
2001	45	10
2002	43	10
2003	39	9
2004	66	15
2005	101	23
2006	90	21
<i>Totalt</i>	<i>431</i>	<i>100</i>

6.5.2 Resultat av omprövningar och ansökningar om fler timmar

Vad blir resultatet av de prövningar som görs? Och är det någon skillnad i detta avseende mellan ansökningar och omprövningar? Handläggarna fick i uppgift att för de 431 personerna redogöra för samtliga beslut som avser assistansbehovet; vad som var orsaken till prövningen och vad som blev resultatet. Sammanlagt handlar det om nära 1 400 beslut fattade under åren 1994–2006. Ungefär 4 procent av prövningarna har gjorts efter ansökan från den enskilde, 42 procent är så kallade omprövningar och 11 procent av prövningarna har gjorts av annan anledning. I vissa fall handlar det om en kombination av ansökan och omprövning och andra gånger

kan Försäkringskassan ha fått en signal från exempelvis kommunen.

När det gäller ansökningar från enskilda konstateras att nio gånger av tio blir resultatet att fler timmar assistansersättning beviljas. När det gäller omprövningar förblir antalet timmar oförändrat i drygt hälften av fallen. Det är ungefär lika vanligt med fler beviljade timmar som färre. Att assistansersättningen helt dras in är inte så vanligt. Vid omprövningar sker det i ungefär 2 procent av fallen och vid andra sorters prövningar sker det i 4 procent av fallen.

Resultat av prövning av rätten till assistansersättning, fördelat på ansökan, omprövning och annat. Personer som haft assistansersättning fem år eller längre. Andelar i procent

	<i>Ansökan</i> (n=647)	<i>Omprövning</i> (n=585)	<i>Andra sorters prövningar</i> (n=160)
Färre timmar	2	21	13
Fler timmar	92	24	66
Oförändrat antal timmar	6	54	17
Indragen ersättning	0	2	4

6.6 Sammanfattning

När det gäller behoven för personer som haft assistansersättning i fem år eller längre konstateras att mycket hinner förändras under denna tid. Behoven har ökat i samtliga de avseenden som undersökts. För personerna i vårt urval har det genomsnittliga antalet timmar ökat från 71 till 101 i veckan. Ökningen gäller främst andra personliga behov. Andelen personer som beviljats dubbel assistans har ökat, från 13 procent till 36. Det genomsnittliga antalet timmar med dubbel assistans har också ökat något. När det gäller behov i samband med dygnsvila har andelen med aktiv assistans ökat från drygt 20 procent till 40 procent.

Försäkringskassans benägenhet att göra omprövningar skiftar. Sex av tio mottagare av assistansersättning har ett beslut som är högst två år gammalt. Men för en tredjedel av assistansmottagarna har ingen prövning gjorts sedan 2001, vilket innebär att det senaste aktuella beslutet är fem år eller äldre.

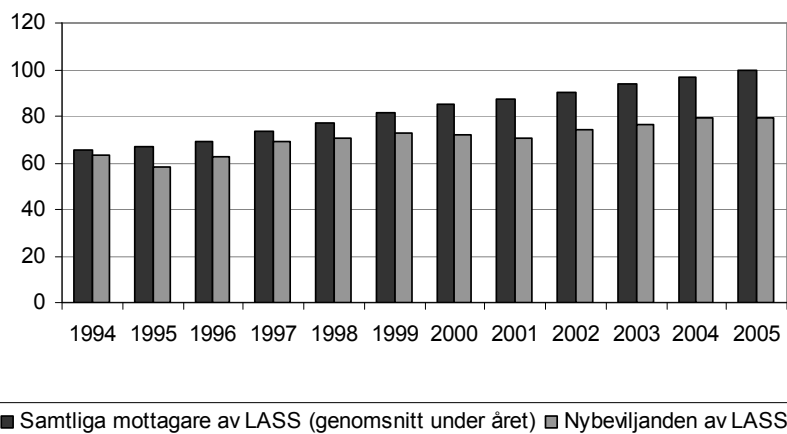
Konsekvenserna av de omprövningar som görs på Försäkringskassans initiativ varierar. I drygt hälften av de omprövningar som gjorts är resultatet i antal timmar oförändrat. I två av tio omprövningar blev resultatet att antalet timmar minskade och för ungefär lika många att antalet timmar ökade. När det däremot gäller prövningar till följd av att den enskilde själv gjort en ansökan blir resultatet nästan alltid (92 procent) att fler timmar beviljas. Endast i undantagsfall resulterar omprövningar i att assistansersättningen dras in.

7 Har Försäkringskassans behovsbedömningar förändrats över tid?

Det genomsnittliga antalet timmar med assistansersättning har ökat över tid. Man kan tänka sig två huvudsakliga förklaringar till detta. Antingen har behoven ökat hos personer med assistansersättning eller så har synen på vad vilka behov som ska täckas av assistansersättningen förändrats. I det senare fallet är det naturligtvis fråga om ett samspel mellan önskemål eller efterfrågan hos brukare, samhällsliga ambitioner, utveckling av praxis och så vidare. Det är till exempel tänkbart att tillgången till personlig assistans innebär förbättrade möjligheter till deltagande i samhällslivet, vilket i sig kan medföra en ökad efterfrågan på assistans.

Vissa funktionshinder är progredierande, det vill säga försvåras över tid. Det är därför troligt att antalet timmar ökar för personer som har assistansersättning sedan en längre tid. Ökad ålder kan också förklara varför antalet timmar ökar för personer som redan har assistansersättning. Men enligt diagrammet nedan gäller ökningen i antalet beviljade timmar inte enbart personer som redan beviljats assistansersättning utan även de som beviljas assistansersättning för första gången, så kallade nybeviljanden. I mitten av 1990-talet var det genomsnittliga antalet timmar vid nybeviljanden omkring 60 timmar per vecka. Tio år senare har det genomsnittliga antalet timmar vid nybeviljanden ökat till omkring 80 per vecka.

Genomsnittligt antal timmar per vecka för samtliga mottagare av assistansersättning samt för personer som nybeviljats assistansersättning

Källa: Statistik från Försäkringskassan.

I detta kapitel försöker vi beskriva varför antalet beviljade timmar ökar i nybeviljade ärenden. I RFV:s studie Resurser för att leva som andra (RFV Analyserar 2001:3) analyseras besluts-PM för personer som nybeviljades assistansersättning år 1994–1995 samt år 1999–2000. Därmed finns möjlighet att i några olika avseenden jämföra nybeviljanden från år 2005–2006 och att se vilka förändringar som skett. Eftersom RFV:s studie inte redovisar spridningsmått för åren 1994–1995 och 1999–2000 går det inte att med säkerhet fastställa om skillnader mellan olika tidsperioder är statistiskt signifikanta. De skillnader som observeras ska därför betraktas som tendenser.

7.1 Grundläggande och andra personliga behov

Att antalet beviljade timmar med assistansersättning ökat över tid framgår av diagrammet ovan, men hur har timmar för grundläggande behov respektive andra personliga behov utvecklats?

Tabellen nedan visar att det genomsnittliga antalet timmar för grundläggande behov har legat kring 35 sedan assistansersättningen infördes. Däremot har antalet timmar som beviljats för andra personliga behov ökat. Vid införandet av personlig assistans var det

genomsnittliga antalet timmar för andra personliga behov drygt 30. Tio år senare är antalet timmar ungefär 40.

Genomsnittligt antal beviljade timmar per vecka fördelat på grundläggande och andra behov. Nybeviljanden åren 1994–1995, 1999–2000 samt 2005–2006

	1994–1995	1999–2000	2005–2006
Totalt behov (antal timmar/v)	67	75	75
Grundläggande behov	35	34	35
Andra personliga behov	32	41	40
Andel grundläggande behov, procent	52	45	47

Källa: Egna bearbetningar av RFV:s studie Resurser för att leva som andra, som omfattar nybeviljanden från åren 1994–1995 samt 1999–2000 (RFV Analyserar 2001:3). Siffror för 2005–2006 kommer från LSS-kommitténs granskning av beslut.

7.1.1 Innehållet i grundläggande behov

Ovan framgår att det genomsnittliga antalet beräknade timmar för grundläggande behov inte tycks ha förändrats över tid, utan har legat kring 34–35 timmar vid alla tre undersökningstillfällena. Tabellen nedan visar däremot att andelen personer som bedömts ha behov med olika moment tycks ha förändrats något över tid. År 2005–2006 har så gott som samtliga personer bedömts ha behov av hjälp med personlig hygien, av- och påklädning samt hjälp vid måltider, vilket indikerar en viss ökning i jämförelse med åren 1994–1995. Störst ökning har skett i andelen som bedömts ha behov av annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den enskilde, vilket tycks ha blivit ungefär dubbelt så vanligt som vid de två första undersökningsperioderna.

Andel med behov av respektive moment som ingår i grundläggande behov. Nybeviljanden åren 1994–1995, 1999–2000 samt 2005–2006

	1994–1995 <i>n</i> = 231	1999–2000 <i>n</i> = 289	2005–2006 <i>n</i> = 410
Personlig hygien	90	98	99
Av- och påklädning	84	94	98
Hjälp vid måltider*	71	81	98
Kommunikation	45	45	43
Annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den funktionshindrade	7	11	11

* I webbformuläret för nybeviljanden 1994–1995 och 1999–2000 var formuleringen "hjälp att äta" vilket försvårar jämförelse över tid. *Anm.* Egna bearbetning har gjorts av siffror presenterade i RFV Analyserar 2001:3 för att möjliggöra jämförelse över tid.

Eftersom skillnaden är så stor i andelen personer med behov av annan hjälp är det intressant att se om innehållet förändrats över tid.¹ Jämförelsen är svår att göra eftersom den senaste studien av ärenden utgår från färdigformulerade svarsalternativ; vård/egenvård, aktivering, tillsyn samt bevakning. RFV:s studie utgår däremot från öppna svarsalternativ där handläggarna själva fått beskriva vilken typ av behov som ingår. Men i RFV:s studie har en kategori skapats utifrån aktivering, tillsyn eller övervakning, vilket ändå möjliggör en jämförelse med LSS-kommitténs undersökningsresultat. År 1994–1995 var det 2 procent av nybeviljanden där den typen av behov fanns, medan motsvarande var fallet i 6 procent av nybeviljandena år 1999–2000.² När vi skapar motsvarande kategori för nybeviljanden år 2005–2006 var den typen av behov aktuella i 17 procent av de nybeviljade ärendena. Det tyder på att det kan vara så att nya behov kommit att tillgodoses med assistansersättning.

¹ För beskrivning av annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den funktionshindrade, se avsnitt 4.1.

² Siffror som avser 1994–1995 och 1999–2000 har beräknats av sekretariatet utifrån antalsuppgifter som redovisats i RFV Analyserar 2001:3.

7.1.2 Innehållet i andra personliga behov

Ovan konstaterades att antalet timmar som beviljas för andra personliga behov har ökat över tid. Har det då skett någon förändring av *innehållet* i andra personliga behov? I tabellen nedan jämförs förekomsten av de andra personliga behov som är jämförbara i de två studierna. Bearbetningar har gjorts av siffror i RFV:s studie för att möjliggöra jämförelser. De svarsalternativ som presenteras nedan är dock inte helt identiska för de olika tidpunkterna (se tabellkommentar).

Andel personer med behov av assistans med olika moment som kan ingår i andra personliga behov. Nybeviljanden åren 1994–1995, 1999–2000 samt 2005–2006

	1994–1995 <i>n</i> = 231	1999–2000 <i>n</i> = 289	2005–2006 <i>n</i> = 414
Arbete eller studier*	7	4	5
Träning	42	43	56
Fritidsaktiviteter	66	78	76
Hushållsarbete	47	58	58
Föreningsliv, politiska uppdrag	3	2	3
Tillsyn eller bevakning*	4	6	8

* För åren 1994–1995 samt 1999–2000 har en summering gjorts av två kategorier: "studier" samt "arbete, dator, skriva" vilket delvis kan ha en annan innebörd än "arbete och studier" år 2005–2006. Även när det gäller tillsyn eller bevakning skiljer sig formuleringarna åt i de två studierna då den tidigare studien i stället använde formuleringen "bevakning/skydd.

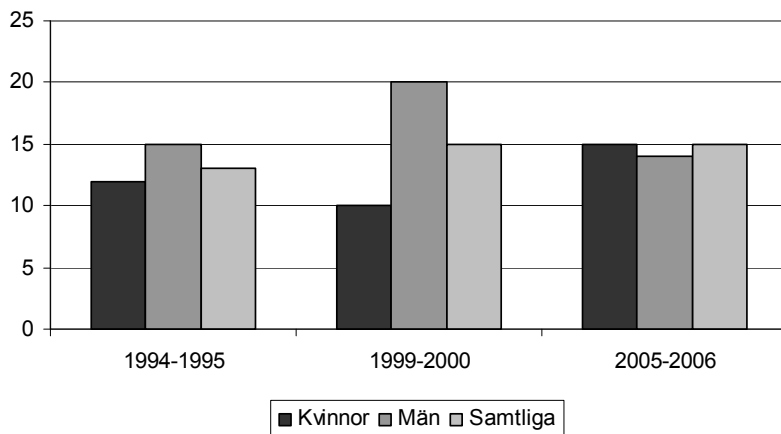
Tabellen ovan tyder på vissa ökningarna av i andelar personer som bedömts ha behov av assistans med momenten ovan. framför allt gäller det träning och tillsyn eller bevakning.

7.2 Dubbel assistans

Andelen personer som beviljats dubbel assistans var vid det första undersökningstillfället 13 procent, och vid de två senare 15 procent. Det tycks med andra ord inte vara någon större skillnad mellan undersökningstillfällena. Mer intressant är det att RFV:s slutsats var att dubbelt så många män som kvinnor beviljades dubbel assistans år 1999–2000. För åren 2005–2006 går det dock inte att påvisa några statistiskt säkerställda skillnader mellan kvinnor

och män (se kap 4.3). Även en studie genomförd av RFV visar att skillnaden mellan kvinnor och män vad gäller beviljandet av dubbel assistans tycks ha upphört. Studien avser nybeviljanden från 2002–2003 bland vuxna. (RFV Analyserar 2004:16).

Andel nybeviljanden med dubbel assistans

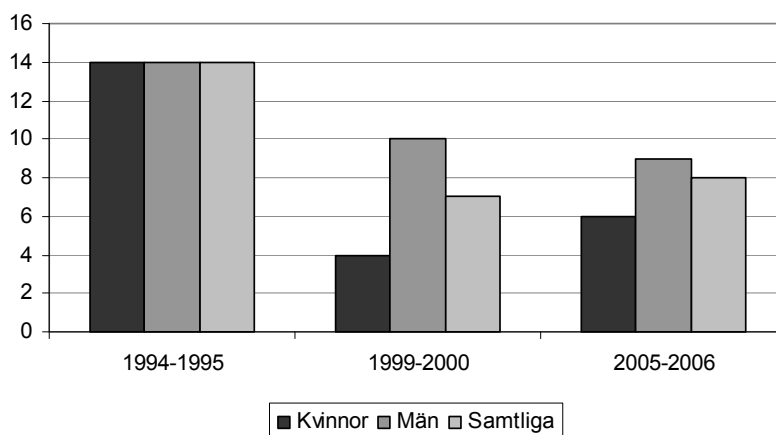
7.3 Assistansersättning för tid i barnomsorg, skola och daglig verksamhet

I föregående kapitel nämndes huvudregeln att assistansersättning inte lämnas för tid då brukaren vistas i eller deltar i förskola, skola eller daglig verksamhet. Assistansersättning kan dock beviljas om särskilda skäl föreligger. Regeln infördes den 1 juli 1996 och i RFV:s ”Resurser för att leva som andra” följdes regeländringen upp. I rapporten framkom att andelen personer som beviljats assistansersättning i skola, barnomsorg eller daglig verksamhet minskade mellan år 1994–1995 och år 1999–2000 (se tabell nedan). Det tyder på att regeln om särskilda skäl fick genomslag i Försäkringskassans bedömningar. Ingen större förändring tycks ha skett för åren 2005–2006.

Skillnaden mellan de två första tidsperioderna konstaterades i RFV:S studie vara större bland kvinnor än bland män. Även bland nybeviljanden år 2005–2006 finns en viss skillnad mellan andel kvinnor och män som beviljats assistansersättning för tid i skola,

barnomsorg eller daglig verksamhet. Det går dock inte att påvisa att könsskillnaden är statistiskt signifikant (se kap 4.5).

Andel med assistansersättning i skola, barnomsorg och daglig verksamhet

7.4 Sammanfattning

Genomsnittligt antal timmar med assistansersättning har ökat över tid. Ökningen gäller även ärenden där assistansersättning beviljas för första gången, så kallade nybeviljanden. Vid genomförandet av assistansreformen var det genomsnittliga antalet timmar vid nybeviljanden ungefär 60 timmar per vecka. I dag är det genomsnittliga antalet beviljade timmar 80 vid nybeviljanden.

Enligt vår studie har inte genomsnittligt antal timmar för grundläggande behov ökat. Vid samtliga tre tidpunkter (år 1994–1995, år 1999–2000 samt år 2005–2006) var antalet timmar per vecka för grundläggande behov ungefär 35. Det som tycks ha ökat är det genomsnittliga antalet timmar för andra personliga behov ökat, från ungefär 30 till 40 timmar per vecka. Däremot går det inte att påvisa någon ökning i andelen personer med dubbel assistans. Det går heller inte att påvisa någon skillnad i andelen ärenden där assistansersättning beviljats för tid i skola, barnomsorg eller daglig verksamhet.

En annan intressant observation är att andelen personer som beviljats assistansersättning för annan hjälp som kräver särskilt kunskap om den enskilde tycks ha ökat mellan de tre tidsperio-

derna, från 7 procent år 1994–1995, till 1 procent år 1999–2000, och 19 procent år 2005–2006. Vi har särskilt urskiljt behov som gäller aktivering, tillsyn och övervakning och noterar även här en positiv utveckling. År 1994–1995 hade 2 procent av nybeviljandena beviljats assistansersättning för dessa behov, medan motsvarande var fallet i 6 procent av nybeviljandena år 1999–2000. År 2005–2006 var den typen av behov aktuella i 17 procent av de nybeviljade ärendena.

8 Sammanfattning av rapportens slutsatser

Syftet med den aktuella rapporten har varit att följa upp och analysera Försäkringskassans bedömningar av behov och personkrets. Analysen har fokuserat på tre huvudområden: (1) ärenden där ersättning nybeviljades åren 2005–2006, (2) utvecklingen av behoven i ärenden där personerna i fråga haft assistansersättning fem år eller längre, samt (3) jämförelse av nybeviljanden gjorda vid tre tidsperioder: 1994–1995, 1999–2000 samt 2005–2006. På så vis får vi en bild av både de beslut som fattas i dag och utvecklingen över tid.

Följande resultat kan särskilt lyftas fram:

- Nio av tio personer som nybeviljas assistansersättning bor i ett ordinärt boende. Övriga bor i bostad med särskild service eller andra former av boende (t ex familjehem, elevhem).
- Ungefär en tredjedel är ensamstående, en lika stor andel bor med make, maka eller sambo, och den återstående tredjedelen bor med föräldrar.
- Personer som beviljas assistansersättning har ofta kontakt med samhällets stödsystem sedan tidigare. Ungefär 35 procent hade redan personlig assistans enligt LSS. Andra vanliga insatser var sjuk- eller aktivitetsersättning, handikappersättning, färdtjänst, vårdbidrag och hjälpmedel. Knappt 5 procent bodde i någon form av särskilt boende före beviljandet av assistansersättning.
- Det har blivit allt vanligare att ärenden inkommer genom anmälan från kommunen. Vid reformens genomförande anmäldes ett av tio ärenden av kommunen. I dag inkommer ungefär hälften av ärendena genom anmälan av kommunen och hälften genom ansökan från enskilda. I hälften av de ärenden där kommunen

gör en anmälan var personen ifråga beviljad personlig assistans enligt LSS.

- Majoriteten (6 av 10) som ansöker om assistansersättning har någon gång under processen inkommit med ett yrkande om ett visst antal timmar. Ungefär 60 procent av yrkandena resulterar i att Försäkringskassan beviljar det yrkade antalet timmar eller fler. Om ärendet inkommit genom en anmälan från kommunen är samstämmigheten än högre, 75 procent. Vid anmälningar från kommunen är det nästan dubbelt så vanligt att Försäkringskassans beviljar fler timmar än yrkat, i jämförelse med ärenden som inkommer efter ansökan från enskilda.
- Assistansanordnare har en aktiv roll i ansökningsprocessen, även vid nybeviljanden. Ungefär 13 procent av ansökningarna från enskilda innehåller en utredningen gjord av en assistansanordnare och 17 procent innehåller en fullmakt för assistansanordnaren att driva ärendet. Andelarna är ännu högre för barn.
- Bland nybeviljade ärenden har en tredjedel av personerna diagnoser som avser "sjukdomar i nervsystemet" (multipel skleros, cerebral pares m.fl.) och en av fem har diagnoser inom diagnosgruppen "psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar" (utvecklingsstörning, autism m.fl.). Ungefär åtta procent har en diagnos relaterad till "cirkulationsorganens sjukdomar". I nästan samtliga fall gäller det sjukdomar i hjärnans kärl såsom olika former av stroke.
- Efter de inledande åren har antalet nybeviljanden av assistansersättning varit nära nog konstant över tid. Någon avmattning har inte konstaterats.
- Behoven av hjälp med de grundläggande behoven är stora. I nästan samtliga nybeviljade ärenden har personen ifråga behov av hjälp med personlig hygien, av- och påklädning och hjälp vid måltider. Fyra av tio har beviljats assistansersättning för kommunikation och två av tio för annan hjälp som kräver ingående kunskap om den funktionshindrade. De vanligaste momenten inom det senare behovet är tillsyn, vård/egenvård samt aktivering.
- Dubbel assistans har beviljats i 15 procent av de nybeviljade ärendena. De vanligaste anledningarna var förflyttning, lyft samt av- och påklädnad. För personer som haft assistansersättning i fem år eller längre är andelen med dubbel assistans 36 procent.

- I 30 procent av nybeviljanden av assistansersättning tillgodoses behov under natten med aktiv assistans. För personer som haft assistansersättning fem år eller längre är andelen med aktiv assistans under natten 40 procent.
- För personer som haft assistansersättning fem år eller längre har antalet beviljade timmar ökat från 71 till 101 i veckan. Ökningen av andra personliga behov är mer påtaglig än ökningen av de grundläggande behoven.
- Sex av tio mottagare av assistansersättning har ett beslut som är högst två år gammalt men för en tredjedel är senaste aktuella beslut fem år eller äldre. Försäkringskassan har i dessa fall inte gjort de tvåårsprövningar som lagen föreskriver. Konsekvenserna av de omprövningar som görs på Försäkringskassans initiativ varierar. I drygt hälften av omprövningarna är resultatet oförändrat. I två av tio omprövningar beslutar Försäkringskassan att antalet timmar ska minskas och ungefär lika ofta att antalet ska ökas. När det gäller prövningar till följd av ansökan från den enskilde (eller representant för denne) blir resultatet nio gånger av tio att fler timmar beviljas.
- Det genomsnittliga antalet timmar vid nybeviljanden ökar över tid, från 60 vid reformens genomförande till 80 i dag. Vid jämförelser av nybeviljanden år 1994–1995, 1999–2000 samt 2005–2006 framkommer att antalet timmar för andra personliga behov tycks ha ökat mer än antalet timmar för grundläggande behov. Dessutom har andelen personer med assistansersättning för ”annan hjälp som kräver ingående kunskap om den funktionshinderade” (ett av de grundläggande behoven) ökat, från 7 procent år 1994–1995, till 11 procent år 1999–2000 och 19 procent år 2005–2006. Det går inte att påvisa någon ökning i andelen personer med dubbel assistans eller andelen med assistansersättning för tid i skola, barnomsorg eller daglig verksamhet.

Aktgranskningsschema

Ange svar utifrån första SFN-beslutet om assistansersättning om inte annat anges. Utgå från besluts-PM om inte annat anges.

1. Ange födelseår, t ex 1974

2. Gäller ärendet en kvinna eller man?

Kvinna

Man

3. Till vilken personkrets hör personen?

Personkrets ett

Personkrets två

Personkrets tre

Framgår inte

4. Ange år för första beslut om assistansersättning

5. Ange år för senaste aktuella beslut om assistansersättning

6. Vilken är den aktuella huvuddiagnosen?

Ange kod:

Om kod inte anges i beslutet, slå upp lämplig kod i Socialstyrelsens "[Klassifikation av sjukdomar och hälsoproblem](#)". Om detta inte är möjligt sätt i stället ett streck i rutan.

7. Inkom ärendet efter egen ansökan eller anmälan från kommunen?

- Ansökan
- Anmälan
- Framgår inte

8. Ingick ett yrkande om ett visst antal timmar i ansökan eller anmälan?

- Ja, ange antal timmar:
- Nej
- Framgår inte

9. Ingick i ansökan eller anmälan en utredning av personens behov.

- Ja, från kommunen
- Ja, från assistansanordnaren
- Ja, från annan. Ange:
- Nej

10. Boende (Flera alternativ kan anges)

- Ordinärt/eget boende
- Bostad med särskild service
- Särskilda boendeformer
- Familjehem
- Elevhem
- Annat
- Framgår inte

11. Familjesituation

- Ensamstående (med eller utan egna barn)
- Bor med make/maka/sambo
- Bor med föräldrar
- Annat
- Framgår inte

12. Om assistansmottagaren var 17 år eller yngre vid tidpunkten för första beslutet vill vi gärna veta om han/hon fått komma till tals i ärendet.

- Ja, på följande sätt:
- Nej
- Framgår inte
- Frågan är inte aktuell då personen vid tidpunkten var 18 år eller äldre

13. Har assistansmottagaren barn under 18 år?

- Ja
- Nej
- Framgår inte

13b. Om assistansmottagaren har barn under 18 år, har behov av stöd i föräldrarollen utretts ?

- Ja
- Nej
- Framgår inte

14. Beviljat antal timmar i genomsnitt per vecka

Om timantalet angetts per månad, beräkna då antalet veckotimmar utifrån antalet timmar på årsbasis. Exempel: En person är beviljad 250 timmar per månad. Genomsnittet per vecka blir då $250 * 12 / 52 = 58$ timmar

14a Varav timmar för grundläggande behov

Om det exakta antalet timmar inte framgår, markera istället med ett streck i rutan.

14b Varav timmar för andra personliga behov

Om det exakta antalet timmar inte framgår, markera istället med ett streck i rutan.

15. Vilka grundläggande behov har personen hjälp med?

- Personlig hygien
- Att klä av sig och på sig
- Måltider
- Att kommunicera med andra
- Annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den enskilde
- Framgår inte

15b. Om hjälp som förutsätter ingående kunskap om den enskilde angetts, vilka behov gäller detta?

- Vård/egenvård
- Aktivering eller påputtning
- Tillsyn
- Bevakning, skydd (t ex. hindra aggressivitet eller självdestruktivitet)
- Annat
- Framgår inte
- Inte aktuellt att besvara denna fråga

16 Vilka andra personliga behov har personen hjälp med?
(Flera alternativ kan anges)

- Arbete eller studier
- Träning
- Fritidsaktiviteter
- Hushållsarbete
- Föreningsliv, politiska uppdrag
- Bevakning, skydd (t ex. hindra aggressivitet eller självdestruktivitet)
- Annat, specificera:
- Framgår inte

17. Hur tillgodoses behov under natten ?
(Flera alternativ kan anges)

- Genom beredskap
- Genom jour
- Genom aktiv assistans
- Genom annan lösning, ange:
- Framgår inte av beslutet
- Behov under natten finns inte

18. Har personen beviljats assistansersättning för tid i barnomsorg, skola eller daglig verksamhet enligt 4§ LASS?
(Flera alternativ kan anges)

- Ja, för tid i barnomsorg
- Ja, för tid i skola
- Ja, för tid i daglig verksamhet
- Nej/Framgår inte

19. Har personen beviljats assistansersättning för tid i samband med någon av följande LSS-insatser? (Flera alternativ kan anges)

- Korttidsvistelse eller korttidstillsyn utanför hemmet
- Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år
- Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar
- Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna
- Nej/Framgår inte

20. Har Försäkringskassan utrett någon av följande aktörers insatser? (Flera alternativ kan anges)

- Makas/makes ansvar
- Föräldraansvar
- Skola eller barnomsorg
- Daglig verksamhet
- Sjukvård
- Nej/Framgår inte

20b. I den föregående frågan angav Du att någon annan aktörs ansvar utretts. Framgår det av beslutet att antalet assistanstimmar minskats med hänvisning till den aktörens ansvar? (Flera alternativ kan anges)

- Ja, med hänvisning till makas/makes ansvar
- Ja, med hänvisning föräldraansvar
- Ja, med hänvisning skola eller barnomsorg
- Ja, med hänvisning daglig verksamhet
- Ja, med hänvisning sjukvård
- Nej

21. Är personen beviljad dubbel assistans?

- Ja
- Nej
- Framgår inte

Om dubbel assistans beviljats.

21b. Ange timmar per vecka:

21c. Ange för vilka huvudsakliga behov:

- Lyft
- Förflyttning
- Hygien, av- och påklädning
- Träning
- Annat, ange:
- Framgår inte

22. Har Försäkringskassan haft kontakt med kommunen i samband med behovsbedömningen ?

- Ja, utredning/hembesök har gjorts tillsammans med kommunen
- Ja, på annat sätt
- Nej/framgår inte

23. Vilka av följande stöd/insatser hade personen vid tidpunkten för beslutet? (Flera alternativ kan anges)

Insatser från Försäkringskassan

- Handikappersättning
- Vårdbidrag
- Bilstöd
- Sjuk- eller aktivitetsersättning

Insatser enligt LSS

- Rådgivning och annat personligt stöd
- Personlig assistans
- Ledsagarservice
- Kontaktperson
- Avlösarservice
- Korttidsvistelse utanför det egna hemmet
- Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år
- Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar
- Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna
- Daglig verksamhet

Andra insatser

- Hjälpmedel
- Hemtjänst
- Bostadsanpassning
- Hem för vård eller boende
- Anhörigbidrag
- Färdtjänst
- Habilitering/rehabilitering

Svara utifrån *hela* aktens innehåll.

24. Innehåller akten fullmakt/fullmakter för annan person att driva ärenden som rör assistansmottagaren?
(Flera alternativ kan anges)

- Ja, anhörig
- Ja, representant hos assistansanordnaren
- Ja, god man
- Ja, representant för handikappförbund eller liknande
- Ja, annan
- Nej

25. Redogör för eventuella ytterligare prövningar av assistansbehovet (dvs endast beslut som avser timmar)

	År, ÅÅÅÅ	Orsak till beslut. Ange O för omprövning, A för egen ansökan och N för annat	Resultat. Ange + för ökning, - för minskning, = för oförändrat antal timmar, 0 assistansersättning indragen
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			

26. Beviljat antal timmar per vecka i senaste aktuella beslutet om assistansersättning

Om timantalet angetts per månad, beräkna då antalet veckotimmar utifrån antalet timmar på årsbasis. Exempel: En person är beviljad 250 timmar per månad. Genomsnittet per vecka blir då $250 \cdot 12 / 52 = 58$ timmar.

26a. Varav timmar för grundläggande behov

Om det exakta antalet timmar inte framgår, markera istället med ett streck i rutan.

26b. Varav timmar för andra personliga behov

Om det exakta antalet timmar inte framgår, markera istället med ett streck i rutan.

27. Är personen beviljad dubbel assistans i det senaste aktuella beslutet om assistansersättning?

Ja

Nej

Framgår inte

27b. Om personen är beviljad dubbel assistans i det senaste aktuella beslutet, ange antal timmar per vecka

28. Hur tillgodoses behov under natten enligt det senaste aktuella beslutet om assistansersättning?

(Flera alternativ kan anges)

Genom beredskap

Genom jour

Genom aktiv assistans

Genom annan lösning, ange:

Behov finns inte/framgår inte av beslutet

29. Antal timmar utförd assistans enligt redovisning från maj 2006

Om uppgifterna inte finns tillgängliga, markera istället med ett streck i rutan.

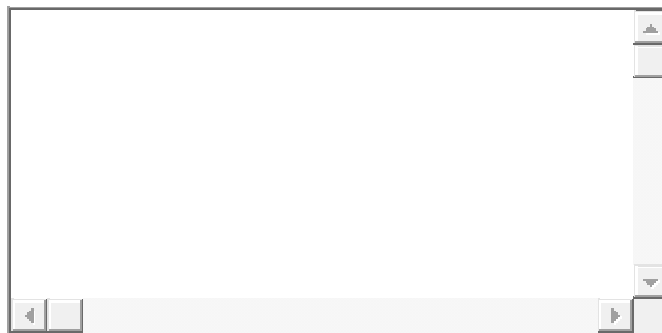
Assistanstid, timmar (exkl jour och beredskap)

Jourtid, faktiska timmar

Beredskap, faktiska timmar

Total assistansersättning, timmar

30. Finns något i ärendet som du tycker är särskilt värt att uppmärksamma? (Beskriv med egna ord)

Enkätundersökning bland personliga assistenter

1 Inledning

Enligt direktiven ska LSS-kommittén genomföra en studie av yrket personlig assistent. Bland annat ska arbetsvillkor, arbetsmiljö och anställningsformer samt problematiken kring den framtida personalförsörjningen belysas. Ytterligare frågor har under arbetets gång utkristalliserat sig som särskilt intressanta. Den första handlar om tid. Hur använder brukarna sin tid med personlig assistans? I tidigare studier redovisas vilka moment som kan ingå i personliga assistenters arbetsuppgifter, men det är inte känt hur stor del av den beviljade assistansen som används till olika moment¹. Den andra frågan handlar om vem som bestämmer vilka arbetsuppgifter den personlig assistenten ska utföra samt vilket stöd assistenten får att utföra sitt arbete.

För att besvara dessa frågor har LSS-kommittén genomfört en enkät med personliga assistenter. Enkäten handlar bland annat om arbetsuppgifter, vem som bestämmer vilka arbetsuppgifter som utförs, hur assistanstimmarna fördelas över dygnet och veckan samt vilket stöd som finns i arbetet som personlig assistent.

Förutom enkäten med personliga assistenter gjordes intervjuer med brukare och assistansanordnare. Dessa bekräftar en i huvudsak positiv bild av personlig assistans även om vissa genomförandeproblem nämns. Dessa avviker inte från vad som kommit fram i bl.a. enkäten till personliga assistenter och i annat material. Resultatet av intervjuerna redovisas därför inte vidare i denna bilaga.

LSS-kommittén har uppdragit åt ARS Research AB att genomföra undersökningen. I denna bilaga redovisas huvuddragen i deras rapport till LSS-kommittén.

¹ Larsson, M. & Larsson, S. (2004). *Att vara ett mänskligt hjälpmedel. En studie om att arbeta som personlig assistent*. Malmö: HAREC.

1.1 Metod och urval

Urvalet bestod av två undergrupper. Den första gruppen bestod av ett slumpmässigt urval av 500 personliga assistenter från Kommunalarbetsförbundets medlemsregister. Det ska understrykas att medlemmarna inte behöver vara kommunalt anställda. De kan arbeta för privata anordnarföretag, kooperativ eller för brukarna direkt. Kommunalarbetsförbundet är det fackförbund som organiserar personliga assistenter. Den andra gruppen bestod av ett urval av 500 assistenter från privata anordnarföretag, kooperativ och kommuner. LSS-kommittén kontaktade privata anordnarföretag och kooperativ och bad dem lämna namn och adressuppgifter till assistenter som arbetar i deras organisationer. Genom detta förfarande rekryterades cirka 374 assistenter till undersökningen. Två anordnarföretag önskade att själva distribuera enkäterna till sina assistenter. 150 assistenter rekryterades på detta sätt. Brutto-urvalet utgjordes alltså av 1 024 personer som uppgavs arbeta som personliga assistenter.

Undersökningen har genomförts enligt följande metodik. En första utsändning, omfattande frågeformulär, informationsbrev och förfrankerat svarskuvert sändes ut. Till de assistansföretag som själva önskade svara för distributionen sändes enkäterna buntvis. Den första utsändningen följdes upp med tre postala påminnelser. Den första påminnelsen var i form av ett kort. Påminnelserna två och tre omfattade frågeformulär, påminnelsebrev och förfrankerat svarskuvert. Påminnelserna sändes endast till dem som inte tidigare besvarat enkäten.

Fältarbetet har givit följande resultat och svarsfrekvens.

<i>Bruttourval</i>	<i>1 024</i>
<i>A-bortfall*, utgående ur populationen</i>	<i>80</i>
varav	
Arbetar ej som personlig assistent	53
Postretur	15
Sjukskriven	5
Föräldraledig	1
Bor ej i Sverige	2
Tillåts ej svara	1
<i>A. Ej målgruppsaktuell, annat</i>	<i>3</i>
<i>Nettourval</i>	<i>944</i>
<i>B-bortfall**</i>	<i>356</i>
varav	
Ej inkomna	343
Vill ej	7
Blank	4
Har ej tid	1
Avlösare	1
<i>B. Svarsfrekvens</i>	<i>62 %</i>

* A-bortfall är personer i urvalet som inte ingår i målgruppen för undersökningen, det kan till exempel vara personer som inte längre arbetar som personlig assistent, är avlidna etc.

** B-bortfall är personer i urvalet som ingår i målgruppen för undersökningen, men som av olika skäl inte har besvarat enkäten.

1.2 Disposition

Enkäten till personliga assistenter redovisas i tre delar. I den första delen redovisas allmänna frågor om arbetet som personlig assistent. I den andra delen redovisas resultatet av en tidsdagbok som assistenterna ombads fylla i och som speglar en viss arbetsdag som personlig assistent. I den tredje delen redovisas ytterlige frågor om den aktuella arbetsdagen, bland annat vem som bestämde vilka arbetsuppgifter som skulle utföras och på vilket sätt.

2 Resultat av undersökningen

2.1 Frågor om yrket personlig assistent

Bakgrundsfrågor om de som besvarat enkäten

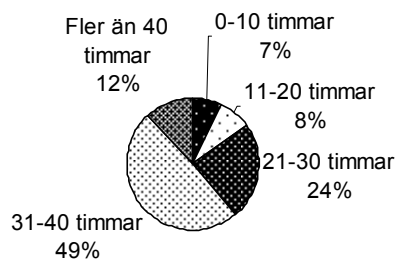
På frågan om ålder har 38 procent av assistenterna svarat att de är 34 år eller yngre, 45 procent är 35–54 år, 15 procent är 55 år eller äldre och 2 procent har inte svarat på frågan. Cirka 81 procent av assistenterna är kvinnor och 18 procent är män. En procent har inte besvarat frågan om kön.

Arbetstider

Frågeformuläret inleds med tre frågor om de arbetstider man arbetar som personlig assistent, hur de är fördelade etc. Den första frågan vi ställer gäller hur många timmar per vecka man arbetar. Personer med väldigt varierande arbetstid uppmanas utgå från den senaste arbetade veckan.

I genomsnitt arbetar de personliga assistenterna 30 timmar per vecka. Över hälften (61 procent) av de intervjuade arbetar mer än 31 timmar per vecka, alltså i stort sett heltid eller mer. Hälften av assistenterna (49 procent) arbetar mellan 31 och 40 timmar per vecka och 12 procent arbetar mer än 40 timmar per vecka. En liten grupp (7 procent) arbetar mindre än 10 timmar per vecka.

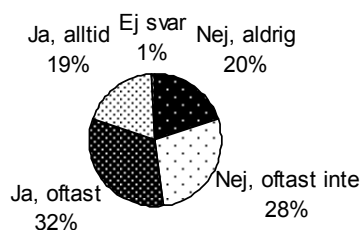
Hur många timmar per vecka arbetar Du vanligen som personlig assistent?

Vi ser inga signifikanta skillnader mellan olika grupper av assistenter (t.ex. utifrån kön, ålder, arbetsgivare). Det som skiljer är den tid man har arbetat som assistent. De som har arbetat kortast tid (upp till ett år), arbetar kortast tid per vecka 25,5 timmar och de som har arbetat längre än fem år arbetar 31,5 timmar per vecka. 21 procent av de som har arbetat upp till ett år, arbetar mindre än 10 timmar per vecka. Det är dock en relativt liten grupp, som har arbetat kortare tid än ett år. Gruppen utgörs av 42 personer.

Nästa fråga gäller hur timmarna fördelas under arbetsveckan. Drygt hälften (51 procent) svarar "Ja" på frågan, 19 procent "Ja alltid" och 32 procent "Ja oftast". Två av fem (20 procent) svarar "Nej aldrig" och 28 procent svarar "Nej, oftast inte".

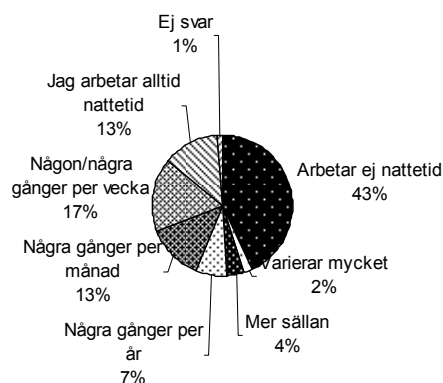
Arbetar Du samma tider varje vecka?

Inte heller här ser vi några markanta skillnader mellan olika grupper av assistenter. Möjligen har de äldre assistenterna i högre grad fasta arbetstider än vad de yngre har. Av assistenterna över 55 år svarar 63 procent att de arbetar samma tider varje vecka (20 procent ”Ja alltid” och 43 procent ”Ja oftast”). Vi kan också se att assistenter som arbetar inom kooperativ eller direkt för en brukare, kanske i något högre grad än andra har fasta arbetstider, men dessa grupper är till antalet få, 48 respektive 26 svarande.

Vi frågar också om förekomsten av nattarbete. För drygt hälften (56 procent) händer det att de arbetar natttid, 43 procent svarar att de ”Ej arbetar natttid”. Det är 13 procent som ”Alltid” arbetar natt och 17 procent som arbetar natt någon eller några gånger i veckan. Ytterligare 13 procent arbetar natt några gånger i månaden.

Hur ofta arbetar Du natttid som personlig assistent?

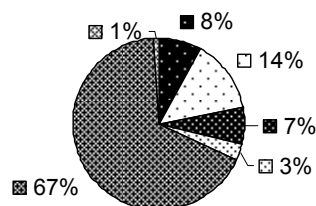
Inte heller i denna fråga ser vi några markanta skillnader mellan grupperna av assistenter. Vi ser att de yngsta (– 34 år) oftare arbetar natt (34 procent Arbetar aldrig natt) än vad de äldsta (55 år +) gör (57 procent Arbetar aldrig natt). 23 procent av de som arbetar inom kooperativ svarar att de alltid arbetar natt, men de är bara 48 svarande personer. Om vi bortser från åldersfaktorn och de kooperativt anställda, som vi redovisat ovan och ser över alla assistentgrupper varierar andelen som aldrig arbetar natt från 33 procent (arbetstid – 1 år) till 51 procent ”Brukaren – 15 år”

Anställningsförhållanden

Vi frågar också om assistenternas anställningsförhållanden. Den första frågan gäller om de har annan sysselsättning än arbetet som personlig assistent.

Två av tre (67 procent) svarar att de ”Varken studerar eller har annat arbete”. 14 procent har arbete hos någon annan arbetsgivare. 7 procent studerar och 8 procent har ett annat arbete inom den anordnarorganisation som man arbetar som assistent för.

Har Du ett annat arbete än personlig assistent?

- Jag har ett annat arbete hos den arbetsgivare där jag arbetar som personlig assistent
- Jag har ett annat arbete hos en annan arbetsgivare
- Jag studerar
- Jag har annat arbete och studerar
- Nej, jag verken studerar eller har ett annat arbete
- Ej svar

Vi ser inga överraskande skillnader mellan olika grupper av personliga assistenter. 73 procent av dem som har fastanställning som personlig assistent har inget annat arbete än arbetet som personlig assistent. Bland de äldsta (55 år +) har 72 procent inget annat arbete, än det som personlig assistent. Bland de yngsta har 64 procent, inget annat arbete. Av de yngsta (-34 år) är det 10 procent som studerar. Av dem som har arbetat länge som personlig assistent är det 72 procent som inte har någon annan sysselsättning. Av de som arbetat upp till ett år är motsvarande andel 50 procent.

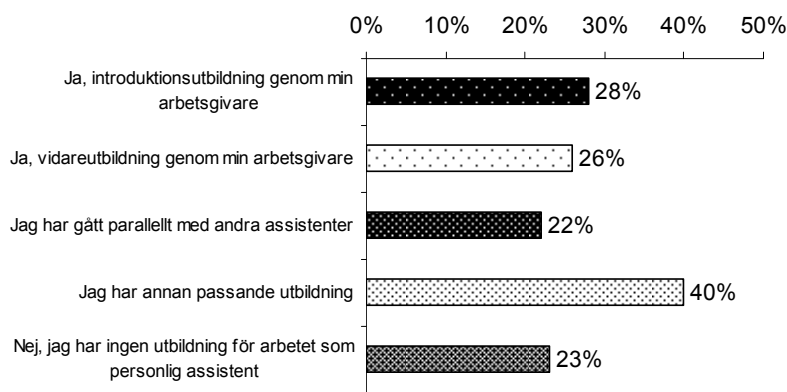
Vi frågar också om den anställningsform de har. Det finns två helt dominerande anställningsformer: fast tillsvidareanställning, som 65 procent har och timanställning som 23 procent har. 7 procent svarar att de har tidsbegränsad anställning och 5 procent svarar att de har anställning "så länge min brukare behöver det". Vi får också några andra svar, vilket indikerar att några personliga assistenter kan vara osäkra på vilken anställningsform de har, eller att flera anställningsformer kan förekomma eller vara passande svars-

alternativ. Det är få (4 procent) som har angivit flera svarsalternativ.

Nästa fråga gäller om man anser sig ha någon utbildning för arbetet som personlig assistent. Flera svarsalternativ kunde anges i frågan. En av fyra svarar att de inte har någon utbildning som avser arbetet som personlig assistent. 74 procent svarar att de har sådan utbildning. 3 procent svarar "Vet ej" på frågan. Av de som svarar att de har utbildning är det flera som avger flera svarsalternativ. I genomsnitt anger de 1,2 svar vardera.

Cirka 28 procent har gått en introduktionsutbildning och 26 procent har gått vidareutbildningar, genom arbetsgivarens försorg. 22 procent kan sägas ha fått praktisk "on the job training" genom att de har gått parallellt med andra assistenter och på så sätt fått sin utbildning. Fyra av tio (40 procent) svarar att de har annan passande utbildning.

Har Du någon utbildning som avser Ditt arbete som personlig assistent)

Vi kan se att assistenter som inte har fast anställning och assistenter som arbetar inom kooperativ i högre grad svarar att de inte har utbildning som avser arbetet som personlig assistent, 34 procent respektive 35 procent (lågt bastal). De assistenter som arbetat kortare tid än ett år, har också i lägre grad utbildning för arbetet (33 procent).

Cirka 40 procent av de assistenter som arbetar för företag svarar att de har fått en introduktionsutbildning genom arbetsgivaren. Av

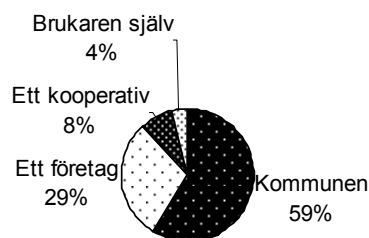
de kommunanställda är motsvarande andel 22 procent. Vi har samma svarsfördelning gällande vidareutbildning, 20 procent bland de kommunalanställda och 39 procent bland dem som arbetar för företag. 36 procent av dem som arbetar för företag har gått parallellt med andra assistenter. Motsvarande andel bland de kommunanställda är 17 procent. 49 procent av de som arbetar inom kommuner svarar att de har annan passande utbildning.

Av de som har arbetat längre tid än fem år svarar 30 procent att de har gått vidareutbildning genom arbetsgivarens försorg. 49 procent svarar att de har annan passande utbildning.

Av de som beskriver "annan passande utbildning" svarar 40 procent undersköterska. 10 procent svarar att de har gått omvårdnadsprogrammet.

Vi frågar också vem som är deras arbetsgivare. Diagrammet nedan visar de svarandes fördelning över olika arbetsgivare.

Vem är Din arbetsgivare?

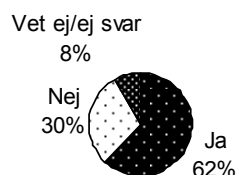

Vi ser följande skillnader mellan anställda hos olika arbetsgivargrupper. 61 procent av de kvinnliga assistenterna arbetar för kommunala anordnare, mot 54 procent av de manliga gör det. Av de yngre (- 34 år) assistenterna arbetar 50 procent för kommuner och 38 procent för företag. Av de som har fast anställning arbetar 70 procent för kommuner och 22 procent för företag, medan de som har andra anställningsformer arbetar 42 procent för kommuner och 45 procent arbetar för företag. Bland de assistenter som har arbetat kortare tid än ett år, arbetar 43 procent för kommuner och lika stor andel (43 procent) för företag. Ser vi till de som har arbetat längre än fem år är det 67 procent som arbetar för kommuner och 23 procent som arbetar för företag.

Arbetsledning och andra stöd

Nästa frågeområde handlar om arbetsledning. Den första frågan vi ställer är om man som assistent har någon formell arbetsledare. Omkring 62 procent svarar att de har en arbetsledare.

Har Din arbetsgivare utsett någon arbetsledare för Dig?

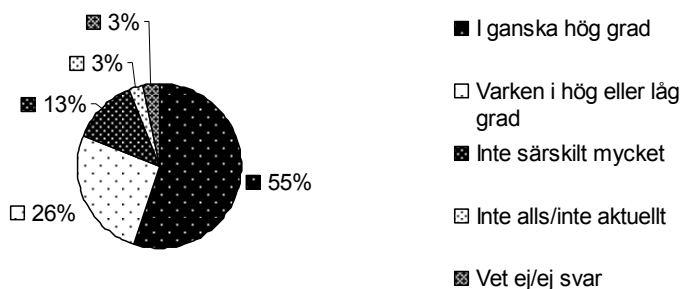

Det är något vanligare att de manliga assistenterna svarar "Ja" på frågan än de kvinnliga, 70 procent (män) mot 62 procent (kvinnor). Åldersmässigt ser vi inga markanta skillnader.

Av de som arbetar hos privata anordnare är det 70 procent som svarar att de har en arbetsledare, medan det bland de kommunalanställda är 56 procent. Har man arbetat lång tid (5 år +) är det vanligare (65 procent) att man har en arbetsledare än om man har arbetat kort tid (48 procent).

Nästa fråga ställer vi till dem som har svarat att de har en arbetsledare. Frågan gäller vilket stöd arbetsledaren ger. Över hälften (55 procent) svarar att de anser att arbetsledaren ger stöd i ganska hög grad (det högsta alternativet). 16 procent svarar att de inte får särskilt mycket stöd eller inget stöd alls.

I vilken grad tycker Du att Din arbetsledare ger stöd i
Ditt arbete?

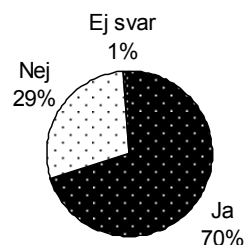

Kvinnor (57 procent) tycker att de har mer stöd än vad männen (51 procent) anser sig ha. De äldsta (55 år +) tycker sig få mer stöd (64 procent) än vad de yngre får (52 procent). Av de som arbetar på privata företag är det 62 procent som svarar att de i ganska hög grad har stöd av sin arbetsledare. Bland de kommunalanställda är den andelen 49 procent.

De som svarade att de inte tyckte att stödet de får från sin arbetsledare är tillräckligt, fick utveckla sina svar fritt. Svaren från denna fråga finns listade i tabellbilagan (fråga 9b). Det vanligaste avgivna svaret gäller "personligt stöd/ uppmuntran, beröm, utvärderingar" som 11 procent anger. 7 procent svarar att de saknar stöd i konflikter med brukaren eller brukarens anhöriga.

Diagrammet nedan visar att sju av tio assistenter (70 procent) svarar att de ingår i en arbetsgrupp som regelbundet träffas.

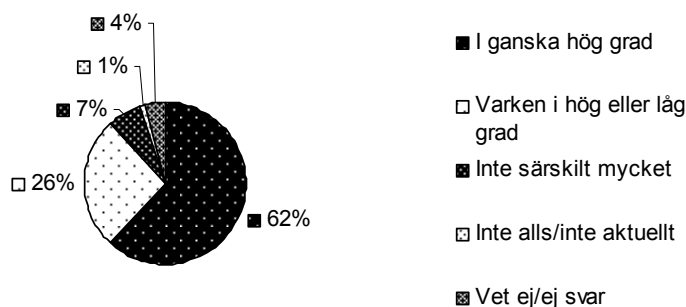
Ingår Du i en arbetsgrupp som regelbundet träffas?

De som är fast anställda (80 procent), de som har arbetat länge (+ 5 år) (75 procent) och de äldre (55 år +) (74 procent) avviker från samtliga genom att de i högre grad anger att de ingår i en sådan arbetsgrupp.

Av de som ingår i en sådan arbetsgrupp, anser 62 procent att gruppen ger dem stöd i ganska hög grad (högsta graden).

I vilken grad tycker Du att arbetsgruppen ger Dig stöd i arbetet?

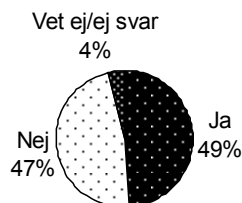
Tre grupper av personliga assistenter avviker i sina bedömningar från samtliga, som ingår i en arbetsgrupp. De som har arbetat kortast tid (- 1 år) av dem är det hela 86 procent som svarar "I ganska hög grad". De som inte är fast anställda. Av dem svarar 73 procent "I ganska hög grad" och de äldsta, där bara 49 procent svarar i "Ganska hög grad". En större andel av de assistenter som arbetar i privata företag anser att arbetsgruppen ger dem stöd i ganska hög grad 69 procent, jämfört med de kommunalanställda, 58 procent.

Även här frågar vi de som svarat att de önskar mer stöd, i vilka situationer de skulle vilja ha mer stöd. Det vanligast avgivna svaret är "Runt det dagliga arbetet".

Arbetsbeskrivning

Vi ställer också tre frågor om arbetsbeskrivning och i vilken mån de personliga assistenterna har fått en sådan. Den första frågan gäller just om man har fått en arbetsbeskrivning. Ungefär lika många (49 procent) svarar att de har fått en arbetsbeskrivning, som det är som svarar att de inte har fått någon sådan (47 procent).

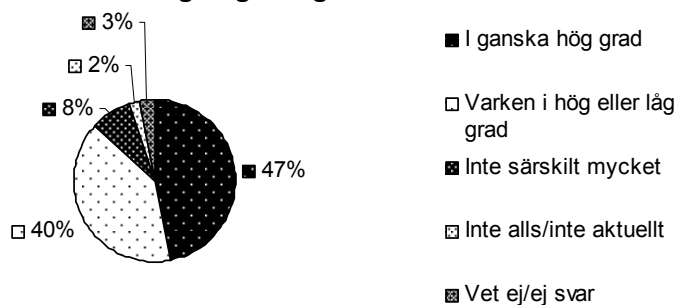
Har Du fått en skriftning beskrivning av de arbetsuppgifter Du har som personlig assistent?

Det är vanligare att män (57 procent) svarar "Ja" på frågan än att kvinnorna gör det (46 procent). I övrigt finner vi inga större skillnader mellan olika delmålgrupper. De äldsta (55 år +) och de som har arbetat längst i yrket (+ 5 år) har i lägre utsträckning fått arbetsbeskrivning. 43 procent respektive 45 procent svarar "Ja" på frågan i dessa grupper.

De som svarar att de fått en arbetsbeskrivning ombads svara på frågan i vilken grad arbetsbeskrivningen ger ett stöd i arbetet.

I vilken grad tycker Du att den skriftliga beskrivningen ger Dig stöd i arbetet?

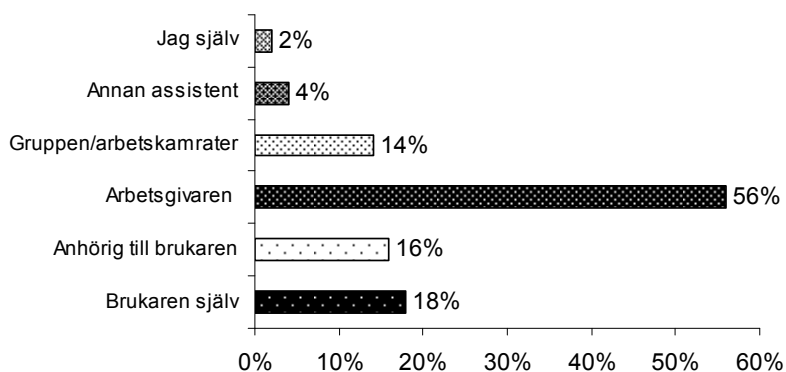
Nästan hälften av dem som fått en arbetsbeskrivning anser att den är till hjälp för dem. De väljer svarsalternativet "I ganska hög grad".

28 personer besvarade den följande frågan om varför stödet från arbetsbeskrivningen är otillräckligt, "I vilka situationer skulle Du vilja ha mer stöd?" Det som tags upp är att man önskar en närmare

beskrivning av vilka arbetsuppgifter som ingår och inte ingår, vilket ansvar assistenten har och hur assistenten ska arbeta. Det är 7 av de 28 som har nämnt detta.

Vi frågar också vem som har givit assistenten arbetsbeskrivningen. Det är inte ovanligt att man har avgivit flera svar. Det vanligaste svaret är att det är arbetsgivaren som har givit den skriftliga beskrivningen. 56 procent svarar det. Därefter är det "Brukaren", som 18 procent svarar. 16 procent svarar "Anhörig till brukaren" och 14 procent svarar "Arbetsgruppen".

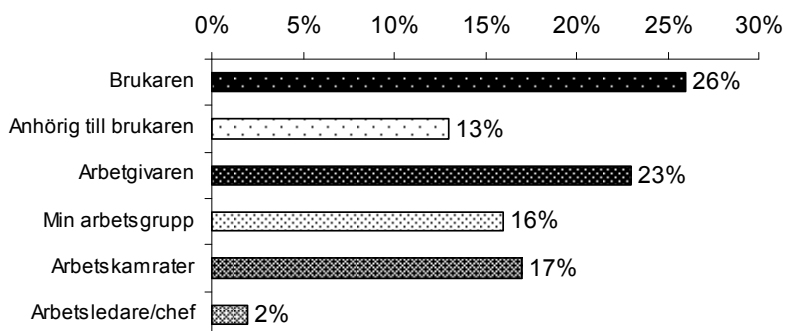
Av vem har Du fått den skriftliga beskrivningen av arbetsuppgifter?

75 procent av männen och 50 procent av kvinnorna svarar "Arbetsgivaren". I övrigt är det inga i-ögon-fallande skillnader mellan delgrupperna. Det är vanligare att de som arbetar i privata företag har fått arbetsbeskrivningen av arbetsgivaren eller brukaren, medan de som arbetar för en kommun oftare svarar "Arbetsgruppen", (18 procent mot 9 procent).

Vem frågar assistenterna när de är osäkra om sina arbetsuppgifter? Här ombads assistenterna ge endast ett svar. Vanligen (26 procent) vänder sig assistenterna till brukaren i första hand om de behöver fråga om sina arbetsuppgifter. En företrädare för arbetsgivaren, svarar nästan lika många, 23 procent. Arbetskamrater (17 procent) och arbetsgruppen är de närmast vanligaste (16 procent). 13 procent talar i första hand med en anhörig till brukaren.

Vem vänder Du dig i första hand till om Du behöver fråga om Dina arbetsuppgifter?

En större andel av männen (32 procent) vänder sig i första hand till en företrädare för arbetsgivaren än vad kvinnorna gör (21 procent). Bland kvinnorna är det vanligaste att de vänder sig till brukaren (28 procent). Vi ser inga stora eller markanta skillnader mellan olika åldersgrupper, möjligen att det är vanligare bland de yngsta assistenterna (– 34 år) att i första hand fråga sina arbetskamrater.

Studerar vi assistenter som arbetar för olika anordnare finner vi att assistenter som arbetar för företag och kooperativ oftare, i första hand vänder sig till brukaren med frågor om arbetsuppgifterna (35 procent respektive 48 procent). Av de kommunalanställda assistenterna är det 19 procent som i första hand vänder sig till brukaren. De vänder sig oftare till företrädare för arbetsgivaren (25 procent), arbetsgruppen (21 procent) eller arbetskamrater (20 procent).

Är brukaren under 15 år talar assistenterna vanligen med en anhörig till brukaren.

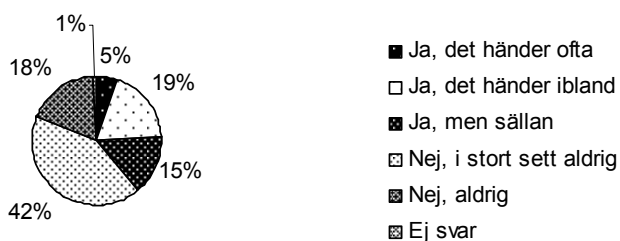
Arbetsuppgifter

Vi ställer tre frågor om de arbetsuppgifter som assistenterna utför. Den första frågan handlar om assistenterna känner sig tveksamma till de arbetsuppgifter de ombeds utföra.

Av svaren att döma tycks det inte vara så stora tveksamheter eller tveksamheterna tycks inte förekomma allt för ofta. 60 procent

svarar Nej (I stort sett aldrig 42 procent, Aldrig 18 procent). 39 procent svarar Ja (Ofta 5 procent, Ibland 19 procent, Mer sällan 15 procent).

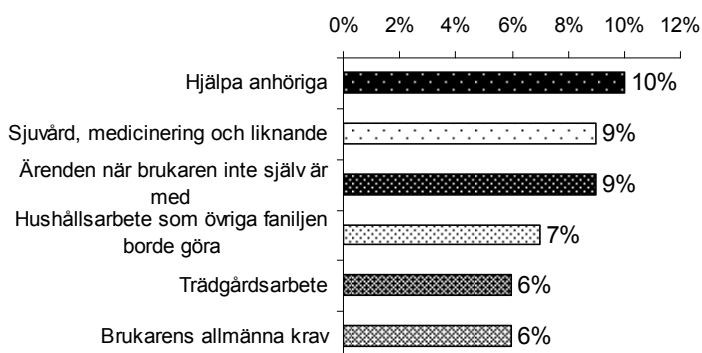
Händer det ofta att Du känner dig tveksam till om någon arbetsuppgift Du ställts inför ingår i arbetet som personlig assistent?

När vi studerar undergrupper ser vi inga större skillnader. Det är inga markanta skillnader mellan manliga och kvinnliga assistenters svar. Ser vi till ålder kan vi konstatera att 30 procent av assistenterna över 55 år svarar "Nej aldrig", mot 18 procent av samtliga. Vi kan också se att de assistenter som bara har arbetat ett år har en högre andel som svarar "Ja, ibland", 29 procent mot 19 för samtliga. Det är 26 assistenter som svarar att arbetsgivaren är en brukare, av dem är det 35 procent, som svarar "Ja, ibland".

De som svarar att de har haft problem, har utvecklat detta fritt i följande fråga. Svaren har klassificerats i ett antal kategorier, varav de vanligaste anges nedan. Det vanligaste svaret är "Hjälpa anhöriga", som 10 procent anger. Därefter kommer "Sjukvård, medicinering och liknande", som 9 procent anger. 9 procent anger också "Ärenden när inte brukaren själv är med".

Vilka uppgifter har det gällt?

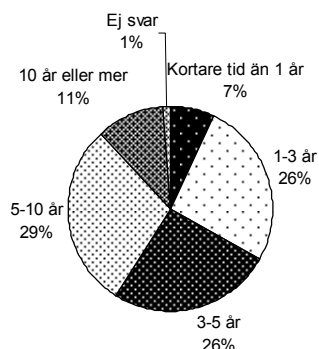
Trivsel och framtid som assistent

Den första frågan handlar om hur länge personerna har arbetat som personlig assistenter. Den sammanlagda tiden ska räknas, om uppehåll har gjorts under någon period.

Diagrammet nedan visar assistenternas fördelning över den tid de har arbetat. I genomsnitt har de arbetat 5,2 år. Cirka 7 procent har arbetat kortare tid än ett år, 26 procent har arbetat 1–3 år, lika stor andel har arbetat 3–5 år, 29 procent har arbetat 5–10 år och 11 procent har arbetat mer än 10 år.

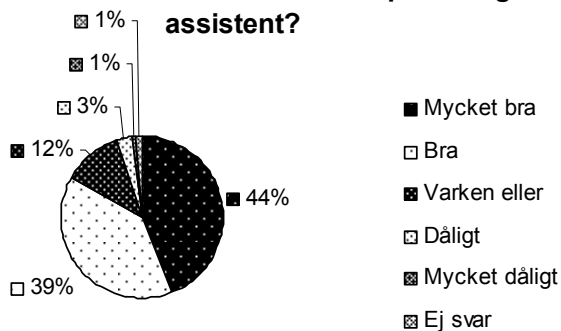
Av de assistenter som är över 55 år är det 24 som har arbetat mer än 10 år. Kommunala assistenter har arbetat i genomsnitt 5,7 år medan de som är anställda i företag har arbetat i genomsnitt i 4,4 år.

Hur länge har Du arbetat som personlig assistent?

Trivseln med arbetet som personlig assistent är hög. 44 procent svarar att de trivs "Mycket bra" och ytterligare 39 procent svarar att de trivs "Bra".

Hur trivs Du med Ditt arbete som personlig assistent?

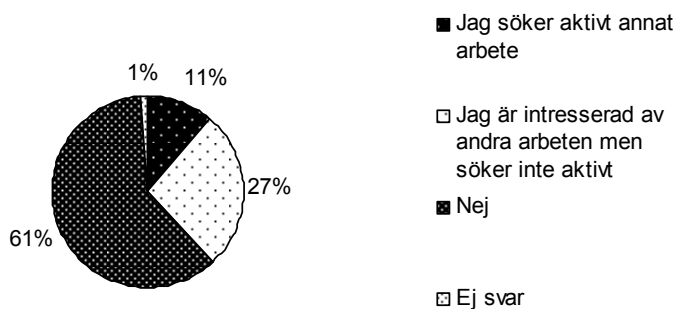

Det är inte heller här några större skillnader mellan delgrupperna. Kvinnor tycks trivas något bättre än män, 46 procent "Mycket bra" mot 41 procent. 41 procent av assistenterna under 35 år svarar att de trivs "Mycket bra", att jämföras med 47–48 procent för assistenter 35 år eller äldre. Vi ser inga skillnader mellan de som arbetar inom kommun och de som arbetar på företag. Av de 48 assistenter som arbetar inom kooperativ svarar 56 procent att de trivs "Mycket bra". De som har arbetat mer än 5 år trivs också bättre än övriga

grupper (56 procent Mycket bra). 64 procent av de som arbetar med brukare under 15 år, svarar att de trivs ”Mycket bra”.

Vi frågar också om man söker annat arbete. Cirka 88 procent av assistenterna söker inte något annat arbete. 6 av 10 assistenter är inte intresserade av andra arbeten. 27 procent är intresserade, men söker inte aktivt andra arbeten.

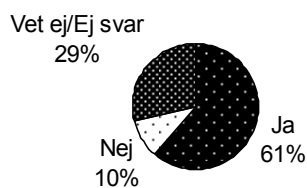
Söker Du andra arbeten för tillfället?

Inte överraskande är yngre mer benägna att söka andra arbeten än vad de äldre är och de som har arbetat länge som personlig assistent är också mindre benägna att söka andra arbeten. Det är intressant att se att vi egentligen inte har några skillnader mellan assistenter som arbetar för olika arbetsgivare.

Sex av tio assistenter svarar ”Ja” på frågan om de tror att de kommer att arbeta som personlig assistent om ett år.

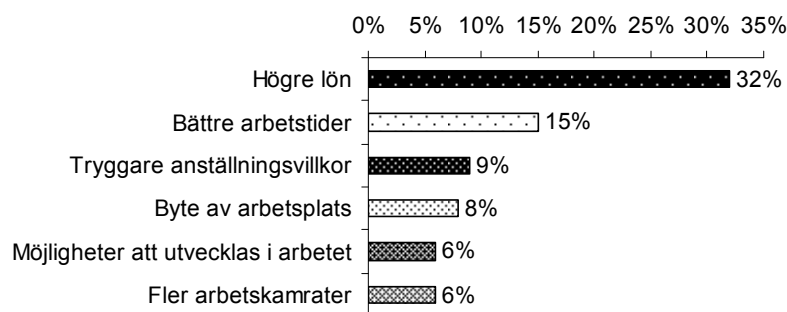
Tror Du att Du kommer att arbeta som personlig assistent om ett år?

Inte heller på denna fråga är det några förvånande skillnader mellan delmålgrupperna vi studerar. Det är heller ingen markant skillnad mellan de assistenter som arbetar inom kommunal verksamhet och andra verksamheter. De som har en brukare som arbetsgivare svarar i lägre grad ”Ja” på frågan (38 procent), men i högre grad ”Vet ej” (42 procent). De är endast 26 personer.

Den följande frågan var tänkt att de som svarade att de inte trodde att de skulle arbeta kvar som personlig assistent om ett år skulle besvara. Det är dock hela 225 personer eller 38 procent som har besvarat frågan. De vanligaste svaren är ”Högre lön”, som 32 procent anger och ”Bättre arbetstider” som 15 procent svarar.

Vad skulle få Dig att ändra Dig (till de som inte tror de kommer att arbeta som personlig assistent om ett år)

3 Tidsdagbok en viss arbetsdag

Detta kapitel beskriver de personliga assistenternas arbete utifrån hur en vanlig arbetsdag kan se ut. Beskrivningen av de personliga assistenternas arbete baseras på en s.k. ”tidsdagbok” som assistenterna ombads föra en viss arbetsdag. Syftet med tidsdagboken var att få en bild av vilka olika arbetsuppgifter som assistenterna utförde under en arbetsdag och på vilka platser de arbetade.

I tidsdagboken hade dygnet delats in i femtonminutersintervall. De personliga assistenterna ombads beskriva vilka arbetsuppgifter som de huvudsakligen utfört varje kvart under arbetsdagen. De fick välja bland tio förslag på arbetsuppgifter, och kunde även ange arbetsuppgifter som inte fanns med bland förslagen. (De tio försla-

gen finns i tabell 1.) På motsvarande sätt fick de personliga assistenterna också berätta om de utförde någon annan arbetsuppgift vid sidan av huvudarbetsuppgiften. Tidsdagboken bygger på en förenklad version av den metod som SCB använt i tidsanvändningsstudier.

I anslutning till tidsdagboken fick de personliga assistenterna också berätta var de utförde sina uppgifter under arbetsdagen eller arbetspasset. Här fick de välja mellan fjorton förslag på platser. De kunde dessutom ange någon annan plats där de arbetat. (Alternativen återges i tabell 4 nedan.)

3.1 Allmänt om svaren

Tidsdagboken fylldes i av de 588 personliga assistenter som i övrigt besvarade enkäten, dvs. 62 procent av de tillfrågade. Alla fyllde dock inte i alla delar. Med tanke på det relativt omfattande arbete som det är att fylla i en tidsdagbok, måste svarsfrekvensen betraktas som god.

Den vanligaste enskilda arbetsdagen var måndagen den 9 oktober, då drygt en femtedel av de svarande assistenterna fyllde i tidsdagboken. Därefter kommer tisdagen den 10 oktober, då omkring en tiondel fyllde i tidsdagboken. Under nästan samtliga oktoberdagar 2006 fylldes tidsdagboken i av någon eller några personliga assistenter.

Av de svarande uppgav 84 procent att de arbetat hos en brukare den aktuella dagen och 6 procent att de arbetat hos två till tre brukare.

3.2 Assistenternas arbetsuppgifter

Materialet från tidsdagböckerna är omfattande och det material som presenteras nedan är en sammanfattning av de viktigaste slutsatserna.

Tabell 1 visar hur stor andel av all tid (dvs. samtliga kvartar) för samtliga registrerade huvudarbetsuppgifter som använts för de enskilda uppgifterna. Ungefär halva arbetstiden har använts till att vara till hands i fall brukaren behöver stöd och till att ge stöd till brukaren att äta, sköta hygien, klä av/på sig samt gå på toaletten.

Tabell 1 Assistenternas huvudarbetsuppgifter. Olika huvudarbetsuppgifters andel av all tid när någon huvudarbetsuppgift angivits

Tid då assistenten är till hands i fall behov av stöd uppstår	30 %
Stöd till brukaren att äta, sköta hygien, klä av/på sig samt gå på toaletten	21 %
Stöd till brukaren att sköta hem och hushåll (inomhus)	13 %
Stöd till brukaren vid förflyttning och resa	8 %
Annan arbetsuppgift	8 %
Stöd till brukaren vid kommunikation med andra personer	6 %
Stöd till brukaren vid hans eller hennes egenvård	5 %
Stöd till brukaren vid inköp av varor och tjänster	4 %
Aktivt ingripande för att förhindra fara för brukaren eller annan person	3 %
Stöd till brukaren att överlämna, ta emot eller bära saker	2 %
Stöd till brukaren vid hans eller hennes omsorg om eget/egna barn	0 %
<i>Sammanlagt</i>	<i>100 %</i>

Det finns praktiskt taget inga skillnader mellan personliga assistenter av olika kön, i olika ålder och med olika typ av arbetsgivare. Möjligen är det vanligare att assistenter som arbetat kortare tid än ett år ägnar mer tid åt vara till hands i fall behov av stöd uppstår, men gruppen är liten och resultatet osäkert.

Personliga assistenter till barn upp till 15 år ägnar mer tid än övriga assistenter åt stöd vid kommunikation och egenvård samt mindre tid åt stöd att sköta hem och hushåll och inköp av varor och tjänster. Antalet svarande assistenter till barn upp till 15 år relativt litet.

3.3 Arbetsuppgifternas fördelning över dygnet

Tabellen nedan visar hur de olika arbetsuppgifterna fördelar sig över olika perioder under dygnet. Siffrorna anger hur stor andel av assistenterna som utfört respektive huvudarbetsuppgift minst en gång under den aktuella perioden.

Resultatet går inte att jämföra med tabellen ovan, som visar andel av all tid som använts till respektive arbetsuppgift.

Resultaten i tabell 2 visar att den huvudarbetsuppgift som det är vanligast att assistenterna uppgår under dagtid och kvällstid/tidig natt är att ge brukaren stöd att äta, sköta hygien, klä av/på sig samt gå på toaletten. Stora andelar uppgår också att de ger brukaren stöd

med att sköta hem och hushåll, stöd vid förflyttning och resa, vid kommunikation, stöd vid egenvård och stöd vid inköp av varor eller tjänster. Att vara till hands i fall behov uppstår är en av de vanligaste huvudarbetsuppgifterna under alla delar av dygnet. Under natten är det den huvudarbetsuppgift som den allra största andelen assistenter uppger.

Tabell 2 Andel personliga assistenter som uppgivit olika huvudarbetsuppgifter under olika delar. Andelen är beräknad i förhållande till det antal assistenter som uppgivit någon huvudarbetsuppgift under just dessa delar av dygnet när de har arbetat

	24.00- 06.00 %	06.00- 09.00 %	09.00- 12.00 %	12.00- 15.00 %	15.00- 18.00 %	18.00- 21.00 %	21.00- 24.00 %
Tid då assistenten är till hands i fall behov av stöd uppstår	84	38	42	50	52	65	71
Stöd till brukaren att äta, sköta hygien, klä av/på sig samt gå på toaletten	42	77	72	62	64	74	64
Stöd till brukaren att sköta hem och hushåll (inomhus)	11	24	52	50	56	49	20
Stöd till brukaren vid förflyttning och resa	4	24	37	41	37	24	14
Stöd till brukaren vid kommunikation med andra personer	2	14	26	23	15	17	7
Stöd till brukaren vid hans eller hennes egenvård	16	32	24	23	23	44	22
Stöd till brukaren vid inköp av varor och tjänster	2	4	26	25	17	5	4
Aktivt ingripande för att förhindra fara för brukaren eller annan person	6	4	5	6	5	5	4
Stöd till brukaren att överlämna, ta emot eller bära saker	1	4	5	9	8	5	5
Stöd till brukaren vid hans eller hennes omsorg om eget/egna barn	0	1	1	2	1	2	0
Annan arbetsuppgift	5	64	28	38	34	31	19

* Relativt stora andelar personliga assistenter har uppgivit andra huvudarbetsuppgifter än dem som fanns bland de föreslagna svarsalternativen. Flera av dessa verkar i praktiken falla inom de föreslagna alternativen, medan några tydligt skiljer sig från dessa, t.ex. administrativa sysslor.

Den personliga assistansen har sin tyngdpunkt under dagtid. Tabell 3 visar att nästan två tredjedelar av assistenterna uppgivit någon huvudarbetsuppgift under tidsintervallen 06.00–09.00, 09.00–12.00, 12.00–15.00 och 15.00–18.00. Under tidig kvällstid sjunker denna andel till mindre än hälften, och under sen kväll/tidig natt är ande-

len nere i omkring en tredjedel. Omkring en femtedel av assistenterna uppger någon huvudarbetsuppgift under natten.

Tabell 3 Andel personliga assistenter som uppgivit minst en huvudarbetsuppgift under olika delar av dygnet

24.00-06.00	06.00-09.00	09.00-12.00	12.00-15.00	15.00-18.00	18.00-21.00	21.00-24.00
21 %	66 %	62 %	65 %	64 %	43 %	34 %

3.4 Var utförs den personliga assistansen?

Materialet om *var* de personliga assistenterna arbetat är mindre omfattande än beskrivningen av *vad* de gjort. Tabell 4 ger en översikt över hur stora andelar av samtliga svarande assistenter som uppgivit att de befunnit sig på olika platser under arbetsdagen. Det är vanligt att assistenterna – förutom att vara i brukarens hem – befinner sig utomhus under hemarbete, förflyttning eller promenad, på platser för inköp, caféer/restauranger och på platser för träning, rehabilitering eller vård. Platser för arbete, utbildning eller kultur- och föreningsliv är, var för sig, mindre vanliga i detta sammanhang.

Tabell 4 Platser där assistenterna befann sig någon gång under arbetsdagen. Andel av samtliga svarande

Inomhus i brukarens hem (även brukarens fritidshus)	85 %
Utomhus under hemarbete, förflyttning eller promenad	50 %
Plats för inköp av varor eller tjänster	39 %
Café, restaurang eller liknande	19 %
Plats för träning, rehabilitering eller habilitering	18 %
Plats för annan form av vård, t.ex. sjukhus eller vårdcentral	14 %
Daglig verksamhet	9 %
Inomhus i annan persons hem	8 %
Plats för kultur- eller idrottsevenemang	7 %
Grundskola, gymnasium eller barnomsorg	6 %
Brukarens arbetsplats (ej daglig verksamhet)	5 %
Möte inom förening, parti eller samfund	4 %
Myndighet (kommunkontor, Försäkringskassa etc.)	4 %
Annan plats	3 %
Högskola, folkhögskola eller annan plats för vuxenstudier	2 %

Inte heller här finns det några skillnader mellan personliga assistenter av olika kön, i olika ålder och med olika typ av arbetsgivare.

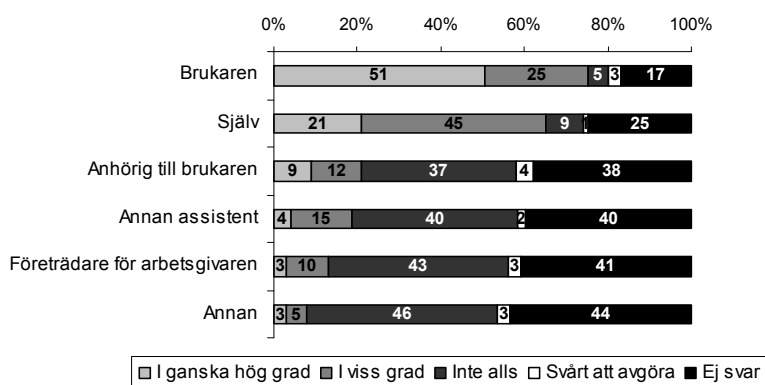
4 Ytterligare frågor om den aktuella arbetsdagen

Vi var även intresserade av hur arbetsuppgifterna "blir" personlig assistans. Vem bestämmer vad som ska göras, vid vilken tidpunkt och på vilket sätt? Vi följer därför upp tidsdagboken med frågor om det arbetspass, den arbetsdag som assistenten redogjort för i dagboken.

4.1 Ansvarsfördelning

Den första frågan vi ställer gäller vem assistenten bedömer bestämmer vad som ska göras under arbetsdagen. Vi lät assistenterna svara på i vilken grad de anser att olika personer, de själva inkluderade, påverkade arbetsdagen.

Vem bestämde vad som skulle göras under det aktuella arbetspasset?

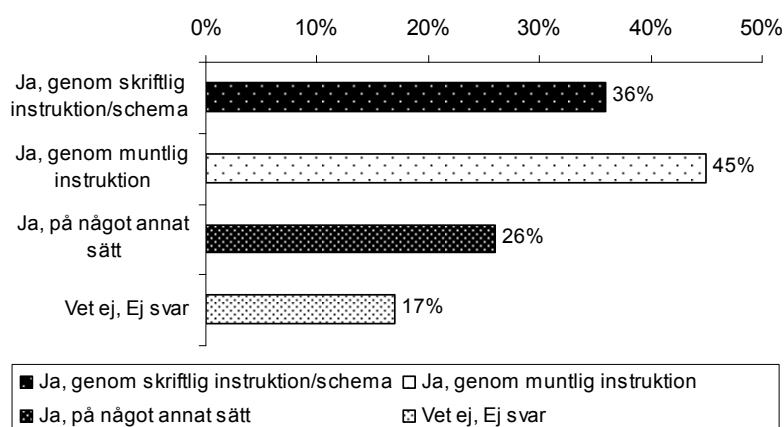
Inledningsvis kan vi konstatera att assistenterna upplever att det är brukaren som vanligen och till största delen bestämmer vad som ska göras under dagen. Assistenterna har också de relativt stor inverkan på vad som görs. Övriga grupper har liten eller nästan

ingen inverkan på dagsprogrammet. Det är också en stor del av assistenterna som svarar ”Vet ej” på frågan. Ju längre från brukaren vi kommer desto större är andelen assistenter som inte vet i vilken utsträckning personen påverkade dagen. Det är också så att ju längre vi kommer från brukaren och assistenten, desto mindre påverkan på dagen har andra grupper.

Det är inga större skillnader mellan de delmålgrupper vi har valt att studera. Vi ser dock att assistenter som arbetar i anordnarföretag och kooperativ i högre grad svarar att det är brukaren som bestämmer (58 procent företag, 63 procent kooperativ) än vad de kommunalt anställda assistenterna gör (45 procent).

Nästa fråga gäller om det var förutbestämt vad som skulle göras. 84 procent svarar att det var förbestämt vad som skulle göras under arbetspasset. Assistenterna har fått ange flera svarsalternativ, varför svaren att det var bestämt summerar till 107 procent. Vanligen skedde instruktionerna muntligt. I lite drygt en tredjedel (36 procent) av fallen var instruktionerna skriftliga.

Var det i förväg bestämt vad som skulle göras under det aktuella arbetspasset?

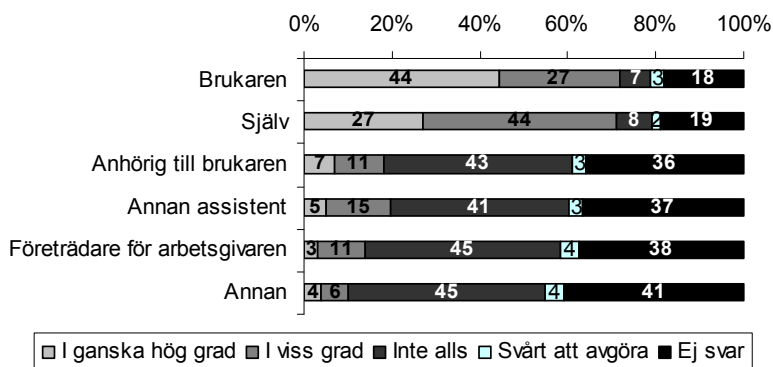

Äldre och kommunalanställda assistenter svarar i högre grad att det fanns skriftliga instruktioner, 40 procent respektive 39 procent.

Vi frågar om vem som bestämde i vilken ordning olika arbetsuppgifter skulle göras. Vi ser samma svarsmönster som i den tidi-

gare frågan om vad som skulle göras. I huvudsak är det brukaren som bestämmer, därefter är det assistenten själv som bestämmer. Övriga personer med koppling till brukaren har relativt liten inverkan på i vilken ordning arbetsuppgifterna utförs.

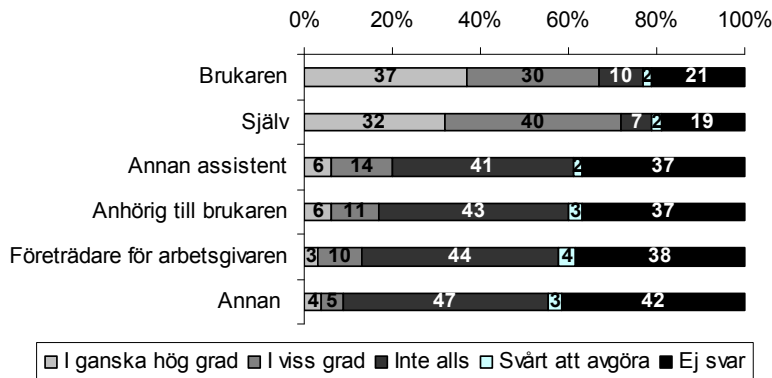
Vem bestämde när och i vilken ordning dagens aktiviteter och arbetsuppgifter utfördes?

Åter tycks brukare med assistenter anställda i företag eller kooperativ vara de som i högsta grad bestämmer. 52 procent respektive 54 procent av assistenterna i dessa grupper svarar att det är brukaren som bestämmer i "Ganska hög grad" (det starkaste alternativet).

Nästa fråga gäller *hur* arbetsuppgifterna skulle utföras under det aktuella arbetspasset? Vi ser att svarmönstret upprepar sig.

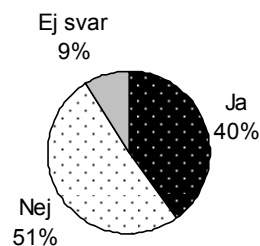
Vem bestämde hur arbetsuppgifterna skulle utföras under det aktuella arbetspasset?

4.2 Samarbete mellan assistent, brukare och andra assistenter

Vi frågar också om assistenterna utför arbetsuppgifter utan att brukaren var närvarande. Fyra av tio svarar att de utförde arbetsuppgifter när brukaren inte var närvarande.

Utförde Du någon arbetsuppgift under det aktuella arbetspasset då brukaren inte var närvarande?

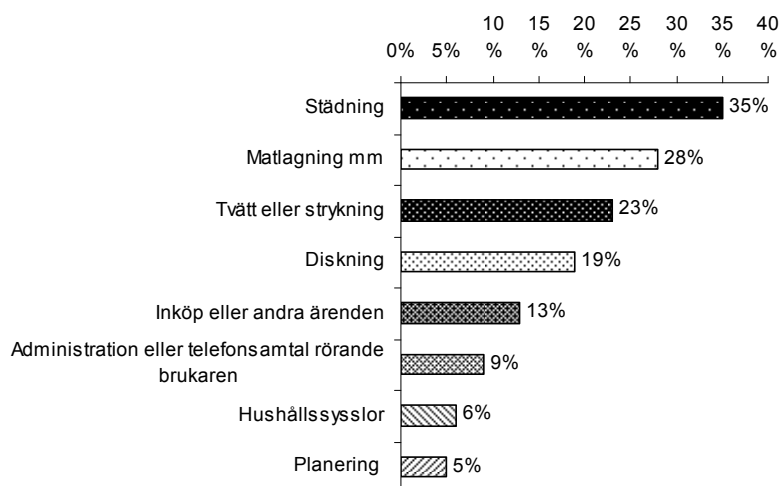

Det är vanligare att manliga assistenter svarar ”Ja” på denna fråga jämfört med kvinnorna, 45 procent bland männen och 39 procent bland kvinnorna. Det är också vanligare att yngre assistenter (–34

år) svarar ”Ja” (48 procent) på samma sätt som att de som har arbetat länge (+ 5 år) i lägre grad svarar ”Ja”.

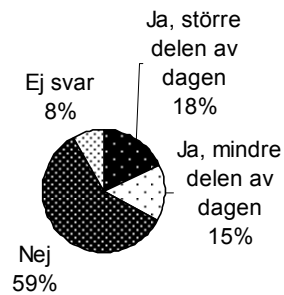
De som svarade ”Ja” på frågan fick en fråga om vad det var de hade gjort för arbetsuppgifter, då brukaren inte var närvarande. Vanligast var olika sorters hushållssysslor, som städning, matlagning, tvättning eller annat.

Vad utförde Du för arbetsuppgift under det aktuella arbetspasset då brukaren inte var närvarande?

Nästa fråga handlar om ifall man under någon del av arbetspasset arbetade tillsammans med någon annan assistent. Vanligen är man ensam under arbetspasset. 59 procent svarar att de var ensamma. 15 procent var ensamma en mindre del av dagen och 18 procent arbetade tillsammans med någon annan assistent större delen av dagen. Vi ser inga markanta skillnader mellan olika delmålgrupper.

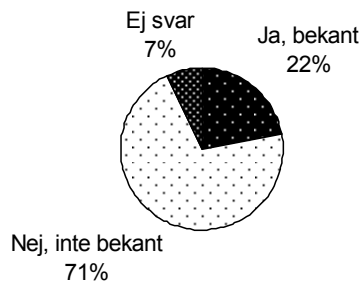
Var det någon del av det aktuella arbetspasset, då ni var två eller fler assistenter som arbetade?

4.3 Relation till brukaren

Vi frågar om man var bekant med brukaren innan man började arbeta som assistent för honom eller henne. En av fem (22 procent) svarar att de kände brukaren innan de började arbeta för honom/henne.

Var Du bekant med brukaren innan Du började arbeta för honom/henne?

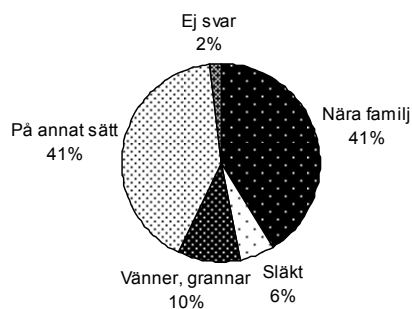

Det är vanligare att äldre assistenter (55 år +) känner brukaren sedan tidigare (37 procent Ja). De som arbetar för unga brukare (–15 år) känner också brukarna sedan tidigare, i högre utsträckning (41 procent).

Det är inga markanta skillnader mellan brukare som arbetar för olika arbetsgivare.

De 130 assistenter som var bekanta med brukaren sedan tidigare, besvarade frågan på vilket sätt man kände brukaren. 41 procent svarar att de är "Nära familj" och ytterligare 6 procent svarar att de är "Släkt". 10 procent är grannar och 41 procent svarar "På annat sätt".

På vilket sätt var ni bekanta innan Du började arbeta hos honom/henne?

Det är mindre vanligt att kommunala assistenter kände brukaren sedan tidigare (32 procent). Bland de assistenter som arbetar för ett företag är den andelen 50 procent. Äldre assistenter (55 år +) tycks också oftare (50 procent) ha varit bekanta med brukaren än de yngre.

5 Sammanfattning

Övergripande kan vi konstatera att svarsmönstren är relativt samstämmiga mellan olika grupper av assistenter, samtidigt som det finns genomgående skillnader i svaren mellan de assistenter som är kommunalt anställda och de, som arbetar i privata anordnarföretag. Skillnaderna är inte diametrala. Vi ser också att de, som arbetar i kooperativ och för brukaren direkt, avviker i sina svar, men att de två sist nämnda grupperna är till antalet intervjuade så små att det är svårt att dra några generella slutsatser om dem.

Vi ser också att det finns skillnader mellan yngre och äldre assistenter och assistenter, som har arbetat kortare tid och de som har arbetat längre tid. Det är också troligt att de assistenter som har varit längre i yrket också är äldre, vilket kan förklara att svaren i viss mån samvarierar. Det finns också skillnader i svaren mellan manliga och kvinnliga assistenter.

Arbetsförhållanden

Av de som besvarat enkäten är 59 procent anställda av kommunen, 29 procent är anställda av ett företag, 8 arbetar hos ett kooperativ och 4 procent är anställda av brukaren själv.

I genomsnitt arbetar de personliga assistenterna 30 timmar per vecka. Hälften av assistenterna (49 procent) arbetar mellan 31 och 40 timmar per vecka och 12 procent arbetar mer än 40 timmar per vecka. En liten grupp (7 procent) arbetar mindre än 10 timmar per vecka.

Cirka hälften arbetar ungefär samma tider varje vecka medan hälften har arbetstider som varierar från vecka till vecka.

Över hälften arbetar ibland nattetid. 13 procent arbetar alltid nattetid och 17 procent arbetar natt någon eller några gånger per vecka.

För två tredjedelar av de personliga assistenterna är arbetet som personlig assistent deras enda sysselsättning. 7 procent studerar, 14 procent har ett annat arbete hos en annan arbetsgivare och 8 procent har ett annat arbete hos samma arbetsgivare hos vilken de är anställda som personlig assistent.

22 procent av assistenterna var på något sätt bekanta med brukaren även före anställningen som personlig assistent. 70 procent var inte bekant med brukaren sedan innan och 7 procent har inte besvarat frågan.

Utbildning

Tre fjärdedelar har någon utbildning som de bedömer vara relevant för jobbet. Det kan antingen handla om en formell utbildning eller att de "gått bredvid" en annan assistent. Andelen som fått någon introduktionsutbildning eller vidareutbildning genom sin arbetsgi-

vare är nästan dubbelt så hög för de som arbetar i ett företag som för de som är anställda av kommunen.

Arbetsuppgifter

Tidsdagboken visar att den vanligaste huvudarbetsuppgiften under dagtid och kvällstid/tidig natt är att ge brukaren stöd att äta, sköta hygien, klä av/på sig samt gå på toaletten. Stora andelar uppger också att de ger brukaren stöd med att sköta hem och hushåll, stöd vid förflyttning och resa, vid kommunikation, stöd vid egenvård och stöd vid inköp av varor eller tjänster. Att vara till hands i fall behov uppstår är en av de vanligaste huvudarbetsuppgifterna under alla delar av dygnet.

Brukaren är den som har störst inflytande över vilka arbetsuppgifter som utförs, när och på vilket sätt. Assistenten själv har också ett ganska stort inflytande över sitt arbete.

40 procent av assistenterna uppgav att de under den aktuella arbetsdagen utfört arbetsuppgifter utan att brukaren var närvarande. Det handlade då främst om städning, matlagning, tvätt och liknande.

Fyra av tio assistenter har någon gång känt sig tveksamma till om något de blivit ombedda att göra ingår i arbetet som personlig assistent. En fjärdedel uppger att det händer ofta eller ibland. Oftast handlar det om hjälp till anhöriga (10 procent), sjukvård, medicinering eller liknande (9 procent) eller att utföra ärenden när inte brukaren själv är med (9 procent).

Stöd i arbetet

62 % av de personliga assistenterna uppger att de har en formellt utsedd arbetsledare. Av dessa anser 55 % att arbetsledaren i ganska hög grad är ett stöd i arbetet. En fjärdedel tycker inte alls att arbetsledaren är ett stöd.

70 % ingår i en arbetsgrupp som regelbundet träffas. Andelen är högre bland dem som arbetat 5 år eller längre. Drygt 60 procent anser att arbetsgruppen är ett stöd i arbetet.

Knappt hälften uppger att de fått en skriftlig arbetsbeskrivning. Nästan hälften anser att arbetsbeskrivningen ger dem ett stöd i arbetet.

På frågan om vem man i första hand vänder sig till om man har frågor om sitt arbete svarar de flesta (26 procent) brukaren. Därefter kommer arbetsgivaren, arbetskamrater/arbetsgrupp samt anhörig till brukaren.

Trivsel och framtid som assistent

Genomsnittlig tid som personlig assistent bland de som svarat på enkäten var 5,2 år. 11 procent har arbetat mer än 10 år, 29 procent har arbetat 5-10 år, 26 procent har arbetat 3-5 år, lika stor andel 1-3 år och 7 procent har arbetat kortare tid än ett år.

Drygt 80 procent anger att de trivs bra eller mycket bra med sitt arbete.

Drygt 60 procent tror att de kommer att arbeta kvar om ett år. Knappt 30 procent vet inte och 10 procent tror inte att de är kvar i yrket om ett år. På följdfrågan om vad som skulle kunna få dem att ändra sig, till de som inte tror att de arbetar kvar om ett år, har de flesta (en tredjedel) svarat högre lön. Andra svar var bättre arbetstider, tryggare anställningsvillkor, byte av arbetsplats, möjlighet att utvecklas.

Enkätundersökning bland enskilda assistansanordnare

1 Inledning

Undersökningen har genomförts av ARS Research AB på uppdrag av LSS-kommittén. Syftet har varit att få en fördjupad bild av de enskilda assistansanordnarnas förutsättningar och erfarenheter av att anordna personlig assistans. Målgruppen har således varit enskilda assistansanordnare, dvs. andra assistansanordnare än kommuner och assistansberättigade som själva är arbetsgivare för sina personliga assistenter.

Då undersökningens resultat ska kunna generaliseras till hela målgruppen har undersökningen genomförts med kvantitativ undersökningsmetodik. De kvantitativa undersökningsmetoderna ger också möjlighet till eventuella framtida uppföljningar samt möjlighet att göra mätningar av utveckling över tid. För att kunna generalisera eventuella slutsatser till hela populationen har ett slumpmässigt urval gjorts. Datainsamlingen har genomförts med hjälp av postala enkäter med tre påminnelser.

Urvalsbasen tillhandahölls av LSS-kommittén och utgjordes av en förteckning från Försäkringskassan över omkring 450 enskilda assistansanordnare som myndigheten utbetalade assistansersättning till i december 2006. ARS har gjort urvalet som omfattade 230 enskilda assistansanordnare. Urvalet är ett s.k. obundet slumpmässigt urval (OSU) där alla individer i populationen har samma möjlighet att komma med i urvalet.

ARS har utarbetat ett frågeformulär utifrån LSS-kommitténs önskemål om vad de ville få belyst genom undersökningen. Frågeformuläret omfattar frågor om beviljande av LSS-insatser, rekrytering och kompetensutveckling, arbetsledning m.m. LSS-kommitténs sekretariat har godkänt frågeformuläret före fältarbetsstart.

Efter att frågeformuläret fastställdes påbörjades fältarbetet. Undersökningen genomfördes som en postal enkät med ett utskick och tre påminnelser. Det första utskicket omfattade frågeformulär, förfrankerat svarskuvert samt ett introduktionsbrev från LSS-kommittén som förklarar undersökningens syfte. Den första påminnelsen bestod av ett påminnelsekort. Den andra och tredje påminnelsen bestod av ett komplett utskick med följebrev från ARS, frågeformulär och förfrankerat svarskuvert. ARS har administrerat utskick, insamling och databearbetning av enkäterna. Undersökningen genomfördes under perioden 11 augusti till 4 december 2007.

Fältarbetet har givit följande svarsfrekvens:

Bruttourval	230
A-bortfall	18
Postretur	11
Upphört	3
Sjuk	1
Under utbildning	1
Nedlagt	1
Har ej assistenter	1
Nettourval	212
B-bortfall	102
varav	
Ej insända formulär	102
Inkomna och databearbetade formulär	130
<i>Svarsfrekvens</i>	<i>61 procent</i>

2 Resultat i sammanfattning

Den vanligaste organisationsformen bland de enskilda assistansordnare som har besvarat enkäten är privat företag. 65 procent är privata företag eller ett aktie-, handels- eller kommanditbolag, 19 procent kooperativ eller ekonomisk förening och 13 procent är en enskild firma.

Det är vanligast att de enskilda assistanordnarna endast anordnar personlig assistans för en person som är beviljad assistansersättning. Detta gäller för mer än var fjärde enskild assistansordnare. Nästan två tredjedelar av de enskilda assistansordnarna har färre än 11 personer som är beviljade personlig assistans enligt

LASS. Medeltalet är dock betydligt högre. Det genomsnittliga antalet personer som har beviljats personlig assistans ligger på 15,5 personer per enskild assistansanordnare. Var tionde svarande uppger att de anordnar personlig assistans för fler än 50 personer.

27 procent av de enskilda assistansanordnarna har 1–5 assistenter anställda, 10 procent har 6–10 assistenter anställda, 20 procent har 11–30 assistenter anställda, 24 procent 31–100 assistenter anställda och 15 procent har fler än 100 assistenter anställda. I genomsnitt har de enskilda assistansanordnarna 63,2 personliga assistenter anställda.

Drygt en tredjedel av de enskilda assistansanordnarna svarar att färre än 11 procent av assistenterna är anhöriga till brukaren. En av fyra svarar att det är mellan 11 och 25 procent, en av fem svarar att det är mellan 51 och 75 procent och 7 procent svarar att det är fler än 75 procent av de personliga assistenterna som är anställda som assistent åt en anhörig.

Över hälften av de enskilda assistansanordnarna har en gemensam arbetsbeskrivning för de personliga assistenterna. Av dem som har en gemensam arbetsbeskrivning för personliga assistenter är det 8 av 10 som svarar att arbetsbeskrivningen även omfattar assistenter som arbetar åt en anhörig. Drygt hälften av de enskilda assistansanordnare som har en gemensam arbetsbeskrivning svarar att denna innehåller avgränsningar av de personliga assistenternas arbetsuppgifter. En sådan avgränsning kan vara att inte utsätta brukare eller sig själv för fara eller att den personliga assistenten inte ska utföra sysslor åt andra i brukarfamiljen. Andra exempel på avgränsningar är att inte medverka till något brottsligt, att den personliga assistenten ska vara osynlig i sitt arbete och inte ta över några samtal och att denne inte får utföra några tunga lyft.

Hos 37 procent av de enskilda assistansanordnarna varierar det mellan brukare vem som är arbetsledare. Hos 21 procent av anordnarna är det anhöriga som är arbetsledare och hos 15 procent av de enskilda assistansanordnarna är brukaren alltid arbetsledare. I genomsnitt har varje enskild assistansanordnare 5,7 arbetsledare anställda och i genomsnitt är varje arbetsledare ansvarig för 8,8 personliga assistenter. Hos 84 procent av de enskilda assistansanordnarna anordnar arbetsledaren regelbundet personalmöten för de personliga assistenter som han/hon ansvarar för. Det vanligaste är att personalmöten ordnas varje månad.

Nästan åtta av tio enskilda assistansanordnare erbjuder alltid eller oftast en formell/organiserad introduktionsutbildning till de

nyanställda personliga assistenterna. Exempel på vad utbildningen innehåller är information om brukarens behov, bredvidgång och introduktion hos brukaren, information om anordnaren, information om sekretess och tystnadsplikt, utbildning kopplad till brukarens behov, information om LSS, LASS, HSL samt SoL, lyft- och förflyttningsteknik och information om arbetet som personlig assistent.

Drygt sju av tio enskilda assistansanordnare erbjuder de personliga assistenterna någon form av organiserad kompetensutveckling/vidareutbildning. 84 procent av de enskilda assistansanordnarna svarar att det är anordnaren som beslutar om assistenten ska erbjudas kompetensutveckling/vidareutbildning, 56 procent svarar brukaren och 39 procent den personliga assistenten. Majoriteten av de enskilda assistansanordnarna svarar att assistenternas kompetensutveckling/vidareutbildning finansieras via assistansersättningen.

Den typiske personliga assistenten hos enskilda anordnare är, sett till kön och ålder, en kvinna i tjugoårsåldern. Åldersfördelningen bland de personliga assistenterna är den att 20 till 29 åringarna är dominerande. Minst vanligt förekommande är att den personliga assistenten är en man som är 70 år eller äldre. Kvinnorna utgör omkring fyra femtedelar av de anställda inom varje ålderskategori.

De enskilda assistansanordnarna har i genomsnitt drygt 23 anställda personliga assistenter som arbetar 75 procent av heltid eller mer. Det genomsnittliga antalet personliga assistenter per enskild anordnare som arbetar mindre än 75 procent av heltid men mer än halvtid är drygt 15 personer. Det genomsnittliga antalet personliga assistenter som arbetar mindre än halvtid men mer än kvartstjänst är cirka 15 anställda per enskild anordnare. Samma siffra för gruppen som arbetar mindre än kvartstjänst är nära 18 personliga assistenter per enskild anordnare. Ungefär en tredjedel av de anställda inom varje tjänstgöringsgrupp är anhöriga till brukaren. De personliga assistenter som är anhöriga till brukaren arbetar varken mer heltid eller deltid än de andra personliga assistenterna.

Den lägsta genomsnittliga lönen för de personliga assistenterna är 113 kronor per timme, medelvärdet för den genomsnittliga lönen är 127 kronor per timme och den genomsnittliga högsta lönen är 143 kronor per timme. Ser man till de personliga assistenter som är assistent åt en anhörig skiljer det sig inte nämnvärt, den genomsnittliga lägsta lönen är 116 kronor per timme, medelvärdet

för den genomsnittliga lönen är 126 kronor per timme och den genomsnittliga högsta lönen är 140 kronor per timme.

15 procent av de enskilda assistansanordnarna svarar att det har blivit lättare att rekrytera personliga assistenter det senaste året medan 19 procent svarar att det har blivit svårare. Hälften svarar att det varken har blivit lättare eller svårare. Den faktor som i särklass flest enskilda assistansanordnare har angett som viktig för att underlätta rekryteringen är högre lön (det uppges av 46 procent av de enskilda anordnarna). Andra viktiga faktorer för att underlätta rekryteringen är kompetensutveckling, arbetsmiljö, arbetstider, att ge yrket högre status och anställningstrygghet.

56 procent av de enskilda assistansanordnarna har gjort någon uppföljning eller utvärdering av sin verksamhet med personlig assistans. Utvärderingarna och uppföljningarna har bl.a. lett till kontinuerliga förändringar, kompetensutveckling, schemaförändringar och förbättrad arbetsmiljö.

Drygt sex av tio enskilda assistansanordnare har gjort beräkningar och uppskattningar av behovet av att nyanställa personliga assistenter under de närmaste två åren. 44 procent av de enskilda assistansanordnarna svarar att behovet av att nyanställa personliga assistenter kommer att öka, 18 procent att behovet beräknas vara oförändrat och 1 procent svarar att behovet beräknas minska.

Nästan hälften av de enskilda assistansanordnarna anser att det nya arbetstidsdirektivet i viss eller hög grad har påverkat anordnarens behov av personal. Det nya arbetstidsdirektivet har framför allt påverkat schemalaggningen och lett till utökad bemanning/personal. Även jourtimmarna har påverkats, personal har fått gå ner i tjänstgöringsgrad, resor och semestrar har påverkats negativt och det nya arbetstidsdirektivet har lett till ökade kostnader för vissa enskilda assistansanordnare.

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

	<u>TOTAL</u>
Bas: Samtliga	130
<u>1. Vilken organisationsform har verksamheten?</u>	
Privat företag, aktieföretag, handelsbolag, kommanditbolag	65
Enskild firma	13
Kooperativ, ekonomisk förening	19
Annat	2
Ej svar	1
<u>2. Hur många personer har beviljats personlig assistans?</u>	
<u>2a. Personer</u>	
1	26
2	12
3- 5	15
6- 10	12
11- 15	11
16- 25	6
26- 49	6
50-	10
<i>Medelantal</i>	<i>15.5</i>
Uppgiften ej tillgänglig	1
Vet ej	1
Ej svar	1
<u>2b. Totalt antal beviljade timmar</u>	
1- 99	6
100- 199	6
200- 499	7
500- 999	8
1000- 1999	11
2000- 4999	11
5000- 7499	12
7500- 9999	4
10000- 19999	10
20000-	17
<i>Medelantal</i>	<i>36746</i>
Uppgiften ej tillgänglig	5
Vet ej	2
Ej svar	2

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga 1303. Hur stor andel av de som valt er som anordnare av personlig assistans är beviljade förhöjd ersättning?3a. - 15 år

Ingen	36
1-	7
<i>Medelantal</i>	1.4
Har ej brukare i åldersgruppen	35
Uppgiften ej tillgänglig	2
Vet ej	2
Ej svar	19

3b. 15 - 19 år

Ingen	38
1-	6
<i>Medelantal</i>	2.0
Har ej brukare i åldersgruppen	32
Uppgiften ej tillgänglig	2
Vet ej	2
Ej svar	21

3c. 19 år +

Ingen	49
1-	20
<i>Medelantal</i>	12.9
Har ej brukare i åldersgruppen	12
Uppgiften ej tillgänglig	2
Vet ej	4
Ej svar	13

4. Har Du några synpunkter eller kommentarer kring frågorna 1 - 3?

Ingen förhöjd ersättning	5
Övrigt	2
<i>Summa svar</i>	7
<i>Netto svar</i>	7
<i>Ej svar</i>	93

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga**130**5. Hur många personliga assistenter har ni anställda?

1- 4	15
5	12
6- 10	10
11- 15	8
16- 30	12
31- 50	9
51-100	15
101-200	5
201-	10
Medelantal	63.2
Uppgiften ej tillgänglig	1
Vet ej	
Ej svar	3

6. Hur stor andel av dessa är anhöriga till den, som de är personlig assistent åt?

- 10 %	36
10 - 25 %	25
26 - 50 %	19
51 - 75 %	5
76 - 100 %	7
Uppgiften ej tillgänglig	3
Vet ej	2
Ej svar	3

7. Har ni någon gemensam arbetsbeskrivning för personliga assistenter?

Ja	57
Nej	42
Vet ej	1
Ej svar	1

Bas: Har gemensam arbetsbeskrivning**74**8. Omfattar arbetsbeskrivningen även de, som ger personlig assistans åt en anhörig?

Ja	81
Nej	15
Vet ej	1
Ej svar	3

9. Innehåller arbetsbeskrivningen avgränsningar av de personliga assistenternas arbetsuppgifter och vad de inte ska göra?

Ja	55
Nej	42
Vet ej	3

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

	<u>TOTAL</u>
Bas: Innehåller avgränsningar	41
<u>10. Kan du ge exempel på sådana avgränsningar?</u>	
Inte utsätta brukaren eller sig själv för fara	15
Inte utföra sysslor åt andra i brukarfamiljen	15
Inte medverka till något brottsligt	10
Vara osynlig i sitt arbete vid besök/Ej ta över samtal	10
Inga tunga lyft	7
Får inte ta med anhöriga till arbetsplatsen	5
Får inte möblera om utan tillåtelse	5
Brukaren ska vara delaktig så mycket som möjligt	5
Inget intrång i den personliga integriteten	5
Inte använda telefon	5
Övrigt	37
<i>Summa svar</i>	<i>117</i>
<i>Netto svar</i>	<i>76</i>
<i>Ej svar</i>	<i>24</i>
Bas: Samtliga	130
<u>11. Hur är arbetsledningen organiserad hos er?</u>	
Brukaren är alltid arbetsledare	15
Arbetsledaren är alltid anställd hos oss	32
Anhöriga är arbetsledare	21
Varierar, en brukare kan vara arbetsledare och vi har anställda arbetsledare.	37
Vet ej	2
Ej svar	2
<u>12. Hur många arbetsledare för personliga assistenter, som själva inte är brukare, är anställda i Ert företag?</u>	
Ingen	12
1	25
2	14
3	8
4	5
5	5
6-10	11
11-	9
<i>Medelantal</i>	<i>5.7</i>
Uppgiften ej tillgänglig	4
Vet ej	2
Ej svar	6

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga**130**13. Hur många personliga assistenter är varje arbetsledare i genomsnitt ansvarig för?

Ingen	2
1	5
2	7
3	14
4	14
5	15
6	5
7	8
8-20	8
21-	9
Medelantal	8.8
Uppgiften ej tillgänglig	4
Vet ej	1
Ej svar	8

14. Anordnar arbetsledaren regelbundna personalmöten för de personliga assistenter som hon/han ansvarar för?

Ja	84
Nej	11
Vet ej	2
Ej svar	3

Bas: Anordnar regelbundet**109**15. Hur ofta anordnas personalmöten?

Varje vecka	2
Varje månad	52
Någon gång i halvåret	15
Mer sällan	
Varierar mycket	30
Vet ej	
Ej svar	1

Bas: Samtliga**130**16. Får en nyanställd personlig assistent någon formell/ organiserad introduktionsutbildning?

Ja	78
Ja/varierar	86
- Ja, alltid	68
- Ja, oftast	10
Varierar	8
- Nej, oftast inte	7
- Nej	3
Nej	10
Vet ej	2
Ej svar	2

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

	<u>TOTAL</u>
Bas: Får/varierar	112
<u>17. Vad innehåller utbildningen?</u>	
Information om brukaren/Brukarens behov	32
Brevidgång/Introduktion hos brukaren	29
Information om företaget/föreningen	20
Sekretess/Tystnadsplikt	18
Utbildning kopplad till brukarens behov	18
Information om LSS/LASS/HSO/SOL	17
Information om arbete som personlig assistent	14
Lyftteknik/Förflyttningsteknik	12
Arbetsmiljöinformation	10
Läkemedelshantering/Medicindelegering	8
Regler	8
Rutiner	8
Etik	7
Bemötande	6
Avtal	6
Första hjälpen	6
Handledning	5
Introduktion till nyanställda	5
Attityd/Synsätt	4
Ergonomi	4
Hjälpmedel	3
Introduktionsmapp	3
Övrigt	9
<i>Summa svar</i>	<i>251</i>
<i>Netto svar</i>	<i>94</i>
<i>Ej svar</i>	<i>6</i>
Bas: Samtliga	130
<u>18. Erbjuds de personliga assistenterna någon organiserad kompetensutveckling/vidareutbildning?</u>	
Ja	74
Nej	24
Vet ej	2
Ej svar	1
Bas: Erbjuds	96
<u>19. Vem beslutar i regel om den personliga assistenten ska erbjudas kompetensutveckling/vidareutbildning?</u>	
Anordnaren	84
Brukaren	56
Den personliga assistenten	39
Annan	6
Vet ej	1

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

	<u>TOTAL</u>
Bas: Erbjuds	96
<u>20. Hur finansieras kompetensutvecklingen/vidareutbildningen?</u>	
Via assistansersättningen	84
Via annan finansiering	3
Varierar	13
Vet ej	
<u>21. Är kompetensutvecklingen/vidareutbildningen enskild för varje assistent eller gemensam för flera assistenter i grupp?</u>	
Gemensam	28
Ensam	4
Både och	68
Vet ej	
Bas: Samtliga	130
<u>22. Ange ålder och kön för de personliga assistenter som nu (september 2007) är anställda i er verksamhet.</u>	
<u>Antal:</u>	
<u>19 år och under</u>	
Medelantal (bas svarare)	5.9
Ingen/Ej svar	61
<u>20-29 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	24.2
Ingen/Ej svar	26
<u>30-39 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	17.0
Ingen/Ej svar	23
<u>40-49 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	15.0
Ingen/Ej svar	20
<u>50-59 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	12.7
Ingen/Ej svar	34
<u>60-69 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	7.2
Ingen/Ej svar	50
<u>70 år och över</u>	
Medelantal (bas svarare)	4.2
Ingen/Ej svar	72
<u>Totalt</u>	
Medelantal (bas svarare)	108.2
Ingen/Ej svar	51

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

	<u>TOTAL</u>
Bas: Samtliga	130
<u>22. Ange ålder och kön för de personliga assistenter som nu (september 2007) är anställda i er verksamhet.</u>	
<u>Därav antal kvinnor:</u>	
<u>19 år och under</u>	
Medelantal (bas svarare)	4.8
Ingen/Ej svar	70
<u>20-29 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	19.9
Ingen/Ej svar	42
<u>30-39 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	13.7
Ingen/Ej svar	41
<u>40-49 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	13.0
Ingen/Ej svar	40
<u>50-59 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	10.9
Ingen/Ej svar	50
<u>60-69 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	6.0
Ingen/Ej svar	62
<u>70 år och över</u>	
Medelantal (bas svarare)	2.9
Ingen/Ej svar	75
<u>Totalt</u>	
Medelantal (bas svarare)	63.1
Ingen/Ej svar	60

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga	130
----------------------	------------

23. Ange tjänstgöringsgrad, arbetstimmar per månad, för de personliga assistenter som nu (september 2007) är anställda i er verksamhet. Tjänstgöringsgrad i timmar per månad

Antal personliga assistenter:

<u>43 timmar och under</u>	
Medelantal (bas svarare)	17.7
Ingen/Ej svar	46
<u>44-86 timmar</u>	
Medelantal (bas svarare)	15.5
Ingen/Ej svar	47
<u>87-130 timmar</u>	
Medelantal (bas svarare)	15.2
Ingen/Ej svar	35
<u>131-172 timmar</u>	
Medelantal (bas svarare)	23.1
Ingen/Ej svar	29
<u>Totalt</u>	
Medelantal (bas svarare)	89.5
Ingen/Ej svar	45

Assistenter till anhöriga:

<u>43 timmar och under</u>	
Medelantal (bas svarare)	4.7
Ingen/Ej svar	76
<u>44-86 timmar</u>	
Medelantal (bas svarare)	4.0
Ingen/Ej svar	76
<u>87-130 timmar</u>	
Medelantal (bas svarare)	4.5
Ingen/Ej svar	70
<u>131-172 timmar</u>	
Medelantal (bas svarare)	7.8
Ingen/Ej svar	56
<u>Totalt</u>	
Medelantal (bas svarare)	15.6
Ingen/Ej svar	72

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga	130
----------------------	------------

23. Ange tjänstgöringsgrad, arbetstimmar per månad, för de personliga assistenter som nu (september 2007) är anställda i er verksamhet.
Tjänstgöringsgrad i timmar per månad

Övriga personliga assistenter:

<u>43 timmar och under</u>	
Medelantal (bas svarare)	9.1
Ingen/Ej svar	65
<u>44-86 timmar</u>	
Medelantal (bas svarare)	8.7
Ingen/Ej svar	67
<u>87-130 timmar</u>	
Medelantal (bas svarare)	9.4
Ingen/Ej svar	58
<u>131-172 timmar</u>	
Medelantal (bas svarare)	15.3
Ingen/Ej svar	60
<u>Totalt</u>	
Medelantal (bas svarare)	61.1
Ingen/Ej svar	74

24. Vilket sjuktal (antal sjukdagar per anställd och år) har ni bland samtliga personliga assistenter?

0	14
1	14
2	12
3	6
4	4
5-	8
Medelantal	2.4
Uppgiften ej tillgänglig	22
Vet ej	13
Ej svar	7

25. Vilket sjuktal (antal sjukdagar per anställd och år) har ni bland de personliga assistenter som är personliga assistenter åt anhöriga?

0	39
1	8
2-	6
Medelantal	0.7
Uppgiften ej tillgänglig	24
Vet ej	14
Ej svar	8

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga**130**

26. Vad är lönen för era personliga assistenter? (Svar i kr/tim inklusive ob, semesterersättning för lägsta, genomsnittliga och högsta lön)

26a. Lägsta lön, kr/tim

-100 kr	18
101-125 kr	42
126-150 kr	15
151- kr	1
Medelvärde	113
Uppgiften ej tillgänglig	9
Vet ej	3
Ej svar	12

26b. Genomsnittlig lön kr/ tim

-100 kr	4
101-125 kr	27
126-150 kr	30
151- kr	5
Medelvärde	127
Uppgiften ej tillgänglig	8
Vet ej	6
Ej svar	20

26c. Högsta lön kr/ tim

-100 kr	
101-125 kr	14
126-150 kr	40
151- kr	22
Medelvärde	143
Uppgiften ej tillgänglig	8
Vet ej	3
Ej svar	14

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistansTOTAL**Bas: Samtliga****130**27. Vad är lönen för de personliga assistenter som är assistenter till anhöriga?27a. Lägsta lön, kr/tim

-100 kr	14
101-125 kr	27
126-150 kr	12
151- kr	1
Medelvärde	116
Uppgiften ej tillgänglig	15
Vet ej	5
Ej svar	28

27b. Genomsnittlig lön kr/ tim

-100 kr	3
101-125 kr	18
126-150 kr	25
151- kr	2
Medelvärde	126
Uppgiften ej tillgänglig	15
Vet ej	8
Ej svar	28

27c. Högsta lön kr/ tim

-100 kr	2
101-125 kr	9
126-150 kr	27
151- kr	15
Medelvärde	140
Uppgiften ej tillgänglig	14
Vet ej	5
Ej svar	28

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga

130

28. Har ni några etiska riktlinjer när det gäller arbetsuppgifter eller åtgärder som de personliga assistenterna kan vidta när det gäller övervakning m.m. för att hindra att personen, som har behov av assistans eller annan kommer till skada?

Ja	57
Nej	28
Vet ej	8
Ej svar	6

29. Har Du synpunkter eller kommentarer kring frågorna 5 - 28?

Svårt att räkna ut lön och arbetstimmar/ Varierar	6
OB-tillägget är olika beroende på när och var man arbetar	4
Anhöriga har samma villkor som övriga anställda	3
Fråga 28 oklar	2
Har inga anhörigvårdare	2
Löneuppgiften är grundad på gamla avtalet	2
Fråga 28: Inga tillämpliga fall just nu	2
Övrigt	12
Summa svar	32
Netto svar	27
Ej svar	73

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga

130

30. Hur många av de assistenter som i dag (september 2007) är anställda hos er har en anställningstid om två år eller längre som personlig assistent hos er?

Ingen	11
1	5
2	7
3	9
4- 5	10
6-10	9
11-20	8
21-50	14
51-	12
<i>Medelantal</i>	35.5
Uppgiften ej tillgänglig	6
Vet ej	4
Ej svar	6

31. Hur många lämnade sin tjänst som personlig assistent hos er under 2006?

Ingen	25
1	12
2	8
3	1
4- 5	7
6-10	9
11-20	5
21-50	6
51-	3
<i>Medelantal</i>	12.0
Uppgiften ej tillgänglig	11
Vet ej	8
Ej svar	4

32. Har det blivit lättare eller svårare det senaste året att rekrytera personliga assistenter?

4-5) Lättare	15
5) Mycket lättare	3
4) Något lättare	12
3) Varken lättare eller svårare	48
2) Något svårare	14
1) Mycket svårare	5
1-2) Svårare	19
<i>Medelvärde</i>	2.9
Vet ej	15
Ej svar	2

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga 13033. Vilka faktorer tror ni är viktigast föra att underlätta rekryteringen av personliga assistenter?Rangordnat som 1

Högre lön	28
Högre status	4
Kompetensutveckling	1
Arbetstider	4
Arbetsmiljö	4
Bra anställningsvillkor	2
Anställningstrygghet	2
Brukaren	4
Bra arbetsgivare	2
Tydligare uppdragsbeskrivning	3
Eget intresse	1
Bra arbetsledning	1
Bra bemötande	1
Referenser	1
Anhöriga	1
Kompetens	1
Bra utformade annonser	1
Övrigt	5
Vet ej	32
Ej svar/Ej rangordnat	37

Rangordnat som 2

Högre lön	13
Högre status	2
Kompetensutveckling	2
Arbetstider	5
Arbetsmiljö	5
Bra anställningsvillkor	3
Anställningstrygghet	2
Friheten i arbetet	1
Inflytande/Möjlighet att påverka	1
Handledning	1
Brukaren	2
Bra arbetsgivare	2
Tydligare uppdragsbeskrivning	2
Friskvård/Personalvård	1
Försäkringar	1
Bra bemötande	1
Bra arbetskamrater	1
Kompetens	2
Övrigt	5
Vet ej	32
Ej svar/Ej rangordnat	45

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga 130

33. Vilka faktorer tror ni är viktigast föra att underlätta rekryteringen av personliga assistenter?Rangordnat som 3

Högre lön	5
Högre status	2
Kompetensutveckling	5
Arbetstider	3
Arbetsmiljö	5
Anställningstrygghet	4
Inflytande/Möjlighet att påverka	2
Handledning	1
Möjlighet att arbeta heltid	1
Bra arbetsgivare	1
Tydligare uppdragsbeskrivning	3
Eget intresse	2
Bra arbetsledning	2
Friskvård/Personalvård	1
Bra bemötande	1
Referenser	1
Övrigt	7
Vet ej	32
Ej svar/Ej rangordnat	46

Rangordnat som 4

Högre status	1
Kompetensutveckling	7
Arbetstider	1
Arbetsmiljö	1
Bra anställningsvillkor	1
Anställningstrygghet	1
Friheten i arbetet	1
Inflytande/Möjlighet att påverka	4
Handledning	1
Brukaren	2
Bra arbetsgivare	2
Tydligare uppdragsbeskrivning	1
Förmåner	1
Friskvård/Personalvård	1
Anhöriga	1
Övrigt	8
Vet ej	32
Ej svar/Ej rangordnat	53

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga 13033. Vilka faktorer tror ni är viktigast föra att underlätta rekryteringen av personliga assistenter?Rangordnat som 5

Högre status	2
Kompetensutveckling	1
Arbetsmiljö	2
Bra anställningsvillkor	1
Anställningstrygghet	2
Inflytande/Möjlighet att påverka	1
Handledning	1
Brukaren	1
Bra arbetsgivare	1
Förmåner	1
Bra arbetsledning	2
Friskvård/Personalvård	2
Försäkringar	1
Bra bemötande	1
Bra arbetskamrater	1
Bra utformade annonser	1
Övrigt	3
Vet ej	32
Ej svar/Ej rangordnat	58

Rangordnat, totalt 1-5

Högre lön	46
Högre status	12
Kompetensutveckling	16
Arbetstider	13
Arbetsmiljö	16
Bra anställningsvillkor	6
Anställningstrygghet	11
Friheten i arbetet	2
Inflytande/Möjlighet att påverka	8
Handledning	3
Brukaren	8
Möjlighet att arbeta heltid	1
Bra arbetsgivare	8
Tydligare uppdragsbeskrivning	8
Eget intresse	2
Förmåner	2
Bra arbetsledning	5
Friskvård/Personalvård	5
Försäkringar	2
Bra bemötande	3
Referenser	2
Anhöriga	2
Bra arbetskamrater	2
Kompetens	3
Bra utformade annonser	2
Övrigt	18
Vet ej	32
Ej svar/Ej rangordnat	37

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

	<u>TOTAL</u>
Bas: Samtliga	130
<u>34. Har ni någon utvärdering och uppföljning av arbetet med personlig assistans?</u>	
Ja	56
Nej	37
Vet ej	4
Ej svar	3
Bas: Har	73
<u>35. Har utvärderingen lett till några förändringar?</u>	
Ja	32
Kontinuerliga förändringar/Förändringar om behov finns	22
Nej	8
Kompetensutveckling	8
Schemaförändringar	4
Bättre arbetsmiljö	4
Övrigt	18
Summa svar	96
Netto svar	92
Ej svar	8
Bas: Samtliga	130
<u>36. Har ni någon beräkning eller uppskattning av behovet av att nyanställa personliga assistenter under de närmaste två åren?</u>	
Ja, behovet beräknas öka	44
Ja, behovet beräknas vara oförändrat	18
Ja, behovet beräknas minska	1
Nej, vi har ej uppskattat det framtida behovet.	25
Vet ej	10
Ej svar	2
<u>37. I vilken grad har det nya arbetstidsdirektivet från EU påverkat Ert behov av personal?</u>	
I viss/hög grad	48
- I hög grad	17
- I viss grad	31
Knappast något, gå vidare till fråga 39.	32
Inte alls	11
Vet ej	8
Ej svar	2

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

	<u>TOTAL</u>
Bas: Viss/hög grad	62
<u>38. På vilket sätt?</u>	
Schemaläggning/Schemaförändringar	35
Utökad bemanning/personal	35
Ökade kostnader	6
Resor/semestrar påverkas negativt	10
Personal har fått gå ner i tjänstgöringsgrad	13
Jourtimmarna	21
Mindre flexibilitet	8
Övrigt	8
<i>Summa svar</i>	<i>137</i>
<i>Netto svar</i>	<i>85</i>
<i>Ej svar</i>	<i>15</i>
Bas: Samtliga	130
<u>39. Har Du synpunkter eller kommentarer kring frågorna 30 - 37 gällande rekrytering?</u>	
Verksamheten väldigt liten/på väg att avvecklas	2
Höjd status på yrket behövs	2
Övrigt	6
<i>Summa svar</i>	<i>9</i>
<i>Netto svar</i>	<i>9</i>
<i>Ej svar</i>	<i>91</i>

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

	<u>TOTAL</u>
Bas: Samtliga	130
<u>1. Vilken organisationsform har verksamheten?</u>	
Privat företag, aktieföretag, handelsbolag, kommanditbolag	85
Enskild firma	17
Kooperativ, ekonomisk förening	25
Annat	2
Ej svar	1
<u>2. Hur många personer har beviljats personlig assistans?</u>	
<u>2a. Personer</u>	
1	34
2	15
3- 5	20
6- 10	16
11- 15	14
16- 25	8
26- 49	8
50-	13
Medelantal	15.5
Uppgiften ej tillgänglig	1
Vet ej	
Ej svar	1
<u>2b. Totalt antal beviljade timmar</u>	
1- 99	8
100- 199	8
200- 499	9
500- 999	11
1000- 1999	14
2000- 4999	14
5000- 7499	15
7500- 9999	5
10000- 19999	13
20000-	22
Medelantal	36746
Uppgiften ej tillgänglig	7
Vet ej	2
Ej svar	2

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga 130

3. Hur stor andel av de som valt er som anordnare av personlig assistans är beviljade förhöjd ersättning?3a. - 15 år

Ingen	47
1-	9
<i>Medelantal</i>	<i>1.4</i>
Har ej brukare i åldersgruppen	45
Uppgiften ej tillgänglig	2
Vet ej	2
Ej svar	25

3b. 15 - 19 år

Ingen	50
1-	8
<i>Medelantal</i>	<i>2.0</i>
Har ej brukare i åldersgruppen	41
Uppgiften ej tillgänglig	2
Vet ej	2
Ej svar	27

3c. 19 år +

Ingen	64
1-	26
<i>Medelantal</i>	<i>12.9</i>
Har ej brukare i åldersgruppen	15
Uppgiften ej tillgänglig	3
Vet ej	5
Ej svar	17

4. Har Du några synpunkter eller kommentarer kring frågorna 1 - 3?

Ingen förhöjd ersättning	6
Övrigt	3
<i>Summa svar</i>	<i>9</i>
<i>Netto svar</i>	<i>9</i>
<i>Ej svar</i>	<i>121</i>

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga**130**5. Hur många personliga assistenter har ni anställda?

1- 4	20
5	15
6- 10	13
11- 15	10
16- 30	16
31- 50	12
51-100	19
101-200	7
201-	13
Medelantal	63.2
Uppgiften ej tillgänglig	1
Vet ej	
Ej svar	4

6. Hur stor andel av dessa är anhöriga till den, som de är personlig assistent åt?

- 10 %	47
10 - 25 %	32
26 - 50 %	25
51 - 75 %	7
76 - 100 %	9
Uppgiften ej tillgänglig	4
Vet ej	2
Ej svar	4

7. Har ni någon gemensam arbetsbeskrivning för personliga assistenter?

Ja	74
Nej	54
Vet ej	1
Ej svar	1

Bas: Har gemensam arbetsbeskrivning**74**8. Omfattar arbetsbeskrivningen även de, som ger personlig assistans åt en anhörig?

Ja	60
Nej	11
Vet ej	1
Ej svar	2

9. Innehåller arbetsbeskrivningen avgränsningar av de personliga assistenternas arbetsuppgifter och vad de inte ska göra?

Ja	41
Nej	31
Vet ej	2

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

	<u>TOTAL</u>
Bas: Innehåller avgränsningar	41
<u>10. Kan du ge exempel på sådana avgränsningar?</u>	
Inte utsätta brukaren eller sig själv för fara	6
Inte utföra sysslor åt andra i brukarfamiljen	6
Inte medverka till något brottsligt	4
Vara osynlig i sitt arbete vid besök/Ej ta över samtal	4
Inga tunga lyft	3
Får inte ta med anhöriga till arbetsplatsen	2
Får inte möblera om utan tillåtelse	2
Brukaren ska vara delaktig så mycket som möjligt	2
Inget intrång i den personliga integriteten	2
Inte använda telefon	2
Övrigt	15
Summa svar	48
Netto svar	31
Ej svar	10
Bas: Samtliga	130
<u>11. Hur är arbetsledningen organiserad hos er?</u>	
Brukaren är alltid arbetsledare	20
Arbetsledaren är alltid anställd hos oss	42
Anhöriga är arbetsledare	27
Varierar, en brukare kan vara arbetsledare och vi har anställda arbetsledare.	48
Vet ej	2
Ej svar	3
<u>12. Hur många arbetsledare för personliga assistenter, som själva inte är brukare, är anställda i Ert företag?</u>	
Ingen	15
1	32
2	18
3	10
4	6
5	7
6-10	14
11-	12
Medelantal	5.7
Uppgiften ej tillgänglig	5
Vet ej	3
Ej svar	8

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga 13013. Hur många personliga assistenter är varje arbetsledare i genomsnitt ansvarig för?

Ingen	2
1	6
2	9
3	18
4	18
5	20
6	7
7	10
8-20	11
21-	12
Medelantal	8.8
Uppgiften ej tillgänglig	5
Vet ej	1
Ej svar	11

14. Anordnar arbetsledaren regelbundna personalmöten för de personliga assistenter som hon/han ansvarar för?

Ja	109
Nej	14
Vet ej	3
Ej svar	4

Bas: Anordnar regelbundet 10915. Hur ofta anordnas personalmöten?

Varje vecka	2
Varje månad	57
Någon gång i halvåret	16
Mer sällan	
Varierar mycket	33
Vet ej	
Ej svar	1

Bas: Samtliga 13016. Får en nyanställd personlig assistent någon formell/ organiserad introduktionsutbildning?

Ja	101
Ja/varierar	112
- Ja, alltid	88
- Ja, oftast	13
Varierar	11
- Nej, oftast inte	9
- Nej	4
Nej	13
Vet ej	3
Ej svar	2

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

	<u>TOTAL</u>
Bas: Får/varierar	112
<u>17. Vad innehåller utbildningen?</u>	
Information om brukaren/Brukarens behov	36
Brevidgång/Introduktion hos brukaren	32
Information om företaget/föreningen	22
Sekretess/Tystnadsplikt	20
Utbildning kopplad till brukarens behov	20
Information om LSS/LASS/HSO/SOL	19
Information om arbete som personlig assistent	16
Lyftteknik/Förflyttningsteknik	13
Arbetsmiljöinformation	11
Läkemedelshantering/Medicindelegering	9
Regler	9
Rutiner	9
Etik	8
Bemötande	7
Avtal	7
Första hjälpen	7
Handledning	6
Introduktion till nyanställda	6
Attityd/Synsätt	4
Ergonomi	4
Hjälpmedel	3
Introduktionsmapp	3
Övrigt	10
<i>Summa svar</i>	<i>281</i>
<i>Netto svar</i>	<i>105</i>
<i>Ej svar</i>	<i>7</i>
Bas: Samtliga	130
<u>18. Erbjuds de personliga assistenterna någon organiserad kompetensutveckling/vidareutbildning?</u>	
Ja	96
Nej	31
Vet ej	2
Ej svar	1
Bas: Erbjuds	96
<u>19. Vem beslutar i regel om den personliga assistenten ska erbjudas kompetensutveckling/vidareutbildning?</u>	
Anordnaren	81
Brukaren	54
Den personliga assistenten	37
Annan	6
Vet ej	1

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Erbjuds 9620. Hur finansieras kompetensutvecklingen/vidareutbildningen?

Via assistansersättningen	81
Via annan finansiering	3
Varierar	12
Vet ej	

21. Är kompetensutvecklingen/vidareutbildningen enskild för varje assistent eller gemensam för flera assistenter i grupp?

Gemensam	27
Ensam	4
Både och	65
Vet ej	

Bas: Samtliga 13022. Ange ålder och kön för de personliga assistenter som nu (september 2007) är anställda i er verksamhet.Antal:

<u>19 år och under</u>	
Medelantal (bas svarare)	5.9
Ingen/Ej svar	79

<u>20-29 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	24.2
Ingen/Ej svar	34

<u>30-39 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	17.0
Ingen/Ej svar	30

<u>40-49 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	15.0
Ingen/Ej svar	26

<u>50-59 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	12.7
Ingen/Ej svar	44

<u>60-69 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	7.2
Ingen/Ej svar	65

<u>70 år och över</u>	
Medelantal (bas svarare)	4.2
Ingen/Ej svar	94

<u>Totalt</u>	
Medelantal (bas svarare)	108.2
Ingen/Ej svar	66

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

	<u>TOTAL</u>
Bas: Samtliga	130
<u>22. Ange ålder och kön för de personliga assistenter som nu (september 2007) är anställda i er verksamhet.</u>	
<u>Därav antal kvinnor:</u>	
<u>19 år och under</u>	
Medelantal (bas svarare)	4.8
Ingen/Ej svar	91
<u>20-29 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	19.9
Ingen/Ej svar	55
<u>30-39 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	13.7
Ingen/Ej svar	53
<u>40-49 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	13.0
Ingen/Ej svar	52
<u>50-59 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	10.9
Ingen/Ej svar	65
<u>60-69 år</u>	
Medelantal (bas svarare)	6.0
Ingen/Ej svar	80
<u>70 år och över</u>	
Medelantal (bas svarare)	2.9
Ingen/Ej svar	98
<u>Totalt</u>	
Medelantal (bas svarare)	63.1
Ingen/Ej svar	78

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga	130
----------------------	------------

23. Ange tjänstgöringsgrad, arbetstimmar per månad, för de personliga assistenter som nu (september 2007) är anställda i er verksamhet. Tjänstgöringsgrad i timmar per månad

Antal personliga assistenter:

<u>43 timmar och under</u>	
Medelantal (bas svarare)	17.7
Ingen/Ej svar	60
<u>44-86 timmar</u>	
Medelantal (bas svarare)	15.5
Ingen/Ej svar	61
<u>87-130 timmar</u>	
Medelantal (bas svarare)	15.2
Ingen/Ej svar	45
<u>131-172 timmar</u>	
Medelantal (bas svarare)	23.1
Ingen/Ej svar	38
<u>Totalt</u>	
Medelantal (bas svarare)	89.5
Ingen/Ej svar	59

Assistenter till anhöriga:

<u>43 timmar och under</u>	
Medelantal (bas svarare)	4.7
Ingen/Ej svar	99
<u>44-86 timmar</u>	
Medelantal (bas svarare)	4.0
Ingen/Ej svar	99
<u>87-130 timmar</u>	
Medelantal (bas svarare)	4.5
Ingen/Ej svar	91
<u>131-172 timmar</u>	
Medelantal (bas svarare)	7.8
Ingen/Ej svar	73
<u>Totalt</u>	
Medelantal (bas svarare)	15.6
Ingen/Ej svar	94

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga	130
----------------------	------------

23. Ange tjänstgöringsgrad, arbetstimmar per månad, för de personliga assistenter som nu (september 2007) är anställda i er verksamhet. Tjänstgöringsgrad i timmar per månad

Övriga personliga assistenter:

<u>43 timmar och under</u>	
Medelantal (bas svarare)	9.1
Ingen/Ej svar	84
<u>44-86 timmar</u>	
Medelantal (bas svarare)	8.7
Ingen/Ej svar	87
<u>87-130 timmar</u>	
Medelantal (bas svarare)	9.4
Ingen/Ej svar	76
<u>131-172 timmar</u>	
Medelantal (bas svarare)	15.3
Ingen/Ej svar	78
<u>Totalt</u>	
Medelantal (bas svarare)	61.1
Ingen/Ej svar	96

24. Vilket sjuktal (antal sjukdagar per anställd och år) har ni bland samtliga personliga assistenter?

0	18
1	18
2	15
3	8
4	5
5-	11
Medelantal	2.4
Uppgiften ej tillgänglig	29
Vet ej	17
Ej svar	9

25. Vilket sjuktal (antal sjukdagar per anställd och år) har ni bland de personliga assistenter som är personliga assistenter åt anhöriga?

0	51
1	11
2-	8
Medelantal	0.7
Uppgiften ej tillgänglig	31
Vet ej	18
Ej svar	11

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga 13026. Vad är lönen för era personliga assistenter? (Svar i kr/tim inklusive ob, semesterersättning för lägsta, genomsnittliga och högsta lön)26a. Lägsta lön, kr/tim

-100 kr	24
101-125 kr	54
126-150 kr	19
151- kr	1
Medelvärde	113
Uppgiften ej tillgänglig	12
Vet ej	4
Ej svar	16

26b. Genomsnittlig lön kr/ tim

-100 kr	5
101-125 kr	35
126-150 kr	39
151- kr	6
Medelvärde	127
Uppgiften ej tillgänglig	11
Vet ej	8
Ej svar	26

26c. Högsta lön kr/ tim

-100 kr	
101-125 kr	18
126-150 kr	52
151- kr	28
Medelvärde	143
Uppgiften ej tillgänglig	10
Vet ej	4
Ej svar	18

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistansTOTAL**Bas: Samtliga****130**27. Vad är lönen för de personliga assistenter som är assistenter till anhöriga?27a. Lägsta lön, kr/tim

-100 kr	18
101-125 kr	35
126-150 kr	15
151- kr	1
Medelvärde	116
Uppgiften ej tillgänglig	19
Vet ej	6
Ej svar	36

27b. Genomsnittlig lön kr/ tim

-100 kr	4
101-125 kr	23
126-150 kr	33
151- kr	2
Medelvärde	126
Uppgiften ej tillgänglig	20
Vet ej	11
Ej svar	37

27c. Högsta lön kr/ tim

-100 kr	2
101-125 kr	12
126-150 kr	35
151- kr	20
Medelvärde	140
Uppgiften ej tillgänglig	18
Vet ej	6
Ej svar	37

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga

130

28. Har ni några etiska riktlinjer när det gäller arbetsuppgifter eller åtgärder som de personliga assistenterna kan vidta när det gäller övervakning m.m. för att hindra att personen, som har behov av assistans eller annan kommer till skada?

Ja	74
Nej	37
Vet ej	11
Ej svar	8

29. Har Du synpunkter eller kommentarer kring frågorna 5 - 28?

Svårt att räkna ut lön och arbetstimmar/ Varierar	8
OB-tillägget är olika beroende på när och var man arbetar	5
Anhöriga har samma villkor som övriga anställda	4
Fråga 28 oklar	3
Har inga anhörigvårdare	3
Löneuppgiften är grundad på gamla avtalet	2
Fråga 28: Inga tillämpliga fall just nu	2
Övrigt	15
Summa svar	42
Netto svar	35
Ej svar	95

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga 130

30. Hur många av de assistenter som i dag (september 2007) är anställda hos er har en anställningstid om två år eller längre som personlig assistent hos er?

Ingen	14
1	6
2	9
3	12
4- 5	13
6-10	12
11-20	10
21-50	18
51-	15
Medelantal	35.5
Uppgiften ej tillgänglig	8
Vet ej	5
Ej svar	8

31. Hur många lämnade sin tjänst som personlig assistent hos er under 2006?

Ingen	33
1	16
2	10
3	1
4- 5	9
6-10	12
11-20	7
21-50	8
51-	4
Medelantal	12.0
Uppgiften ej tillgänglig	14
Vet ej	11
Ej svar	5

32. Har det blivit lättare eller svårare det senaste året att rekrytera personliga assistenter?

4-5) Lättare	20
5) Mycket lättare	4
4) Något lättare	16
3) Varken lättare eller svårare	63
2) Något svårare	18
1) Mycket svårare	7
1-2) Svårare	25
Medelvärde	2.9
Vet ej	20
Ej svar	2

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga 13033. Vilka faktorer tror ni är viktigast föra att underlätta rekryteringen av personliga assistenter?Rangordnat som 1

Högre lön	36
Högre status	5
Kompetensutveckling	1
Arbetstider	5
Arbetsmiljö	5
Bra anställningsvillkor	2
Anställningstrygghet	3
Brukaren	5
Bra arbetsgivare	3
Tydligare uppdragsbeskrivning	4
Eget intresse	1
Bra arbetsledning	1
Bra bemötande	1
Referenser	1
Anhöriga	1
Kompetens	1
Bra utformade annonser	1
Övrigt	6
Vet ej	42
Ej svar/Ej rangordnat	48

Rangordnat som 2

Högre lön	17
Högre status	3
Kompetensutveckling	3
Arbetstider	7
Arbetsmiljö	7
Bra anställningsvillkor	4
Anställningstrygghet	3
Friheten i arbetet	1
Inflytande/Möjlighet att påverka	1
Handledning	1
Brukaren	3
Bra arbetsgivare	2
Tydligare uppdragsbeskrivning	2
Friskvård/Personalvård	1
Försäkringar	1
Bra bemötande	1
Bra arbetskamrater	1
Kompetens	3
Övrigt	6
Vet ej	42
Ej svar/Ej rangordnat	58

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga 13033. Vilka faktorer tror ni är viktigast föra att underlätta rekryteringen av personliga assistenter?Rangordnat som 3

Högre lön	7
Högre status	3
Kompetensutveckling	7
Arbetstider	4
Arbetsmiljö	6
Anställningstrygghet	5
Inflytande/Möjlighet att påverka	3
Handledning	1
Möjlighet att arbeta heltid	1
Bra arbetsgivare	1
Tydligare uppdragsbeskrivning	4
Eget intresse	2
Bra arbetsledning	3
Friskvård/Personalvård	1
Bra bemötande	1
Referenser	1
Övrigt	9
Vet ej	42
Ej svar/Ej rangordnat	60

Rangordnat som 4

Högre status	1
Kompetensutveckling	9
Arbetstider	1
Arbetsmiljö	1
Bra anställningsvillkor	1
Anställningstrygghet	1
Friheten i arbetet	1
Inflytande/Möjlighet att påverka	5
Handledning	1
Brukaren	2
Bra arbetsgivare	3
Tydligare uppdragsbeskrivning	1
Förmåner	1
Friskvård/Personalvård	1
Anhöriga	1
Övrigt	10
Vet ej	42
Ej svar/Ej rangordnat	69

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

TOTAL

Bas: Samtliga 13033. Vilka faktorer tror ni är viktigast föra att underlätta rekryteringen av personliga assistenter?Rangordnat som 5

Högre status	3
Kompetensutveckling	1
Arbetsmiljö	2
Bra anställningsvillkor	1
Anställningstrygghet	2
Inflytande/Möjlighet att påverka	1
Handledning	1
Brukaren	1
Bra arbetsgivare	1
Förmåner	1
Bra arbetsledning	2
Friskvård/Personalvård	3
Försäkringar	1
Bra bemötande	1
Bra arbetskamrater	1
Bra utformade annonser	1
Övrigt	4
Vet ej	42
Ej svar/Ej rangordnat	76

Rangordnat, totalt 1-5

Högre lön	60
Högre status	15
Kompetensutveckling	21
Arbetstider	17
Arbetsmiljö	21
Bra anställningsvillkor	8
Anställningstrygghet	14
Friheten i arbetet	2
Inflytande/Möjlighet att påverka	10
Handledning	4
Brukaren	11
Möjlighet att arbeta heltid	1
Bra arbetsgivare	10
Tydligare uppdragsbeskrivning	11
Eget intresse	3
Förmåner	2
Bra arbetsledning	6
Friskvård/Personalvård	6
Försäkringar	2
Bra bemötande	4
Referenser	2
Anhöriga	2
Bra arbetskamrater	2
Kompetens	4
Bra utformade annonser	2
Övrigt	24
Vet ej	42
Ej svar/Ej rangordnat	48

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

	<u>TOTAL</u>
Bas: Samtliga	130
<u>34. Har ni någon utvärdering och uppföljning av arbetet med personlig assistans?</u>	
Ja	73
Nej	48
Vet ej	5
Ej svar	4
Bas: Har	73
<u>35. Har utvärderingen lett till några förändringar?</u>	
Ja	23
Kontinuerliga förändringar/Förändringar om behov finns	16
Nej	6
Kompetensutveckling	6
Schemaförändringar	3
Bättre arbetsmiljö	3
Övrigt	13
Summa svar	70
Netto svar	67
Ej svar	6
Bas: Samtliga	130
<u>36. Har ni någon beräkning eller uppskattning av behovet av att nyanställa personliga assistenter under de närmaste två åren?</u>	
Ja, behovet beräknas öka	57
Ja, behovet beräknas vara oförändrat	23
Ja, behovet beräknas minska	1
Nej, vi har ej uppskattat det framtida behovet.	33
Vet ej	13
Ej svar	3
<u>37. I vilken grad har det nya arbetstidsdirektivet från EU påverkat Ert behov av personal?</u>	
I viss/hög grad	62
- I hög grad	22
- I viss grad	40
Knappast något, gå vidare till fråga 39.	42
Inte alls	14
Vet ej	10
Ej svar	2

P0901, LSS-kommittén, Personlig assistans

	<u>TOTAL</u>
Bas: Viss/hög grad	62
<u>38. På vilket sätt?</u>	
Schemaläggning/Schemaförändringar	22
Utökad bemanning/personal	22
Ökade kostnader	4
Resor/semestrar påverkas negativt	6
Personal har fått gå ner i tjänstgöringsgrad	8
Jourtimmarna	13
Mindre flexibilitet	5
Övrigt	5
<i>Summa svar</i>	<i>85</i>
<i>Netto svar</i>	<i>53</i>
<i>Ej svar</i>	<i>9</i>
Bas: Samtliga	130
<u>39. Har Du synpunkter eller kommentarer kring frågorna 30 - 37 gällande rekrytering?</u>	
Verksamheten väldigt liten/på väg att avvecklas	2
Höjd status på yrket behövs	2
Övrigt	8
<i>Summa svar</i>	<i>12</i>
<i>Netto svar</i>	<i>12</i>
<i>Ej svar</i>	<i>118</i>

Enkätundersökning bland kommunerna om deras verksamhet med personlig assistans

1 Inledning

Undersökningen har genomförts av ARS Research AB på uppdrag av LSS-kommittén. Syftet har varit att få en fördjupad bild av kommunernas förutsättningar och erfarenheter av att anordna personlig assistans. Målgruppen har således varit Sveriges kommuner.

Då undersökningsresultaten ska kunna generaliseras till hela målgruppen har undersökningen genomförts med kvantitativ undersökningsmetodik. De kvantitativa undersökningsmetoderna ger också möjlighet till eventuella framtida uppföljningar samt möjlighet att göra mätningar av utveckling över tid. Eftersom målgruppen är begränsad har undersökningen genomförts som en totalundersökning som omfattar Sveriges samtliga kommuner.

Datainsamlingen har genomförts med hjälp av postala enkäter.

Undersökningen har genomförts som en totalundersökning. Sveriges samtliga 290 kommuner har ingått i undersökningen. LSS-kommittén har svarat för adressuppgifter till kommunerna. I de tre storstadskommunerna har undersökningen omfattat samtliga eller delar av kommunernas stadsdelsnämndsområden/stadsdelar. I Stockholm och Malmö sändes enkäter ut till samtliga stadsdelsförvaltningar från ARS och genom ARS försorg. Göteborgs stad valde att själva ombesörja och sända ut enkäterna till stadsdelarna. ARS har här inte varit involverade i utsändningen av enkäterna. Enligt våra uppgifter har enkäten skickats till 287 kommuner och 34 stadsdelar. Sammanlagt 321 enkäter skickades ut.

ARS har utarbetat ett frågeformulär utifrån LSS-kommitténs önskemål om vad man ville få belyst genom undersökningen. Frågeformuläret omfattar frågor om beviljande av LASS och personlig

assistans enligt LSS, rekrytering och kompetensutveckling, arbetsledning m.m. LSS-kommitténs sekretariat har godkänt frågeformuläret före fältarbetsstart.

Efter att frågeformuläret fastställdes påbörjades fältarbetet. Undersökningen genomfördes som en postal enkät med ett utskick följt av tre påminnelser. Det första utskicket omfattade frågeformulär, förfrankerat svarskuvert samt ett introduktionsbrev från LSS-kommittén som förklarar undersökningens syfte. Den första påminnelsen bestod av ett påminnelsekort. Den andra och tredje påminnelsen bestod av ett komplett utskick med följebrev från ARS, frågeformulär och förfrankerat svarskuvert.

ARS har administrerat utskick, insamling och databearbetning av enkäterna.

Undersökningen genomfördes under perioden 28 augusti till och med den 4 december 2007. Enstaka frågeformulär kom även in efter fältarbetsperiodens avslut.

Fältarbetet har givit följande resultat och svarsfrekvens:

Bruttourval	321
A-bortfall	-
Nettourval	321
B-bortfall	29
varav	
Ej insända formulär	29
Inkomna och databearbetade formulär	284
Inkomna efter databearbetning	8
<i>Svarsfrekvens</i>	<i>91 procent</i>

2 Resultat i sammanfattning

I genomsnitt är 12 personer beviljade personlig assistans enligt LSS inom varje kommun och i genomsnitt är det 7 personer av dessa som har kommunen som assistansanordnare. I genomsnitt 41 personer är beviljade personlig assistans enligt LASS inom varje kommun. Något mer än hälften av dessa personer har kommunen som assistansanordnare.

Drygt en tredjedel av kommunerna har en gemensam arbetsbeskrivning för de personliga assistenterna. Av de kommuner som har

en gemensam arbetsbeskrivning är det 6 av 10 som svarar att arbetsbeskrivningen innehåller avgränsningar av de personliga assistenternas arbetsuppgifter. En avgränsning kan till exempel vara att assistansen ska genomföras enligt arbetsplan eller individuell handlingsplan. Andra avgränsningar är att de personliga assistenterna inte ska utföra arbete för övriga familjemedlemmar eller sådant arbete som ska utföras av fackman och att brukaren ska vara delaktig i aktiviteterna.

I genomsnitt har varje kommun tre arbetsledare anställda för personliga assistenter. 95 procent av kommunerna svarar att alla personliga assistenter, som är anställda enligt HÖK-avtalet, har en arbetsledare som är anställd av kommunen och 88 procent svarar att alla personliga assistenter, som är anställda enligt PAN-avtalet, har en närmaste arbetsledare som är anställd av kommunen. Nio av tio kommuner svarar att arbetsledaren regelbundet träffar de personliga assistenter som hon/han ansvarar för. Majoriteten (78 procent) av dessa svarar att de träffas varje månad.

Hälften av kommunerna svarar att en nyanställd personlig assistent alltid får en formell/organiserad introduktionsutbildning och ytterligare 20 procent svarar att de oftast får en formell/organiserad introduktionsutbildning. Exempel på vad utbildningen innehåller är bredvidgång och introduktion hos brukaren, information om brukaren, genomgång av rutiner och riktlinjer, sekretess eller tystnadsplikt, lyftteknik och förflyttningsteknik samt läkemedelshandling/medicindelegering.

I åtta av tio kommuner erbjuds de personliga assistenterna någon form av organiserad kompetensutveckling eller vidareutbildning. Nästan samtliga kommuner svarar att det är kommunen som beslutar om assistenten ska erbjudas kompetensutveckling eller vidareutbildning. I 25 procent av kommunerna är assistenten med och beslutar. I 22 procent av kommunerna är brukaren och/eller brukarens anhörig med och beslutar. 36 procent av kommunerna svarar att assistenternas kompetensutvecklingen eller vidareutbildning finansieras via assistansersättning, 16 procent svarar via annan finansiering och 48 procent svarar att det varierar. Majoriteten svarar att kompetensutvecklingen eller vidareutbildningen både kan vara enskild för varje assistent och gemensam för flera assistenter i grupp.

En av fyra kommuner anser att det har blivit lättare att rekrytera personliga assistenter det senaste året och en ungefär lika stor andel uppger att det har blivit svårare. 46 procent svarar att det varken

har blivit lättare eller svårare. Mer än hälften (56 procent) av kommunerna tror att en högre lön skulle underlätta rekryteringen. Den näst vanligast förekommande faktorn som kommunerna anger är kompetensutveckling (37 procent).

Andra viktiga faktorer som kommunerna tror skulle underlätta rekryteringen är att ge arbetet högre status, arbetsmiljön, arbetsledning samt arbetstider. Information om vad yrket innebär, en tydligare arbetsbeskrivning och anställningstrygghet är andra faktorer som anges.

63 procent av kommunerna har gjort någon uppföljning eller utvärdering av arbetet med personlig assistans. Utvärderingen har bl.a. lett till kontinuerliga förändringar, kompetensutveckling och tydligare riktlinjer.

Sex av tio kommuner har gjort beräkningar och uppskattningar av behovet av att nyanställa personliga assistenter under de närmaste två åren. 44 procent av kommunerna svarar att behovet av att nyanställa personliga assistenter kommer att öka, 15 procent att det beräknas vara oförändrat och 1 procent svarar att behovet beräknas minska.

Nästan hälften av kommunerna anser att det nya arbetstidsdirektivet från EU i viss eller hög grad har påverkat kommunens behov av personal. Arbetstidsdirektivet har bland annat påverkat schemalaggningen och lett till schemaförändringar samt lett till utökad bemanning, fler personer hos brukaren, negativa effekter på resor och semestrar och att det har blivit svårt att ge personalen heltidstjänster och lett till mindre arbetstid.

P0900, LSS-kommittén, LASS

	SPECIALURVAL				ÖV- RIGA
	TOTAL	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>1. Hur många personer är beviljade personlig assistans enligt LSS i er kommun?</u>					
Ingen	4	8			4
1	7		11		7
2	7				8
3	9	8		11	9
4	11		22	22	10
5	6				7
6	5	8		11	5
7	4		33+		3
8	4				5
9	4				5
10	4	8	22+		3
11-15	14	17	11	33	14
16-25	8	8			8
26-	12	25		22	12
<i>Medelantal personer</i>	<i>12.0</i>	<i>39.4</i>	<i>7.1</i>	<i>20.7</i>	<i>10.8</i>
Uppgiften ej tillgänglig					
Vet ej	1	17+			0
Ej svar	0				0

2. Hur många av dem som är beviljade personlig assistans enligt LSS, har kommunen som assistansanordnare?

Ingen	6	8		33+	5
1	8		11	11	8
2	12		33+	22	11
3	12	8	11	11	12
4	12	17	22		12
5	5		11	11	5
6	6	17			6
7	5	8	11		5
8	2				3
9	5				6
10	4				4
11-15	10	8		11	10
16-25	7	8			7
26-	4	8			4
<i>Medelantal personer</i>	<i>7.1</i>	<i>8.7</i>	<i>3.3</i>	<i>3.1</i>	<i>7.3</i>
Uppgiften ej tillgänglig	0				0
Vet ej	2	17+			1
Ej svar	1				2

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
3. <u>Hur många personer är beviljade personlig assistans enligt LASS i er kommun?</u>					
Ingen	0				0
1- 10	11		22		11
11- 15	12		22	11	12
16- 20	12	8	22	22	12
21- 25	12			22	13
26- 30	7				8
31- 35	6		22		6
36- 40	4	8			4
41- 50	9	8	11	22	9
51- 100	16	50+		11	15
101-	7	17			7
<i>Medelantal personer</i>	<i>40.7</i>	<i>77.6</i>	<i>20.6</i>	<i>28.8</i>	<i>40.1</i>
Uppgiften ej tillgänglig	0				0
Vet ej	1	8+			0
Ej svar	1			11+	0

4. Hur många av dem som är beviljade personlig assistans enligt LASS, har kommunen som assistansanordnare?

Ingen	1				1
1- 10	31	-	44	78+	31
11- 15	16	8	11	11	17
16- 20	14	25			15
21- 25	7	8			8
26- 30	8	17		11	7
31- 35	4	8			4
36- 40	2				3
41- 50	4				5
51- 100	7	8			7
101-	0				0
<i>Medelantal personer</i>	<i>20.6</i>	<i>28.2</i>	<i>5.0</i>	<i>7.4</i>	<i>21.1</i>
Uppgiften ej tillgänglig	1				1
Vet ej	0				0
Ej svar	3	25+	44+		1-

5. Har Du synpunkter eller kommentarer kring frågorna 1- 4?

Borde ha framgått vilket datum uppgifterna skulle gälla	1				2
En/flera brukare har både LSS och LASS	1				2
Övrigt	5	8			6
<i>Summa svar</i>	<i>8</i>	<i>8</i>			<i>9</i>
<i>Netto svar</i>	<i>8</i>	<i>8</i>			<i>8</i>
Ej svar	92	92	100	100	92

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>6. Har kommunen någon gemensam arbetsbeskrivning för personliga assistenter?</u>					
Ja	36	50	11	11	37
Nej	60	33	44	67	62
Vet ej	2			22+	1
Ej svar	2	17+	44+		0-
Bas: Har gemensam arbetsbeskrivning	101	6	1	1	93
<u>7. Omfattar arbetsbeskrivningen även de personliga assistenter som är anställda enligt PAN-avtalet?</u>					
Ja	73	100		100	72
Nej	24		100		25
Vet ej	3				3
<u>8. Innehåller arbetsbeskrivningen avgränsningar av de personliga assistenternas arbetsuppgifter?</u>					
Ja	60	83	100		59
Nej	34	17		100	34
Vet ej	3				3
Ej svar	3				3
Bas: Innehåller avgränsningar	61	5	1		55
<u>9. Kan du ge exempel på sådana avgränsningar?</u>					
Enligt genomförandeplan/arbetsplan/ individuell handlingsplan	26	20			27
Ej arbete för övriga familjemedlemmar/Ej arbete som andra familjemedlemmar ska utföra	13				15
Ej arbete som ska utföras av fackman (t.ex. byggarbeten/rörmokeri)	13	20			13
Arbetsmiljölagen gäller	10		100+		9
Brukaren ska vara delaktig i aktiviteterna	10				11
Ej köra egen/arbetsgivarens bil	8				9
Ej måla hus/staket	8	20			7
Ej trädgårdsskötsel	8	20			7
Ej skotta snö	7				7
Ej storstädning	7				7
Ej klippa gräs	5				5
Ej byta bildäck	3				4
Ej köra bil/Transporter	3				4
Övrigt	21	60+			18
Summa svar	143	140	100		144
Netto svar	87	100	100		85
Ej svar	13				15

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>10. Hur många arbetsledare för personliga assistenter är anställda av kommunen?</u>					
Ingen	0				0
1	38	8-	67	44	38
2	25	33	11	22	25
3	13	33+	11	11	12
4	9	8			9
5	3	8			3
6-	10				11
Medelantal personer	3.0	2.7	1.4	1.6	3.1
Vet ej	1	8+	11+	22+	
Ej svar	1				1
<u>11. Har alla personliga assistenter, som är anställda enligt HÖK-avtalet en arbetsledare, som är anställd av kommunen?</u>					
Ja	95	67-	89	89	97
Nej	2	8		11	2
Vet ej	2	8	11		2
Ej svar	1	17+			
Bas: Har inte arbetsledare anställd av kommunen	6	1		1	4
<u>12. Vem är arbetsledare?</u>					
Brukaren					
Anhörig					
Annan	83	100		100	75
Varierar	17				25
Vet ej					
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>13. Har alla personliga assistenter, som är anställda enligt PAN-avtalet en närmaste arbetsledare som är anställd av kommunen?</u>					
Ja	88	67-	67-	89	90
Nej	5		22+	11	4
Vet ej	4	17+	11		3
Ej svar	3	17+			3
Bas: Har inte arbetsledare anställd av kommunen	13		2	1	10
<u>14. Vem är i så fall arbetsledare?</u>					
Brukaren	31		50		30
Anhörig					
Annan	38		50		40
Varierar	23			100	20
Vet ej	8				10

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>15. Träffar arbetsledaren regelbundet de personliga assistenter som hon/han ansvarar för?</u>					
Ja	90	67-	89	78	92
Nej	4	17+		22+	3
Vet ej	0				0
Ej svar	5	17	11		5
Bas: Träffar regelbundet	257	8	8	7	234
<u>16. Hur ofta träffas arbetsledaren och de personliga assistenter hon/han ansvarar för?</u>					
Varje vecka	4	13			4
Varje månad	77	38-	75	86	78
Någon gång i halvåret	2			14+	2
Mer sällan	0				0
Varierar mycket	15	50+	25		14
Vet ej					
Ej svar	1				1
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>17. Får en nyanställd personlig assistent någon formell/ organiserad introduktionsutbildning?</u>					
Ja alltid/oftast	70	67	89	67	69
Ja, alltid	50	42	89+	67	48
Ja, oftast	20	25			21
Varierar	8		11	11	9
Nej, oftast inte	13	8		11	14
Nej	7			11	7
Nej/nej, oftast inte	20	8		22	21
Vet ej	1	8+			1
Ej svar	1	17+			0

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Får introduktionsutbildning	222	8	9	7	198
<u>18. Kan Du ge exempel på vad utbildningen innehåller?</u>					
Brevidgång/Introduktion hos brukaren	31	25	22	43	31
Information om brukaren	29			14	32
Genomgång av rutiner/riktlinjer	25	50	11		26
Sekretess/Tystnadsplikt	23	38			24
Lyftteknik/Förflyttningsteknik	21		11		23
Läkemedelshantering/Medicindelegering	20		11	43	21
Information om arbete som personlig assistent	18	25	11	43	17
Genomgång av organisationen	17	13	56+	29	15
Introduktion/information på arbetsplatsen	16	13	22		17
Administrativa rutiner (t.ex. lön, tidrapportering)	16	13	11		17
Introduktion/information av kommunen	15				17
Arbetsmiljöinformation	15	13			16
Information om LSS/LASS/SOL/HSL	13		11		14
Utbildning kopplad till brukarens behov	11	50+		14	10
Introduktionsmapp	10	13	11		11
Bemötande	9	13	11		10
Information om lagar	9	25		14	9
Anställningsvillkor	8	25			8
Lex Sara/Lex Maria	6				7
Etik och moral	6				7
Ergonomi	6		11	29+	5
Hygienutbildning	5				5
Hjälpmedelskunskap	5			14	5
Hot och våld	4				5
Brandskydd	4				4
Anmälningsskyldighet	2				2
Avvikelse rapportering	2				2
Klagomålshantering	1				2
Facklig verksamhet	1				2
Hantering av privata medel	1				1
God man	1				1
Arbetsrätt	0				1
Övrigt	5		11	14	5
<i>Summa svar</i>	<i>355</i>	<i>313</i>	<i>211</i>	<i>257</i>	<i>367</i>
<i>Netto svar</i>	<i>89</i>	<i>100</i>	<i>78</i>	<i>100</i>	<i>88</i>
<i>Ej svar</i>	<i>11</i>		<i>22</i>		<i>12</i>

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>19. Erbjuds de personliga assistenterna någon organiserad kompetensutveckling/vidareutbildning?</u>					
Ja	80	75	89	89	80
Nej	17	17	11	11	17
Vet ej	2	8			2
Ej svar	1				1
Bas: Erbjuds kompetensutveckling/ vidareutbildning	228	9	8	8	203
<u>20. Vem beslutar om assistenten ska erbjudas kompetensutveckling/vidareutbildning?</u>					
Brukaren, brukarens anhöriga	22	22			24
Assistenten	25	22		13	27
Kommunen	97	100	88	100	98
Enhetschef/Ansvarig chef/Arbetsledare	5	11	13		4
Övrigt	2	11			2
Summa svar	152	167	100	113	155
Netto svar	99	100	100	100	99
Vet ej					
Ej svar	1				1
<u>21. Hur finansieras assistenternas kompetensutveckling/vidareutbildning?</u>					
Via assistensersättningen	36	44	38	50	35
Via annan finansiering	16		25	13	16
Varierar	48	56	38	38	49
Vet ej					
<u>22. Är kompetensutveckling/vidareutbildning enskild för varje assistent eller gemensam för flera assistenter i grupp?</u>					
Gemensam	25				28
Ensam	1			13+	0
Både och	73	89	100	88	71
Vet ej					
Ej svar	1	11+			0

P0900, LSS-kommittén, LASS

	SPECIALURVAL				
	TOTAL	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	ÖV- RIGA
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>23. Har kommunen några etiska riktlinjer när det gäller arbetsuppgifter eller åtgärder som de personliga assistenterna kan vidta när det gäller övervakning m.m. för att hindra att personen, som har behov av assistans eller annan kommer till skada?</u>					
Ja	43	42	44	22	44
Nej	41	17	33	56	42
Vet ej	12	17	22	22	11
Ej svar	4	25+			3
<u>24. Har Du synpunkter eller kommentarer kring frågorna 6-23?</u>					
Ej generella riktlinjer/Individuella lösningar	4				4
Fråga 23 är oklar	3	8			3
Har riktlinjer angående hot och våld	2				2
Har handlingsprogram/handlingsplan	1				2
Har generella etiska riktlinjer	1				2
Kan alltid kontakta handläggare/socialen/sköterska vid behov	1				1
Har riktad specifik utbildning för brukarens behov	1				1
Organiserad utbildning är under planering	1				1
Önskan/behov av mer kompetensutveckling	0				0
Övrigt	7	8	33+	11	6
Summa svar	21	17	33	11	22
Netto svar	21	17	33	11	21
Ej svar	79	83	67	89	79
<u>25. Har det blivit lättare eller svårare det senaste året att rekrytera personliga assistenter?</u>					
Lättare	25	8	11		27
5) Mycket lättare	6	8			7
4) Något lättare	19		11		20
3) Varken lättare eller svårare	45	67	44	44	44
2) Något svårare	19		11	44	20
1) Mycket svårare	4	8			4
Svårare	24	8	11	44	24
Medelvärde	3.0	3.0	3.0	2.5	3.1
Vet ej	5		33+	11	4
Ej svar	1	17+			1

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254

26. Vilka faktorer tror ni är viktigast för att underlätta rekryteringen av personliga assistenter?

Rangordnat som 1

Högre lön	19	8	11	44	19
Högre status	12		11	11	13
Kompetensutveckling	2				2
Arbetsstider	2				3
Arbetsmiljö	2				2
Scheman	1	8+			1
Marknadsföring/information om vad yrket innebär	7				8
Sysselsättningsgrad	4		11		4
Introduktion	1				1
Arbetskamrater	0				0
Brukaren	3	17+			2
Anställningstrygghet	6		22+		6
Arbetsledning	1	8+		11+	0
Närhet till arbetsledning	1				1
Eget intresse	1				1
Handledning	1			11+	0
Möten med arbetskamrater	0				0
Tydligare uppdragsbeskrivning	4	8			4
Grupptillhörighet/Gemenskap	1				1
Arbetsmarknadsläget	2			11	2
Organisation	1				1
Anställningsvillkor	2		11		2
Arbetsförhållanden	0				0
Erbjuda kombinationstjänst	0				0
Mindre ensamarbete	0				0
Grundutbildning/riktad utbildning för yrket	2	8			2
Anställningsform	1				1
Fler/varierande brukare per assistent	0				0
Närhet till arbetsplats	0				0
Tillsvidareanställning	0				0
Bra personalpolitik	0				0
Seriös/attraktiv arbetsgivare	1	8+			1
Bra bemötande	0	8+			
Övrigt	3	8			3
Vet ej	24	25	11	56+	24
Ej svar/Ej rangordnat	18	17	33	11	18

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254

26. Vilka faktorer tror ni är viktigast för att underlätta rekryteringen av personliga assistenter?Rangordnat som 2

Högre lön	18	8	11	22	18
Högre status	7			11	7
Kompetensutveckling	11		33+	33+	10
Arbetstider	4				4
Arbetsmiljö	5	17			5
Scheman	3		11		3
Marknadsföring/information om vad yrket innebär	3			11	3
Sysselsättningsgrad	3				3
Introduktion	2	8	11+		1
Arbetskamrater	1				1
Brukaren	1				1
Anställningstrygghet	2				2
Arbetsledning	2	8			2
Friheten i arbetet	0				0
Handledning	2				2
Möten med arbetskamrater	1				1
Tydligare uppdragsbeskrivning	3	17+			3
Grupptillhörighet/Gemenskap	2	8		11	2
Arbetsmarknadsläget	1				1
Organisation	1				1
Anställningsvillkor	0				0
Arbetsförhållanden	0				0
Erbjuda kombinationstjänst	0				0
Mindre ensamarbete	1				1
Grundutbildning/riktad utbildning för yrket	1				1
Anställningsform	1				1
Bra personalvård	0				0
Närhet till arbetsplats	1				1
Kunna påverka mer	0				0
Bra personalpolitik	0				0
Seriös/attraktiv arbetsgivare	0				0
Bra bemötande	0				0
Övrigt	1				1
Vet ej	24	25	11	56+	24
Ej svar/Ej rangordnat	21	33	33	11	21

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254

26. Vilka faktorer tror ni är viktigast för att underlätta rekryteringen av personliga assistenter?Rangordnat som 3

Högre lön	10	8			11
Högre status	3			22+	3
Kompetensutveckling	9	8			10
Arbetsstider	6		11	11	6
Arbetsmiljö	4	8			4
Scheman	2		11+		2
Marknadsföring/information om vad yrket innebär	3	8			3
Sysselsättningsgrad	1				1
Introduktion	3	17+			2
Arbetskamrater	2				2
Brukaren	1			11+	1
Anställningstrygghet	1				2
Arbetsledning	5			11	5
Närhet till arbetsledning	0				0
Eget intresse	0				0
Handledning	2			11+	2
Möten med arbetskamrater	1				1
Tydligare uppdragsbeskrivning	4				4
Grupptillhörighet/Gemenskap	2		11+		2
Arbetsmarknadsläget	1				1
Organisation	1				1
Trivsel i arbetet	1				1
Anställningsvillkor	0				0
Arbetsförhållanden	1				1
Mindre ensamarbete	1		11+		0
Grundutbildning/riktad utbildning för yrket	1				1
Tillsvidareanställning	0				0
Kunna påverka mer	0				0
Bra personalpolitik	1				1
Övrigt	4	17+		11	3
Vet ej	24	25	11	56+	24
Ej svar/Ej rangordnat	28	33	56	22	27

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>26. Vilka faktorer tror ni är viktigast för att underlätta rekryteringen av personliga assistenter?</u>					
<u>Rangordnat som 4</u>					
Högre lön	6	17			6
Högre status	1				2
Kompetensutveckling	10	8	11		10
Arbetstider	2				3
Arbetsmiljö	5			44+	4
Scheman	2			11	2
Marknadsföring/information om vad yrket innebär	1				1
Sysselsättningsgrad	1				1
Arbetskamrater	0		11+		
Brukaren	1				1
Anställningstrygghet	0				0
Arbetsledning	5	8		11	5
Friheten i arbetet	2				2
Närhet till arbetsledning	1				1
Eget intresse	0				0
Handledning	2				2
Möten med arbetskamrater	1		11+		1
Tydligare uppdragsbeskrivning	1				2
Grupptillhörighet/Gemenskap	0				0
Arbetsmarknadsläget	0				0
Organisation	0				0
Trivsel i arbetet	0				0
Anställningsvillkor	1				1
Mindre ensamarbete	0				0
Grundutbildning/riktad utbildning för yrket	1				1
Anställningsform	0				0
Bra personalvård	0				0
Fler/varierande brukare per assistent	0				0
Bra kommunikation med brukare/anhöriga	0				0
Seriös/attraktiv arbetsgivare	1				1
Övrigt	3	8	11		3
Vet ej	24	25	11	56+	24
Ej svar/Ej rangordnat	39	50	56	22	39

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>26. Vilka faktorer tror ni är viktigast för att underlätta rekryteringen av personliga assistenter?</u>					
<u>Rangordnat som 5</u>					
Högre lön	4			11	4
Högre status	1				1
Kompetensutveckling	5		22+		5
Arbetsstider	0				0
Arbetsmiljö	2				2
Marknadsföring/information om vad yrket innebär	1				1
Sysselsättningsgrad	0				0
Introduktion	0				0
Arbetskamrater	1			11+	1
Brukaren	1				1
Anställningstrygghet	1				1
Arbetsledning	4				4
Friheten i arbetet	1				1
Närhet till arbetsledning	1				1
Eget intresse	0				0
Handledning	2	8			2
Möten med arbetskamrater	1				2
Tydligare uppdragsbeskrivning	0				0
Grupptillhörighet/Gemenskap	4			33+	3
Trivsel i arbetet	1				1
Anställningsvillkor	1				1
Mindre ensamarbete	0				0
Bra personalvård	0				0
Fler/varierande brukare per assistent	1				1
Bra kommunikation med brukare/anhöriga	0				0
Övrigt	0				0
Vet ej	24	25	11	56+	24
Ej svar/Ej rangordnat	50	67	67	22	50

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254

26. Vilka faktorer tror ni är viktigast för att underlätta rekryteringen av personliga assistenter?Rangordnat, totalt 1-5

Högre lön	56	42	22-	78	57
Högre status	25	-	11	44	26
Kompetensutveckling	37	17	67	33	37
Arbetsstider	15		11	11	17
Arbetsmiljö	18	25		44+	17
Scheman	8	8	22	11	8
Marknadsföring/information om vad yrket innebär	14	8		11	15
Sysselsättningsgrad	9		11		9
Introduktion	6	25+	11		5
Arbetskamrater	4		11	11	4
Brukaren	7	17		11	6
Anställningstrygghet	10		22		10
Arbetsledning	17	25		33	16
Friheten i arbetet	3				4
Närhet till arbetsledning	3				3
Eget intresse	2				2
Handledning	9	8		22	9
Möten med arbetskamrater	5		11		5
Tydligare uppdragsbeskrivning	12	25			12
Grupptillhörighet/Gemenskap	9	8	11	44+	8
Arbetsmarknadsläget	4			11	4
Organisation	3				3
Trivsel i arbetet	2				2
Anställningsvillkor	4		11		4
Arbetsförhållanden	1				2
Erbjuda kombinationstjänst	1				1
Mindre ensamarbete	2		11		2
Grundutbildning/riktad utbildning för yrket	4	8			4
Anställningsform	2				2
Bra personalvård	1				1
Fler/varierande brukare per assistent	2				2
Närhet till arbetsplats	1				1
Bra kommunikation med brukare/anhöriga	1				1
Tillsvidareanställning	1				1
Kunna påverka mer	1				1
Bra personalpolitik	1				2
Seriös/attraktiv arbetsgivare	3	8			3
Bra bemötande	1	8+			0
Övrigt	10	33+	11	11	9
Vet ej	24	25	11	56+	24
Ej svar/Ej rangordnat	18	17	33	11	17

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>27. Har ni någon utvärdering och uppföljning av arbetet med personlig assistans?</u>					
Ja	63	67	67	67	63
Nej	33	33	11	33	34
Vet ej	3		22+		2
Ej svar	1				1
Bas: Har utvärdering och uppföljning	179	8	6	6	159
<u>28. Har utvärderingen lett till några förändringar?</u>					
Ja	9	25	50+		7
Nej	4	13		17	3
Kontinuerliga förändringar/Förändringar om behov finns	21		17	17	23
Kompetensutveckling	12			33	13
Tydligare riktlinjer	10	13			11
Bättre arbetsmiljö	9			17	10
På individnivå/För enskilda brukare	8		17		8
Handledning	5			33+	4
Tydliga mål/Nya mål	5				6
Arbetsplatsträffar/Personalmöten	4	13			4
Mer tillgänglig/utökad arbetsledning	4				4
Organisationsförändringar	4				4
Bättre kontinuitet	3	13			3
Schemaförändringar	3				4
Tydligare arbetsbeskrivningar	3				3
Dubbelbemanning	2				3
Bemötande	2				2
Etik och moral	2				2
Bättre introduktion	1				1
Bättre samarbete	1	13+			1
Kvalitetshöjning	1				1
Regelbundna arbetsplatsträffar	1				1
Övrigt	17	25			18
<i>Summa svar</i>	<i>132</i>	<i>113</i>	<i>83</i>	<i>117</i>	<i>136</i>
<i>Netto svar</i>	<i>85</i>	<i>100</i>	<i>83</i>	<i>83</i>	<i>84</i>
Ej svar	15		17	17	16
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>29. Har kommunen någon beräkning eller uppskattning av behovet av att nyanställa personliga assistenter under de närmaste två åren?</u>					
Ja, behovet beräknas öka	44	25	33	-	47
Ja, behovet beräknas vara oförändrat	15	8		11	16
Ja, behovet beräknas minska	1	8+			1
Nej, vi har ej uppskattat det framtida behovet	31	50	22	67+	29
Vet ej	8		44+	22	6
Ej svar	1	8+			0

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>30. I vilken grad har det nya arbetstidsdirektivet från EU påverkat kommunens behov av personal?</u>					
I hög/viss grad	48	42	78	33	48
I hög grad	11	8	22		11
I viss grad	37	33	56	33	37
Knappast något	35	25	11	56	35
Inte alls	13	8	11	11	13
Vet ej	2	8			2
Ej svar	2	17+			1
Bas: Har påverkat	137	5	7	3	122
<u>31. På vilket sätt?</u>					
Schemaläggning/Schemaförändringar	48	80	71	33	46
Utökad bemanning/personal	26		29	33	26
Blir fler personer hos brukaren	18		29	33	17
Resor/semestrar påverkas negativt	13				15
Svårt att ge personalen heltidstjänster/ Mindre arbetstid	10				11
Mindre flexibilitet	6				7
Svårt med dygnsvila vid möten/ arbetsplatsträffar/utbildning	5				6
Kan inte ha långa arbetspass längre/ Förändrade arbetstider	5	20			5
Jourtimmarna	4		14		4
Svårt att rekrytera personal/vikarier	4				4
Begränsade möjligheter för brukaren att påverka	3				3
Ökade kostnader	3		14		2
Mer timpersonal	2				2
Förhöjda sysselsättningsgrader	2				2
Tätare helgtjänstgöring	1				2
Mer administration	1				2
Övrigt	4	20			4
Summa svar	156	120	157	100	159
Netto svar	94	100	86	67-	95
Ej svar	6		14	33+	5

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>32. Har Du några synpunkter eller kommentarer kring frågorna 25 - 31</u>					
Arbetstidslagen/EU-direktivet hjälper varken arbetstagare eller brukare	3		11	11	3
Mindre flexibilitet	1				1
Mer administration	1				1
Svårt att rekrytera personal	1			11+	1
Resor/semestrar påverkas negativt	1				1
Övrigt	4	8			4
<i>Summa svar</i>	<i>12</i>	<i>8</i>	<i>11</i>	<i>22</i>	<i>11</i>
<i>Netto svar</i>	<i>9</i>	<i>8</i>	<i>11</i>	<i>22</i>	<i>9</i>
Ej svar	91	92	89	78	91

33. Påverkas kommunens beviljande av insatser på något sätt av, att assistansen utöver de 20 första timmarna i veckan finansieras av staten?

I hög/viss grad	14	25	11		14
I hög grad	7				8
I viss grad	7	25+	11		6
Knappast något	18	8	22	22	18
Inte alls	52	8-	56	44	54
Vet ej	12	25	11	22	11
Ej svar	5	33+		11	3

P0900, LSS-kommittén, LASS

	SPECIALURVAL				ÖV- RIGA
	TOTAL	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>1. Hur många personer är beviljade personlig assistans enligt LSS i er kommun?</u>					
Ingen	10	1			9
1	19		1		18
2	21				21
3	25	1		1	23
4	30		2	2	26
5	17				17
6	14	1		1	12
7	11		3		8
8	12				12
9	12				12
10	11	1	2		8
11-15	41	2	1	3	35
16-25	22	1			21
26-	35	3		2	30
<i>Medelantal personer</i>	<i>12.0</i>	<i>39.4</i>	<i>7.1</i>	<i>20.7</i>	<i>10.8</i>
Uppgiften ej tillgänglig					
Vet ej	3	2			1
Ej svar	1				1

2. Hur många av dem som är beviljade personlig assistans enligt LSS, har kommunen som assistansanordnare?

Ingen	17	1		3	13
1	23		1	1	21
2	33		3	2	28
3	34	1	1	1	31
4	34	2	2		30
5	15		1	1	13
6	16	2			14
7	14	1	1		12
8	7				7
9	14				14
10	10				10
11-15	28	1		1	26
16-25	19	1			18
26-	10	1			9
<i>Medelantal personer</i>	<i>7.1</i>	<i>8.7</i>	<i>3.3</i>	<i>3.1</i>	<i>7.3</i>
Uppgiften ej tillgänglig	1				1
Vet ej	5	2			3
Ej svar	4				4

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>3. Hur många personer är beviljade personlig assistans enligt LASS i er kommun?</u>					
Ingen	1				1
1- 10	30		2		28
11- 15	34		2	1	31
16- 20	35	1	2	2	30
21- 25	35			2	33
26- 30	21				21
31- 35	18		2		16
36- 40	12	1			11
41- 50	26	1	1	2	22
51- 100	46	6		1	39
101-	21	2			19
<i>Medelantal personer</i>	<i>40.7</i>	<i>77.6</i>	<i>20.6</i>	<i>28.8</i>	<i>40.1</i>
Uppgiften ej tillgänglig	1				1
Vet ej	2	1			1
Ej svar	2			1	1

4. Hur många av dem som är beviljade personlig assistans enligt LASS, har kommunen som assistansanordnare?

Ingen	2				2
1- 10	89		4	7	78
11- 15	46	1	1	1	43
16- 20	40	3			37
21- 25	21	1			20
26- 30	22	2		1	19
31- 35	12	1			11
36- 40	7				7
41- 50	12				12
51- 100	20	1			19
101-	1				1
<i>Medelantal personer</i>	<i>20.6</i>	<i>28.2</i>	<i>5.0</i>	<i>7.4</i>	<i>21.1</i>
Uppgiften ej tillgänglig	2				2
Vet ej	1				1
Ej svar	9	3	4		2

5. Har Du synpunkter eller kommentarer kring frågorna 1- 4?

Borde ha framgått vilket datum uppgifterna skulle gälla	4				4
En/flera brukare har både LSS och LASS	4				4
Övrigt	15	1			14
<i>Summa svar</i>	<i>23</i>	<i>1</i>			<i>22</i>
<i>Netto svar</i>	<i>22</i>	<i>1</i>			<i>21</i>
Ej svar	262	11	9	9	233

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>6. Har kommunen någon gemensam arbetsbeskrivning för personliga assistenter?</u>					
Ja	101	6	1	1	93
Nej	171	4	4	6	157
Vet ej	5			2	3
Ej svar	7	2	4		1
Bas: Har gemensam arbetsbeskrivning	101	6	1	1	93
<u>7. Omfattar arbetsbeskrivningen även de personliga assistenter som är anställda enligt PAN-avtalet?</u>					
Ja	74	6		1	67
Nej	24		1		23
Vet ej	3				3
<u>8. Innehåller arbetsbeskrivningen avgränsningar av de personliga assistenternas arbetsuppgifter?</u>					
Ja	61	5	1		55
Nej	34	1		1	32
Vet ej	3				3
Ej svar	3				3
Bas: Innehåller avgränsningar	61	5	1		55
<u>9. Kan du ge exempel på sådana avgränsningar?</u>					
Enligt genomförandeplan/arbetsplan/ individuell handlingsplan	16	1			15
Ej arbete för övriga familjemedlemmar/Ej arbete som andra familjemedlemmar ska utföra	8				8
Ej arbete som ska utföras av fackman (t.ex. byggarbeten/rörmokeri)	8	1			7
Arbetsmiljölagen gäller	6		1		5
Brukaren ska vara delaktig i aktiviteterna	6				6
Ej köra egen/arbetsgivarens bil	5				5
Ej måla hus/staket	5	1			4
Ej trädgårdsskötsel	5	1			4
Ej skotta snö	4				4
Ej storstädning	4				4
Ej klippa gräs	3				3
Ej byta bildäck	2				2
Ej köra bil/Transporter	2				2
Övrigt	13	3			10
Summa svar	87	7	1		79
Netto svar	53	5	1		47
Ej svar	8				8

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>15. Träffar arbetsledaren regelbundet de personliga assistenter som hon/han ansvarar för?</u>					
Ja	257	8	8	7	234
Nej	11	2		2	7
Vet ej	1				1
Ej svar	15	2	1		12
Bas: Träffar regelbundet	257	8	8	7	234
<u>16. Hur ofta träffas arbetsledaren och de personliga assistenter hon/han ansvarar för?</u>					
Varje vecka	11	1			10
Varje månad	198	3	6	6	183
Någon gång i halvåret	6			1	5
Mer sällan	1				1
Varierar mycket	39	4	2		33
Vet ej					
Ej svar	2				2
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>17. Får en nyanställd personlig assistent någon formell/ organiserad introduktionsutbildning?</u>					
Ja alltid/oftast	198	8	8	6	176
Ja, alltid	142	5	8	6	123
Ja, oftast	56	3			53
Varierar	24		1	1	22
Nej, oftast inte	37	1		1	35
Nej	19			1	18
Nej/nej, oftast inte	56	1		2	53
Vet ej	3	1			2
Ej svar	3	2			1

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Får introduktionsutbildning	222	8	9	7	198
<u>18. Kan Du ge exempel på vad utbildningen innehåller?</u>					
Brevidgång/Introduktion hos brukaren	68	2	2	3	61
Information om brukaren	65			1	64
Genomgång av rutiner/riktlinjer	56	4	1		51
Sekretess/Tystnadsplikt	51	3			48
Lyftteknik/Förflyttningsteknik	46		1		45
Läkemedelshantering/Medicindelegering	45		1	3	41
Information om arbete som personlig assistent	39	2	1	3	33
Genomgång av organisationen	38	1	5	2	30
Introduktion/information på arbetsplatsen	36	1	2		33
Administrativa rutiner (t.ex. lön, tidrapportering)	36	1	1		34
Introduktion/information av kommunen	34				34
Arbetsmiljöinformation	33	1			32
Information om LSS/LASS/SOL/HSL	28		1		27
Utbildning kopplad till brukarens behov	25	4		1	20
Introduktionsmapp	23	1	1		21
Bemötande	21	1	1		19
Information om lagar	20	2		1	17
Anställningsvillkor	18	2			16
Lex Sara/Lex Maria	13				13
Etik och moral	13				13
Ergonomi	13		1	2	10
Hygienutbildning	10				10
Hjälpmedelkunskap	10			1	9
Hot och våld	9				9
Brandskydd	8				8
Anmälningsskyldighet	4				4
Avvikelse rapportering	4				4
Klagomålshantering	3				3
Facklig verksamhet	3				3
Hantering av privata medel	2				2
God man	2				2
Arbetsrätt	1				1
Övrigt	12		1	1	10
<i>Summa svar</i>	<i>789</i>	<i>25</i>	<i>19</i>	<i>18</i>	<i>727</i>
<i>Netto svar</i>	<i>197</i>	<i>8</i>	<i>7</i>	<i>7</i>	<i>175</i>
<i>Ej svar</i>	<i>25</i>		<i>2</i>		<i>23</i>

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>19. Erbjuds de personliga assistenterna någon organiserad kompetensutveckling/vidareutbildning?</u>					
Ja	228	9	8	8	203
Nej	47	2	1	1	43
Vet ej	7	1			6
Ej svar	2				2
Bas: Erbjuds kompetensutveckling/vidareutbildning	228	9	8	8	203
<u>20. Vem beslutar om assistenten ska erbjudas kompetensutveckling/vidareutbildning?</u>					
Brukaren, brukarens anhöriga	51	2			49
Assistenten	57	2		1	54
Kommunen	222	9	7	8	198
Enhetschef/Ansvarig chef/Arbetsledare	11	1	1		9
Övrigt	5	1			4
Summa svar	346	15	8	9	314
Netto svar	226	9	8	8	201
Vet ej					
Ej svar	2				2
<u>21. Hur finansieras assistenternas kompetensutveckling/vidareutbildning?</u>					
Via assistensersättningen	82	4	3	4	71
Via annan finansiering	36		2	1	33
Varierar	110	5	3	3	99
Vet ej					
<u>22. Är kompetensutveckling/vidareutbildning enskild för varje assistent eller gemensam för flera assistenter i grupp?</u>					
Gemensam	57				57
Ensam	2			1	1
Både och	167	8	8	7	144
Vet ej					
Ej svar	2	1			1

P0900, LSS-kommittén, LASS

	SPECIALURVAL				
	TOTAL	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	ÖV- RIGA
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>23. Har kommunen några etiska riktlinjer när det gäller arbetsuppgifter eller åtgärder som de personliga assistenterna kan vidta när det gäller övervakning m.m. för att hindra att personen, som har behov av assistans eller annan kommer till skada?</u>					
Ja	123	5	4	2	112
Nej	117	2	3	5	107
Vet ej	33	2	2	2	27
Ej svar	11	3			8
<u>24. Har Du synpunkter eller kommentarer kring frågorna 6-23?</u>					
Ej generella riktlinjer/Individuella lösningar	11				11
Fråga 23 är oklar	9	1			8
Har riktlinjer angående hot och våld	5				5
Har handlingsprogram/handlingsplan	4				4
Har generella etiska riktlinjer	4				4
Kan alltid kontakta handläggare/socialen/sköterska vid behov	3				3
Har riktad specifik utbildning för brukarens behov	2				2
Organiserad utbildning är under planering	2				2
Önskan/behov av mer kompetensutveckling	1				1
Övrigt	20	1	3	1	15
Summa svar	61	2	3	1	55
Netto svar	59	2	3	1	53
Ej svar	225	10	6	8	201
<u>25. Har det blivit lättare eller svårare det senaste året att rekrytera personliga assistenter?</u>					
Lättare	71	1	1		69
5) Mycket lättare	18	1			17
4) Något lättare	53		1		52
3) Varken lättare eller svårare	129	8	4	4	113
2) Något svårare	55		1	4	50
1) Mycket svårare	12	1			11
Svårare	67	1	1	4	61
Medelvärde	3.0	3.0	3.0	2.5	3.1
Vet ej	13		3	1	9
Ej svar	4	2			2

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254

26. Vilka faktorer tror ni är viktigast för att underlätta rekryteringen av personliga assistenter?

Rangordnat som 1

Högre lön	54	1	1	4	48
Högre status	35		1	1	33
Kompetensutveckling	5				5
Arbetsstider	7				7
Arbetsmiljö	5				5
Scheman	3	1			2
Marknadsföring/information om vad yrket innebär	21				21
Sysselsättningsgrad	11		1		10
Introduktion	2				2
Arbetskamrater	1				1
Brukaren	8	2			6
Anställningstrygghet	16		2		14
Arbetsledning	3	1		1	1
Närhet till arbetsledning	2				2
Eget intresse	3				3
Handledning	2			1	1
Möten med arbetskamrater	1				1
Tydligare uppdragsbeskrivning	10	1			9
Grupptillhörighet/Gemenskap	3				3
Arbetsmarknadsläget	6			1	5
Organisation	2				2
Anställningsvillkor	6		1		5
Arbetsförhållanden	1				1
Erbjuda kombinationstjänst	1				1
Mindre ensamarbete	1				1
Grundutbildning/riktad utbildning för yrket	5	1			4
Anställningsform	2				2
Fler/varierande brukare per assistent	1				1
Närhet till arbetsplats	1				1
Tillsvidareanställning	1				1
Bra personalpolitik	1				1
Seriös/attraktiv arbetsgivare	4	1			3
Bra bemötande	1	1			
Övrigt	8	1			7
Vet ej	69	3	1	5	60
Ej svar/Ej rangordnat	51	2	3	1	45

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254

26. Vilka faktorer tror ni är viktigast för att underlätta rekryteringen av personliga assistenter?Rangordnat som 2

Högre lön	50	1	1	2	46
Högre status	20			1	19
Kompetensutveckling	31		3	3	25
Arbetstider	11				11
Arbetsmiljö	15	2			13
Scheman	9		1		8
Marknadsföring/information om vad yrket innebär	8			1	7
Sysselsättningsgrad	8				8
Introduktion	5	1	1		3
Arbetskamrater	2				2
Brukaren	3				3
Anställningstrygghet	5				5
Arbetsledning	6	1			5
Friheten i arbetet	1				1
Handledning	6				6
Möten med arbetskamrater	2				2
Tydligare uppdragsbeskrivning	9	2			7
Grupptillhörighet/Gemenskap	7	1		1	5
Arbetsmarknadsläget	2				2
Organisation	3				3
Anställningsvillkor	1				1
Arbetsförhållanden	1				1
Erbjuda kombinationstjänst	1				1
Mindre ensamarbete	2				2
Grundutbildning/riktad utbildning för yrket	2				2
Anställningsform	2				2
Bra personalvård	1				1
Närhet till arbetsplats	2				2
Kunna påverka mer	1				1
Bra personalpolitik	1				1
Seriös/attraktiv arbetsgivare	1				1
Bra bemötande	1				1
Övrigt	3				3
Vet ej	69	3	1	5	60
Ej svar/Ej rangordnat	61	4	3	1	53

P0900, LSS-kommittén, LASS

	SPECIALURVAL				ÖV- RIGA
	TOTAL	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254

26. Vilka faktorer tror ni är viktigast för att underlätta rekryteringen av personliga assistenter?

Rangordnat som 3

Högre lön	29	1			28
Högre status	9			2	7
Kompetensutveckling	26	1			25
Arbetstider	18		1	1	16
Arbetsmiljö	12	1			11
Scheman	5		1		4
Marknadsföring/information om vad yrket innebär	8	1			7
Sysselsättningsgrad	2				2
Introduktion	8	2			6
Arbetskamrater	5				5
Brukaren	3			1	2
Anställningstrygghet	4				4
Arbetsledning	13			1	12
Närhet till arbetsledning	1				1
Eget intresse	1				1
Handledning	5			1	4
Möten med arbetskamrater	3				3
Tydligare uppdragsbeskrivning	10				10
Grupptillhörighet/Gemenskap	5		1		4
Arbetsmarknadsläget	2				2
Organisation	2				2
Trivsel i arbetet	3				3
Anställningsvillkor	1				1
Arbetsförhållanden	2				2
Mindre ensamarbete	2		1		1
Grundutbildning/riktad utbildning för yrket	3				3
Tillsvidareanställning	1				1
Kunna påverka mer	1				1
Bra personalpolitik	2				2
Övrigt	11	2		1	8
Vet ej	69	3	1	5	60
Ej svar/Ej rangordnat	79	4	5	2	68

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>26. Vilka faktorer tror ni är viktigast för att underlätta rekryteringen av personliga assistenter?</u>					
<u>Rangordnat som 4</u>					
Högre lön	17	2			15
Högre status	4				4
Kompetensutveckling	28	1	1		26
Arbetstider	7				7
Arbetsmiljö	14			4	10
Scheman	7			1	6
Marknadsföring/information om vad yrket innebär	2				2
Sysselsättningsgrad	3				3
Arbetskamrater	1		1		
Brukaren	2				2
Anställningstrygghet	1				1
Arbetsledning	14	1		1	12
Friheten i arbetet	5				5
Närhet till arbetsledning	3				3
Eget intresse	1				1
Handledning	5				5
Möten med arbetskamrater	4		1		3
Tydligare uppdragsbeskrivning	4				4
Grupptillhörighet/Gemenskap	1				1
Arbetsmarknadsläget	1				1
Organisation	1				1
Trivsel i arbetet	1				1
Anställningsvillkor	2				2
Mindre ensamarbete	1				1
Grundutbildning/riktad utbildning för yrket	2				2
Anställningsform	1				1
Bra personalvård	1				1
Fler/varierande brukare per assistent	1				1
Bra kommunikation med brukare/anhöriga	1				1
Seriös/attraktiv arbetsgivare	3				3
Övrigt	9	1	1		7
Vet ej	69	3	1	5	60
Ej svar/Ej rangordnat	112	6	5	2	99

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>26. Vilka faktorer tror ni är viktigast för att underlätta rekryteringen av personliga assistenter?</u>					
<u>Rangordnat som 5</u>					
Högre lön	10			1	9
Högre status	3				3
Kompetensutveckling	14		2		12
Arbetsstider	1				1
Arbetsmiljö	5				5
Marknadsföring/information om vad yrket innebär	2				2
Sysselsättningsgrad	1				1
Introduktion	1				1
Arbetskamrater	3			1	2
Brukaren	3				3
Anställningstrygghet	2				2
Arbetsledning	11				11
Friheten i arbetet	3				3
Närhet till arbetsledning	2				2
Eget intresse	1				1
Handledning	7	1			6
Möten med arbetskamrater	4				4
Tydligare uppdragsbeskrivning	1				1
Grupptillhörighet/Gemenskap	10			3	7
Trivsel i arbetet	2				2
Anställningsvillkor	2				2
Mindre ensamarbete	1				1
Bra personalvård	1				1
Fler/varierande brukare per assistent	3				3
Bra kommunikation med brukare/anhöriga	1				1
Övrigt	1				1
Vet ej	69	3	1	5	60
Ej svar/Ej rangordnat	142	8	6	2	126

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254

26. Vilka faktorer tror ni är viktigast för att underlätta rekryteringen av personliga assistenter?

Rangordnat, totalt 1-5

Högre lön	160	5	2	7	146
Högre status	71		1	4	66
Kompetensutveckling	104	2	6	3	93
Arbetsstider	44		1	1	42
Arbetsmiljö	51	3		4	44
Scheman	24	1	2	1	20
Marknadsföring/information om vad yrket innebär	41	1		1	39
Sysselsättningsgrad	25		1		24
Introduktion	16	3	1		12
Arbetskamrater	12		1	1	10
Brukaren	19	2		1	16
Anställningstrygghet	28		2		26
Arbetsledning	47	3		3	41
Friheten i arbetet	9				9
Närhet till arbetsledning	8				8
Eget intresse	6				6
Handledning	25	1		2	22
Möten med arbetskamrater	14		1		13
Tydligare uppdragsbeskrivning	33	3			30
Grupptillhörighet/Gemenskap	26	1	1	4	20
Arbetsmarknadsläget	11			1	10
Organisation	8				8
Trivsel i arbetet	6				6
Anställningsvillkor	11		1		10
Arbetsförhållanden	4				4
Erbjuda kombinationstjänst	2				2
Mindre ensamarbete	7		1		6
Grundutbildning/riktad utbildning för yrket	12	1			11
Anställningsform	5				5
Bra personalvård	3				3
Fler/varierande brukare per assistent	5				5
Närhet till arbetsplats	3				3
Bra kommunikation med brukare/anhöriga	2				2
Tillsvidareanställning	2				2
Kunna påverka mer	2				2
Bra personalpolitik	4				4
Seriös/attraktiv arbetsgivare	8	1			7
Bra bemötande	2	1			1
Övrigt	28	4	1	1	22
Vet ej	69	3	1	5	60
Ej svar/Ej rangordnat	50	2	3	1	44

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>27. Har ni någon utvärdering och uppföljning av arbetet med personlig assistans?</u>					
Ja	179	8	6	6	159
Nej	94	4	1	3	86
Vet ej	8		2		6
Ej svar	3				3
Bas: Har utvärdering och uppföljning	179	8	6	6	159
<u>28. Har utvärderingen lett till några förändringar?</u>					
Ja	16	2	3		11
Nej	7	1		1	5
Kontinuerliga förändringar/Förändringar om behov finns	38		1	1	36
Kompetensutveckling	22			2	20
Tydligare riktlinjer	18	1			17
Bättre arbetsmiljö	17			1	16
På individnivå/För enskilda brukare	14		1		13
Handledning	9			2	7
Tydliga mål/Nya mål	9				9
Arbetsplatsträffar/Personalmöten	8	1			7
Mer tillgänglig/utökad arbetsledning	7				7
Organisationsförändringar	7				7
Bättre kontinuitet	6	1			5
Schemaförändringar	6				6
Tydligare arbetsbeskrivningar	5				5
Dubbelbemanning	4				4
Bemötande	3				3
Etik och moral	3				3
Bättre introduktion	2				2
Bättre samarbete	2	1			1
Kvalitetshöjning	2				2
Regelbundna arbetsplatsträffar	1				1
Övrigt	31	2			29
<i>Summa svar</i>	<i>237</i>	<i>9</i>	<i>5</i>	<i>7</i>	<i>216</i>
<i>Netto svar</i>	<i>152</i>	<i>8</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>134</i>
Ej svar	27		1	1	25

Bas: Samtliga **284** **12** **9** **9** **254**

29. Har kommunen någon beräkning eller uppskattning av behovet av att nyanställa personliga assistenter under de närmaste två åren?

Ja, behovet beräknas öka	126	3	3		120
Ja, behovet beräknas vara oförändrat	43	1		1	41
Ja, behovet beräknas minska	3	1			2
Nej, vi har ej uppskattat det framtida behovet	88	6	2	6	74
Vet ej	22		4	2	16
Ej svar	2	1			1

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>30. I vilken grad har det nya arbetstidsdirektivet från EU påverkat kommunens behov av personal?</u>					
I hög/viss grad	137	5	7	3	122
I hög grad	31	1	2		28
I viss grad	106	4	5	3	94
Knappast något	99	3	1	5	90
Inte alls	37	1	1	1	34
Vet ej	6	1			5
Ej svar	5	2			3
Bas: Har påverkat	137	5	7	3	122
<u>31. På vilket sätt?</u>					
Schemaläggning/Schemaförändringar	66	4	5	1	56
Utökad bemanning/personal	35		2	1	32
Blir fler personer hos brukaren	24		2	1	21
Resor/semestrar påverkas negativt	18				18
Svårt att ger personalen heltidstjänster/ Mindre arbetstid	14				14
Mindre flexibilitet	8				8
Svårt med dygnsvila vid möten/ arbetsplatsträffar/utbildning	7				7
Kan inte ha långa arbetspass längre/ Förändrade arbetstider	7	1			6
Jourtimmarna	6		1		5
Svårt att rekrytera personal/vikarier	5				5
Begränsade möjligheter för brukaren att påverka	4				4
Ökade kostnader	4		1		3
Mer timpersonal	3				3
Förhöjda sysselsättningsgrader	3				3
Tätare helgtjänstgöring	2				2
Mer administration	2				2
Övrigt	6	1			5
<i>Summa svar</i>	<i>214</i>	<i>6</i>	<i>11</i>	<i>3</i>	<i>194</i>
<i>Netto svar</i>	<i>129</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>2</i>	<i>116</i>
Ej svar	8		1	1	6

P0900, LSS-kommittén, LASS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	284	12	9	9	254
<u>32. Har Du några synpunkter eller kommentarer kring frågorna 25 - 31</u>					
Arbetstidslagen/EU-direktivet hjälper varken arbetstagare eller brukare	9		1	1	7
Mindre flexibilitet	3				3
Mer administration	3				3
Svårt att rekrytera personal	4			1	3
Resor/semestrar påverkas negativt	2				2
Övrigt	12	1			11
<i>Summa svar</i>	<i>33</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>29</i>
<i>Netto svar</i>	<i>26</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>22</i>
Ej svar	258	11	8	7	232

33. Påverkas kommunens beviljande av insatser på något sätt av, att assistansen utöver de 20 första timmarna i veckan finansieras av staten?

I hög/viss grad	39	3	1		35
I hög grad	20				20
I viss grad	19	3	1		15
Knappast något	50	1	2	2	45
Inte alls	147	1	5	4	137
Vet ej	35	3	1	2	29
Ej svar	13	4		1	8

Enkätundersökning bland kommunerna om deras verksamheter med stöd och service enligt LSS

1 Inledning

Undersökningen har genomförts av ARS Research AB på uppdrag av LSS-kommittén. Syftet har varit att få en fördjupad bild av kommunernas förutsättningar och erfarenheter av utföra de LSS-insatser som kommunerna är huvudmän för (med undantag för personlig assistans enligt LSS). Målgruppen för undersökningen är således Sveriges kommuner.

Då undersökningsresultaten ska kunna generaliseras till hela målgruppen har undersökningen genomförts med kvantitativ undersökningsmetodik. De kvantitativa undersökningsmetoderna ger också möjlighet till eventuella framtida uppföljningar samt möjlighet att göra mätningar av utveckling över tid. Eftersom målgruppen är begränsad har undersökningen genomförts som en totalundersökning som omfattar Sveriges samtliga kommuner.

Datainsamlingen har genomförts med hjälp av postala enkäter, med tre påminnelser.

Undersökningen har genomförts som en totalundersökning. Sveriges samtliga 290 kommuner har ingått i undersökningen. LSS-kommittén har svarat för adressuppgifter till kommunerna. I de tre storstadskommunerna har undersökningen omfattat samtliga eller delar av kommunernas stadsdelsnämndsområden/stadsdelar. I Stockholm och Malmö sändes enkäter ut till samtliga stadsdelsförvaltningar från ARS och genom ARS försorg. Göteborgs stad valde att själva ombesörja och sända ut enkäterna till stadsdelarna. ARS har här inte varit involverade i utsändningen av enkäterna. Enligt våra uppgifter har enkäten skickats till 287 kommuner och 34 stadsdelar. Sammanlagt 321 enkäter skickades ut.

ARS har utarbetat ett frågeformulär utifrån LSS-kommitténs önskemål om vad man ville få belyst genom undersökningen. Frågeformuläret omfattar frågor om beviljande av LSS-insatser, rekrytering och kompetensutveckling, arbetsledning m.m. LSS-kommitténs sekretariat har godkänt frågeformuläret före fältarbetsstart.

Efter att frågeformuläret fastställdes påbörjades fältarbetet. Undersökningen genomfördes som en postal enkät med ett utskick följt av tre påminnelser. Det första utskicket omfattade frågeformulär, förfrankerat svarskuvert samt ett introduktionsbrev från LSS-kommittén som förklarar undersökningens syfte. Den första påminnelsen bestod av ett påminnelsekort. Den andra och tredje påminnelsen bestod av ett komplett utskick med följebrev från ARS, frågeformulär och förfrankerat svarskuvert.

ARS har administrerat utskick, insamling och databearbetning av enkäterna.

Undersökningen genomfördes under perioden 28 augusti till och med den 4 december 2007. Enstaka frågeformulär kom även in efter fältarbetsperiodens avslut.

Fältarbetet har givit följande resultat och svarsfrekvens:

Bruttourval	321
A-bortfall	-
Nettourval	321
B-bortfall	45
varav	
Ej insända formulär	45
Inkomna och databearbetade formulär	270
Inkomna efter databearbetning	8
<i>Svarsfrekvens</i>	<i>87 procent</i>

2 Resultat i sammanfattning

En del kommuner har låtit formulären cirkulera på kommunen för att kunna svara på samtliga frågor, då det i vissa fall är olika personer som har hand om olika områden och har tillgång till de uppgifter som efterfrågas. Detta har framgått genom telefonsamtal,

enkäter med olika handstil och även då ARS har fått sammanställa flera enkäter från samma kommun.

I genomsnitt finns det 7,9 kommunala gruppboendestäder för vuxna enligt LSS per kommun. Drygt hälften av kommunerna svarar att det finns 1–5 boendena i form av gruppboendestäder i deras kommun. I medeltal är det 37,9 personer per kommun som bor i gruppboendestäder, 67 procent av kommunerna har 1–50 personer som bor i gruppboendestäder och 24 procent har fler än 50 personer som bor i gruppboendestäder. I genomsnitt är 59,3 personer per kommun anställda på gruppboendestäder.

När det gäller serviceboendestäder enligt LSS är medeltalet 4,5 per kommun. På frågorna om kommunala serviceboendestäder är det en stor andel som inte har svarat på frågorna eller har svarat vet ej. De kommuner som svarat har i genomsnitt 20,3 personer som bor i serviceboendestäder. 46 procent av kommunerna har 1–30 personer som bor i serviceboendestäder och 10 procent har fler än 30 personer som bor i serviceboendestäder. I genomsnitt är 19,4 personer anställda vid serviceboendestäder enligt LSS per kommun.

En av fem kommuner har minst en privat gruppboendestad i kommunen. I genomsnitt har kommunerna 5,1 personer som bor i privata gruppboendestäder enligt LSS. Privata serviceboendestäder enligt LSS är ovanligare, men i 6 procent av kommunerna finns det minst en privat serviceboendestad.

Majoriteten (77 procent) av kommunerna uppger att den som beviljats boende för vuxna enligt LSS har ett visst eller fullständigt inflytande och medbestämmande när det gäller i vilket boende som personen ska bo. Hälften av kommunerna uppger att den enskilde har möjlighet till medbestämmande och inflytande när det gäller vilka som ska ge stöd och service i bostaden.

I genomsnitt finns det 7,8 dagliga verksamheter enligt LSS per kommun och beslut om daglig verksamhet verkställs för i genomsnitt 67,9 personer per kommun. I genomsnitt har kommunerna 22,8 anställda vid de dagliga verksamheterna. En av fem kommuner har minst en privat daglig verksamhet. I genomsnitt finns det 0,8 privata dagliga verksamheter per kommun.

I nästan samtliga (96 procent) kommuner betalar brukaren en hyra för sitt boende enligt LSS och i 3 procent av kommunerna betalar de även en avgift. I 36 procent av dessa kommuner ingår kostnader för tillgång till gemensamhetsytor i beräkningen av hyran. I 9 procent av kommunerna varierar detta mellan de olika boendena. I en av fem kommuner där den enskilde betalar en hyra

eller avgift har denne ett förbehållsbelopp kvar efter att hyran/avgiften för boendet och avgiften för mat är betalad. I genomsnitt ligger förbehållsbeloppet på 4 280 kronor.

En av fem kommuner har en schabloniserad ersättning till dem som bedriver boenden med särskild service för vuxna enligt LSS. En tredjedel av dessa kommuner svarar att ersättningsschablonerna är beräknade efter en vårdtyngdsmodell eller vårdbehovsmodell.

Nästan en av fem kommuner svarar att det har blivit lättare att rekrytera personal till LSS-boenden för vuxna under det senaste året och drygt en av tio svarar att det har blivit svårare. Över hälften svarar att det varken har blivit lättare eller svårare.

Majoriteten av kommunerna anser att de arbetar systematiskt med de särskilda uppgifter som ingår i 15 § i LSS. Nästan samtliga kommuner anser sig ta initiativ i frågor som gäller förordnande eller upphävande av förmyndare, förvaltare eller god man samt att kommunen verkar för att de som ingår i personkretsen får sina behov tillgodosedda. Majoriteten av kommunerna svarar även att de i hög grad eller i viss mån arbetar med att samverka med handikapporganisationer, att informera personkretsen och anhöriga om lagens mål och mening och att medverka till att de som ingår i personkretsen får tillgång till arbete och studier, att följa upp vilka som omfattas av LSS och vilka deras behov av stöd och service är samt att det allmänna fritids- och kulturutbudet blir tillgängligt för dem som ingår i personkretsen. Det påstående som minst andel kommuner instämmer i att de systematiskt arbetar med är "Att informera allmänheten i syfte att öka kännedomen om behov hos personer med omfattande funktionsnedsättningar". 17 procent av kommunerna svarar att de inte alls arbetar med att informera allmänheten i detta syfte.

Åtta av tio kommuner svarar att det finns funktionsnedsättningar som ökar mer än andra inom personkretsen. De tre vanligaste funktionsnedsättningar som ökar mer än andra är Aspergers syndrom, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar samt autism och autismliknande tillstånd.

Nästan en tredjedel av kommunerna uppger att de i dag beviljar LSS-insatser till personer med funktionsnedsättningar som tidigare inte bedömdes ingå i personkretsen. Det gäller Aspergers syndrom, psykiska funktionsnedsättningar, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, bokstavskombinationer, demens och autism eller autismliknande tillstånd.

Över hälften av kommunerna menar att behovet av stöd och service har ökat bland de personer som omfattas av personkretsen för insatser enligt LSS. Ingen kommunerna svarar att behovet har minskat. Av de kommuner som anser att stödbehovet har ökat är det 21 procent som anser att det beror på tidigare diagnostisering, 18 procent svarar att det beror på ålder, 16 procent att det beror på en ökad medvetenhet om lagen och 13 procent svarar att det har skett en ökning av brukare med större behov.

Enligt den officiella statistiken över personer med kommunala LSS-insatser ökar stödet till personer i åldersgruppen 13–22 år betydligt snabbare än stödet till personer i andra åldersgrupper. Nästan en av fyra kommuner svarar att det kan bero på en tidigare diagnostisering, 10 procent svarar att det kan bero på en ökad medvetenhet och ökade kunskaper, 6 procent svarar att det kan bero på en ökad medvetenhet om lagen och en lika stor andel svarar att det kan bero på att behov vanligen upptäcks i den åldern.

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>1. Hur många kommunala LSS-boenden (enligt 9.9 § LSS) finns i er kommun?</u>					
<u>1a. Gruppboendestäder:</u>					
Ingen	5				6
1	7				8
2	15		33		16
3	10	8		25	10
4	9		22		10
5	9	8	11		9
6	6	8	22+	13	5
7	3		11		3
8	3	8		13	2
9	4	17+			4
10	2	17+			1
11-15	14	25		50+	12
16-25	5				6
26-	4	8			4
<i>Medelantal</i>	<i>7.9</i>	<i>17.6</i>	<i>4.2</i>	<i>8.6</i>	<i>7.5</i>
Vet ej	0				0
Ej svar	3				3

1b. Serviceboendestäder:

Ingen	9		22	25	9
1	19	25	22		19
2	12	8			13
3	6				7
4	6	8			6
5	3				4
6-	9	8			10
<i>Medelantal</i>	<i>4.5</i>	<i>3.0</i>	<i>0.5</i>	<i>0.0</i>	<i>4.7</i>
Vet ej	0				0
Ej svar	36	50	56	75+	33

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>2. Hur många personer är beviljade bostad i dessa boenden?</u>					
<u>2a. I gruppboendestäder</u>					
Ingen	3				3
1- 10	16				18
11- 15	12		33+		12
16- 20	9			25	9
21- 25	7		22		7
26- 30	9	17	11		9
31- 35	4		11		5
36- 40	3		22+		3
41- 50	6	17		25+	5
51- 100	17	67+		38	15
101-	7			13	7
<i>Medelantal</i>	<i>37.9</i>	<i>50.9</i>	<i>24.7</i>	<i>60.4</i>	<i>36.9</i>
Vet ej	0				0
Ej svar	6				7
<u>2b. I serviceboendestäder</u>					
Ingen	5			13	5
1- 10	24	17	11	13	25
11- 15	6	8	11		5
16- 20	6				6
21- 25	5	8			5
26- 30	5	8			5
31- 35	3				3
36- 40	1				1
41- 50	1				2
51- 100	4	8			4
101-	1				2
<i>Medelantal</i>	<i>20.3</i>	<i>24.0</i>	<i>9.0</i>	<i>2.5</i>	<i>20.5</i>
Vet ej	0				0
Ej svar	39	50	78+	75+	36
<u>2c. I annan bostad</u>					
Ingen	8			13	9
1- 5	13	17	11		13
6- 10	4				5
11-	4				5
<i>Medelantal</i>	<i>6.0</i>	<i>1.0</i>	<i>1.0</i>	<i>0.0</i>	<i>6.3</i>
Vet ej	0				0
Ej svar	70	83	89	88	68

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
3. Hur många anställda har dessa boenden?					
3a. <u>Personer anställda på gruppbostäder</u>					
Ingen	1				1
1- 10	5				5
11- 15	10				11
16- 20	9		22		9
21- 25	6		11		6
26- 30	4			25+	4
31- 35	6	8			6
36- 40	6				6
41- 50	8		33+	13	7
51- 100	17	42+	11	38	15
101-	16	25		25	15
<i>Medelantal</i>	<i>59.3</i>	<i>88.9</i>	<i>37.0</i>	<i>78.3</i>	<i>58.0</i>
Vet ej	4	17+	11		3
Ej svar	10	8	11		10
3b. <u>Hundra procentiga tjänster på gruppbostäder</u>					
Ingen	1				1
1- 10	24		44	13	24
11- 15	10	8			11
16- 20	8				9
21- 25	4		11		5
26- 30	4	8	11		4
31- 35	4	8	11	13	3
36- 40	3	8			3
41- 50	3			25+	2
51- 100	13	25		25	12
101-	7	25+		13	6
<i>Medelantal</i>	<i>37.9</i>	<i>68.1</i>	<i>14.6</i>	<i>50.6</i>	<i>36.8</i>
Vet ej	4	17+	11		3
Ej svar	14		11	13	15
3c. <u>Personer anställda på servicebostäder</u>					
Ingen	3			13	3
1- 10	20	17	22		20
11- 15	8				9
16- 20	6				7
21- 25	3	8			3
26- 30	4	8			4
31- 35	1				1
36- 40	1				1
41- 50	1				1
51- 100	4				5
101-	0				0
<i>Medelantal</i>	<i>19.4</i>	<i>15.3</i>	<i>7.0</i>	<i>0.0</i>	<i>19.8</i>
Vet ej	4	17+	11		3
Ej svar	45	50	67	88+	42

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
3. Hur många anställda har dessa boenden?					
3d. Hundraprocentiga tjänster på servicebostäder					
Ingen	6			13	6
1- 5	14	17	22		15
6- 10	9	8			10
11- 15	6				6
16- 20	3				3
21- 25	2			13+	2
26- 30	1	8+			1
31- 35	1	8+			0
36- 40					
41- 50	1				1
51- 100	2				2
101-	0				0
<i>Medelantal</i>	<i>13.3</i>	<i>16.0</i>	<i>1.5</i>	<i>11.5</i>	<i>13.5</i>
Vet ej	4	17+	11		3
Ej svar	50	42	67	75	49

4. Hur många privata LSS-boenden (enligt 9.9 § LSS) finns det i er kommun?**4a. Stycken gruppboendestäder**

Ingen	62	33-	44	100+	63
1	9		11		10
2	3	8			3
3	1				1
4-	6	8			6
<i>Medelantal</i>	<i>0.9</i>	<i>2.3</i>	<i>0.2</i>	<i>0.0</i>	<i>0.9</i>
Vet ej	4	17+	11		3
Ej svar	15	33	33		14

4b. Stycken servicebostäder

Ingen	57	33	33	88	59
1	5	8			5
2					
3	0				0
4-	1				1
<i>Medelantal</i>	<i>0.2</i>	<i>0.2</i>	<i>0.0</i>	<i>0.0</i>	<i>0.2</i>
Vet ej	4	17+	11		3
Ej svar	33	42	56	13	32

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>5. Hur många personer som är beviljade bostad enligt LSS bor i dessa privata boenden?</u>					
<u>5a. I gruppboendestäder</u>					
Ingen	51	25	33	88+	51
1- 5	6		11		7
6-15	5	8			5
16-	5	8			5
Medelantal	5.1	5.4	0.5	0.0	5.5
Vet ej	6	8	11		5
Ej svar	27	50	44	13	26
<u>5b. I serviceboendestäder</u>					
Ingen	45	25	22	75	46
1- 5	2				2
6-15	4	8			4
16-	1				1
Medelantal	1.5	2.0	0.0	0.0	1.5
Vet ej	6	8	11		5
Ej svar	43	58	67	25	41
<u>6. Har den, som beviljats boende enligt LSS, inflytande och medbestämmande gällande i vilket boende han/hon ska bo?</u>					
Ja	76	58	100	88	76
- Ja, fullständigt	7	8	11		7
- Ja, i viss mån	69	50	89	88	69
Nej	14	8		13	15
Vet ej	2				2
Ej svar	7	33+			7
<u>7. Hur många är beviljade särskilt anpassad bostad enligt LSS i er kommun?</u>					
Ingen	42	8-	22	75	44
1	8	8	11		8
2	4	8			4
3	4				5
4-10	10				11
11-	10		33+	13	10
Medelantal	4.3	1.0	11.3	3.1	4.2
Uppgiften ej tillgänglig	4	8		13	4
Vet ej	7	25+	22		5
Ej svar	11	42+	11		10
<u>8. Har den enskilde möjlighet till medbestämmande och inflytande när det gäller vilka som ska ge henne/honom service i LSS-boendet.</u>					
Ja	50	50	78	75	48
- Ja, fullständigt	3	8		25+	2
- Ja, i viss mån	47	42	78	50	46
Nej	45	25	22	25	47
Vet ej	1				2
Ej svar	4	25+			3

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Ja	134	6	7	6	115
<u>9. Ge exempel på hur:</u>					
Val av kontaktperson/stödperson	38	33	-	50	40
Kan påverka personalval vid olika aktiviteter	19		57+		18
Försöker i möjligaste mån tillgodose brukarens önskningsar	12	17			13
Kan säga nej till viss personal	8				10
Brukaren är med och påverkar/är med vid anställning	8	17			9
God man/anhörig är med och påverkar/är med vid anställning	5				6
Får alternativ att välja mellan	4				5
Försöker hitta personal som passar brukaren (intressen osv.)	1				2
Övrigt	7		14	33+	6
<i>Summa svar</i>	<i>104</i>	<i>67</i>	<i>71</i>	<i>83</i>	<i>109</i>
<i>Netto svar</i>	<i>82</i>	<i>50-</i>	<i>71</i>	<i>83</i>	<i>84</i>
<i>Ej svar</i>	<i>18</i>	<i>50+</i>	<i>29</i>	<i>17</i>	<i>16</i>

Bas: Samtliga **270** **12** **9** **8** **241**

10. Kan den boende i bostad med särskild service enligt LSS få service och stöd för att bedriva enskilda fritidsaktiviteter?

Ja	87	75	89	100	87
Nej	0				0
Vet ej	2				2
Ej svar	10	25	11		10

11. Hur många dagliga verksamheter enligt LSS finns det i er kommun?

Ingen	4			25+	3
1	26	33	22		27
2	10	17	22	13	9
3	8		11		8
4	7	17			7
5	5		11		5
6	5	8	11		5
7	4	8			5
8	1				2
9	3	8	11		2
10	1				2
11-15	13	8	11		14
16-25	6				7
26-	4			38+	3
<i>Medelantal</i>	<i>7.8</i>	<i>4.1</i>	<i>4.8</i>	<i>20.3</i>	<i>7.8</i>
Uppgiften ej tillgänglig					
Vet ej	1			13+	1
Ej svar	1			13+	1

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>12. För hur många personer verkställs besluten om daglig verksamhet i dessa kommunala verksamheter?</u>					
Ingen	2				2
1- 10	6	17			5
11- 15	7		22		7
16- 20	8		22	13	8
21- 25	7	8			7
26- 30	4	8			4
31- 35	7	17	11		6
36- 40	4		11	13	4
41- 50	9		22	13	9
51- 100	20	33	11		20
101-	19	17		25	20
<i>Medelantal</i>	<i>67.9</i>	<i>58.3</i>	<i>33.8</i>	<i>61.4</i>	<i>70.0</i>
Uppgiften ej tillgänglig	1			13+	0
Vet ej	1			13+	1
Ej svar	6			13	6

13. Hur många anställda har dessa dagliga verksamheter?13a. Personer

Ingen	1				1
1- 5	15	8	11		16
6- 10	17		22		18
11- 15	14		22		15
16- 20	8		11		9
21- 25	9	8	22		8
26- 30	2				2
31- 35	3	8			2
36- 40	2	8			2
41- 50	5	8			5
51- 100	9	17	11		9
101-	1			13+	1
<i>Medelantal</i>	<i>22.8</i>	<i>41.1</i>	<i>18.2</i>	<i>222.0</i>	<i>21.4</i>
Uppgiften ej tillgänglig	1			13+	1
Vet ej	6	25+		50+	3
Ej svar	7	17		25+	6

13b. Hundraprocentiga tjänster

Ingen	2				2
1- 5	20	8	22		22
6- 10	19		22		20
11- 15	10		22		10
16- 20	7				7
21- 25	5		11		5
26- 30	3	8			3
31- 35	2	8			2
36- 40	3				3
41- 50	3	8			3
51- 100	8	25+			8
101-	0			13+	
<i>Medelantal</i>	<i>19.8</i>	<i>49.6</i>	<i>9.6</i>	<i>204.0</i>	<i>18.2</i>
Uppgiften ej tillgänglig	1			13+	1
Vet ej	6	25+		50+	3
Ej svar	11	17	22	25	10

P0916, LSS-kommittén, LSS

	SPECIALURVAL				
	TOTAL	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	ÖV- RIGA
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>14. Hur många privata dagliga verksamheter enligt LSS finns det i er kommun?</u>					
Ingen	64	8-	33	88	67
1	12	17	11		12
2	4	8	22+		4
3	1		11+		1
4-	3	17+			2
<i>Medelantal</i>	<i>0.8</i>	<i>4.5</i>	<i>1.1</i>	<i>0.0</i>	<i>0.7</i>
Uppgiften ej tillgänglig					
Vet ej	3	17+		13	2
Ej svar	13	33+	22		12
<u>15. För hur många personer verkställs besluten om daglig verksamhet i dessa privata verksamheter?</u>					
Ingen	54	8-	22	63	57
1	2				2
2	2		11+		2
3	0				0
4-	11	8	33+		10
<i>Medelantal</i>	<i>3.0</i>	<i>14.5</i>	<i>11.2</i>	<i>0.0</i>	<i>2.6</i>
Uppgiften ej tillgänglig	1	8+		13+	
Vet ej	6	17	11	13	5
Ej svar	24	58+	22	13	23
<u>16. För hur många personer, verkställs beslutet om daglig verksamhet enligt LSS, på en enskild verksamhet?</u>					
Ingen	27	8		38	28
1	5	8			5
2	3				3
3	4		22+		3
4-	32	17	44	13	33
<i>Medelantal</i>	<i>7.1</i>	<i>16.0</i>	<i>5.3</i>	<i>1.8</i>	<i>7.1</i>
Uppgiften ej tillgänglig	1	8+		25+	0
Vet ej	7	8	11	25+	6
Ej svar	21	50+	22		20

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>17. Har Du några synpunkter eller kommentarer kring frågorna 1-16?</u>					
Köper tjänster från närliggande kommuner/ stadsdelar	3		22+	38+	2
Daglig verksamhet i privat regi	3		11		3
Daglig verksamhet i kommunal verksamhet	2				2
Övrigt	14	8	11		15
Summa svar	23	8	44	38	22
Netto svar	20	8	33	38	20
Ej svar	80	92	67	63	80
<u>18. Betalar den som beviljats bostad med särskild service, enligt LSS en hyra eller avgift för sitt boende?</u>					
Ja, hyra	96	83-	100	100	96
Ja, avgift	3			25+	2
Nej	1				1
Uppgiften ej tillgänglig					
Vet ej	1				1
Ej svar	3	17+			2
Bas: Kostnader ingår	258	10	9	8	231
<u>19. Om den enskilde betalar en hyra ingår då kostnader för tillgång till gemensamhetsytor i beräkningen av hyran?</u>					
Ja	36	10	56	50	36
Nej	53	80	33	50	52
Varierar mellan boenden	9	10	11		9
Vet ej	2				3
Ej svar	0				0
<u>20. Vilka övriga schabloniserade kostnader förutom hyran/avgiften betalar den enskilde för boendet?</u>					
Inga	27	40	22		28
El	13	10		38+	13
Mat	11		22		11
Basabonnemang (t.ex. tv, toapapper, tvättmedel)	3			75+	0-
Resor	2				3
Telefon	2				2
Sjukvård	1				1
Övrigt	6		11	13	6
Summa svar	65	50	56	125	64
Netto svar	57	50	56	100+	56
Ej svar	43	50	44	-	44

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Kostnader ingår	258	10	9	8	231
<u>21. Har den enskilde något förbehållsbelopp efter att hyran/avgiften för boendet och avgiften för mat är betalad?</u>					
Ja	24	50	78+	75+	19
Nej	61	30-	11-	-	67
Varierar mellan brukarna	3		11	13	3
Vet ej	9	10			9
Ej svar	3	10		13	2
Bas: Har förbehållsbelopp	62	5	7	6	44
<u>22. Hur stort är förbehållsbeloppet?</u>					
1612-3700 kr	13			17	16
4346 kr	19		14	67+	16
4354-4769 kr	13		29	17	11
4781-5636 kr	24	80+	14		23
Medelantal kr	4280	5038	4534	4107	4177
Uppgiften ej tillgänglig	3				5
Vet ej	13				18
Ej svar	15	20	43+		11
<u>23. Har kommunen en schabloniserad ersättning för boendet till dem som bedriver boenden med särskild service enligt LSS?</u>					
Ja	21	100+	43	50	5-
Nej	69	-	57	50	82
Vet ej	3				5
Ej svar	6				9
Bas: Har schabloniserad	13	5	3	3	2
<u>24. Hur ser ersättningsschablonerna ut?</u>					
Vårdtyngdsmodell/Vårdbehovsmodell	31		33	100+	
Nivåbedömning	15	20			50
Övrigt	31	60			50
Summa svar	77	80	33	100	100
Netto svar	77	80	33	100	100
Ej svar	23	20	67		
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>25. Har du några synpunkter eller kommenterar kring frågorna 18 - 24</u>					
Har möjlighet att få bostadsbidrag	1				2
Vårdtyngdsmodell ligger till grund för ersättningsnivåerna	1	8+		25+	
Individuell bedömning	1		11+		0
Förmån med nära tillgång till personal	0				0
Övrigt	5		11		5
Summa svar	9	8	22	25	7
Netto svar	7	8	11	25	7
Ej svar	93	92	89	75	93

P0916, LSS-kommittén, LSS

	SPECIALURVAL				ÖV- RIGA
	TOTAL	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>26. Har det blivit lättare eller svårare det senaste året att rekrytera personal till era LSS-boenden?</u>					
4-5) Lättare	19	17	11	25	19
5) Mycket lättare	6				7
4) Något lättare	13	17	11	25	12
3) Varken lättare eller svårare	55	17-	56	75	56
2) Något svårare	10	8	22		10
1) Mycket svårare	1				2
1-2) Svårare	12	8	22		12
Medelvärde	3.1	3.2	2.9	3.3	3.1
Vet ej	8	33+	11		7
Ej svar	6	25+			5
<u>27. Har du synpunkter eller kommentarer kring fråga 26?</u>					
Svårt att hitta personal med rätt kompetens	10	8	11		10
Ingen omsättning på personal/Har inte anställt nyligen	4				4
Många sökande	4				4
Lätt att få tag på personal	2			13+	2
Specialkunskaper behövs	2				2
Har inget LSS-boende	1				2
Svårt att få tag på vikarier	1				2
Svårt till vissa boenden	1		11+	13+	
Övrigt	5				5
Summa svar	30	8	22	25	32
Netto svar	26	8	22	13	27
Ej svar	74	92	78	88	73
<u>28. Arbetar kommunen systematiskt med de särskilda uppgifter som ingår i 15 § LSS?</u>					
<u>a. Att följa upp vilka som omfattas av LSS och vilka deras behov av stöd och service är.</u>					
Inte alls	7			13	7
I viss mån	50	50	44	50	50
I hög grad	40	42	56	25	40
Vet ej	1				2
Ej svar	2	8		13+	1
<u>b. Att verka för att de som ingår i personkretsen får sina behov tillgodosedda (avser även behov utanför LSS).</u>					
Inte alls	0				0
I viss mån	21	8		25	22
I hög grad	75	92	100	75	73
Vet ej	3				3
Ej svar	1				1

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241

28. Arbetar kommunen systematiskt med de särskilda uppgifter som ingår i 15 § LSS?c. Att informera personkretsen och anhöriga om lagens mål och medel.

Inte alls	3				3
I viss mån	40	17	33	38	41
I hög grad	54	83+	67	63	52
Vet ej	2				2
Ej svar	1				1

d. Att informera allmänheten i syfte att öka kännedomen om behov hos personer med omfattande funktionshinder.

Inte alls	17	25	11	13	17
I viss mån	67	58	67	63	68
I hög grad	11		22		11
Vet ej	3			13	2
Ej svar	2	17+		13+	1

e. Att medverka till att de som ingår i personkretsen får tillgång till arbete eller studier.

Inte alls	3				3
I viss mån	43	42	33	75	42
I hög grad	51	58	67	25	51
Vet ej	2				2
Ej svar	1				2

f. Att verka för att det allmänna fritids- och kulturutbudet blir tillgängligt för de som ingår i personkretsen ...

Inte alls	8	8			9
I viss mån	55	58	56	75	54
I hög grad	29	25	33	25	29
Vet ej	6	8	11		5
Ej svar	2				2

g. Att ta initiativ i frågor som gäller förordnande eller upphävande av förmyndare, förvaltare eller god man.

Inte alls	0				0
I viss mån	33	50	11	25	33
I hög grad	64	50	89	75	64
Vet ej	1				2
Ej svar	1				1

h. Att samverka med handikapporganisationer.

Inte alls	2				2
I viss mån	52	50	44	75	51
I hög grad	43	50	56	25	43
Vet ej	2				2
Ej svar	1				1

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>29. Finns det funktionshinder som ökar i antal mer än andra inom personkretsen?</u>					
Ja, nämligen:	81	83	78	88	81
Aspberger	35	50	11	25	36
Neuropsykiatriska funktionshinder	29	25	33	13	29
Autism/Autismliknade tillstånd/Inom autismspektrat	24	17	44	13	24
Bokstavskombinationer (t.ex. ADHD)	4	8			5
Psykiskt funktionshinder	4			25+	4
Lindrig utvecklingsstörning	3				3
Förvärvade hjärnskador	3	8			2
Demens	3	8			2
Blandade sjukdomar/Dubbeldiagnoser/ Trippeldiagnoser	2				2
Stroke	2				2
MS	1				1
Alzheimers	0			13+	
Övrigt	5	8	22+	25+	3
Summa svar	115	125	111	113	115
Nej	11				12
Vet ej	6		22+	13	5
Ej svar	2	17+			2
<u>30. Beviljas LSS-insatser idag till personer med funktionshinder som tidigare inte ingick i personkretsen?</u>					
Ja, t. ex. till:	31	50	44	13	30
Aspberger	7	25+			7
Psykiskt funktionshinder	6		22+		5
Neuropsykiatriska funktionshinder	5	8	11		5
Bokstavskombinationer (t.ex. ADHD)	3				4
Demens	3	17+			3
Autism/Autismliknade tillstånd/Inom autismspektrat	3	8	11		2
Alzheimers	2				2
Stroke	1				1
MS	1				1
Lindrig utvecklingsstörning	0				0
Övrigt	7		11	13	7
Summa svar	39	58	56	13	38
Nej	50	33	44	63	51
Vet ej	16			25	17
Ej svar	4	17+	11		3

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>31. Har behovet av stöd ökat, minskat eller är det ungefär oförändrat bland personerna i personkretsen?</u>					
Ökat	54	25-	78	13-	56
Minskat					
Ungefär oförändrat	37	58	22	75+	35
Vet ej	7			13	7
Ej svar	2	17+			2
Bas: Ökat	146	3	7	1	135
<u>31a. Ökat på grund av:</u>					
Ökad/tidigare diagnostisering	21	33	29		20
Ålder	18				19
Medvetenhet om lagen/sina rättigheter	16	33			17
Brukare med större behov	13		29		13
Fler yngre/barn	9		14		9
Klimatet på arbetsmarknaden/Svårt att få arbete	8				9
Brukare med neuropsykiatriska funktionshinder	5		14		4
Behov av boendestöd	3				4
Krav på individanpassning	3				3
Inflyttning	3				3
Kombination med missbruk	3			100+	2
Försämringar i funktionshindret	2				2
Mer delaktighet/integrering i samhället	1				1
Behov av korttidsboende	1				1
Övrigt	10		14		10
<i>Summa svar</i>	<i>116</i>	<i>67</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>119</i>
<i>Netto svar</i>	<i>95</i>	<i>67-</i>	<i>86</i>	<i>100</i>	<i>96</i>
<i>Ej svar</i>	<i>5</i>	<i>33+</i>	<i>14</i>		<i>4</i>

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
32. Enligt statistiken ökar åldersgruppen 13-22 år betydligt snabbare än andra åldersgrupper. Har Du några uppfattning vad det kan bero på?					
Ja, beskriv:	67	42	67	50	69
Ökad/tidigare/snabbare diagnostisering (av neuropsykiatriska funktionshinder)	39	33	33	25	40
Ökad kunskap/medvetenhet	10		11	13	10
Medvetenhet om lagen/sina rättigheter	6				7
Problem upptäcks vanligen i den åldern	6				6
Klimatet på arbetsmarknaden	4				4
Fångas upp av skolan/Upptäcks i skolan	3			13	3
Föddes många barn under den perioden	2				2
Ökat behov av stöd	2		22+		2
Hårdare krav i skolan	2				2
Föräldraansvaret minskar	1				2
Klimatet på bostadsmarknaden	1				2
Samhällets ökade krav	1				1
Behov av dagligverksamhet	1				1
Familjesituation	1				1
Övrigt	6	8			6
<i>Summa svar</i>	<i>86</i>	<i>42</i>	<i>67</i>	<i>50</i>	<i>90</i>
Nej	29	42	22	38	28
Ej svar	6	17	11	13	5
33. Har du synpunkter eller kommentarer kring fråga 28 till 32?					
Fler diagnostiseras in i LSS	2	8	11		2
En/flera oklara frågor	1				2
Svårt att tillgodose vissa behov, t.ex. boendestöd/Orealistiska förväntningar på insatser med stöd av LSS	1				1
Övrigt	6	8			6
<i>Summa svar</i>	<i>11</i>	<i>17</i>	<i>11</i>		<i>11</i>
<i>Netto svar</i>	<i>10</i>	<i>17</i>	<i>11</i>		<i>10</i>
<i>Ej svar</i>	<i>90</i>	<i>83</i>	<i>89</i>	<i>100</i>	<i>90</i>

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>1. Hur många kommunala LSS-boenden (enligt 9.9 § LSS) finns i er kommun?</u>					
<u>1a. Gruppboendestäder:</u>					
Ingen	14				14
1	20				20
2	41		3		38
3	27	1		2	24
4	25		2		23
5	24	1	1		22
6	17	1	2	1	13
7	8		1		7
8	7	1		1	5
9	11	2			9
10	5	2			3
11-15	37	3		4	30
16-25	14				14
26-	11	1			10
<i>Medelantal</i>	<i>7.9</i>	<i>17.6</i>	<i>4.2</i>	<i>8.6</i>	<i>7.5</i>
Vet ej	1				1
Ej svar	8				8

1b. Serviceboendestäder:

Ingen	25		2	2	21
1	51	3	2		46
2	32	1			31
3	17				17
4	15	1			14
5	9				9
6-	24	1			23
<i>Medelantal</i>	<i>4.5</i>	<i>3.0</i>	<i>0.5</i>	<i>0.0</i>	<i>4.7</i>
Vet ej	1				1
Ej svar	96	6	5	6	79

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>2. Hur många personer är beviljade bostad i dessa boenden?</u>					
<u>2a. I gruppboendestäder</u>					
Ingen	7				7
1- 10	43				43
11- 15	32		3		29
16- 20	23			2	21
21- 25	19		2		17
26- 30	24	2	1		21
31- 35	12		1		11
36- 40	9		2		7
41- 50	17	2		2	13
51- 100	47	8		3	36
101-	19			1	18
<i>Medelantal</i>	<i>37.9</i>	<i>50.9</i>	<i>24.7</i>	<i>60.4</i>	<i>36.9</i>
Vet ej	1				1
Ej svar	17				17
<u>2b. I serviceboendestäder</u>					
Ingen	14			1	13
1- 10	64	2	1	1	60
11- 15	15	1	1		13
16- 20	15				15
21- 25	14	1			13
26- 30	14	1			13
31- 35	7				7
36- 40	3				3
41- 50	4				4
51- 100	10	1			9
101-	4				4
<i>Medelantal</i>	<i>20.3</i>	<i>24.0</i>	<i>9.0</i>	<i>2.5</i>	<i>20.5</i>
Vet ej	1				1
Ej svar	105	6	7	6	86
<u>2c. I annan bostad</u>					
Ingen	22			1	21
1- 5	35	2	1		32
6- 10	11				11
11-	12				12
<i>Medelantal</i>	<i>6.0</i>	<i>1.0</i>	<i>1.0</i>	<i>0.0</i>	<i>6.3</i>
Vet ej	1				1
Ej svar	189	10	8	7	164

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
3. Hur många anställda har dessa boenden?					
3a. Personer anställda på gruppbostäder					
Ingen	3				3
1- 10	13				13
11- 15	27				27
16- 20	23		2		21
21- 25	16		1		15
26- 30	12			2	10
31- 35	15	1			14
36- 40	15				15
41- 50	21		3	1	17
51- 100	46	5	1	3	37
101-	42	3		2	37
<i>Medelantal</i>	<i>59.3</i>	<i>88.9</i>	<i>37.0</i>	<i>78.3</i>	<i>58.0</i>
Vet ej	11	2	1		8
Ej svar	26	1	1		24
3b. Hundraprocentiga tjänster på gruppbostäder					
Ingen	3				3
1- 10	64		4	1	59
11- 15	27	1			26
16- 20	22				22
21- 25	12		1		11
26- 30	12	1	1		10
31- 35	11	1	1	1	8
36- 40	9	1			8
41- 50	7			2	5
51- 100	35	3		2	30
101-	19	3		1	15
<i>Medelantal</i>	<i>37.9</i>	<i>68.1</i>	<i>14.6</i>	<i>50.6</i>	<i>36.8</i>
Vet ej	11	2	1		8
Ej svar	38		1	1	36
3c. Personer anställda på servicebostäder					
Ingen	9			1	8
1- 10	53	2	2		49
11- 15	21				21
16- 20	17				17
21- 25	8	1			7
26- 30	10	1			9
31- 35	2				2
36- 40	2				2
41- 50	3				3
51- 100	12				12
101-	1				1
<i>Medelantal</i>	<i>19.4</i>	<i>15.3</i>	<i>7.0</i>	<i>0.0</i>	<i>19.8</i>
Vet ej	11	2	1		8
Ej svar	121	6	6	7	102

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>3. Hur många anställda har dessa boenden?</u>					
<u>3d. Hundraprocentiga tjänster på servicebostäder</u>					
Ingen	15			1	14
1- 5	39	2	2		35
6- 10	25	1			24
11- 15	15				15
16- 20	8				8
21- 25	6			1	5
26- 30	4	1			3
31- 35	2	1			1
36- 40					
41- 50	2				2
51- 100	6				6
101-	1				1
<i>Medelantal</i>	<i>13.3</i>	<i>16.0</i>	<i>1.5</i>	<i>11.5</i>	<i>13.5</i>
Vet ej	11	2	1		8
Ej svar	136	5	6	6	119

4. Hur många privata LSS-boenden (enligt 9.9 § LSS) finns det i er kommun?4a. Stycken gruppboendestäder

Ingen	168	4	4	8	152
1	25		1		24
2	9	1			8
3	3				3
4-	15	1			14
<i>Medelantal</i>	<i>0.9</i>	<i>2.3</i>	<i>0.2</i>	<i>0.0</i>	<i>0.9</i>
Vet ej	10	2	1		7
Ej svar	40	4	3		33

4b. Stycken servicebostäder

Ingen	155	4	3	7	141
1	13	1			12
2					
3	1				1
4-	3				3
<i>Medelantal</i>	<i>0.2</i>	<i>0.2</i>	<i>0.0</i>	<i>0.0</i>	<i>0.2</i>
Vet ej	10	2	1		7
Ej svar	88	5	5	1	77

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>5. Hur många personer som är beviljade bostad enligt LSS bor i dessa privata boenden?</u>					
<u>5a. I gruppboendestäder</u>					
Ingen	137	3	3	7	124
1- 5	17		1		16
6-15	14	1			13
16-	14	1			13
Medelantal	5.1	5.4	0.5	0.0	5.5
Vet ej	15	1	1		13
Ej svar	73	6	4	1	62
<u>5b. I serviceboendestäder</u>					
Ingen	122	3	2	6	111
1- 5	5				5
6-15	10	1			9
16-	3				3
Medelantal	1.5	2.0	0.0	0.0	1.5
Vet ej	15	1	1		13
Ej svar	115	7	6	2	100
<u>6. Har den, som beviljats boende enligt LSS, inflytande och medbestämmande gällande i vilket boende han/hon ska bo?</u>					
Ja	206	7	9	7	183
- Ja, fullständigt	19	1	1		17
- Ja, i viss mån	187	6	8	7	166
Nej	38	1		1	36
Vet ej	6				6
Ej svar	20	4			16
<u>7. Hur många är beviljade särskilt anpassad bostad enligt LSS i er kommun?</u>					
Ingen	114	1	2	6	105
1	21	1	1		19
2	10	1			9
3	12				12
4-10	26				26
11-	28		3	1	24
Medelantal	4.3	1.0	11.3	3.1	4.2
Uppgiften ej tillgänglig	11	1		1	9
Vet ej	18	3	2		13
Ej svar	30	5	1		24
<u>8. Har den enskilde möjlighet till medbestämmande och inflytande när det gäller vilka som ska ge henne/honom service i LSS-boendet.</u>					
Ja	134	6	7	6	115
- Ja, fullständigt	7	1		2	4
- Ja, i viss mån	127	5	7	4	111
Nej	121	3	2	2	114
Vet ej	4				4
Ej svar	11	3			8

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Ja	134	6	7	6	115
<u>9. Ge exempel på hur:</u>					
Val av kontaktperson/stödperson	51	2		3	46
Kan påverka personalval vid olika aktiviteter	25		4		21
Försöker i möjligaste mån tillgodose brukarens önskningsar	16	1			15
Kan säga nej till viss personal	11				11
Brukaren är med och påverkar/är med vid anställning	11	1			10
God man/anhörig är med och påverkar/är med vid anställning	7				7
Får alternativ att välja mellan	6				6
Försöker hitta personal som passar brukaren (intressen osv.)	2				2
Övrigt	10		1	2	7
<i>Summa svar</i>	<i>139</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>125</i>
<i>Netto svar</i>	<i>110</i>	<i>3</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>97</i>
<i>Ej svar</i>	<i>24</i>	<i>3</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>18</i>

Bas: Samtliga **270** **12** **9** **8** **241**

10. Kan den boende i bostad med särskild service enligt LSS få service och stöd för att bedriva enskilda fritidsaktiviteter?

Ja	235	9	8	8	210
Nej	1				1
Vet ej	6				6
Ej svar	28	3	1		24

11. Hur många dagliga verksamheter enligt LSS finns det i er kommun?

Ingen	10			2	8
1	71	4	2		65
2	26	2	2	1	21
3	21		1		20
4	19	2			17
5	14		1		13
6	13	1	1		11
7	12	1			11
8	4				4
9	7	1	1		5
10	4				4
11-15	36	1	1		34
16-25	17				17
26-	10			3	7
<i>Medelantal</i>	<i>7.8</i>	<i>4.1</i>	<i>4.8</i>	<i>20.3</i>	<i>7.8</i>
Uppgiften ej tillgänglig					
Vet ej	3			1	2
Ej svar	3			1	2

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>12. För hur många personer verkställs besluten om daglig verksamhet i dessa kommunala verksamheter?</u>					
Ingen	5				5
1- 10	15	2			13
11- 15	18		2		16
16- 20	22		2	1	19
21- 25	19	1			18
26- 30	10	1			9
31- 35	18	2	1		15
36- 40	12		1	1	10
41- 50	25		2	1	22
51- 100	53	4	1		48
101-	52	2		2	48
<i>Medelantal</i>	<i>67.9</i>	<i>58.3</i>	<i>33.8</i>	<i>61.4</i>	<i>70.0</i>
Uppgiften ej tillgänglig	2			1	1
Vet ej	4			1	3
Ej svar	15			1	14

13. Hur många anställda har dessa dagliga verksamheter?13a. Personer

Ingen	3				3
1- 5	41	1	1		39
6- 10	46		2		44
11- 15	39		2		37
16- 20	22		1		21
21- 25	23	1	2		20
26- 30	6				6
31- 35	7	1			6
36- 40	5	1			4
41- 50	14	1			13
51- 100	24	2	1		21
101-	3			1	2
<i>Medelantal</i>	<i>22.8</i>	<i>41.1</i>	<i>18.2</i>	<i>222.0</i>	<i>21.4</i>
Uppgiften ej tillgänglig	4			1	3
Vet ej	15	3		4	8
Ej svar	18	2		2	14

13b. Hundraprocentiga tjänster

Ingen	6				6
1- 5	55	1	2		52
6- 10	50		2		48
11- 15	27		2		25
16- 20	18				18
21- 25	13		1		12
26- 30	8	1			7
31- 35	6	1			5
36- 40	7				7
41- 50	8	1			7
51- 100	22	3			19
101-	1			1	
<i>Medelantal</i>	<i>19.8</i>	<i>49.6</i>	<i>9.6</i>	<i>204.0</i>	<i>18.2</i>
Uppgiften ej tillgänglig	4			1	3
Vet ej	15	3		4	8
Ej svar	30	2	2	2	24

P0916, LSS-kommittén, LSS

	SPECIALURVAL				ÖV- RIGA
	TOTAL	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>14. Hur många privata dagliga verksamheter enligt LSS finns det i er kommun?</u>					
Ingen	173	1	3	7	162
1	32	2	1		29
2	12	1	2		9
3	3		1		2
4-	7	2			5
<i>Medelantal</i>	<i>0.8</i>	<i>4.5</i>	<i>1.1</i>	<i>0.0</i>	<i>0.7</i>
Uppgiften ej tillgänglig					
Vet ej	9	2		1	6
Ej svar	34	4	2		28
<u>15. För hur många personer verkställs besluten om daglig verksamhet i dessa privata verksamheter?</u>					
Ingen	146	1	2	5	138
1	6				6
2	5		1		4
3	1				1
4-	29	1	3		25
<i>Medelantal</i>	<i>3.0</i>	<i>14.5</i>	<i>11.2</i>	<i>0.0</i>	<i>2.6</i>
Uppgiften ej tillgänglig	2	1		1	
Vet ej	15	2	1	1	11
Ej svar	66	7	2	1	56
<u>16. För hur många personer, verkställs beslutet om daglig verksamhet enligt LSS, på en enskild verksamhet?</u>					
Ingen	72	1		3	68
1	14	1			13
2	8				8
3	10		2		8
4-	86	2	4	1	79
<i>Medelantal</i>	<i>7.1</i>	<i>16.0</i>	<i>5.3</i>	<i>1.8</i>	<i>7.1</i>
Uppgiften ej tillgänglig	4	1		2	1
Vet ej	19	1	1	2	15
Ej svar	57	6	2		49

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>17. Har Du några synpunkter eller kommentarer kring frågorna 1-16?</u>					
Köper tjänster från närliggande kommuner/ stadsdelar	9		2	3	4
Daglig verksamhet i privat regi	9		1		8
Daglig verksamhet i kommunal verksamhet	5				5
Övrigt	39	1	1		37
Summa svar	62	1	4	3	54
Netto svar	54	1	3	3	47
Ej svar	216	11	6	5	194
<u>18. Betalar den som beviljats bostad med särskild service, enligt LSS en hyra eller avgift för sitt boende?</u>					
Ja, hyra	258	10	9	8	231
Ja, avgift	7			2	5
Nej	3				3
Uppgiften ej tillgänglig					
Vet ej	2				2
Ej svar	8	2			6
Bas: Kostnader ingår	258	10	9	8	231
<u>19. Om den enskilde betalar en hyra ingår då kostnader för tillgång till gemensamhetsytor i beräkningen av hyran?</u>					
Ja	93	1	5	4	83
Nej	136	8	3	4	121
Varierar mellan boenden	22	1	1		20
Vet ej	6				6
Ej svar	1				1
<u>20. Vilka övriga schabloniserade kostnader förutom hyran/avgiften betalar den enskilde för boendet?</u>					
Inga	70	4	2		64
El	34	1		3	30
Mat	28		2		26
Basabonnemang (t.ex. tv, toapapper, tvättmedel)	7			6	1
Resor	6				6
Telefon	5				5
Sjukvård	2				2
Övrigt	16		1	1	14
Summa svar	168	5	5	10	148
Netto svar	148	5	5	8	130
Ej svar	110	5	4		101

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Kostnader ingår	258	10	9	8	231
<u>21. Har den enskilde något förbehållsbelopp efter att hyran/avgiften för boendet och avgiften för mat är betalad?</u>					
Ja	62	5	7	6	44
Nej	158	3	1		154
Varierar mellan brukarna	9		1	1	7
Vet ej	22	1			21
Ej svar	7	1		1	5
Bas: Har förbehållsbelopp	62	5	7	6	44
<u>22. Hur stort är förbehållsbeloppet?</u>					
1612-3700 kr	8			1	7
4346 kr	12		1	4	7
4354-4769 kr	8		2	1	5
4781-5636 kr	15	4	1		10
Medelantal kr	4280	5038	4534	4107	4177
Uppgiften ej tillgänglig	2				2
Vet ej	8				8
Ej svar	9	1	3		5
<u>23. Har kommunen en schabloniserad ersättning för boendet till dem som bedriver boenden med särskild service enligt LSS?</u>					
Ja	13	5	3	3	2
Nej	43		4	3	36
Vet ej	2				2
Ej svar	4				4
Bas: Har schabloniserad	13	5	3	3	2
<u>24. Hur ser ersättningsschablonerna ut?</u>					
Vårdtyngdsmodell/Vårdbehovsmodell	4		1	3	
Nivåbedömning	2	1			1
Övrigt	4	3			1
Summa svar	10	4	1	3	2
Netto svar	10	4	1	3	2
Ej svar	3	1	2		
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>25. Har du några synpunkter eller kommenterar kring frågorna 18 - 24</u>					
Har möjlighet att få bostadsbidrag	4				4
Vårdtyngdsmodell ligger till grund för ersättningsnivåerna	3	1		2	
Individuell bedömning	2		1		1
Förmån med nära tillgång till personal	1				1
Övrigt	13		1		12
Summa svar	23	1	2	2	18
Netto svar	20	1	1	2	16
Ej svar	250	11	8	6	225

P0916, LSS-kommittén, LSS

	SPECIALURVAL				ÖV- RIGA
	TOTAL	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>26. Har det blivit lättare eller svårare det senaste året att rekrytera personal till era LSS-boenden?</u>					
4-5) Lättare	51	2	1	2	46
5) Mycket lättare	16				16
4) Något lättare	35	2	1	2	30
3) Varken lättare eller svårare	149	2	5	6	136
2) Något svårare	28	1	2		25
1) Mycket svårare	4				4
1-2) Svårare	32	1	2		29
Medelvärde	3.1	3.2	2.9	3.3	3.1
Vet ej	22	4	1		17
Ej svar	16	3			13

27. Har du synpunkter eller kommentarer kring fråga 26?

Svårt att hitta personal med rätt kompetens	26	1	1		24
Ingen omsättning på personal/Har inte anställt nyligen	10				10
Många sökande	10				10
Lätt att få tag på personal	6			1	5
Specialkunskaper behövs	6				6
Har inget LSS-boende	4				4
Svårt att få tag på vikarier	4				4
Svårt till vissa boenden	2		1	1	
Övrigt	13				13
Summa svar	81	1	2	2	76
Netto svar	69	1	2	1	65
Ej svar	201	11	7	7	176

28. Arbetar kommunen systematiskt med de särskilda uppgifter som ingår i 15 § LSS?a. Att följa upp vilka som omfattas av LSS och vilka deras behov av stöd och service är.

Inte alls	18			1	17
I viss mån	134	6	4	4	120
I hög grad	109	5	5	2	97
Vet ej	4				4
Ej svar	5	1		1	3

b. Att verka för att de som ingår i personkretsen får sina behov tillgodosedda (avser även behov utanför LSS).

Inte alls	1				1
I viss mån	56	1		2	53
I hög grad	203	11	9	6	177
Vet ej	7				7
Ej svar	3				3

P0916, LSS-kommittén, LSS

	SPECIALURVAL				ÖV- RIGA
	TOTAL	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241

28. Arbetar kommunen systematiskt med de särskilda uppgifter som ingår i 15 § LSS?c. Att informera personkretsen och anhöriga om lagens mål och medel.

Inte alls	7				7
I viss mån	108	2	3	3	100
I hög grad	147	10	6	5	126
Vet ej	5				5
Ej svar	3				3

d. Att informera allmänheten i syfte att öka kännedomen om behov hos personer med omfattande funktionshinder.

Inte alls	47	3	1	1	42
I viss mån	181	7	6	5	163
I hög grad	29		2		27
Vet ej	7			1	6
Ej svar	6	2		1	3

e. Att medverka till att de som ingår i personkretsen får tillgång till arbete eller studier.

Inte alls	8				8
I viss mån	115	5	3	6	101
I hög grad	137	7	6	2	122
Vet ej	6				6
Ej svar	4				4

f. Att verka för att det allmänna fritids- och kulturutbudet blir tillgängligt för de som ingår i personkretsen ...

Inte alls	22	1			21
I viss mån	149	7	5	6	131
I hög grad	79	3	3	2	71
Vet ej	15	1	1		13
Ej svar	5				5

g. Att ta initiativ i frågor som gäller förordnande eller upphävande av förmyndare, förvaltare eller god man.

Inte alls	1				1
I viss mån	88	6	1	2	79
I hög grad	174	6	8	6	154
Vet ej	4				4
Ej svar	3				3

h. Att samverka med handikapporganisationer.

Inte alls	6				6
I viss mån	140	6	4	6	124
I hög grad	116	6	5	2	103
Vet ej	5				5
Ej svar	3				3

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>29. Finns det funktionshinder som ökar i antal mer än andra inom personkretsen?</u>					
Ja, nämligen:	220	10	7	7	196
Aspberger	95	6	1	2	86
Neuropsykiatriska funktionshinder	78	3	3	1	71
Autism/Autismliknade tillstånd/Inom autismspektrat	64	2	4	1	57
Bokstavskombinationer (t.ex. ADHD)	12	1			11
Psykiskt funktionshinder	12			2	10
Lindrig utvecklingsstörning	8				8
Förvärvade hjärnskador	7	1			6
Demens	7	1			6
Blandade sjukdomar/Dubbeldiagnoser/ Trippeldiagnoser	6				6
Stroke	5				5
MS	3				3
Alzheimers	1			1	
Övrigt	13	1	2	2	8
<i>Summa svar</i>	<i>311</i>	<i>15</i>	<i>10</i>	<i>9</i>	<i>277</i>
Nej	30				30
Vet ej	15		2	1	12
Ej svar	6	2			4
<u>30. Beviljas LSS-insatser idag till personer med funktionshinder som tidigare inte ingick i personkretsen?</u>					
Ja, t. ex. till:	83	6	4	1	72
Aspberger	19	3			16
Psykiskt funktionshinder	15		2		13
Neuropsykiatriska funktionshinder	13	1	1		11
Bokstavskombinationer (t.ex. ADHD)	9				9
Demens	9	2			7
Autism/Autismliknade tillstånd/Inom autismspektrat	8	1	1		6
Alzheimers	5				5
Stroke	3				3
MS	2				2
Lindrig utvecklingsstörning	1				1
Övrigt	20		1	1	18
<i>Summa svar</i>	<i>104</i>	<i>7</i>	<i>5</i>	<i>1</i>	<i>91</i>
Nej	135	4	4	5	122
Vet ej	43			2	41
Ej svar	11	2	1		8

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>31. Har behovet av stöd ökat, minskat eller är det ungefär oförändrat bland personerna i personkretsen?</u>					
Ökat	146	3	7	1	135
Minskat					
Ungefär oförändrat	100	7	2	6	85
Vet ej	18			1	17
Ej svar	6	2			4
Bas: Ökat	146	3	7	1	135
<u>31a. Ökat på grund av:</u>					
Ökad/tidigare diagnostisering	30	1	2		27
Ålder	26				26
Medvetenhet om lagen/sina rättigheter	24	1			23
Brukare med större behov	19		2		17
Fler yngre/barn	13		1		12
Klimatet på arbetsmarknaden/Svårt att få arbete	12				12
Brukare med neuropsykiatriska funktionshinder	7		1		6
Behov av boendestöd	5				5
Krav på individanpassning	4				4
Inflyttning	4				4
Kombination med missbruk	4			1	3
Försämringar i funktionshindret	3				3
Mer delaktighet/integrering i samhället	2				2
Behov av korttidsboende	2				2
Övrigt	15		1		14
<i>Summa svar</i>	<i>170</i>	<i>2</i>	<i>7</i>	<i>1</i>	<i>160</i>
<i>Netto svar</i>	<i>138</i>	<i>2</i>	<i>6</i>	<i>1</i>	<i>129</i>
<i>Ej svar</i>	<i>8</i>	<i>1</i>	<i>1</i>		<i>6</i>

P0916, LSS-kommittén, LSS

	TOTAL	SPECIALURVAL			ÖV- RIGA
		Stock- holm	Göte- borg	Malmö	
Bas: Samtliga	270	12	9	8	241
<u>32. Enligt statistiken ökar åldersgruppen 13-22 år betydligt snabbare än andra åldersgrupper. Har Du några uppfattning vad det kan bero på?</u>					
Ja, beskriv:	181	5	6	4	166
Ökad/tidigare/snabbare diagnostisering (av neuropsykiatriska funktionshinder)	105	4	3	2	96
Ökad kunskap/medvetenhet	26		1	1	24
Medvetenhet om lagen/sina rättigheter	17				17
Problem upptäcks vanligen i den åldern	15				15
Klimatet på arbetsmarknaden	10				10
Fångas upp av skolan/Upptäcks i skolan	9			1	8
Föddes många barn under den perioden	6				6
Ökat behov av stöd	6		2		4
Hårdare krav i skolan	5				5
Föräldraansvaret minskar	4				4
Klimatet på bostadsmarknaden	4				4
Samhällets ökade krav	3				3
Behov av dagligverksamhet	3				3
Familjesituation	2				2
Övrigt	16	1			15
<i>Summa svar</i>	<i>231</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>4</i>	<i>216</i>
Nej	78	5	2	3	68
Ej svar	15	2	1	1	11
<u>33. Har du synpunkter eller kommentarer kring fråga 28 till 32?</u>					
Fler diagnostiseras in i LSS	6	1	1		4
En/flera oklara frågor	4				4
Svårt att tillgodose vissa behov, t.ex. boendestöd/Orealistiska förväntningar på insatser med stöd av LSS	3				3
Övrigt	16	1			15
<i>Summa svar</i>	<i>29</i>	<i>2</i>	<i>1</i>		<i>26</i>
<i>Netto svar</i>	<i>26</i>	<i>2</i>	<i>1</i>		<i>23</i>
<i>Ej svar</i>	<i>244</i>	<i>10</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>218</i>

Enkätundersökning bland personer med bostad för vuxna och daglig verksamhet enligt LSS

1 Inledning

Under våren 2008 genomförde undersökningsföretaget ARS Research AB på uppdrag av LSS-kommittén en skriftlig enkätundersökning bland ett representativt urval av personer med beviljade beslut om boende för vuxna och daglig verksamhet enligt LSS. Syftet var att få en tillförlitlig kvantitativ bild av hur dessa insatser är utformade och hur väl de tillgodoser brukarnas behov av stöd och service.

Ingen motsvarande undersökning har hittills gjorts på nationell nivå bland de berörda personerna (som till största delen har utvecklingsstörning och autismspektrumtillstånd) om dessa former av stöd och service. Lokalt har flera motsvarande studier genomförts, såväl av forskare som inom ramen för kommunernas uppföljning av den egna verksamheten.¹

Urvalet omfattade 1 000 personer med beviljade beslut om båda dessa insatser. Personerna valdes ut slumpvis ur Socialstyrelsens register över personer med kommunala LSS-insatser. LSS-kommittén fick möjlighet att göra urvalet sedan regeringen den 14 februari 2008, med stöd av 14 kap. 8 § sekretesslagen (1980:100), förordnade att sekretess enligt 9 kap. 4 § samma lag inte ska gälla hos Socialstyrelsen gentemot LSS-kommittén (S 2004:06) för vissa uppgifter om enskilda som beviljats insatser

¹ Se. t.ex. Tideman, Magnus & Jedeskog, Bertil (2003). *Lika villkor? : en komparativ studie av levnadsvillkoren för vuxna med utvecklingsstörning i fyra kommuner*. Halmstad, Wigforssgruppen för välfärdsforskning vid sektionen för hälsa och samhälle.

med stöd av 9 § 2–10 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Undantaget avsåg uppgifter om personernas namn, kön, ålder och adresser samt vilken eller vilja insatser de beviljats enligt sistnämnda bestämmelser.

Urvalet begränsades till personer med boende för vuxna och daglig verksamhet eftersom dessa båda insatser dels har en mycket stor utbredning bland personer med kommunala LSS-insatser (daglig verksamhet är den vanligaste insatsen och boende för vuxna den tredje vanligaste), dels har en mycket stor betydelse för brukarnas dagliga liv och möjlighet att leva som andra.

Enkätundersökningen genomfördes under perioden mars–maj 2008. Ett första utskick följdes av två påminnelser till de som inte svarat. Sammanlagt svarade omkring 69 procent av de tillfrågade, vilket får betraktas som en relativt stor andel.² Drygt hälften av de svarande var män. Medelåldern bland de svarande var omkring 43 år.

Endast en liten andel av de svarande fyllde i enkäten själv. De flesta fick hjälp av anhörig, god man eller personal. För en relativt stor grupp har god man och i mindre utsträckning anhörig eller personal helt fyllt i enkäten. Detta gör givetvis att resultaten måste tolkas försiktigt, särskilt när det gäller svar som handlar om den tillfrågades bedömning. Många frågor handlar dock, i enlighet med vad som är vanligt vid levnadsnivåundersökningar, om tillgång till olika resurser. Flera frågor är hämtade från tidigare lokala studier i den berörda målgruppen.

2 Resultat i sammanfattning

Genomgående får boenden och dagliga verksamheter goda omdömen, men det finns mycket att göra för att stärka möjligheterna till inflytande och medbestämmande. Som en av svarande uttrycker saken i en fri kommentar: ”Jag har tak över huvudet, mat i magen, får städad, tvättad och planerat för min vardagliga verksamhet men svårt att få hjälp med en aktiv fritid.”

Detta gäller redan vid grundläggande aspekter på bostaden och boendet. Medan nio av tio har eget kök och egen tv saknar nästan var tredje eget brevinkast eller brevlåda. Över huvud taget har sju av tio inte kunnat välja mellan flera boenden, även om en lika stor

² Hittills har bara en annan enkätundersökning genomförts bland ett urval personer ur Socialstyrelsens LSS-register. Den gången blev svarsfrekvensen knappt 30 procent.

andel uppger att de inte vill bo på något annat sätt än vad de gör. Nästan var femte svarande kan inte heller bjuda hem familj och vänner på middag och nästan var tredje svarar att de inte får välja den mat de vill äta.

TVå av tre svarar att de vet vilken personal som kommer när de behöver hjälp i bostaden, men bara en av fyra kan påverka vilken personal som ger hjälpen. Det handlar här alltså om personer som i de allra flesta fall behöver omfattande hjälp flera gånger om dagen. De allra flesta behöver också hjälp utanför bostaden. Här är det vanligare att man kan påverka vem som ger hjälpen men sex av tio säger att de inte kan påverka det. De flesta säger att de kan gå ut när de vill och att de själva kan välja vad de vill göra på fritiden, men en av fem avstår från att göra saker på fritiden för att de inte får stöd och service.

Omkring hälften säger att de inte kan påverka sin dagliga verksamhet och nästan lika många att de inte själv valt den dagliga verksamhet som de nu har. Drygt hälften säger dessutom att de inte kan påverka vem som ger dem hjälp under den dagliga verksamheten. En av fem bedömer att de med rätt stödinsats skulle kunna arbeta på en annan arbetsplats än daglig verksamhet och nästan lika många vill hellre vara på en annan arbetsplats.

En av fem säger att det inte blir några pengar över efter att de löpande utgifterna betalats. En av tio har under det senaste året haft svårt att klara de löpande utgifterna.

I avsnitt 7.1, 7.3 och 7.5 i slutbetänkandet återges ytterligare resultat från undersökningen, i några fall med diagram.

Enkätundersökningen omfattar inga frågor om brukarnas behov av personligt stöd för utveckling m.m. Socialstyrelsen genomförde år 2007 en studie om habiliteringsbehov och behov av annat personligt stöd bland ett urval personer med kommunala LSS-insatser.

Indirekt säger de svarandes behov av hjälp att besvara enkäten något om deras behov av personligt stöd för att kunna komma till tals och utöva inflytande och medbestämmande enligt målen för LSS.

Men framför allt får LSS-kommitténs enkätundersökning betraktas som ett belägg för att det är meningsfullt att genomföra undersökningar på nationell nivå bland personer med stöd och service enligt LSS och som ett avstamp för fortsatta kvantitativa och kvalitativa studier om alla relevanta aspekter på stödet och servicen.

P0889 - LSS-kommittén

2 Jun 2008

			ÅLDER						BESVARATS			BOSTADSORT		
	Man	nna	-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet	
Bas: Samtliga	691	381	299	33	180	262	173	29	42	459	202	223	351	111
<u>1. Hur länge har du bott i din nuvarande lägenhet?</u>														
Kortare tid än 1 år	5	4	7	9	4	5	6	10	13	5	6	4	5	9
Mellan 1 och 5 år	29	29	30	96+	39+	23-	23-	17	38	30	24	38+	24-	28
5 år eller längre	65	66	64	12-	56-	73+	71	72	50-	64	70	57-	71+	63
Ej svar	0	1		3+		0	1			1		0	0	
<u>2. I vilken typ av lägenhet bor du? Bor du i ...</u>														
Gruppboende	75	75	77	61	64-	80	83+	79	50-	72	89+	79	74	71
Annat boende	24	24	23	39+	35+	19	17-	21	45+	27	11-	20	25	28
Ej svar	1	1	1		1	1	1		5+	1		1	1	1
<u>3. Några frågor om ditt boende.</u>														
<u>3a Har du eget kök?</u>														
Ja	90	90	91	94	93	90	86-	97	100+	92	84-	85-	92	95
Nej	9	9	8	6	6	9	14+	3	-	7	14+	14+	7	5
Ej svar	1	1	1		2	1	1			1	1	1	1	
<u>3b Har du egen TV?</u>														
Ja	88	88	87	88	97+	87	79-	90	98+	93+	72-	85	89	89
Nej	11	10	12	9	3-	12	19+	10	2	6-	26+	14	10	10
Ej svar	1	2	1	3		2	2			1	2	1	1	1
<u>3c Har du eget brevkast, brevlåda?</u>														
Ja	68	65	71	79	80+	64	57-	69	95+	73+	50-	60-	73+	68
Nej	31	33	29	18	19-	35	41+	28	5-	25-	49+	39+	26-	31
Ej svar	1	2	1	3	1	2	2	3		1	2	1	1	2

				ÅLDER					BESVARATS			BOSTADSORT		
	Man	nna		-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet
Bas: Samtliga	691	381	299	33	180	262	173	29	42	459	202	223	351	111
4. Kryssa i nedan vad du behöver stöd och service med?														
Inköp, handla mat och kläder	92	93	91	82-	88-	94	97+	90	50-	94	96	91	93	91
Laga mat	84	86	83	61-	77-	89+	88	93	31-	85	93+	85	84	82
Äta	16	15	17	6	11	16	20	17	17	10-	29+	16	17	12
Städning	84	85	85	73	75-	89+	90	90	57-	83	95+	84	84	86
Tvätt av kläder och liknande	82	86+	78	58-	70-	88+	90+	93	43-	82	93+	81	82	87
Personlig hygien	59	60	57	36-	37-	64	76+	69	21-	53-	81+	56	62	52
Klä av och på dig	27	25	29	9-	16-	28	38+	31	14	17-	53+	28	28	21
Rutiner	68	70	67	61	61-	73	72	59	21-	64	86+	69	68	66
Sociala regler och normer	66	68	64	58	58-	72+	67	66	21-	64	80+	67	63	72
Kost och hälsa	74	75	74	61	66-	77	81+	72	33-	72	87+	76	75	67
Din egen ekonomi	92	93	93	76-	88-	94	98+	93	62-	94	96	90	95	90
Kommunicera	44	48	40	21-	30-	52+	53+	38	14-	34-	74+	47	44	42
Annat	17	16	18	15	17	17	17	17	19	14	24+	18	17	16
Summa svar	806	819	794	615	693	852	886	828	405	765	986	810	811	785
Netto svar	99	99	98	97	99	98	99	97	90-	100+	98	98	99	100
Ej svar	1	1	2	3	1	2	1	3	10+	0-	2	2	1	

TOTAL
KÖN—

Kvi-

			ÅLDER						BESVARATS			BOSTADSORT		
	Man	na	-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet	
Bas: Samtliga	691	381	299	33	180	262	173	29	42	459	202	223	351	111
5. Här kan du ge exempel på sådant som Du behöver stöd och service med.														
Allt/Det mesta	7	7	6	6	7	6	7	7		4-	13+	9	6	4
Fritidsaktiviteter/aktiviteter	4		6		7	6	7	7	2			5	3	5
Läkar/Tandläkarbesök	3	4	3		1	6+	3			4	4	2	3	5
Passa tider/Planering/Planera dagen/Väckning			4		4	4	3		2			5	3	3
Förflyttning/Promenader/Ledsagare/ Förflyttning pg a dålig syn	3	3	5	3	3	4	2	3		4	2	4	3	2
Kommunikation/Göra sig förstådd	3	2			2					3	3	4	1	3
Påminnelse/påputtning	2		3	3	3	1	4	3	5			2	3	2
Resor/transporter	2	2	2		3	3	1	3		2	1	4	1	4
Ta medicin/Mediciner	1	2	2	3		3	1			2	2	0	2	2
Läsa/Skriva	1	1	1		3	0	1	3		2	1	1	2	
Färdtjänst/Beställa taxi	1	1	2		1	2	1			1		1	1	1
Fotvårdsbesök/Frisör/Optiker	1	1	1			1	2			1	0		1	
Kontakt med myndigheter	1	1			1					1	0		1	1
Stöd/Stöttning	1	0	1			0	1			1		0	1	
Laga kläder	0	1	0		1	1				1	0	0	1	
Kontaktperson/Vill ha kontaktperson	0	0	1			0	1	3+		0	0		1	
Rakning	0	1			1	1				1		0	1	
Kontakt med anhöriga	0	1				0		3+		0		0	0	
TOTAL	0		1				1+			0	0		0	1
Träning	0									0	0			
Tandborstning	0	1			1	0				0			1	
Sällskap	0	0	0		1+					0		1		
God man	0		0		1					0	0	0		
Övrigt	2		2		1	3	3	7	2			1	3	4
Summa svar	38	37	39	15	38	42	38	31	12	39	43	43	36	34
Netto svar	25	24	27	12	26	27	25	28	10-	25	30	29	24	23
Ej svar	75	76	73	88	74	73	75	72	90+	75	70	71	76	77

P0889 - LSS-kommittén

2 Jun 2008

				ÅLDER					BESVARATS			BOSTADSORT		
	Man	nna		-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet
Bas: Samtliga	691	381	299	33	180	262	173	29	42	459	202	223	351	111
<u>6. Hur ofta behöver du stöd och service av boendepersonalen?</u>														
Flera gånger om dagen	74	77	71	45-	63-	77	85+	83	24-	71	92+	73	75	72
En gång om dagen	11	9	13	21	16+	9	8		17	13	3-	12	9	13
2 - 6 gånger i veckan	6	7		6					12	8	1-	6	6	5
1 gång i veckan	5	4	5	21+	9	6	3	10	12+	6	1-	4	5	6
Mindre än 1 gång i veckan	2	2	2	6	4+	1	1		14+	1	1	1	3	2
Ej svar	2	2	3		2	3	1	3	21+	1-	2	3	2	2
<u>7. Några frågor om hur du trivs.</u>														
<u>7a Trivs du med de andra där du bor?</u>														
Ja	75	74	76	64	76	74	76	83	67	76	71	67-	78	79
Ja, alltid	30	29	32	24	32	28	32	34	43	34	19-	26	33	31
Ja, oftast	44	45	44	39	44	45	45	48	24-	43	52+	41	45	49
Nej, inte alltid	12	13	12	12	11	16	9	10	10	14	11	14	11	9
Nej, aldrig	2	2			2				7+	2		3	2	
Nej	14	15	13	12	13	18	10	10	17	16	11	17	13	9
Ej aktuellt	7	8			8				10	5	12+	9	6	6
Ej svar	4	4	5	21+	3	4	8	3	7	3	6	7	3	5
<u>7b Känner du dig trygg där du bor?</u>														
Ja	87	85	90	76	86	89	85	97	79	90+	80-	82-	90	87
Ja, alltid	57	52	62+	58	62	53	55	72	62	61+	43-	54	59	55
Ja, oftast	30	32	28	18	24	37+	30	24	17	29	37+	27	31	32
Nej, inte alltid	5		4		9+	5	3		12			6	5	6
Nej, aldrig	2	6		9					7+	5	6	2	1	2
Nej	7	8	2	15	10	2	2		19+	7	6	8	6	8
Ej aktuellt	2	3		3	6	5				1	6+	4	2	
Ej svar	4	4	3	6	2	2	4	3	2	2-	7+	6+	2	5

P0889 - LSS-kommittén

2 Jun 2008

	Man	nna	ÅLDER						BESVARATS			BOSTADSORT		
			-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet	
Bas: Samtliga	691	381	299	33	180	262	173	29	42	459	202	223	351	111
<u>7c. Har du kunnat välja mellan flera boenden?</u>														
Ja	22	23	20	12	31+	21	17	14	36+	24	15-	19	24	23
Nej	71	71	74	82	63-	73	77	79	57-	70	79+	73	70	70
Ej svar	7	6	6	6	6	6	6	7	7	6	6	8	6	7
<u>7d. Vill du bo på annat sätt än du bor idag?</u>														
Ja	17	17	16	33+	24+	16	8-	10	36+	19	9-	20	17	10
Nej	74	74	75	61	67-	76	81+	79	60-	75	75	69	75	81
Ej svar	9	9	9	6	8	8	12	10	5	7	16+	11	8	9

TOTAL
KÖN—

Kvi-

			ÅLDER						BESVARATS			BOSTADSORT		
	Man	nna	-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet	
Bas: Samtliga	691	381	299	33	180	262	173	29	42	459	202	223	351	111
8. Några frågor om personalen.														
8a Trivs du med personalen?														
Ja	84	83	84	82	82	85	84	90	79	86	78-	78-	87	86
Ja, alltid	37	39	34	39	37	34	43	34	55+	40	26-	39	37	33
Ja, oftast	46	44	50	42	45	51	42	55	24-	46	52	39-	50	52
Nej, inte alltid	9		10	18	12	7	7	7					8	6
Nej, aldrig	1	8 ₁	0		1	1			14 ₅₊	9 ₁	7	11 ₁	1	
Nej	10	9	11	18	13	8	7	7	19+	10	7	13	9	6
Ej aktuellt	3	4			2	8	7	7		1-	9+	4	3	3
Ej svar	4		1 ₄		4	3 ₄	5 ₃	3	2			5	2	5
		3								3	6			
8b Vet du vilken personal som kommer när du behöver stöd och service?														
Ja	65	65	66	73	63	69	61	66	64	73+	48-	61	66	72
Ja, alltid	31	30	33	33	32	30	32	28	33	36+	18-	31	31	32
Ja, oftast	34	35	32	39	32	39	28	38	31	36	30	30	35	41
Nej, inte alltid	20	18	21	9	25	17	20	28	14	19	22	19	20	17
Nej, aldrig	5		4	12+	4	3	5	3				5	5	4
Nej	24	23	25	21	29	20	25	31	10	24	23	28	25	21
Ej aktuellt	6	7		3	4	6	9	5	7	2-	17+	9+	5	3
Ej svar	5		4 ₅	3	4 ₄	6 ₅	9 ₅	3	5		7	5	4	5
		4								3	7			
8c Kvi- Händer det att personalen går in i din lägenhet även när du inte vill det?														
Ja	8	11	5	3	7	10	8	7	10	7	11	9	8	8
Ja, alltid	2	2	5 ₂		7 ₁	2	8 ₃	7	5	1	3	4	2	
Ja, oftast	6		3-	3	6	8	4	7	5			5	6	8
Nej, inte alltid	19	21	17	15	18	18	23	24	10	6 ₉	8 ₁	20	20	17
Nej, aldrig	51	48	55	70+	58	52	41-	48	76+	59+	25-	48	51	59
Nej	70	69	72	85	76	70	64	72	86+	78+	47-	67	71	77
Ej aktuellt	15	15	14	9	11	13	21+	14	2-	9-	31+	17	15	9
Ej svar	7	5	8	3	7	6	8	7	2	5	11+	7	7	6

			ÅLDER						BESVARATS			BOSTADSORT		
	Man	nna	-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet	
Bas: Samtliga	691	381	299	33	180	262	173	29	42	459	202	223	351	111

8. Några frågor om personalen.

8d Händer det att personalen pratar med dig om andra som bor i boendet utan att de är med?

Ja	4	5	4	3	5	5	3		12+	4	3	5	3	5
Ja, alltid	1	1	4	3	5 ₁	5	3		5+	0	1	1	1	
Ja, oftast	3		0 ₃		4	1 ₄	1 ₃		7			4	3	5
Nej, inte alltid	13	14	12	12	16	13	11	21	7	14	15	11	15	13
Nej, aldrig	58	57	60	67	62	59	53	59	74+	64+	39-	56	58	63
Nej	71	71	72	79	78	71	64-	79	81	78+	53-	67	72	76
Ej aktuellt	17	16	17	9	11-	17	25+	10	-	11-	33+	18	18	12
Ej svar	8	8	7	9	6	7	8	10	7	6	10	10	7	7

8e Bestämmer du själv över dina saker?

Ja	78	77	79	88	86+	77	69-	83	98+	86+	51-	71-	79	86+
Ja, alltid	53	50	55	61	69+	45-	46	45	90+	64+	19-	47	55	59
Ja, oftast	25	26	24	27	16-	31+	23	38	7-	23	32+	24	25	27
Nej, inte alltid	6	7		3	6	7	6	7		5	11+	8	6	4
Nej, aldrig	3	4	6	3	6	7	6	7		2	7+	3	3	4
Nej	9	10	8	6	16	11	11	7	-	7	18+	10	9	7
Ej aktuellt	9	10	8	3	6	9	15+	3	-	4-	24+	14+	8	3-
Ej svar	4	3	5	3	3	3	5	7	2	3	7+	4	4	4

8f Kan du påverka vilken personal som ger dig hjälp?

Ja	26	24	27	30	30	26	20	14	43+	29	11-	26	25	28
Ja, alltid	7	7		9	8	8	5	14	24+	8	2-	8	7	8
Ja, oftast	19	17	20	21	22	18	15	14	19	22	9-	18	18	20
Nej, inte alltid	31	31	32	33	29	35	27	48+	17-	35	27	29	32	33
Nej, aldrig	28	29	26	15	30	26	31	28	24	27	31	27	29	24
Nej	59	60	58	48	59	60	58	76	40-	62	58	57	61	58
Ej aktuellt	11	12	10	18	8	10	16	7	12	6-	23+	12	11	9
Ej svar	4	4	5	3	3	3	6	3	5	3	8+	5	3	5

	KÖN		ÅLDER						BESVARATS			BOSTADSORT		
			Man	nna	-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer
Bas: Samtliga	691	381	299	33	180	262	173	29	42	459	202	223	351	111
8. Några frågor om personalen.														
8g Är du nöjd med hur mycket stöd och service du får i ditt boende?														
Ja	76	76	76	76	74	77	73	97+	60-	81+	66-	71	78	81
Ja, alltid	38	38	38	42	39	35	40	34	50	42	25-	37	37	42
Ja, oftast	38	38	38	33	34	42	34	62+	10-	39	41	34	41	39
Nej, inte alltid	12	10	14	12	13	12	13	-	19	12	13	13	12	7
Nej, aldrig	2	3	1	6	4	1	1	-	7+	2	1	4	1	1
Nej	14	13	15	18	17	13	14	-	26+	14	14	17	13	8
Ej aktuellt	5	7	2	3	4	5	7	3	5	2-	12+	6	4	4
Ej svar	5	4	2	3	4	5	7	3	10	3	8	6	4	7

TOTAL
KÖN—

Kvi-

			ÅLDER						BESVARATS			BOSTADSORT		
	Man	nna	-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet	
Bas: Samtliga	691	381	299	33	180	262	173	29	42	459	202	223	351	111
<u>9. Har du behov av stöd och service utanför ditt boende?</u>														
Ja	84	84	83	73	77-	89+	86	83	52-	83	92+	85	83	82
Nej	14	14	15	27+	20+	10	12	17	40+	15	6-	12	15	15
Ej svar	2	2	2		3	1	2		7+	2	2	3	2	3
<u>10. Får du stöd och service utanför ditt boende?</u>														
Ja, alltid när jag behöver	55	55	55	27-	50	56	62+	59	33-	53	64+	53	55	58
Ja, oftast	26	24	28	42+	26	27	21	24	19	28	22	23	27	26
Ja, men sällan	10	10	10	12	11	10	8	14	10	12	5-	15+	8	5
Nej, aldrig	7	9	4-	15+	11+	5	4		31+	5	5	5	7	8
Ej svar	3	2	3	3	2	2	5	3	7	2	3	4	3	3
<u>11. Kan du påverka vilken personal som ger dig stöd och service utanför ditt boende?</u>														
Ja, alltid	9	9	10	9	11	10	9	7	19+	11	4-	7	10	14
Ja, oftast	25	22	27	21	26	27	20	28	19	27	21	28	21	32
Ja, men sällan	18	19	16	21	17	15	21	31	5-	20	15	17	19	13
Nej, aldrig	40	42	39	45	39	42	41	31	43	36	48+	38	42	37
Ej svar	8	7	8	3	8	7	10	3	14	6	12+	10	8	5

Kvi-

			ÅLDER						BESVARATS			BOSTADSORT		
	Man	nna	-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet	
Bas: Samtliga	691	381	299	33	180	262	173	29	42	459	202	223	351	111
<u>12. Några frågor om mat och matvanor</u>														
<u>12a Äter du själv i din lägenhet?</u>														
Ja	59	61	58	82+	68+	60	47-	48	83+	63	48-	57	58	68
Ja, alltid	28	29	26	52+	32	27	23	17	67+	29	20-	28	26	36
Ja, oftast	31	31	31	30	36	33	24-	31	17-	34	28	29	32	32
Nej, inte alltid	20	19	21	9	16	20	25	28	10	20	21	15	23	17
Nej, aldrig	15	14	17	6	12	16	20	21	2-	14	21+	22+	12	12
Nej	35	33	38	15-	28-	36	45+	48	12-	34	42+	37	35	29
Ej aktuellt	3	4	2		2	3	7+	3		2-	8+	4	4	2
Ej svar	2		2	3	3	2	2		5		2	2	3	2
		2								2	2			
<u>12b Lagas maten du äter i din lägenhet?</u>														
Ja	49	49	50	76+	61+	49	37-	28-	69+	51	42-	48	49	55
Ja, alltid	28	29	27	58+	34	29	18-	7-	50+	31	17-	30	26	31
Ja, oftast	21	20	22	18	27	20	18	21	19	20	25	17	23	24
Nej, inte alltid	15	15	15	12	8-	16	18	24	10	17	11	9-	17	20
Nej, aldrig	29	29	29	12-	24	29	34	41	14-	27	37+	36+	27	18-
Nej	44	44	44	24-	33-	46	53+	66+	24-	44	48	45	44	38
Ej aktuellt	4	5	3		3	3	8+	7		3	8+	4	4	5
Ej svar	3		3		3	2	3		7		2	1	3	2
		2								2	1		3	
<u>12c Får du välja vilken mat du vill äta?</u>														
Ja	58	59	58	79+	69+	56	49-	48	83+	68+	31-	52-	59	69+
Ja, alltid	33	33	34	61+	44+	31	24-	7-	69+	39+	12-	29	36	36
Ja, oftast	25	26	24	18	25	25	24	41+	14	29	19-	22	24	33+
Nej, inte alltid	20	20	21	15	16	24	21	21	5-	19	27+	22	21	12-
Nej, aldrig	10	10	9	3	9	8	13	14	5	7-	17+	13	8	9
Nej	30	30	30	18	24	32	34	34	10-	26	44+	35	28	21-
Ej aktuellt	9	10	8	3	3-	10	14+	17	2	5-	21+	10	9	7
Ej svar	3		3		3	2	4		5		3	3	3	3
		2								2	3			

P0889 - LSS-kommittén

2 Jun 2008

	Man	nna	ÅLDER					BESVARATS			BOSTADSORT			
			-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet	
Bas: Samtliga	691	381	299	33	180	262	173	29	42	459	202	223	351	111
<u>12. Några frågor om mat och matvanor</u>														
<u>12d Kan du bjuda hem familj och vänner på middag?</u>														
Ja	57	57	57	82+	71+	55	46-	41	86+	64+	37-	51	59	62
Ja, alltid	40	39	40	58+	55+	35	31-	24	67+	44	26-	38	43	38
Ja, oftast	17	18	17	24	16	19	15	17	19	20	11-	13	16	24+
Nej, inte alltid	6	7	5		8	5	7	7	7	7	6	7	7	5
Nej, aldrig	11	12	10	6	8	13	12	14	7	9	15	13	10	9
Nej	18	19	16	6	17	18	18	21	7	16	21	20	17	14
Ej aktuellt	22	22	24	12	10-	26	31+	38+	2-	18-	39+	26	21	21
Ej svar	3	2	3		3	2	5		5	2	3	3	3	3

TOTAL
KÖN—

Kvi-

			ÅLDER						BESVARATS			BOSTADSORT		
	Man	nna	-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet	
Bas: Samtliga	691	381	299	33	180	262	173	29	42	459	202	223	351	111
<u>13. Några frågor om städning.</u>														
<u>13a Städar du själv din lägenhet?</u>														
Ja	37	36	37	48	58+	35	19-	10-	74+	42+	16-	37	36	41
Ja, alltid	18	19	16	24	28+	15	9-	7	64+	18	5-	17	18	17
Ja, oftast	19	18	22	24	29+	20	10-	3-	10	24+	11-	19	18	24
Nej, inte alltid	25	25	26	33	21	24	28	41+	14	28	21	27	23	27
Nej, aldrig	31	31	31	15-	17-	34	45+	34	12-	25-	50+	27	35	26
Nej	56	57	57	48	38-	59	73+	76+	26-	53	70+	55	58	53
Ej aktuellt	5	6	4	3	3	5	7	7		3	12+	7	5	4
Ej svar	2	1	2		2	1	1	7+		2	1	2	2	2

13b Bestämmer du själv hur ofta din lägenhet ska städas?

Ja	35	30-	41+	58+	50+	30	23-	28	86+	41+	9-	35	33	39
Ja, alltid	16	13	21+	27	25+	14	8-	14	67+	17	4-	17	17	14
Ja, oftast	19	17	20	30	25+	16	15	14	19	24+	5-	19	16	25
Nej, inte alltid	18	22	15	9	20	20	17	14	12	21	13	17	19	21
Nej, aldrig	34	35	34	21	21-	39	45+	38	2-	30	51+	33	37	28
Nej	53	56	49	30-	41-	59+	61+	52	14-	51	64+	50	56	49
Ej aktuellt	10	12	8	9	8	9	14	14	-	6-	25+	12	9	11
Ej svar	2	2	2	3	2	2	2	7		2	1	3	2	2

Kvi-

P0889 - LSS-kommittén

Vertikal procent

2 Jun 2008

			ÅLDER						BESVARATS			BOSTADSORT		
	Man	nna	-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet	
Bas: Samtliga	691	381	299	33	180	262	173	29	42	459	202	223	351	111
<u>14. Frågor om din fritid och vad du gör då.</u>														
<u>14a Kan du gå ut när du vill?</u>														
Ja	59	62	56	79+	68+	55	50-	69	100+	68+	30-	56	58	70+
Ja, alltid	41	42	39	73+	49+	35	34	45	95+	47+	14-	41	39	46
Ja, oftast	18	20	17	6	19	20	17	24	5-	22	15	15	18	24
Nej, inte alltid	15	14	16	6	13	16	17	14	-	15	18	13	16	14
Nej, aldrig	14	14	15	12	9	18	16	7	-	10-	27+	15	15	11
Nej	29	28	31	18	22-	34	32	21	-	24-	45+	28	30	25
Ej aktuellt	9	8	11	3	7	9	14+	10	-	5-	22+	13+	9	4-
Ej svar	3	2	3		2	2	3			2	3	2	3	1
<u>14b Kan du själv välja vad du ska göra på din fritid?</u>														
Ja	56	56	57	73	68+	54	46-	55	100+	64+	29-	57	54	65
Ja, alltid	31	29	32	64+	40+	25-	24	24	90+	34	8-	29	30	35
Ja, oftast	26	27	25	9-	28	29	23	31	10-	30	21	27	24	30
Nej, inte alltid	19	20	18	18	17	21	17	17	-	21	20	14	22	17
Nej, aldrig	10	10	10	6	7	10	14+	3	-	7-	19+	11	9	9
Nej	29	30	28	24	24	32	32	21	-	27	39+	25	31	26
Ej aktuellt	12	12	12	3	6-	12	18+	24+	-	7-	28+	16	11	8
Ej svar	3	2	3		2	3	3			2	4	3	3	1
<u>14c Avstår du från att göra saker på din fritid, för att du inte får stöd och service?</u>														
Ja	19	18	20	15	17	20	18	14	29	20	15	21	17	15
Ja, alltid	4	4	4	6	6	5	2	14	12+	4	3	6	4	2
Ja, oftast	14	14	15	9	11	16	17	14	17	16	12	15	14	14
Nej, inte alltid	26	27	24	21	27	27	23	28	10-	28	23	22	28	24
Nej, aldrig	32	31	33	42	38	28	31	31	36	37+	17-	29	32	38
Nej	58	58	58	64	65+	56	53	59	45	66+	40-	51-	61	62
Ej aktuellt	19	20	18	18	16	18	23	28	19	11-	38+	25+	15	18
Ej svar	5	4	5	3	3	6	6		7	3	7	4	6	5

P0889 - LSS-kommittén

2 Jun 2008

			ÅLDER						BESVARATS			BOSTADSORT		
	Man	nna	-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet	
Bas: Samtliga	691	381	299	33	180	262	173	29	42	459	202	223	351	111
<u>15. Vad tycker du om ditt boende allt sammantaget?</u>														
4-5) Bra	86	86	86	82	85	89	83	97	76	88	80-	81-	88	91
5) Mycket bra	53	53	53	55	52	50	57	66	57	56	44-	51	53	58
4) Ganska bra	33	33	33	27	33	39+	25-	31	19	32	36	30	35	33
3) Varken bra eller dåligt	5	6	5	9	4	6	6		10	6	6	7	5	1-
2) Ganska dåligt	2	2	2	6	4	1	2		5	6	6	2	2	3
1-2) Mycket dåligt	1	2	1	6	3	1	1		5	2	2	3+	1	
1-2) Dåligt	3	4	3	9	7+	2	2		10+	3	3	5	3	3
Ej svar	5	5	5		4	4	9+	3	5	3-	11+	7	5	5
<u>16. Här kan du skriva synpunkter du har på ditt boende.</u>														
Angett svar	24	22	27	33	28	24	20	10	33	23	25	28	22	23
Ej svar	76	78	73	67	72	76	80	90	67	77	75	72	78	77
<u>17. Deltar du i daglig verksamhet?</u>														
JÄ TOTAL	88	87	91	94	89	92	88	55-	76-	92+	84-	90	87	88
Nej men jag skulle vilja	1	1			2				5+	1	1	2	1	
Nej	8		2	6		1	1	38+	12	5	12+	4	9	9
Ej svar	3	10	5		6	6	8	7	7			4	3	3
		2	3		4	2	3			2	3			

Kvi-

P0889 - LSS-kommittén

Vertikal procent

2 Jun 2008

	Man	nna	ÅLDER						BESVARATS			BOSTADSORT		
			-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet	
Bas: Deltar i daglig verksamhet	610	333	271	31	160	240	153	16	32	422	169	201	305	98

18. Här följer frågor om din dagliga verksamhet.

18a Är du nöjd med din dagliga verksamhet?

Ja	83	85	82	84	83	88	76-	100	84	86	78	85	81	86
Ja alltid	36	37	36	32	39	36	36	38	53+	40	24-	36	36	38
Ja oftast	47	48	46	52	44	51	41	63	31	45	54	48	46	48
Nej, inte alltid	10	7	14+	16	14	8	10		13	11	7	7	12	12
Nej, aldrig	0	0			1				3+					1+
Nej	11	8	14+	16	14	8	10		16	11	7	7	12	13
Ej aktuellt	3	5			1					1-	10+	5	3	1
Ej svar	3	3	13		2	31	67+			2	5	3	4	

18b Har du samma personal i ditt boende som på din dagliga verksamhet?

Ja	9	9	85	6	93	10	84	66	9	7	14+	7	10	9
Ja alltid	5		85		93	7	84	66	9			4	6	3
Ja oftast	4	55		33						43	77+	3	3	6
Nej, inte alltid	5		34		64	34	46	25+				4	7	2
Nej, aldrig	82	70	85	67	85	83	80	69	92	47+	82-	85	78	86
Nej	87	86	88	84	89	87	86	94	81	91+	80-	89	86	88
Ej aktuellt	2	3			1	2	3		9+	1	3	2	3	2
Ej svar	2	1	3	10+	1	2	3			1	3	1	2	1

Kvi-
18c Har du din dagliga verksamhet i samma hus som du bor?

Ja	2	2	3	3	2	1	3		6	1	4+	2	2	1
Ja alltid	1	2	3	3	2	1	3		3	0	4+	2	1	1
Ja oftast	0		11		11	10	3		3+	0	1		1	
Nej, inte alltid	3	3		3				13+		2	6+	2	4	1
Nej, aldrig	90	91	88	87	91	90	90	81	81	93	84-	91	87	97+
Nej	92	94	90	90	93	93	92	94	81-	94	90	93	90	98+
Ej aktuellt	4	3	4	6	4	4	2	6	9	3	4	3	5	1
Ej svar	2	1	3		1	2	4		3	2	2	2	3	

P0889 - LSS-kommittén

Vertikal procent

2 Jun 2008

	Man	nna	ÅLDER					BESVARATS			BOSTADSORT			
			-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet	
Bas: Deltar i daglig verksamhet	610	333	271	31	160	240	153	16	32	422	169	201	305	98

18. Här följer frågor om din dagliga verksamhet.

18d Vet personalen på din dagliga verksamhet vad du behöver hjälp med?

Ja	89	89	88	87	86	88	90	100	63-	89	91	91	88	89
Ja alltid	52	51	54	48	51	50	59	44	38	52	55	54	54	45
Ja oftast	36	38	34	39	36	38	31	56	25	37	36	36	34	44
Nej, inte alltid	5	5	5	3	5	7	4		16+	6	2	3	6	6
Nej, aldrig	2	2	4	6	4	2	1		13+	2	1	2	3	2
Nej	8	7	4		4	2	1		28+	8	4-	5	9	8
Ej aktuellt	2	3	8	10 ₃	9	9	5		9+	1	3	3	2	3
Ej svar	2	1	1 ₂		3 ₁	3 ₁	1 ₄₊			1	2	1	2	

18e Kan du påverka din dagliga verksamhet?

Ja	36	34	37	29	45+	35	29	25	47	42+	16-	39	33	40
Ja alltid	10	9	12	10	11	10	11		28+	12	5-	11	10	11
Ja oftast	25	25	25	19	34+	25	18-	25	19	31+	11-	28	23	29
Nej, inte alltid	34	37	30	35	26-	36	37	38	22	34	35	30	34	39
Nej, aldrig	17	16	18	19	19	16	16	19	22	14	24+	14	20	13
Nej	51	53	48	55	45	53	54	56	44	48	59+	44	54	52
Ej aktuellt	10	10	11	13	8	10	11	19	6	7-	20+	13	9	7
Ej svar	3	2	4	3	2	2	7+		3	2	5	3	4	1

Kvi-
18f Har du själv valt vilken daglig verksamhet du har?

Ja	37	34	39	42	48+	36	26-	31	59+	44+	14-	39	35	38
Ja alltid	21	19	23	19	32+	18	15	13	50+	25+	5-	23	22	15
Ja oftast	16	15	16	23	16	18	11	19	9	18	9-	16	13	22
Nej, inte alltid	17	20	14	23	14	15	18	31	13	17	17	13	17	23
Nej, aldrig	27	27	28	23	24	28	31	25	19	25	36+	26	28	26
Nej	44	46	42	45	38	44	49	56	31	41	52+	39	46	49
Ej aktuellt	15	17	13	13	12	17	18	13	6	11-	28+	19	14	11
Ej svar	4	3	6		3	4	7+		3	4	5	3	5	2

P0889 - LSS-kommittén

2 Jun 2008

	Man	nna	ÅLDER						BESVARATS			BOSTADSORT		
			-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet	
Bas: Deltar i daglig verksamhet	610	333	271	31	160	240	153	16	32	422	169	201	305	98

18. Här följer frågor om din dagliga verksamhet.

18g Kan du påverka vem som ger dig stöd och service under tiden på din dagliga verksamhet?

Ja	26	23	30	26	36+	23	21	19	44+	31+	9-	32	22	31
Ja alltid	9	7	11	13	11	7	8	6	31+	10	2-	9	9	8
Ja oftast	18	16	19	13	25+	16	12	13	13	21+	8-	22	13-	22
Nej, inte alltid	28	32	24	23	23	33	25	38	16	28	30	28	29	27
Nej, aldrig	30	29	31	32	29	28	35	31	28	30	31	22-	33	32
Nej	58	62	54	55	52	61	60	69	44	58	62	50-	63	58
Ej aktuellt	12	13	11	19	10	12	13	13	9	8-	24+	15	11	9
Ej svar	3	3	4		3	3	6		3	3	5	3	4	2

19. Har du dagar då du är hemma för att till exempel städa, tvätta och sköta

Ja	49	46	52	48	39-	54	49	69	53	50	47	29-	62+	45
Nätt hem, så kallade hemmadagar?	49	52	44	52	60+	43	45	31	47	47	49	67+	35-	52
Ej svar	3	2	4		1	3	6+			3	4	3	2	3
TOTAL														
KÖN														

Kvi-

P0889 - LSS-kommittén

2 Jun 2008

			ÅLDER						BESVARATS			BOSTADSORT		
	Man	nna	-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet	
Bas: Deltar i daglig verksamhet	610	333	271	31	160	240	153	16	32	422	169	201	305	98
<u>20. Skulle du hellre vilja vara på en annan daglig verksamhet än den du är på?</u>														
Ja	14	13	16	13	21+	12	10	13	25	17	5-	10	17	14
Nej	78	77	78	84	74	80	76	88	75	78	77	81	75	81
Ej svar	8	10	6	3	4	8	14+			5-	18+	9	9	5
<u>21. Bedömer du att du med rätt stödinsats skulle kunna arbeta på en annan arbetsplats än daglig verksamhet?</u>														
Ja	20	20	20	35+	33+	18	8-	13	47+	24	4-	20	19	27
Nej	73	73	73	65	59-	76	84+	88	53-	70	87+	71	75	71
Ej svar	7	7	7		9	6	8			6	9	9	7	2
<u>22. Skulle du hellre vilja arbeta på en annan arbetsplats än på daglig verksamhet?</u>														
Ja	17	18	16	39+	28+	15	6-	6	41+	20	5-	17	17	21
Nej	73	72	75	58	64-	75	80	94	59	72	80+	73	72	73
Ej svar	10	10	9	3	8	9	14+			8	15+	10	11	5
<u>23. Här kan du skriva synpunkter du har på din dagliga verksamhet.</u>														
Angett svar	25	23	27	26	29	22	26	13	44+	25	23	22	27	28
Ej svar	75	77	73	74	71	78	74	88	56-	75	77	78	73	72

P0889 - LSS-kommittén

2 Jun 2008

	KÖN		ÅLDER						BESVARATS			BOSTADSORT		
	Man	anna	-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet	
Bas: Samtliga	691	381	299	33	180	262	173	29	42	459	202	223	351	111
<u>24. Har det under de senaste 12 månaderna hänt att du har haft svårt att klara</u>														
Ja	10	10	9	12	14	8	9	86	19+	10	7	8	11	9
Ja dina löpande utgifter, t.ex. mat, hyra, räkningar	70	70	73	68	72	66	86	71	71	68	76	71	68	76
Vet ej/Kan ej bedöma	17	16	18	9	17	16	21	14	10	19	14	17	17	14
Ej svar	4	3	3	6	2	3	4			3	3	4	4	1
<u>25. Blir det några pengar över av dina inkomster, efter att du har betalat</u>														
Ja	61	62	60	55	64	61	58	62	79+	57	66	62	59	68
Ja dina löpande utgifter?	19	19	19	30	16	19	19	21	10	20	19	19	19	17
Vet ej/Kan ej bedöma	18	16	19	12	17	17	20	17	12	21	13	17	18	14
Ej svar	3	3	1	3	2	3	2			3	2	2	4	1
<u>26. Skulle du klara att skaffa 14 000.- kronor på en vecka, om du plötsligt</u>														
TOTAL	44	45	43	33	34-	48	49	55	24-	40	59+	47	42	46
Ja skulle hamna i en oförutsedd situation?	27	29	26	36	37+	22	25	17	43+	29	21	24	28	32
Vet ej/Kan ej bedöma	26	24	28	27	28	27	23	24	33	29	17-	27	25	21
Ej svar	3	2	3	3	1	3	3	3		3	2	2	4	2
<u>27. Här kan du skriva synpunkter och tankar du har kring din ekonomi.</u>														
Angett svar	22	21	23	27	26	19	21	28	31	22	21	21	24	18
Ej svar	78	79	77	73	74	81	79	72	69	78	79	79	76	82

			ÅLDER						BESVARATS			BOSTADSORT		
	Man	nna	-25	26-35	36-50	51-65	66+	Själv	Med hjälp	Av annan	Storstad	Övriga städer	Övriga landet	
Bas: Samtliga	691	381	299	33	180	262	173	29	42	459	202	223	351	111
<u>28. Hur gammal är du?</u>														
	5	5	4	100+	-	-	-	-	14+	4	4	4	5	6
26 - 35 år	26	24	29	-	100+	-	-	-	38	31+	13-	29	25	23
36-50 år	38	40	37	-	-	-	-	-	29	38	43	41	35	41
51 - 65 år	25	26	25	-	-	100+	100+	-	12-	22	36+	22	28	23
66 - år	4	4	4	-	-	-	-	100+	-	-	-	1-	5	6
Medelålder	43.5	43.8	43.1	23.8	30.8	42.7	57.3	69.9	37.0	42.7	46.8	42.1	44.3	43.8
Ej svar	2	1-	1	-	-	-	-	-	5	1-	1	2	2	1
<u>29. Är du man eller kvinna?</u>														
Man	55	100+	-	61	51	58	57	59	48	54	60	56	54	59
Kvinna	43	-	100+	39	48	42	43	41	52	45	39	42	45	41
Ej svar	2	-	-	-	1	-	1	-	-	1	1	2	1	1
<u>30. Har du besvarat formuläret själv eller har du fått hjälp av någon?</u>														
Helt själv	6	5	7	18+	9	5	3	3	100+	1-	-	8	5	5
Med hjälp av anhörig	20	19	21	21	32+	21	9-	7	2-	30+	2-	22	20	14
Med hjälp av god man	30	30	29	24	34	27	27	45	2-	45+	4-	30	27	34
Med hjälp av personal	28	26	32	27	27	29	31	28	7-	42+	1-	21-	30	35
Enbart av anhörig	8	8	7	9	6	10	7	-	-	1-	26+	8	8	5
Enbart av god man	19	22	16	18	10-	20	27+	21	-	2-	65+	23	18	14
Enbart personal	6	6	5	-	1-	6	12+	7	-	1-	20+	6	6	6
Ej svar	1	0	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	1	1

Enkätundersökning bland kommuner om insatser enligt socialtjänstlagen för personer med psykiska funktionsnedsättningar

1 Inledning

Undersökningen har genomförts av ARS Research AB på uppdrag av LSS-kommittén. Syftet har varit att få en fördjupad bild av kommunernas insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) för personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Undersökningen har genomförts som en representativ urvalsundersökning. Av Sveriges 290 kommuner har 100 slumpvis utvalda ingått i undersökningen. LSS-kommittén har svarat för urval och adressuppgifter till kommunerna.

LSS-kommitténs sekretariat och ARS har utarbetat ett frågeformulär utifrån LSS-kommitténs önskemål om vad man önskar få belyst genom undersökningen. Frågeformuläret omfattar frågor om SoL-insatser för personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Efter att frågeformuläret fastställts påbörjades fältarbetet. Undersökningen genomfördes som en postal enkät med ett utskick följt av tre påminnelser. Det första utskicket omfattade frågeformulär, förfrankerat svarskuvert samt ett introduktionsbrev från LSS-kommittén som förklarar undersökningens syfte. Den första påminnelsen bestod av ett påminnelsekort. Den andra och tredje påminnelsen bestod av ett komplett utskick med foljebrev från ARS, frågeformulär och förfrankerat svarskuvert.

ARS har administrerat utskick, insamling och databearbetning av enkäterna.

Undersökningen genomfördes under perioden 8 januari till och med den 28 februari 2008. Enstaka frågeformulär kom även in efter fältarbetsperiodens avslut.

Fältarbetet har givit följande resultat och svarsfrekvens:

Bruttourval	100
A-bortfall	-
Nettourval	100
B-bortfall	31
varav	
Vägrare (Ej tid, omorganisation)	3
Ej insända formulär	28
Inkomna och databearbetade formulär	69
Inkomna efter databearbetning	2
<i>Svarsfrekvens</i>	<i>71 procent</i>

2 Resultat i sammanfattning

För personer med psykiska funktionsnedsättningar är stöd för boende i ordinärt boende den form av stöd enligt SoL som är vanligast bland kommunerna. I den genomsnittliga kommunen har nästan 35 personer beviljats denna form av stöd enligt SoL. Även särskilt boende enligt SoL är relativt vanligt förekommande. I den genomsnittliga kommunen är nära på tio personer med psykiska funktionsnedsättningar beviljade denna typ av stöd enligt SoL.

Det finns en väl etablerad uppfattning, bland kommunerna att antalet personer med psykiska funktionsnedsättningar har ökat de senaste åren. 77 procent av Sveriges kommuner anser att antalet personer med psykiska funktionsnedsättningar som beviljats stöd i ordinärt boende har ökat sedan 1 januari 2005 medan 13 procent anser att utvecklingen har varit oförändrad. Andelen kommuner som anser att antalet personer med psykiska funktionsnedsättningar har minskat inom någon av de olika SoL-insatserna är liten, som mest 3 procent.

Hälften av kommunerna har inte tagit fram någon framtidsprognos för antalet personer med psykiska funktionsnedsättningar medan 29 procent svarar att de har en sådan prognos. Nästan samtliga kommuner, som svarar att de har en prognos, bedömer att antalet personer med psykiska funktionsnedsättningar kommer att öka. Bland de kommuner som har gjort en prognos och som tror att antalet personer med psykiska funktionsnedsättningar kommer

att öka, har flertalet gjort eller planerar att göra någonting för att möta de framtida ökade behoven.

Nära 80 procent av kommunerna bedriver öppen sysselsättningsverksamhet för personer med psykiska funktionsnedsättningar i form av en träfflokal. I 30 procent av kommunerna kan personer med psykiska funktionsnedsättningar erbjudas dagverksamhet av någon annan utförare än kommunen. I cirka 80 procent av kommunerna behöver den enskilde inte betala något för att delta i öppna sysselsättningsåtgärder.

Nära hälften (46 procent) av kommunerna anser att målgruppen för sysselsättningsverksamheten har förändrats sedan den 1 januari 2005 medan 39 procent svarar att målgruppen inte har förändrats under denna tidsperiod. Bland de kommuner som anser att målgruppen har förändrats är uppfattningen om vad som har förändrats relativt entydig. En stor del anser att målgruppen har blivit allt yngre och att den till allt större del kommit att innefatta personer med neuropsykiatriska diagnoser som Aspergers syndrom och ADHD. En stor del av kommunerna anser även att s.k. dubbeldiagnoser har blivit allt vanligare hos målgruppen.

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
<u>1. Hur många personer med psykiska funktionshinder har följande insatser från kommunen med stöd av Socialtjänstlagen, SoL? Svar i antal personer för var och en av insatserna.</u>		
<u>a. Stöd för boende i ordinärt boende t.ex. i form av</u>		
0	1%	1
1 - 5	4%	3
6 - 10	10%	7
11 - 25	37%	26
26 -	41%	29
Median	24.5	24.5
Medelantal personer	34.5	34.5
Ej svar	6%	4
<u>b. Boende i försökslägenhet/ träningslägenhet</u>		
0	10%	7
1 - 5	11%	8
6 - 10	6%	4
11 - 25	3%	2
26 -		
Median	0.9	0.9
Medelantal personer	3.8	3.8
Ej svar	70%	49
<u>c. Bostad med särskild service</u>		
0	20%	14
1 - 5	30%	21
6 - 10	14%	10
11 - 25	14%	10
26 -	10%	7
Median	4.3	4.3
Medelantal personer	9.5	9.5
Ej svar	11%	8
<u>d. Hem för vård eller boende (HVB)</u>		
0	21%	15
1 - 5	24%	17
6 - 10	10%	7
11 - 25	6%	4
26 -	6%	4
Median	0.9	0.9
Medelantal personer	6.6	6.6
Ej svar	33%	23

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
<u>1. Hur många personer med psykiska funktionshinder har följande insatser från kommunen med stöd av Socialtjänstlagen, SoL? Svar i antal personer för var och en av insatserna.</u>		
<u>e. biståndsbeslutad verksamhet i träfflokal etc.</u>		
0	26%	18
1 - 5	9%	6
6 - 10	10%	7
11 - 25	11%	8
26 -	7%	5
Median	3.0	3.0
Medelantal personer	9.0	9.0
Ej svar	37%	26
<u>f. biståndsbeslutad verksamhet i form av produktion av varor eller tjänster.</u>		
0	33%	23
1 - 5	6%	4
6 - 10	4%	3
11 - 25	10%	7
26 -	7%	5
Median		
Medelantal personer	10.9	10.9
Ej svar	40%	28
<u>g. biståndsbeslutad verksamhet i form av strukturerad verksamhet med rehabiliteringsplan för deltagaren</u>		
0	30%	21
1 - 5	10%	7
6 - 10	1%	1
11 - 25	4%	3
26 -	14%	10
Median	0.5	0.5
Medelantal personer	14.0	14.0
Ej svar	40%	28

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
<u>1. Hur många personer med psykiska funktionshinder har följande insatser från kommunen med stöd av Socialtjänstlagen, SoL? Svar i antal personer för var och en av insatserna.</u>		
<u>h. biståndsbeslutad verksamhet i form av strukturerad verksamhet med rehabiliteringsplaner och inriktning mot arbete</u>		
0	33%	23
1 - 5	10%	7
6 - 10	1%	1
11 - 25	4%	3
26 -		
Median		
Medelantal personer	2.2	2.2
Ej svar	51%	36
<u>i. Kontaktperson</u>		
0	3%	2
1 - 5	37%	26
6 - 10	20%	14
11 - 25	13%	9
26 -	9%	6
Median	5.5	5.5
Medelantal personer	10.0	10.0
Ej svar	19%	13
<u>j. Ledsagning</u>		
0	24%	17
1 - 5	27%	19
6 - 10	3%	2
11 - 25	6%	4
26 -		
Median	0.5	0.5
Medelantal personer	3.0	3.0
Ej svar	40%	28

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
<u>2. Har antalet personer med psykiska funktionshinder, som har nedanstående stöd med stöd av Socialtjänstlagen, SoL ökat eller minskat sedan 2005-01-01?</u>		
<u>a. Stöd för boende i ordinärt boende t.ex. i form av boendestöd eller hemtjänst</u>		
Ökat	77%	54
Oförändrat	13%	9
Minskat	3%	2
Vet ej	6%	4
Ej svar	1%	1
<u>b. Boende i försökslägenhet/ träningslägenhet</u>		
Ökat	26%	18
Oförändrat	30%	21
Minskat	3%	2
Vet ej	31%	22
Ej svar	10%	7
<u>c. Bostad med särskild service</u>		
Ökat	47%	33
Oförändrat	33%	23
Minskat	3%	2
Vet ej	11%	8
Ej svar	6%	4
<u>d. Hem för vård eller boende (HVB)</u>		
Ökat	20%	14
Oförändrat	37%	26
Minskat	3%	2
Vet ej	29%	20
Ej svar	11%	8
<u>e. biståndsbeslutad verksamhet i träfflokal etc.</u>		
Ökat	33%	23
Oförändrat	40%	28
Minskat	1%	1
Vet ej	16%	11
Ej svar	10%	7

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
<u>2. Har antalet personer med psykiska funktionshinder, som har nedanstående stöd med stöd av Socialtjänstlagen, SoL ökat eller minskat sedan 2005-01-01?</u>		
<u>f. biståndsbeslutad verksamhet i form av produktion av varor eller tjänster.</u>		
Ökat	16%	11
Oförändrat	41%	29
Minskat	1%	1
Vet ej	24%	17
Ej svar	17%	12
<u>g. biståndsbeslutad verksamhet i form av strukturerad verksamhet med rehabiliteringsplan för deltagaren</u>		
Ökat	20%	14
Oförändrat	37%	26
Minskat	1%	1
Vet ej	27%	19
Ej svar	14%	10
<u>h. biståndsbeslutad verksamhet i form av strukturerad verksamhet med rehabiliteringsplaner och inriktning mot arbete</u>		
Ökat	13%	9
Oförändrat	36%	25
Minskat		
Vet ej	29%	20
Ej svar	23%	16
<u>i. Kontaktperson</u>		
Ökat	49%	34
Oförändrat	34%	24
Minskat	1%	1
Vet ej	11%	8
Ej svar	4%	3
<u>j. Ledsagning</u>		
Ökat	16%	11
Oförändrat	49%	34
Minskat	3%	2
Vet ej	23%	16
Ej svar	10%	7

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
<u>3. Hur många personer med psykiska funktionshinder har följande insatser från kommunen med stöd av LSS?</u>		
<u>a. Biträde av personlig assistent</u>		
Personkrets 1:		
0	34%	24
1 - 2		
3 - 5	3%	2
6 - 10	3%	2
11 - 25	1%	1
26 -		
Median		
Medelantal personer	1.5	1.5
Ej svar	59%	41
Personkrets 2:		
0	33%	23
1 - 2	3%	2
3 - 5		
6 - 10		
11 - 25		
26 -		
Median		
Medelantal personer	0.1	0.1
Ej svar	64%	45
Personkrets 3:		
0	40%	28
1 - 2	20%	14
3 - 5		
6 - 10	1%	1
11 - 25	6%	4
26 -		
Median		
Medelantal personer	1.6	1.6
Ej svar	33%	23

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
<u>3. Hur många personer med psykiska funktionshinder har följande insatser från kommunen med stöd av LSS?</u>		
<u>b. Ledsagarservice</u>		
Personkrets 1:		
0	27%	19
1 - 2	7%	5
3 - 5	6%	4
6 - 10	4%	3
11 - 25	3%	2
26 -		
Median		
Medelantal personer	2.2	2.2
Ej svar	53%	37
Personkrets 2:		
0	34%	24
1 - 2	4%	3
3 - 5		
6 - 10		
11 - 25		
26 -		
Median		
Medelantal personer	0.1	0.1
Ej svar	61%	43
Personkrets 3:		
0	27%	19
1 - 2	31%	22
3 - 5	7%	5
6 - 10	4%	3
11 - 25		
26 -		
Median	0.3	0.3
Medelantal personer	1.4	1.4
Ej svar	30%	21

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
<u>3. Hur många personer med psykiska funktionshinder har följande insatser från kommunen med stöd av LSS?</u>		
<u>c. Kontaktperson</u>		
Personkrets 1:		
0	19%	13
1 - 2	11%	8
3 - 5	11%	8
6 - 10	3%	2
11 - 25	1%	1
26 -	3%	2
Median	1.5	1.5
Medelantal personer	4.5	4.5
Ej svar	51%	36
Personkrets 2:		
0	29%	20
1 - 2	7%	5
3 - 5		
6 - 10		
11 - 25		
26 -		
Median		
Medelantal personer	0.3	0.3
Ej svar	64%	45
Personkrets 3:		
0	20%	14
1 - 2	27%	19
3 - 5	13%	9
6 - 10	9%	6
11 - 25	1%	1
26 -	1%	1
Median	0.8	0.8
Medelantal personer	2.8	2.8
Ej svar	29%	20

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
<u>3. Hur många personer med psykiska funktionshinder har följande insatser från kommunen med stöd av LSS?</u>		
<u>d. Avlösarservice i hemmet</u>		
Personkrets 1:		
0	34%	24
1 - 2	6%	4
3 - 5	1%	1
6 - 10	1%	1
11 - 25		
26 -		
Median		
Medelantal personer	0.5	0.5
Ej svar	57%	40
Personkrets 2:		
0	37%	26
1 - 2		
3 - 5		
6 - 10		
11 - 25		
26 -		
Median		
Medelantal personer	0.0	0.0
Ej svar	63%	44
Personkrets 3:		
0	44%	31
1 - 2	6%	4
3 - 5		
6 - 10		
11 - 25		
26 -		
Median		
Medelantal personer	0.1	0.1
Ej svar	50%	35

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
<u>3. Hur många personer med psykiska funktionshinder har följande insatser från kommunen med stöd av LSS?</u>		
<u>e. Bostad med särskild service, LSS</u>		
Personkrets 1:		
0	17%	12
1 - 2	19%	13
3 - 5	6%	4
6 - 10	6%	4
11 - 25	4%	3
26 -		
Median	0.6	0.6
Medelantal personer	6.8	6.8
Ej svar	47%	33
Personkrets 2:		
0	27%	19
1 - 2	10%	7
3 - 5	1%	1
6 - 10		
11 - 25		
26 -		
Median		
Medelantal personer	0.5	0.5
Ej svar	61%	43
Personkrets 3:		
0	20%	14
1 - 2	14%	10
3 - 5	11%	8
6 - 10	9%	6
11 - 25	7%	5
26 -	6%	4
Median	1.8	1.8
Medelantal personer	7.8	7.8
Ej svar	33%	23

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
4. <u>Hur många personer med psykiska funktionshinder i kommunen, har beviljats personlig assistans enligt LASS?</u>		
a. <u>Personkrets 1:</u>		
0	50%	35
1 - 5	6%	4
6 - 10		
11 - 25	3%	2
26 -		
Median		
Medelantal personer	0.9	0.9
Ej svar	41%	29
b. <u>Personkrets 2:</u>		
0	50%	35
1 - 5		
6 - 10	1%	1
11 - 25		
26 -		
Median		
Medelantal personer	0.2	0.2
Ej svar	49%	34
c. <u>Personkrets 3:</u>		
0	54%	38
1 - 5	17%	12
6 - 10		
11 - 25	3%	2
26 -	1%	1
Median		
Medelantal personer	2.0	2.0
Ej svar	24%	17

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
<u>5. Har antalet personer med psykiska funktionshinder i kommunen, som har nedanstående stöd enligt LSS, ökat eller minskat sedan 2005-01-01?</u>		
<u>a. Biträde av personlig assistent</u>		
Ökat	10%	7
Oförändrat	60%	42
Minskat	1%	1
Vet ej	16%	11
Ej svar	13%	9
 <u>b. Ledsagarservice</u>		
Ökat	23%	16
Oförändrat	47%	33
Minskat	4%	3
Vet ej	14%	10
Ej svar	11%	8
 <u>c. Kontaktperson</u>		
Ökat	31%	22
Oförändrat	39%	27
Minskat	4%	3
Vet ej	17%	12
Ej svar	9%	6
 <u>d. Avlösarservice i hemmet</u>		
Ökat	9%	6
Oförändrat	57%	40
Minskat	3%	2
Vet ej	19%	13
Ej svar	13%	9
 <u>e. Bostad med särskild service, LSS</u>		
Ökat	30%	21
Oförändrat	40%	28
Minskat	1%	1
Vet ej	16%	11
Ej svar	13%	9

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
<u>6. Har er kommun någon prognos för utvecklingen av antalet personer med psykiska funktionshinder de närmaste åren?</u>		
Ja	29%	20
Nej	50%	35
Vet ej	13%	9
Ej svar	9%	6
Bas: Har prognos	20	20
<u>7. Vad visar prognosen</u>		
Har angett något	90%	18
Ej svar	10%	2
<u>8. Om prognosen visar på ett ökat antal personer med psykiska funktionshinder har kommunen någon strategi för att möta den prognostiserade utvecklingen?</u>		
Har angett något	90%	18
Ej svar	10%	2
Bas: Samtliga	70	70
<u>9. Uppskattningsvis hur många personer med psykiska funktionshinder deltar i kommunens öppna dagverksamhet per vecka?</u>		
0	3%	2
1 - 5	3%	2
6 - 10	13%	9
11 - 25	33%	23
26 -	26%	18
Median	18.0	18.0
Medelantal personer	33.2	33.2
Vet ej	13%	9
Ej svar	10%	7
<u>10. Hur många personer med psykiska funktionshinder i er kommun, uppskattar ni skulle vara berättigade till daglig verksamhet enligt LSS, om personer med psykiska funktionshinder i personkrets 3 hade rätt till daglig verksamhet?</u>		
0	1%	1
1 - 5	20%	14
6 - 10	13%	9
11 - 25	16%	11
26 -	17%	12
Median	9.9	9.9
Medelantal personer	21.1	21.1
Vet ej	27%	19
Ej svar	6%	4

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
<u>11. Bedriver kommunen någon/några annan sysselsättningsverksamhet -er enligt SoL, än dagverksamhet särskilt avsedd för personer med psykiska funktionshinder?</u>		
Ja	43%	30
Nej	56%	39
Vet ej		
Ej svar	1%	1
Bas: Bedriver	30	30
<u>12. Ge gärna en kort beskrivning.</u>		
Har angett något	97%	29
Ej svar	3%	1
Bas: Samtliga	70	70
<u>13. Kan personer, med biståndsbeslut om dagverksamhet, få den av någon annan utförare än kommunen?</u>		
Ja	30%	21
Nej	53%	37
Vet ej	11%	8
Ej svar	6%	4
<u>14. Bedriver kommunen någon öppen verksamhet för sysselsättningsverksamhet för personer med psykiska funktionshinder i form av en träfflokal?</u>		
Ja	79%	55
Nej	21%	15
Vet ej		
<u>15. Bedriver kommunen någon öppen verksamhet för sysselsättningsverksamhet för personer med psykiska funktionshinder i form av strukturerad verksamhet med produktion av varor eller tjänster?</u>		
Ja	39%	27
Nej	57%	40
Vet ej	4%	3

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
<u>16. Vad är kommunens kostnad för biståndsbeslutad sysselsättningsverksamhet i form av träfflokal?</u>		
0	14%	10
1 - 10000	3%	2
10001 - 100000	9%	6
100001 -	3%	2
Median	1523	1523
Medelantal kronor/ deltagare/ år	116601	116601
Vet ej	40%	28
Ej svar	31%	22
<u>17. Vad är kommunens kostnad för biståndsbeslutad sysselsättningsverksamhet i form av verksamhet med produktion av varor och tjänster?</u>		
0	11%	8
1 - 10000	1%	1
10001 - 100000	14%	10
100001 -	3%	2
Median	16427	16427
Medelantal kronor/ deltagare/ år	42630	42630
Vet ej	36%	25
Ej svar	34%	24
<u>18. Vad är kommunens kostnad för biståndsbeslutad sysselsättningsverksamhet i form av strukturerad verksamhet med rehabiliteringsplan för deltagarna?</u>		
0	13%	9
1 - 10000	1%	1
10001 - 100000	11%	8
100001 -	6%	4
Median	16250	16250
Medelantal kronor/ deltagare/ år	168936	168936
Vet ej	41%	29
Ej svar	27%	19

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
<u>19. Vad är kommunens kostnad för biståndsbeslutad sysselsättningsverksamhet i form av strukturerad verksamhet med rehabiliteringsplaner och inriktning på arbete?</u>		
0	11%	8
1 - 10000	1%	1
10001 - 100000	3%	2
100001 -	3%	2
Median		
Medelantal kronor/ deltagare/ år	55192	55192
Vet ej	46%	32
Ej svar	36%	25
<u>20. Vad är kommunens kostnad för biståndsbeslutad sysselsättningsverksamhet i form av öppen verksamhet i form av träfflokaler?</u>		
0	10%	7
1 - 10000	1%	1
10001 - 100000	9%	6
100001 -	3%	2
Median	8330	8330
Medelantal kronor/ deltagare/ år	87119	87119
Vet ej	44%	31
Ej svar	33%	23
<u>21. Vad är kommunens kostnad för biståndsbeslutad sysselsättningsverksamhet i form av öppen verksamhet med produktion av varor och tjänster?</u>		
0	13%	9
1 - 10000		
10001 - 100000	4%	3
100001 -		
Median		
Medelantal kronor/ deltagare/ år	9287	9287
Vet ej	46%	32
Ej svar	37%	26

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
<u>22. Betalar den enskilde något för att delta i biståndsbedömd sysselsättningsverksamhet enligt SoL?</u>		
Ja	7%	5
Nej	76%	53
Vet ej	3%	2
Ej svar	14%	10
Bas: Betalar	5	5
<u>23. Vad betalar den enskilde? Svar i kronor per dag.</u>		
0		
1 - 100	40%	2
101 - 500		
501 - 1000		
1001 -		
Median	70	70
Medelantal kronor per dag	70	70
Varierar mellan personerna	20%	1
Vet ej	20%	1
Ej svar	20%	1
Bas: Samtliga	70	70
<u>24. Betalar den enskilde något för att delta i öppna sysselsättningsåtgärder?</u>		
Ja	3%	2
Nej	80%	56
Vet ej	4%	3
Ej svar	13%	9
Bas: Betalar	2	2
<u>25. Om Ja, vad betalar den enskilde. Svar i kronor per dag</u>		
0		
1 - 100		
101 - 500		
501 - 1000		
1001 -		
Median		
Medelantal kronor per dag		
Varierar mellan personerna	100%	2
Vet ej		

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
<u>26. Finns det något organiserat samarbete med arbetsförmedlingen gällande sysselsättning för personer med psykiska funktionshinder?</u>		
Ja	39%	27
Nej	49%	34
Vet ej	10%	7
Ej svar	3%	2
Bas: Finns samarbete	27	27
<u>27. Kan Du kortfattat beskriva samarbetet?</u>		
Har angett något	93%	25
Ej svar	7%	2
Bas: Samtliga	70	70
<u>28. Har målgruppen för kommunens sysselsättningsverksamhet förändrats sedan 2005-01-01?</u>		
Ja	46%	32
Nej	39%	27
Vet ej	11%	8
Ej svar	4%	3
Bas: Har förändrats	32	32
<u>29. Kan Du kortfattat beskriva hur målgruppen för kommunens sysselsättningsverksamhet har förändrats sedan 2005-01-01?</u>		
Har angett något	97%	31
Ej svar	3%	1

P0928, Kommunernas stöd till personer med psykiska funktionshinder

	ANDEL SVAR	ANTAL SVAR
Bas: Samtliga	70	70
<u>30. Har er kommun något uppsatt mål för hur stor andel, av dem som deltar i en sysselsättningsverksamhet med rehabiliteringsplan, som ska få arbete på den reguljära arbetsmarknaden?</u>		
Ja	3%	2
Nej	77%	54
Vet ej	16%	11
Ej svar	4%	3
Bas: Har mål	2	2
<u>31. Kan Du kortfattat beskriva målet för hur stor andel, av dem som har en sysselsättningsverksamhet med rehabiliteringsplan, som ska få arbete på den reguljära arbetsmarknaden?</u>		
Har angett något	50%	1
Ej svar	50%	1
<u>32. Bedömer Du att kommunen kommer att nå det nu uppsatta målet om hur stor andel av dem som har en sysselsättningsverksamhet med rehabiliteringsplan, som ska få arbete på den reguljära arbetsmarknaden?</u>		
Ja		
Nej		
Vet ej	100%	2

Stöd- och servicebehov i befolkningen. Resultat från SCB:s undersökningar om levnadsförhållanden

1 SCB:s undersökning om levnadsförhållanden

Det finns flera sätt att närma sig frågan om stödbehovens förekomst i befolkningen. Det kanske vanligaste sättet är att försöka uppskatta hur vanliga som vissa funktionsnedsättningar är. Ett annat sätt är att ställa frågor om behov av stöd för vissa särskilda funktioner.

SCB:s årliga undersökningar om levnadsförhållanden (ULF) innehåller ett antal frågor om behov av stöd och hjälp. Flera av dessa frågor avser mindre omfattande behov, men några gäller behov som ligger nära vissa av de grundläggande behov som krävs för rätten till personlig assistans. Det handlar om hjälp med att

- att stiga upp och gå lägga och sig
- att klä av och på sig
- bad eller dusch
- att äta.

Alla dessa frågor ställs inte varje år, men de förekom senast i mätningen åren 2004–2005.

ULF-undersökningarna genomförs bland ett representativt och relativt stort urval personer i åldern 16–84 år. Åren 2004–2005 omfattade undersökningen också ett extraurval äldre personer upp till 99 års ålder. Resultaten kan därför ge en bild av hur vanligt det är med vissa omfattande stödbehov bland vuxna i olika åldersgrupper. En sådan bild kan ge underlag för en diskussion om den

avgränsning som finns mot funktionshinder som ”uppenbart beror på normalt åldrande” i 1 § LSS.

Behoven kan vara både över- och underrapporterade i ULF-undersökningarna. De svarande bedömer själva sina stödbehov, och det är inte självklart att de skulle bedömas på samma sätt av en LSS- eller SoL-handläggare. Samtidigt är det troligt att många personer som har stora behov av hjälp i det dagliga livet inte svarar på enkäter av detta slag. Det gäller inte minst personer med kognitiva eller psykiska funktionsnedsättningar. Deras stödbehov omfattas dessutom inte fullt ut av SCB:s frågor om mer fysiska funktioner. Resultaten säger vidare inget om hjälpbehovs varaktighet. De ger bara en ögonblicksbild av hjälpbehov av olika omfattning vid en viss tidpunkt.

Med dessa reservationer är uppgifterna ändå relevanta i förhållande till i första hand personkrets 3 i LSS.

2 Andelar med hjälpbehov

Relativt små andelar yngre och medelålders personer uppger att de behöver hjälp med att stiga upp och gå lägga och sig, klä av och på sig, bada/duscha eller att äta. Behoven börjar öka något efter 65 års ålder, men det är först efter 80 års ålder som något av behoven anges av mer än en tiondel av de svarande. Inte ens bland personer i 90-årsåldern säger huvuddelen av de svarande att de har något av dessa stödbehov.

Tabell 1. Andelar som åren 2004–2005 behövde hjälp med att stiga upp och gå lägga sig, klä av och på sig, bada/duscha eller äta. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent

	<i>Män</i>	<i>Kvinnor</i>
16–44	0,3	0,3
45–54	0,6	0,5
55–59	0,6	0,7
60–64	0,7	0,4
65–69	2,6	1,8
70–74	4,0	2,5
75–79	6,8	6,3
80–84	8,8	17,0
85–89	22,7	22,8
90–99	27,6	46,3

Källa: SCB, ULF-undersökningen 2004–2005.

Bland de studerade funktionerna är det särskilt vanligt med behov av hjälp med bad eller dusch. Den funktion som minst andelar behöver hjälp med är att äta. Här är det inte förrän efter 90 års ålder som mer än en tiondel av de svarande kvinnorna anger detta hjälpbehov. Bland männen ger resultaten ett ryckigare och mer svårtolkat intryck, bl.a. beroende på att det är relativt små grupper män i de äldsta åldersgrupperna. Både bland kvinnor och män är det knappt mätbara grupper som anger att de behöver hjälp med att äta förrän en bit upp i sjuttioårsåldern.

Tabell 2 Andelar som åren 2004–2005 behövde hjälp med att äta. Män och kvinnor i olika åldersgrupper. Procent

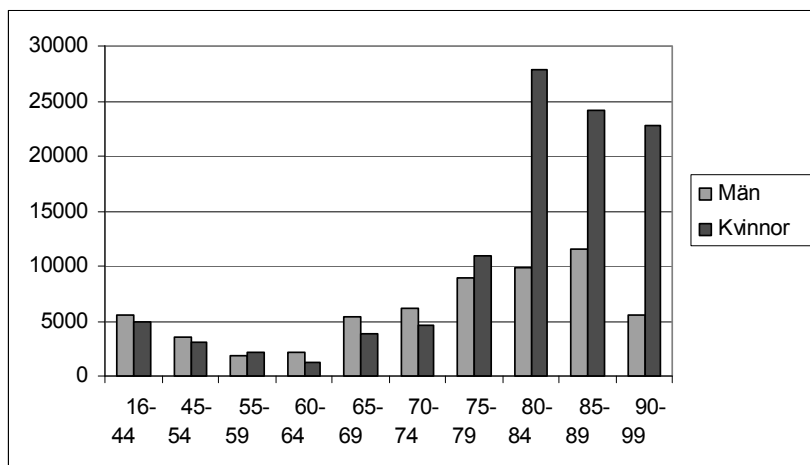
	<i>Män</i>	<i>Kvinnor</i>
16–44	0,01	0,01
45–54	0,01	0,40
55–59	0,02	0,30
60–64	0,02	0,40
65–69	0,03	0,40
70–74	1,50	1,09
75–79	0,40	2,20
80–84	2,00	6,00
85–89	6,20	6,90
90–99	5,70	14,90

Källa: SCB, ULF-undersökningen 2004–2005.

3 Antal personer med hjälpbehov

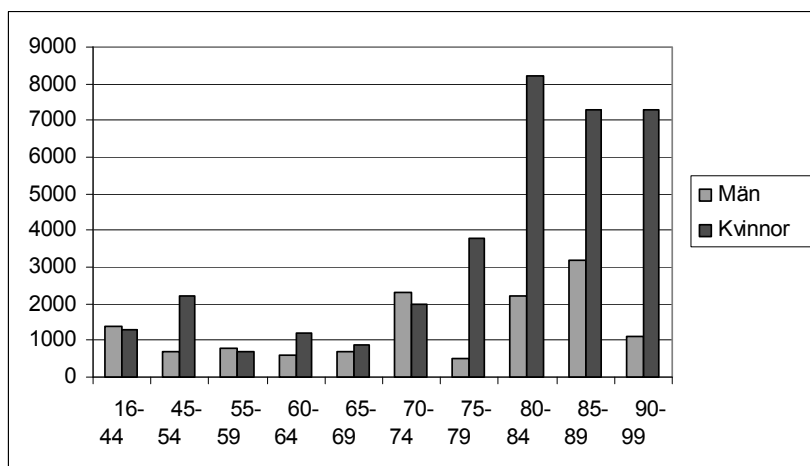
Som framgår av figur 1 och 2 utvecklas hjälpbehoven någorlunda lika mellan kvinnor och män, utom i den äldsta gruppen där andelarna med hjälpbehov är betydligt större bland kvinnor. Hur många personer som andelarna i 2004–2005 års ULF-undersökning motsvarar framgår av figur 5 och 6. Av dessa figurer framgår det tydligt att omfattande hjälpbehov i hög grad är en kvinnofråga.

Diagram 1 Uppskattat antal kvinnor och män i olika åldersgrupper som åren 2004–2005 behövde hjälp med att stiga upp och gå lägga sig, klä av och på sig, bada/duscha eller äta

Källa: SCB, ULF-undersökningen 2004–2005 och egen bearbetning.

Diagram 2 Uppskattat antal kvinnor och män i olika åldersgrupper som åren 2004–2005 behövde hjälp med att äta

Källa: SCB, ULF-undersökningen 2004–2005 och egen bearbetning.

Beräkningarna rymmer givetvis stora osäkerheter och felmarginaler. Med tanke på att mycket små andelar uppgivit något omfattande hjälpbehov bland personer upp till 70–75 års ålder så åldersgrupperna är det inte så förvånande att det beräkningarna innehåller en del svårförklarliga – och kanske mindre intressanta – variationer mellan åldersgrupper.

Notabelt är ändå att de relativt små andelar som uppger något av de studerade hjälpbehoven motsvarar ett betydande antal personer redan i sextio- och sjuttioårsåldrarna, och ett stort antal kvinnor i åldrarna därefter. Detsamma gäller för de andelar som uppger att de behöver hjälp med att äta.¹

¹ År 2005 var det omkring 1 300 personer som hade assistansersättning och var 65 år och äldre. Antalet personer som hade kommunala LSS-insatser och var 65 år och äldre var ungefär det dubbla. Dessa siffror kan inte jämföras direkt med uppskattningarna i figur 5–6.

Kartläggning av ungdomar med LSS-insatser i tio kommuner

1 Inledning

Statistik från Socialstyrelsens årliga lägesrapport visar att unga i åldrarna 13–22 är den överlägset största gruppen med LSS-insatser. Vid en jämförelse av statistik från flera år framgår även att åldersgruppen står för halva den totala ökningen av LSS-mottagare mellan åren 1999–2006. Åldersgruppen ökade under perioden från 7 433 till 13 195 personer.

Ungdomar i åldern 13 till 22 utgör den åldersgrupp i befolkningen där högst andel har LSS-insatser. Bland pojkar hade 130 per 10 000 (dvs. 1,3 procent) minst en LSS-insats år 2006 (exkl. råd och stöd). Motsvarande andel bland flickor var 90. I befolkningen i stort var 61 personer per 10 000 beviljade insatser enligt LSS. Värt att notera är att den stora gruppen av ungdomar har tillkommit på senare år. År 1999 var andelen unga med LSS-insatser inte särskilt mycket högre än i andra åldersgrupper.

För att skapa sig en bild av vilka ungdomar och vilken typ av diagnoser som ingår bland unga med LSS-insatser har LSS-kommittén genomfört en kartläggning i tio kommuner. Syftet med kartläggningen var att ta reda på hur gruppen ser ut med avseende på personkrets och diagnoser. Eftersom kartläggningen har gjorts utifrån akter hos kommunerna går det inte att studera utvecklingen över tid. Kartläggningen ger en tvärsnittsbild över situationen i de aktuella kommunerna hösten 2007.

2 Kartläggning av unga med LSS i tio kommuner

De uppgifter som samlats in avser kön, födelseår, diagnos och personkrets. I kartläggningen har följande kommuner ingått: Stockholm (stadsdelarna Hägersten-Liljeholmen, Rinkeby-Kista och Södermalm), Göteborg (stadsdelarna Bergsjön och Torslanda), Nacka, Botkyrka, Borås, Lindesberg, Hedemora, Söderhamn, Härjedalen och Västerås. Uppgifter har samlats in om samtliga personer med LSS-insatser i åldrarna 13–22 år (dvs. födda mellan 1985 och 1994). Sammanlagt har uppgifter om 1 133 ungdomar med LSS-insatser samlats in. Av dessa har 11 sorterats bort då uppgifterna var ofullständiga. Ytterligare två har sorterats bort då de var redovisade som personkrets 1 trots att de hade diagnoser som inte ingår i personkretsgruppen. Efter detta återstår uppgifter om 1 120 personer varav 451 är flickor och 669 är pojkar.

Tabellen nedan visar antalet flickor och pojkar i kartläggningen fördelat på respektive kommun (eller kommundel).

Tabell 1 Antal unga med LSS-insatser i respektive kommun. Uppdelat på kön

<i>Kommun</i>	<i>Flickor</i>	<i>Pojkar</i>	<i>Totalt</i>
Borås	56	107	163
Botkyrka	57	104	161
Göteborg			
Bergsjön	9	14	23
Torslanda	23	19	42
Hedemora	10	15	25
Härjedalen	10	17	27
Lindesberg	11	30	41
Nacka	43	61	104
Stockholm			
Hägersten-Liljeholmen	31	37	68
Rinkeby-Kista	30	46	76
Södermalm	46	63	109
Söderhamn	13	28	41
Västerås	112	128	240
<i>Totalt</i>	<i>451</i>	<i>669</i>	<i>1 120</i>

2.1 Personkretstillhörighet

Kartläggningen visar att personkrets 1 är helt dominerande i åldersgruppen. Unga med utvecklingsstörning och/eller autismspektrumstörningar utgör 94 procent av samtliga unga med LSS-insatser. År 2003, det senaste året som uppgift om personkrets fanns tillgänglig i Socialstyrelsens statistik, tillhörde knappt 92 procent av alla unga med LSS-insatser personkrets 1. Det går dock inte att säga om skillnaden beror på slump eller om den speglar en faktisk ökning av unga i personkrets 1 i jämförelse med unga i andra personkretsar.

Cirka 56 procent av de unga har någon form av utvecklingsstörning, en fjärdedel har någon autismspektrumstörning och 14 procent har både en autismspektrumstörning och en utvecklingsstörning. Övriga 6 procent har bedömts tillhöra personkrets 3.

Tabell 2 Antal unga med LSS-insatser i respektive grupp. Uppdelat på kön

	<i>Flickor</i>		<i>Pojkar</i>		<i>Totalt</i>	
	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
Utvecklingsstörning	291	65%	332	50%	623	56%
Autism eller autismliknande tillstånd	84	19%	197	29%	281	25%
Autism och utvecklingsstörning	48	11%	106	16%	154	14%
Personkrets tre	28	6%	34	5%	62	6%
<i>Totalt</i>	<i>451</i>	<i>100%</i>	<i>669</i>	<i>100%</i>	<i>1 120</i>	<i>100%</i>

När det gäller klassisk autism brukar man säga att 80 procent av dem med diagnosen autism även har en utvecklingsstörning.¹ Mönstret inom LSS är att de flesta inom autismspektrat (där även andra diagnoser ingår) är normalbegåvade. Ibland var emellertid beslut och läkarintyg otydliga i fråga om utvecklingsstörning då uttryck som "svag begåvning" eller "utvecklingsförsening"

¹ I en kartläggning av personer med barndomspsykos konstaterade Åkerström att 79,4 procent av de med barndomspsykos även hade en utvecklingsstörning. Åkerström, Bengt (1986), *Barndomspsykos och livssituation – En inventering i Riksföreningen För Psykotiska Barn* 1981.

användes. Siffran som anger en kombination av utvecklingsstörning och ett autismliknande tillstånd kan därför vara underskattad.

Fler pojkar än flickor får insatser enligt LSS (42 procent är flickor och 58 procent pojkar). Särskilt stor är skillnaden i gruppen autism eller autismliknande tillstånd (84 flickor och 197 pojkar) samt i gruppen med autism i kombination med utvecklingsstörning (48 flickor och 106 pojkar). Nästan lika många pojkar som flickor med LSS har någon form av utvecklingsstörning.

2.2 Diagnoser bland unga med LSS

I tabellen nedan redovisas förekomsten av olika diagnoser bland unga i kartläggningen.

Cirka 56 procent (623 personer) av de unga med LSS-insatser har en utvecklingsstörning. I beslutet står det ofta bara ”utvecklingsstörning” eller ”måttlig utvecklingsstörning”. Ibland anges en diagnos utan specificering av utvecklingsstörningens omfattning. Andra gånger ges en mer detaljerad beskrivning av olika funktionshinder. Ett antal diagnoser och grader av utvecklingsstörning kan dock urskiljas i materialet, vilka redovisas i tabellen.

Den vanligaste beskrivningen bland dem med utvecklingsstörning var ”lindrig utvecklingsstörning”, vilket 14 procent av de unga med LSS-insatser hade. Inga ytterligare funktionshinder var registrerade för dessa personer. Det näst vanligaste (knappt 14 procent) var att det i beslutet bara stod ”utvecklingsstörning” utan närmare beskrivning av grad eller diagnos. Cirka 11 procent hade en måttlig eller grav utvecklingsstörning eller en utvecklingsstörning (oavsett grad) i kombination med ytterligare funktionshinder.

En fjärdedel (281 personer) av unga med LSS insatser hade autism eller ett autismliknande tillstånd. Den vanligaste diagnosen var Aspergers syndrom, som uppgivits i 15 procent av samtliga ärenden. Cirka 6 procent har autism eller infantil autism.

Tabell 3 Antal personer med respektive diagnos

UTVECKLINGSSTÖRNING	623	56%
Lindrig utvecklingsstörning	161	14%
Ospecificerad grad av utvecklingsstörning	155	14%
Grav/måttlig utveckl eller utvecklingsstörning i kombination med ytterligare funktionshinder	127	11%
Downs syndrom ^a	85	8%
Utvecklingsstörning + DAMP, ADHD, Tourettes	51	5%
Cerebral Pares ^b	37	3%
Hjärnskada till följd av olycka eller sjukdom	7	1%
AUTISM/AUTISMLIKNANDE TILLSTÅND	281	25%
Asperger	165	15%
Autism/infantil autism	69	6%
Ej specificerat autismliknande tillstånd	30	3%
Autistiska drag	7	1%
Högfungerande autism	6	1%
Retts syndrom		0%
AUTISM OCH UTVECKLINGSSTÖRNING	154	14%
PERSONKRETS TRE	62	6%
Cerebral Pares	15	1%
Muskeldystrofi	9	1%
Ryggmärgsbråck	8	1%
Andra rörelsehinder	6	1%
ADHD, DAMP, Tourettes syndrom	6	1%
Annat	6	1%
Hjärnskador (p g a tumör, olycka, stroke)	5	0%
Synskada	x	0%
Autistiska drag, autismliknande svårigheter	x	0%
Svår epilepsi	x	0%

^a För ingen av personerna med Downs syndrom framgick graden av utvecklingsstörning.

^b För personerna med Cerebral Pares varierade graden av utvecklingsstörning. Många har även motoriska nedsättningar. Samtliga personer har dock redovisats under rubriken Cerebral Pares.

Anm. Markering med x innebär att färre än 5 personer ingår i gruppen.

Av tabellen framgår att 3 procent av ungdomarna har ett "ej specificerat autismliknande tillstånd". I dessa ärenden är beskrivningen av diagnos otydlig. Exempel på formuleringar som klassats in i denna kategori är "autistiskt beteende", "autismliknande tillstånd", "avvikelse som enligt psykologutlåtande kan vara ett autismliknande tillstånd", "liknar Asperger men uppfyller ej helt kriterierna och får därför diagnosen genomgripande störning i utvecklingen".² Likaså brukar "autistiska drag", som anges som diagnos i 1 procent av ärendena, inte betraktas som en egen diagnos. Mer korrekt är att använda beteckningen som en komplettering till en annan diagnos. När en person har problem som förekommer inom autismspektrumet, men inte uppfyller alla kriterier för någon av diagnoserna, brukar man tala om autistiska drag.³

Utöver de två grupper som hade antingen utvecklingsstörning eller autism/autismliknande tillstånd finns en grupp som har både och. Enligt kartläggningen ingår 154 unga i denna grupp, vilket innebär 14 procent av samtliga unga med LSS-insatser.

Endast 6 procent av de unga som ingick i kartläggningen tillhör personkrets 3. Olika fysiska funktionshinder var vanligast. I gruppen fanns även unga med ADHD, DAMP eller Tourettes syndrom, autistiska drag eller autistiska svårigheter.

Ett intryck i samband med kartläggningen är att läkarintyg och psykologintyg ofta är otydliga. Förutom vad som ovan nämndes när det gäller tillstånd inom autismspektrat är det ibland svårt att utläsa om en person har en utvecklingsstörning eller inte. Formuleringar som "svag begåvning" eller "försenad utveckling" är inte ovanliga.

3 Iakttagelser från andra myndigheter

Iakttagelser från andra myndigheter visar att de diagnoser som omfattas av personkrets 1 i LSS har ökat även inom andra stödsystem.

Skolverket har i ett flertal rapporter undersökt ökningen av antalet elever i särskolan. Ökningen har varit markant sedan början av 1990-talet. Från att som lägst ha varit 0,8 procent av samtliga skolelever har andelen i särskola ökat till över 1,4 procent. En av de

² Genomgripande utvecklingsstörning är en diagnos som till skillnad de övriga saknar diagnoskriterier (se Autismforums hemsida).

³ Se Autismforums hemsida, www.autismforum.nu.

förklaringar som Skolverket redovisar är att diagnoser inom autismspektrat blivit allt vanligare inom särskolan. Nästan hälften av landets kommuner uppgav läsåret 1999–2000 att elever i denna kategori ökat i särskolan de senaste åren. En studie av förhållanden i Stockholm visar att även elever med lättare utvecklingsstörning ökat i särskolan. Vidare konstaterar Skolverket att en del kommuner har haft mer generösa bedömningar när det gäller elever med diagnoser i autismspektrat.⁴

Likaså har dåvarande Riksförsäkringsverket förklarat ökningen av antalet barn med vårdbidrag med att antalet barn med psykiska diagnoser ökat kraftigt sedan början 1990-talet. En fördjupad studie visade att bland unga med psykiska diagnoser hade 31 procent hyperaktivitetsstörningar (ADHD/DAMP m.m.), 22 procent genomgripande utvecklingsstörning (dvs. autism, Aspergers syndrom, autismliknande tillstånd), 21 procent psykisk utvecklingsstörning och 20 procent specifika störningar i utvecklingen.⁵

Statistik från Försäkringskassan visar att unga med utvecklingsstörning och autismliknande tillstånd ökat kraftigt inom aktivitetsersättningen.

Refererade studier om särskola och vårdbidrag lyfter fram diagnostisering som en viktig faktor när det gäller ökningen av antalet barn och ungdomar med insats. Studier om särskolans ökade elevantal visar att diagnostisering av avvikande elever kan vara en väg att frigöra resurser för extra stöd. Även Försäkringskassan menar att diagnostiseringen har ökat. Orsaken är ökade kunskaper samt förbättrade metoder för att upptäcka, utreda och sätta diagnoser.

⁴ Skolverket (2006). *Kommunernas särskola – Elevökning och variation i andel elever mottagna i särskolan*. Rapport Dnr 2006:01333

⁵ Riksförsäkringsverket (2002). *Vårdbidragen ökar – en kartläggning av orsakerna*. RFV Analyser 2002:10; Riksförsäkringsverket (2003). *Ökningen av antalet vårdbidrag – perspektiv från flera myndigheter*. RFV Anser 2003:2. Uppdraget genomfördes i samverkan med Skolverket, Specialpedagogiska institutet, Statens Folkhälsoinstitut, Handikappombudsmannen och Barnombudsmannen.

Statens offentliga utredningar 2008

Kronologisk förteckning

1. Barlastvattenkonventionen – om Sveriges anslutning. N.
2. Immunitet för stater och deras egendom. UD.
3. Skyddet för den personliga integriteten. Bedömningar och förslag. Ju.
4. Omreglering av apoteksmarknaden. S.
5. Könsdiskriminerande reklam. Kränkande utformning av kommersiella meddelanden. IJ.
6. Fastighetsmäklaren och konsumenten. Ju.
7. Världsklass! Åtgärdsplan för den kliniska forskningen. U.
8. Bidrag på lika villkor. U.
9. Transportinspektionen. En myndighet för all trafik. + Bilagor. N.
10. 21+1→2. En ny myndighet för tillsyn och effektivitetsgranskning av socialförsäkringen. S.
11. Frihet för studenter – om hur kår- och nationsobligatoriet kan avskaffas. U.
12. Finansiella sektorn bär frukt. Analys av finansiella sektorn ur ett svenskt perspektiv. Fi.
13. Bättre kontakt via nätet – om anslutning av förnybar elproduktion. + Annex: Grid issues for electricity production based on renewable energy sources in Spain, Portugal, Germany, and United Kingdom. N.
14. Timmar, kapital och teknologi – vad betyder mest? En analys av produktivitetens utvecklingen med hjälp av tillväxtbokföring. Fi.
15. LOV att välja – Lag Om Valfrihetssystem. S.
16. Förtursförklaring i domstol. Ju.
17. Frivux – valfrihet i vuxenutbildningen. U.
18. Evidensbaserad praktik inom social tjänsten – till nytta för brukaren. S.
19. Att slutförvara långlivat farligt avfall i undermarksdeponi i berg. M.
20. Patentskydd för biotekniska uppfinningar. Ju.
21. Permanent förändring. Globalisering, strukturomvandling och sysselsättningsdynamik. Fi.
22. Ett stabbsstöd i tiden. Fi.
23. Konsulär katastrofinsats. UD.
24. Svensk klimatpolitik. M.
25. Ett energieffektivare Sverige + Bilaga. N.
26. Värna språken – förslag till språklag. Ku.
27. Framtidsvägen – en reformerad gymnasieskola + Bilagedel. U.
28. Apoteksdatalagen. S.
29. Yrkeshögskolan. För yrkeskunnande i förändring. U.
30. Forskningsfinansiering – kvalitet och relevans. U.
31. Miljödomstolarna – domkretsar – lokalisering – handläggningsregler. M.
32. Avskaffande av revisionsplikten för små företag. Ju.
33. Detaljhandel med vissa receptfria läkemedel. S.
34. Lättare att samverka – förslag om förändringar i samtjänstlagen. Fi.
35. Digital-TV-övergången. + Engelsk översättning. Ku.
36. Svenska Spels nätpoker. En utvärdering. Fi.
37. Vårdval i Sverige. S.
38. EU, allmännyttan och hyrorna. + Bilagor. Fi.
39. Framtidens polisutbildning. Ju.
40. Bredband till hela landet. N.
41. Människohandel och barnäktenskap – ett förstärkt straffrättsligt skydd + bilaga. Ju.
42. Normgivningsmakten. Expertgruppsrapport Ju.

43. Tre rapporter till Grundlagsutredningen.
Ju.
44. Transportinspektionen.
Ansvarslag för vägtrafiken m.m. N.
45. Rapporter från en mr-verkstad. IJ.
46. Handel med läkemedel för djur. S.
47. Frågor om hyra och bostadsrätt. Ju.
48. En utvecklad havsmiljöförvaltning. M.
49. Aktiekapital i privata aktiebolag. Ju.
50. Skyddet för samhällsviktig verksamhet.
Fö.
51. Värddigt liv i äldreomsorgen. S.
52. Legitimation och skärpta behörighetsregler. U.
53. Styra rätt! Förslag om Sjöfartsverkets organisation. N.
54. Obligatorisk arbetslöshetsförsäkring. A.
55. Kustbevakningens rättsliga befogenheter. Fö.
56. Mångfald som möjlighet. Åtgärder för ökad integration på landsbygden. Jo.
57. Skattelättnader för hushållstjänster. Fi.
58. Egenansvar – med professionellt stöd. IJ.
59. Föreningsfostran och tävlingsfostran.
En utvärdering av statens stöd till idrotten. Ku.
60. Personnummer och samordningsnummer.
Fi.
61. Krisberedskapen i grundlagen.
Översyn och internationell utblick.
Expertgruppsrapport Ju.
62. Myndighet för miljön
– en granskning av Naturvårdsverket. M.
63. Förstärkt skydd för företagshemligheter.
Ju.
64. Kontinuitet och förändring. + Lättläst + Daisy. Ku.
65. Sekretess och offentliga biträden i utlänningsärenden. Ju.
66. Arbetsförmåga?
En översikt av bedömningsmetoder i Sverige och andra länder. S.
67. Enklare redovisning. Ju.
68. Bygg – helt enkelt! M.
69. Välja fritt och välja rätt. Drivkrafter för rationella utbildningsval. Fi.
70. Slutförvaring av kärnavfall. Kärnavfallsrådets yttrande över SKB:s Fud-program 2007. M.
71. Uppföljning av kriminalvårdens effektiviseringsarbete. Ju.
72. Effektivare signaler. N.
73. Kemikalietillsyn
– organisation och finansiering. M.
74. Rätt och riktigt. Åtgärder mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Fi.
75. Ägande och förvaltning av hyreshus. Ju.
76. F-skatt åt flera. Fi.
77. Möjlighet att leva som andra. Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning. + Bilagor
+ Lättläst + Daisy. S.

Statens offentliga utredningar 2008

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

- Skyddet för den personliga integriteten.
Bedömningar och förslag. [3]
- Fastighetsmäklaren och konsumenten. [6]
- Förtursförklaring i domstol. [16]
- Patentskydd för biotekniska uppfinningar.
[20]
- Avskaffande av revisionsplikten för små
företag. [32]
- Framtidens polisutbildning. [39]
- Människohandel och barnnäktenskap – ett för-
stärkt straffrättsligt skydd+ bilaga. [41]
- Normgivningsmakten.
Expertgruppsrapport XI. [42]
- Tre rapporter till Grundlagsutredningen. [43]
- Frågor om hyra och bostadsrätt. [47]
- Aktiekapital i privata aktiebolag. [49]
- Krisberedskapen i grundlagen.
Översyn och internationell utblick.
Expertgruppsrapport. [61]
- Förstärkt skydd för företagshemligheter. [63]
- Sekretess och offentliga biträden i utlännings-
ärenden. [65]
- Enklare redovisning. [67]
- Uppföljning av kriminalvårdens effektiviser-
ingsarbete. [71]
- Ägande och förvaltning av hyreshus. [75]

Utrikesdepartementet

- Immunitet för stater och deras egendom. [2]
- Konsulär katastrofinsats. [23]

Försvarsdepartementet

- Skyddet för samhällsviktig verksamhet. [50]
- Kustbevakningens rättsliga befogenheter. [55]

Socialdepartementet

- Omreglering av apoteksmarknaden. [4]
- 21+1→2. En ny myndighet för tillsyn
och effektivitetsgranskning av social-
försäkringen. [10].

- LOV att välja – Lag Om Valfrihetssystem. [15]
- Evidensbaserad praktik inom socialtjänsten
– till nytta för brukaren. [18]
- Apoteksdatalagen. [28]
- Detaljhandel med vissa receptfria läkemedel.
[33]
- Vårdval i Sverige. [37]
- Handel med läkemedel för djur. [46]
- Värdigt liv i äldreomsorgen. [51]
- Arbetsförmåga?
En översikt av bedömningsmetoder i
Sverige och andra länder. [66]
- Möjlighet att leva som andra. Ny lag om stöd
och service till vissa personer med
funktionsnedsättning. + Bilagor + Lättläst
+ Daisy. [77]

Finansdepartementet

- Finansiella sektorn bär frukt.
Analys av finansiella sektorn ur ett svenskt
perspektiv. [12]
- Timmar, kapital och teknologi
– vad betyder mest?
En analys av produktivitetsutvecklingen
med hjälp av tillväxtbokföring. [14]
- Permanent förändring.
Globalisering, strukturomvandling
och sysselsättningsdynamik. [21]
- Ett stabbsstöd i tiden. [22]
- Lättare att samverka
– förslag om förändringar i samtjänstlagen.
[34]
- Svenska Spels nätpoker. En utvärdering. [36]
- EU, allmännyttan och hyrorna.
+ Bilagor. [38]
- Skattelättnader för hushållstjänster. [57]
- Personnummer och samordningsnummer. [60]
- Välja fritt och välja rätt. Drivkrafter för
rationella utbildningsval. [69]
- Rätt och riktigt. Åtgärder mot felaktiga ut-
betalningar från välfärdssystemen. [74]
- F-skatt åt flera. [76]

Utbildningsdepartementet

Världsklass! Åtgärdsplan för den kliniska forskningen. [7]
Bidrag på lika villkor. [8]
Frihet för studenter – om hur kår- och nationsobligatoriet kan avskaffas. [11]
Frivux – valfrihet i vuxenutbildningen. [17]
Framtidsvägen – en reformerad gymnasieskola + Bilagedel. [27]
Yrkehögskolan. För yrkeskunnande i förändring. [29]
Forskningsfinansiering – kvalitet och relevans. [30]
Legitimation och skärpta behörighetsregler. [52]

Jordbruksdepartementet

Mångfald som möjlighet. Åtgärder för ökad integration på landsbygden. [56]

Miljödepartementet

Att slutförvara långlivat farligt avfall i undermarksdeponi i berg. [19]
Svensk klimatpolitik. [24]
Miljödomstolarna – domkretsar – lokalisering – handlägningsregler. [31]
En utvecklad havsmiljöförvaltning. [48]
Myndighet för miljön – en granskning av Naturvårdsverket. [62]
Bygg – helt enkelt! [68]
Slutförvaring av kärnavfall. Kärnavfallsrådets yttrande över SKB:s Fud-program 2007. [70]
Kemikalietillsyn – organisation och finansiering. [73]

Näringsdepartementet

Barlastvattenkonventionen – om Sveriges anslutning. [1]
Transportinspektionen. En myndighet för all trafik. + Bilagor. [9]
Bättre kontakt via nätet – om anslutning av förnybar elproduktion. + Annex: Grid issues for electricity production based on renewable energy sources in Spain, Portugal, Germany, and United Kingdom. [13]
Ett energieffektivare Sverige + Bilaga. [25]
Bredband till hela landet. [40]
Transportinspektionen. Ansvarslag för vägtrafiken m.m. [44]

Styra rätt! Förslag om Sjöfartsverkets organisation. [53]

Effektivare signaler. [72]

Integrations- och jämställdhetsdepartementet

Könsdiskriminerande reklam. Kränkande utformning av kommersiella meddelanden. [5]

Rapporter från en mr-verkstad. [45]

Egenansvar – med professionellt stöd. [58]

Kulturdepartementet

Värna språken – förslag till språklag. [26]

Digital-TV-övergången. + Engelsk översättning. [35]

Föreningsfostran och tävlingsfostran. En utvärdering av statens stöd till idrotten. [59]

Kontinuitet och förändring. + Lättläst + Daisy. [64]

Arbetsmarknadsdepartementet

Obligatorisk arbetslöshetsförsäkring. [54]